

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

36'ncı Toplantı

16 Temmuz 2019 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, On Birinci Kalkınma Planının (2019-2023) Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin (3/777) Komisyonunda görüşülme usul ve esaslarına ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, On Birinci Kalkınma Planı'nın başarılı olmasını istediklerine, bu çerçevede katkılarının alınması için alt komisyona sevk edilmesini talep ettiklerine ilişkin açıklaması

2.- Trabzon Milletvekili Salih Cora'nın, Komisyon üyelerinin konuşma sürelerinin on dakikayla, Komisyon üyesi olmayanların beş dakikayla sınırlandırılmasını teklif ettiğine ilişkin açıklaması

3.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, bugün Genel Kurulda da Plan ve Bütçe Komisyonunun gönderdiği bir teklif görüşüldüğü için ya Komisyon ya da Genel Kurula ara verilmesini talep ettiğine ilişkin açıklaması

IV.- KARARLAR

A)ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin söz kaydı taleplerinin görüşmelere başlanılmasını takiben 13.30'a kadar uzatılmasına ilişkin karar

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)DİĞER İŞLER

*1.- On Birinci Kalkınma Planının (2019-2023) Sunulduğuna Dair
Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/777)*

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

36'ncı Toplantı
16 Temmuz 2019 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.06'da açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Lütfi Elvan, On Birinci Kalkınma Planının (2019-2023) Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin (3/777) Komisyonunda görüşülme usul ve esaslarına ilişkin bir açıklama yaptı.

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan,

On Birinci Kalkınma Planı'nın başarılı olmasını istediklerine, bu çerçevede katkılarının alınması için alt komisyona sevk edilmesini talep ettiklerine,

Bugün Genel Kurulda da Plan ve Bütçe Komisyonunun gönderdiği bir teklif görüşüldüğü için ya Komisyona ya Genel Kurula ara verilmesini talep ettiğine,

Trabzon Milletvekili Salih Cora, Komisyon üyelerinin konuşma sürelerinin on dakikayla, Komisyon üyesi olmayanların beş dakikayla sınırlandırılmasını teklif ettiğine,

İlişkin birer açıklama yaptılar.

Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin söz kaydı taleplerinin görüşmelere başlanılmasını takiben 13.30'a kadar uzatılması kabul edildi.

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, (3/777) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin alt komisyona sevk edilmesine ilişkin talebi kabul edilmedi.

On Birinci Kalkınma Planının (2019-2023) Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin (3/777) ikinci bölümünün görüşmeleri de tamamlanarak tümü kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 20.44'te toplantıya son verildi.

16 Temmuz 2019 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.06

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Cumhurbaşkanlığı Yardımcımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok kıymetli bürokratları, yazılı ve görsel basınımızın çok değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Komisyonumuzun 36'ncı Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, On Birinci Kalkınma Planının (2019-2023) Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin (3/777) Komisyonunda görüşülme usul ve esaslarına ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Gündemimizde (3/777) esas numaralı 2019-2023 dönemini kapsayan On Birinci Kalkınma Planının Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi bulunmaktadır.

Dünkü birleşimde On Birinci Kalkınma Planının birinci bölümü üzerindeki görüşmeleri tamamladık. Programa göre bugün planın ikinci bölümü üzerindeki görüşmelere başlayacağız.

İkinci bölümde “Planın Vizyonu”, “Temel Amaç ve İlkeleri”, “Planın Hedef ve Politikaları” başlıkları bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, 3067 sayılı Kanun gereğince önergeler görüşmeler tamamlandıktan sonra işleme alınacağından, Komisyon üyelerimizin önergeleri var ise yürütmenin bilgisine sunulmak üzere önceden Başkanlık Divanına iletilmesini sizlerden rica ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne kadar önceden?

BAŞKAN – Söz taleplerinden önce şeyde olursa...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, biz gün içinde hazırlıyoruz.

BAŞKAN – Soru-cevap kısmından önce olursa bizim onlara verme imkânımız olur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ha, o olur.

BAŞKAN – Önerge işleminde...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Anlayamadık. Ne istedik? Çok özür dilerim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Önergelerin soru-cevaptan önce geçmesi gerekiyor.” dedi.

BAŞKAN – Eğer önergeleriniz varsa soru-cevap işlemlerine başlamadan önce lütfen Başkanlık Divanına ulaştıralım.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ha önerge, tamam.

BAŞKAN – Önerge işleminde 3037 sayılı Kanun'a göre yürütme tarafından planın bütünlüğünü bozmayacağı belirtilen değişiklik önergeleri diğer önergelerden önce oylanıp karara bağlanacaktır.

Değerli üyeler, alınan kararlar çerçevesinde, öncelikle Komisyon üyelerimiz olmak üzere ikinci bölüm üzerinde söz talep eden milletvekillerimize sırasıyla söz vereceğim. Komisyonumuzun üyesi olmayan sayın milletvekillerinden söz talebi olanların da bizzat isimlerini kürsüye kaydettirmelerini önemle rica ediyorum.

İkinci bölüm görüşmelerine başlamadan önce, müsaade ederseniz Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, sizinle birlikte katılan bürokrat arkadaşları Komisyon üyelerimiz tanımak istiyorlar.

(Bürokratlar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Paylan, usule ilişkin mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Daha ne konuştuk, anlamadık.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, On Birinci Kalkınma Planı'nın başarılı olmasını istediklerine, bu çerçevede katkılarının alınması için alt komisyona sevk edilmesini talep ettiklerine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Günaydın arkadaşlar. Tekrar bir kayıt düşmek istiyorum, sonucu belli ama kayıt düşmek istiyorum.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Tutanaklar, tutanaklar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, değerli arkadaşlar, önce herkese günaydın diyorum bu salonda bulunan.

Dün yapıcı bir şekilde... Bakın, eminim hepiniz teslim edersiniz, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız da teslim eder bu hakkı, yapıcı bir şekilde kalkınma planına katkı sunmaya çalıştık. Tam dokuz saat, on iki dakika dil döktük burada; tam dokuz saat, on iki dakika bütün muhalefet partileri olarak dil döktük. Sizlerin de bazılarınız konuştunuz. Amacımız, Türkiye'nin kalkınma planını oluşturmak ve bu planın başarıya ulaşmasını istiyoruz. Bakın, son beş yılda, emin olun, pek çok plan açıklandı arkadaşlar. “Yeni Ekonomi Programı” dendi, “YEP” dendi, “Orta Vadeli Program” dendi, efendim, “kalkınma planı” dendi, hepsi akamete uğradı. Sebebi şuydu: Ortak akıl yoktu, “Ben bilirim.” aklı vardı, “Ben daha iyisini bilirim.” aklı vardı, her birisi çıktı. Bizim istediğimiz, bu planın başarıya ulaşması.

Bakın, açıkça söyleyeyim: Bu planın çok ciddi bir bölümüne katılıyorum ama katılmadığım yerleri var, öncelikleriyle sıkıntılarım var. Bununla ilgili de katkı sunmak istiyorum. Bunun için de bakın, dün biz konuştuk, konuştuk, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız yaklaşık kırk dakika cevap verdi ama şunu teslim etmedi: “Ya, şu konuda haklı olabilirsiniz.” demedi. “Şu konuda katkı sunmanız çok önemliydi, bunu dikkate alalım.” demedi. Yani çünkü bu bir alışkanlıktır; muhalefet konuşur, iktidar bu katkıyı reddeder çünkü o onu bir zayıflık olarak görür. Genelde bu bir reflekstir, bütün iktidarlar böyle yapmıştır. Oysa “Ya, ben şu konunun yüzde 90'ında haklıyım ama şu konularda da yüzde 3, yüzde 5, yüzde 8 de sizin katkınız bu plana güç verir.” deseydi Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, emin olun, bu plan güçlenirdi.

Bakın, bugün de konuşacağız arkadaşlar, biz yine dokuz saat konuşacağız Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcımız da yine kırk dakika cevap verecek, arada bizim önergelerimiz olacak ama bu önergeler “Kabul edenler... Etmeyenler...” diye reddedilecek ve sonuç olarak şu planın noktasına, virgülüne dokunulmadan geçecek. Ama bizim bu planın başarısız olmasıyla ilgili kaygılarımız var ve başarısız olmasını istemiyoruz ve çok önemli bir plan. Bakın, Meclis Genel Kurulu, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcım, bu planı perşembe günü görüşmeyi gündemine almış durumda yani “Perşembe günü ben bu planı görüşeceğim.” diyor. Bakın, gündemine almış.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Planladık, plan yapıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, planladık da şimdi bizim yirmi gün süremiz var normalde, bunu daha derinlemesine tartışabiliriz. Varsın, bir hafta sonra görüşün Meclis Genel Kurulu ve bunu daha derinlemesine tartışalım. Bunun için de önerim şu, çok uzatmayayım: Arkadaşlar, bunu bir alt komisyona havale edelim, katkılarımızı orada daha derinlemesine tartışalım ve bu plana dercedelim.

Bu anlamda, Sayın Başkan, bakın, söyleyeyim: Bir yıl sonra eğer ki bu plan başarısız olursa açıkça söyleyeyim: Burada oturan arkadaşların vebali boynuna olur, bunu bilin. Hani “Ne var? Ben bilirim, bu plan böyle geçsin.” derse vebali boynuna olur. Biz başarılı olmasını istiyoruz, bu çerçevede katkılarımızın alınmasını istiyoruz. Bir alt komisyona havale etmenizi talep ediyorum Sayın Başkanım. Bu konuda bir usul tartışması açarsanız teşekkür edeceğim.

BAŞKAN – Sayın Cora, söz talebiniz, usul üzerine...

2.- Trabzon Milletvekili Salih Cora'nın, Komisyon üyelerinin konuşma sürelerinin on dakikayla, Komisyon üyesi olmayanların beş dakikayla sınırlandırılmasını teklif ettiğine ilişkin açıklaması

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, Değerli Cumhurbaşkan Yardımcım, değerli Komisyon üyeleri; planla alakalı dün güzel görüşmeler oldu. Yalnız, ben usul yönünden şunu ifade etmeliyim: Komisyon üyelerinin yirmi dakika, Komisyon üyesi olmayanların on dakika konuşması çok uzun bir süreç. Bunun, Komisyon üyelerine on dakika, Komisyon üyesi olmayanlara beş dakika şeklinde sınırlandırılması mümkün müdür?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl yani?

SALİH CORA (Trabzon) – Ya, bu benim teklifimdir Sayın Paylan.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teklif ya!

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Beş dakika daha uygun, beşe iki olsun.

SALİH CORA (Trabzon) – Ben üç diyecektim de...

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

IV.- KARARLAR

A)ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin söz kaydı taleplerinin görüşmelere başlanılmasını takiben 13.30'a kadar uzatılmasına ilişkin karar

BAŞKAN - Yalnız, şunu hatırlatmak istiyorum: Biliyorsunuz, Komisyonumuzun almış olduğu karar gereğince, Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimizden kimler konuşmak istiyorsa toplantı başladıktan sonra bir saat içerisinde Başkanlık Divanına konuşma taleplerini yazdırması gerekiyor idi. Bugün on birde başladık. Dolayısıyla ben bu süreyi biraz uzatmak istiyorum eğer uygun görürseniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Genel Kurulun açılış saatine kadar...

BAŞKAN – Şöyle: Saat 13.30’a kadar, aşağı yukarı iki buçuk saat, biz Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimizin Başkanlık Divanına başvurma talebini almak istiyoruz. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, görüşmelere başlıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önerimi... Alt komisyon...

BAŞKAN – Sizin önerinizi de... Peki, alt komisyon için Sayın Paylan’ın önerisi var. Alt komisyona havale edilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Çok teşekkür ediyorum.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)DİĞER İŞLER

1.- *On Birinci Kalkınma Planının (2019-2023) Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/777)*

BAŞKAN – Evet, görüşmelere başlıyoruz.

Söz talebi?

Komisyon üyemizden söz talebi yok. Sayın Kaboğlu’na söz veriyorum.

Buyurun Sayın Kaboğlu.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Söz talebim vardı benim.

BAŞKAN – Sizin var mı efendim?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Evet, var.

BAŞKAN – O zaman müsaade edin Sayın Kaboğlu.

Sayın Emecan’a söz veriyorum. Buyurun efendim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli vekiller, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız, değerli bürokrat arkadaşlarımız, basın mensuplarımız; güzel bir gün geçirmemizi diliyorum hep birlikte.

Tabii, bu plan üzerine yirmi dakika, bütün konu başlıkları hakkında konuşma yapmak mümkün değil yani böyle de bir gerçek var. Ben de bazı başlıklar seçtim üzerinde konuşmak üzere. Sorularım da bu süreç içerisinde olacak. Bu soracağım soruların da not alınmasını açıkçası rica ediyorum, cevap verilebilmesi açısından.

Yalnız, konuşacağım konu başlıklarına geçmeden önce Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımıza bir şeyi ifade etmek istiyorum. Şimdi, dün akşam en son konuşmayı tabii siz yaptınız. Konuşmanızı dinledik, teşekkür ediyoruz yaptığınız konuşmadan dolayı ancak iki tane konuda şöyle bir yorumunuz oldu: Bir tanesi, sistem üzerine yapılan eleştirilerdi. “Sistemin başarısız olduğu, asla kabul ettiğimiz bir husus değildir. Sadece gelişmesiyle ilgili çalışılacaktır.” dediniz. “Bu, 1’inci yılda da çalışılır, 5’inci yılda da 50’nci yılda da, Allah nasip ederse bininci yılda da çalışılır.” şeklinde bir ifadeniz oldu.

İkinci olarak yine bir ifadeniz: “On Birinci Kalkınma Planı başarısız değildir.” dediniz. Şimdi, ben...

BAŞKAN – Onuncu.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – On Birinci.

BAŞKAN – Şu anda On Birinciye görüşüyoruz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ama öyle dedi, “On Birinci” dedi.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – “On Birinci” dedi. Ben dün not aldım “On Birinci” dedi.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – On bir özellik, evet, evet.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – On Birinci, üzerinde yapılan yorumlar üzerine dedim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ya, “on” da dese yani... Ama “on birinci” dediğini biliyorum.

Şimdi, dün On Birinci Kalkınma Planı üzerine birçok tartışma yapıldı; usulü üzerine, geliş şekli üzerine, içeriğiyle ilgili, birinci bölüm üzerine, ikinci bölüme de girildi hatta. Yapılmış olan bu kadar eleştirinin üzerine siz “On Birinci Kalkınma Programı başarısız değildir, çok başarılı bir programdır.” diye bitirdiğiniz zaman açıkçası, bizim yaptığımız bütün bu eleştiriler, sanki sizin ile bizim aramızda bulunan bir duvara çarptı ve bize geri döndü. Ve ben bugün bunu sorguluyorum. Bugün yapacağımız eleştiriler, uyarılar –yapıcı olmak kaydıyla tabii ki- tarafınızdan nasıl karşılanacak? Eğer yine bu şekilde karşılanacaksa o zaman biz burada neyi konuşup neyi tartışıp neyin üzerine görüşlerimizi bildiriyoruz? Ya, elbette savunacaksınız yaptığımız kalkınma planını ama bu savunmanın da bir ölçüsü ve sınırı olmalı. “Başarısız değildir.” dediğiniz zaman, bizim yaptığımız bütün uyarıları kesip atmış oluyorsunuz. Yani bunun ben altını çizmek istedim.

Sistemin başarısız olduğuyla ilgili de açıkçası yapmış olduğunuz açıklamayı biraz gayriciddi bulduğumu ifade etmek istiyorum yani birinci yılında, onuncu yılında, bininci yılında bu ülke sürekli bu sistemin revize edilmesi ve düzeltilmesiyle mi uğraşacak? Örneğin ben size bir soru sormak istiyorum: Siz kimin Cumhurbaşkanı Yardımcısısınız, siz kimin Başyardımcısısınız daha doğrusu; bu ülkenin Cumhurbaşkanı mı, parti genel başkanının mı? Şimdi, aynı kimliği bir kişi taşıyorsa bu ülkede zaten sistem en başta bir kaosa sürükleniyor. Önce belki bunların tartışılması lazım ve “Bu, başarısız olduğunu asla kabul ettiğimiz bir husus değildir.” demek de yine bir bariyer çekmektir. Bunların altını çizerek devam etmek istiyorum.

Yine, tutanaklarda, bahsetmiş olduğunuz konular var, özellikle eğitimle ilgili olanlar dikkatimi çekti ama o konuyla ilgili konuşacağım sırada değineceğim.

Şimdi, tespit ettiğim bazı başlıklarla ilgili konuşacağım izin verirseniz. Birincisi, “Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre” başlığı altında kentsel dönüşümle ilgili (693.4.) başlığında şöyle bir cümle var: “Kentsel dönüşüm uygulamalarına kaynak sağlanmasına yönelik hazineye ait sanayi parselleri küçük sanayi kooperatiflerine satılacaktır.” Şimdi, detayına geçmeden önce bir şeyin altını daha çizeyim: Planda birçok şey “yapılacaktır” “edilecektir” gibi temenni şeklinde olduğu için geneli üzerinde özellikle üzerinde yorum yapabileceğim başlıkları seçmeye çalıştım, onun da altını çiziyim. Şimdi, bu içinde bulunduğumuz ekonomik koşullarda sanayi kooperatiflerinin çoğu kredi borçlarını ödeyemez durumdayken hazine arazisi satın alıp yeni yatırımlar yapabilme durumunda olup olmadıkları da tartışmalıdır. Bu çalışma yapılırken bununla ilgili herhangi bir araştırma, bir çalışma yapılmış mıdır? Burada elde edilmesi beklenen kaynaklar kimlere sağlanacak? Bu soruların da cevaplanması gerekiyor. Bugüne kadar kentsel dönüşümün hep bir rantal dönüşüm olduğunu ifade ettik yani yapılan da buydu zaten; yani bu rant anlayışıyla hazine arazilerini de işin içine katarak acaba yeni rant alanları çıkma riski yok mudur? Örneğin yerel yönetimler bu satıştan pay alabilecek midir? En çok dönüşüme ihtiyaç duyan İstanbul ilimizde Büyükşehir Belediyesine bu kaynaklardan da bir aktarım olacak mıdır, işin içinde olabilecek midir? Bunların da cevaplanması gerekiyor.

Yine, (693.5.) no.lu başlıkta, “İstanbul genelinde kentsel dönüşüm uygulamaları ve imara yeni açılacak alanların planlaması yapılırken nüfus yoğunluğu dikkate alınarak afet ve acil durum toplanma alanları oluşturulacaktır.” deniyor. Yani güzel bir ifade, inşallah yapılır ama bugüne kadar baktığımızda, ilan edilmiş olan toplanma alanlarının hep imara açıldığını gördük. Yani ilan edilmiş 493 toplanma alanından 416’sı imara açılarak AVM, rezidans ve gökdelenler yapıldı bugüne kadar. Bu alanlar rantta açılırken merkezî Hükümet neden müdahale etmedi acaba bunlara, şimdi mi aklımız başımıza geldi? Ve yeni açılacak alanlarda toplanma alanlarından bahsediliyor, şu andaki mevcut yerleşim alanlarında yaşayanlar ne yapacak? Bunun da yanıtlanması gerekiyor. Kentsel dönüşüm projeleri yapılırken bu toplanma alanları konusuna çok dikkat edilmesi lazım. Bir de bazı duyarlı ilçe belediyelerinin imar izni vermediği alanların Çevre ve Şehircilik Bakanlığı izinleriyle imara açıldığını da biliyoruz. Bunu da notlarımız arasına alalım.

İnşallah, bu fay hattına yakın alanların kentsel dönüşümü için önceliklendirilmesinde geç kalmamışızdır; temennim, bir an önce bunların yapılmasıdır. Kentsel mekânın yeniden üretilmesi yoluyla sağlıklı kentleşmenin sağlanmasını umut ettiğimiz bu 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun 2012’de yasalaşarak yürürlüğe girmişti ancak o günden beri doğru dürüst bir adım atılmadı, İstanbul’da hâlâ 600 bin konut dönüşüm bekliyor. Önemli deprem kuşaklarının üzerinde bulunan ve dünya ölçeğinde deprem riski bulunan kentler sıralamasında ilk 10’de yer alan İstanbul’da nüfusumuzun da büyük bir bölümü risk altındadır. Şimdi, çıkarılan imar affıyla, kaçak, ruhsatsız, güvenlikten uzak binaların affedilmesiyle de olası depremlerde daha fazla can ve mal kaybı yaşanmasına neden olunmaması da en büyük dileğimdir. Bu da bir soru işaretidir Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız. Bu imar affı da önümüzde bize sıkıntı yaratacak etmenlerden bir tanesi olacaktır.

Yine, bir tablo var planda, 6306 sayılı Kanun 15/12/2012 tarihinde çıkarılmıştı, bu kanunun çıkarılışının üzerinden yedi yıl geçmiş olmasına rağmen tablo 45’te gördüğümüz üzere Kentsel Dönüşüm Strateji Belgesi hazırlanan il sayısı sadece 2 olarak görülüyor. On Birinci Kalkınma Planı sonunda bu hedefin 81 olacağı kayda geçmiş. Yedi yılda sadece 2 strateji belgesi hazırlayan anlayışın, neredeyse bir yıl gecikmeli olarak devreye sokulan On Birinci Kalkınma Planı’nda yani önümüzdeki dört yılda bunu 81’e çıkarması açıkçası çok da inandırıcı görülmemekte. Kâğıt üzerinde hazırlansa bile hayata geçirilmesi hiç inandırıcı görülmemekte.

Kentsel altyapıyla ilgili (698.4.) no.lu başlıkta “Atıksu arıtma tesislerinin etkin şekilde çalıştırılması için KÖİ -kamu-özel iş birliği- modeli yaygınlaştırılacak, atıksuya ilişkin denetim, teknik bilgi eksikliği ve kapasite gibi mevcut engellerin hızlı ve etkin şekilde üstesinden gelinecektir.” deniliyor. Şimdi, planda atık su arıtma tesislerinin etkin bir şekilde çalıştırılması için KÖİ modelinin yaygınlaştırılacağına ilişkin bir hedeften söz ediliyor. Yani “kamu-özel iş birliği” denince akla maalesef, vatandaşın cebinden çıkan paralar geliyor, bizim aklımıza bu geliyor yani geçmediği köprü, yatmadığı hastane için şirketlere verilen garantiler. Şimdi de içmediği ya da kullanmadığı suyun parasını da mı vatandaş ödeyecek? Arıtılan bölgelerde de vatandaşın arıtma payı olarak su parasına ilave mi edilecek? Yani bu da olabilir, “KÖİ” denilen sistemde böyle bir ihtimal var. Nasıl bir çalışma düşünülüyor yani burada, su arıtmada KÖİ modeli nedir? Bununla ilgili de bir açıklama yapılırsa seviniriz.

Bir de katı atık yönetimiyle ilgili (699.) no.lu başlıkta “Katı atık yönetimi etkinleştirilerek atık azaltma, kaynaktan ayırma, ayrı toplama, taşıma, geri kazanım, bertaraf safhaları ve düzensiz/vahşi döküm alanlarının rehabilitasyonu teknik ve mali yönden bir bütün olarak geliştirilecektir. Katı atık yönetiminde kaynak verimliliğinin ve çevresel sorumluluğun sağlanmasını teminen KÖİ başta olmak üzere uygulama araçları geliştirilecektir.” denilmektedir. Şimdi, Greenpeace Doğu Asya Bürosu tarafından yayınlanan rapora göre Türkiye dünyada en fazla plastik çöp ithal eden 3 ülkeden 1’i.

Türkiye’ye plastik çöpi ihraç eden ilk 10 ÷lke İngiltere, Belçika, Almanya, ABD, Hollanda, İspanya, İtalya, Slovenya, Fransa ve Japonya olarak sıralanıyor. Plastik malzemeler sağığı zararlı çok sayıda toksik kimyasal madde içeriyor. Hangi çeşit plastik olduğuna bağılı olarak plastik ürününde bulunan toksik kimyasallar da farklılıklar gösteriyor. 2018 yılı içinde Türkiye’nin sadece İngiltere’den ithal ettiğı plastik çöpün miktarı 100 bin ton civarında. İşte, burada katı atıkla mücadele ve On Birinci Kalkınma Planı’nda buna yer verenlere şu soruları sormamız gerekiyor, birincisi: Çöp olarak ithal edilen bu plastikler ne oluyor, Türkiye bu çöpleri ne yapıyor? İthal edilen plastik çöpün içinde PVC esaslı plastik malzemelerin miktarı ne? Depolanması maliyetli olan ve geri dönüşüm oranı da son derece düşük olan PVC esaslı plastik çöpe ne oluyor? İthal edilen plastik çöpler hangi yerleşim noktalarında depolanıyor, yakılıyor mu yoksa? Ve son olarak, her ay on binlerce ton plastik çöp ithal etmek gelecek nesillerin ve doğal hayatın sağığına tehlikeye atmak anlamına gelmiyor mu? Bazı ÷lkeler bu çöp ithalatını biliyorsunuz tamamen bıraktılar. Bizde bu ithalatla ilgili büyük sıkıntılar önümüzdeki süreçte karşımıza çıkacak gibi geliyor. Bu sorulara, tabii, Sağlık Bakanlığı, Gümrük Ticaret Bakanlığı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkililerinden de cevap beklememiz gerekiyor. Yerel yönetimler kendi atıklarımızla mücadele etmeyecekler. Bir de dünyadan gelen, bu ithal edilen milyarlarca ton atıkla mücadele etmek zorunda kalacak. Bu, bilimsel olarak da mali olarak da çok mümkün görünmüyor açıklacası. “İstanbul’a geldiğimizde çöp yığınları vardı.” diyenler maalesef ÷lkemizi dünyanın çöp yığınlarının bir atık merkezi hâline getirmişler.

“Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim”; Hukuk Devleti ve Demokratikleşme”, “Adalet Hizmetleri” başlığı altında deniyor ki: “Kamu verisi şeffaflık, hesap verebilirlik ve katılımcılık”ı artırmak ve katma değeri yeni hizmetlerin üretimine imkân sağlamak üzere ve mahremiyet ilkeleri çerçevesinde açık veri olarak kullanıma sunulacaktır. Yürütmenin hukuka bağılılığı, nesnelliğı, şeffaflığı ve hesap verebilirliği güçlendirilecektir.İdarenin her türlü genel düzenleyici işlemlerinin belirlilik, ölçülülük, nesnellik ve kazanılmış hakların korunması gibi hukukun temel ilkelerine uygun olarak oluşturulmasına yönelik mekanizmalar ve usuller geliştirilecektir.”

Yıllardan beri şeffaflık, hesap verebilirlik, hukukun üstünlüğü ve denetim konularında iktidar bütün eleştirilere maalesef kulaklarını tıkamıştır ve her geçen yıl da bu konuda daha kötü bir karneye sahip olduğumuzu sürekli ifade ediyoruz. Sürekli değıştirilen ihale kanunları, kurumların etkisizleştirilen ve yandaşlaştırılan denetim birimleri, köy projelerinde olduğu gibi açıklanamayan ihale sözleşmeleri, en son torba yasa görüşülürken özellikle şehir hastaneleriyle ilgili görüşülen konuda şehir hastaneleriyle ilgili mali tabloların bir sır olarak ifade edilmiş olmasını burada not olarak düşmek istiyorum. Sayıştay gibi, bir ÷lkenin sağılıklı yönetilebilmesi için olmazsa olmaz denetim kurumu üzerindeki baskılar ve yargının durumu gibi daha çok sayabileceğimiz birçok olumsuz gerçek ortadayken kalkınma planına bunu koymamız umarım gerçekleşir. Dünya Adalet Projesi Şeffaflık Endeksi ölçümlerinde 126 ÷lke arasında 94’üncü sırada olduğumuz gerçeğini dün de ifade etmiştim. İnşallah bu sıralamada, önümüzdeki bu dört yıllık kalkınma planı sürecinde biraz daha sıramızı yükseltiriz.

“Nitelikli insan, güçlü toplum”, “eğitim” başlığı altında şimdi... Evet, bizi gülümseten bir madde. (560.2) no.lu başlıkta “Japonya örneğı incelenerek sadece kadın öğrencilerin kabul edildiğı kadın üniversiteleri kurulacaktır.” deniyor.

Şimdi, Japonya’da Cumhurbaşkanımız G20 zirvesine gitti. Gidip de oradan kadın üniversitesi fikriyle dönmüş olması gerçekten inanılır gibi değil. Biz de bekliyorduk ve düşünüyorduk ki gelişmiş diğeri ÷lkelerle ekonomik alanda bazı anlaşmalar yaptık, dış ticaret hacmimizi artıracak kararlar aldık. İşte, Japonya’dan şöyle teknolojiler ithal ediyoruz. İhraç edeceğimiz ürünler arttı ve benzeri kararlar alındı. Ama şansımıza ne çıktı? Kadın üniversitesi çıktı ve bizim bilim insanlarımız da hiç sorgulamadan

hemen uygulamaya geçmek için adım atmaya başladılar bile. Neden? Çünkü emir büyük yerden geldi. Kadına değer verdiğimiz için mi yoksa kadını toplumdan, iş hayatından soyutlamak için mi kuracağız bu üniversiteyi sormak istiyorum.

Japonya’da bir samuray geleneği olarak ne kadar eğitilmiş olurlarsa olsunlar, politikaya ve ekonomiye katılımları konusunda dünya sıralamasının oldukça gerisinde kalan Japon kadınların evde kalmalarının istendiği bilinmektedir. Chicago Üniversitesi profesörlerinden Kazuo Yamaguchi bu gibi çağ dışı uygulamalar ve kadınlara yönelik ayrımcılık yüzünden Japonya’daki kadın doktor oranının OECD üyesi ülkelerin en düşüğü olduğunu söylüyor. Yamaguchi bir toplumun bünyesindeki farklı insan kaynaklarını tam kapasite kullanamamasının ekonomik olarak hiç de rasyonel olmadığını söylüyor. Altını çiziyoruz tabii bu söylenenlerin. Kadının toplumun her alanında daha fazla girmesini sağlayacak politikalar geliştirmek yerine kadın üniversitesi kurulmasının plana girmesi, ayrımcılığı artıracak gibi kadını daha fazla toplumun, yaşamın dışına itecektir. 2019 yılında yüzde 28,2 olan işsizler içerisindeki kadınların payı 2018 yılında yüzde 41,1’e yükselmiştir. Kadınların iş gücüne katılımında belirgin bir artış eğilimi izlenmesine rağmen istihdam oranının istenen ölçüde artmadığı, bu nedenle de kadınlar arasında işsizlik oranının yükseldiği görülmektedir.

(Oturum Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Sayın Emecan, son bir dakikanız.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Toparlıyorum izin verirseniz.

(561.) no.lu başlıkta da “Dünya akademik başarı sıralamalarında 2023 yılı itibarıyla en az 2 üniversitemizin ilk 100’e ve en az 5 üniversitemizin de ilk 500’e girmesi sağlanacaktır.” deniyor. Üniversite kurmanın bina açmaktan ibaret olmadığını defalarca dile getirdik. Açılan üniversitelerin yeterli akademik kadroya sahip olmamaları, bilimsel araştırma için gereken altyapının kurulmamış olması, tüm bunlar, fiziksel koşulların yetersizliği gibi birçok sorunla karşı karşıya olması nedeniyle kaliteli, dünyayla rekabet edebilir bir eğitim sistemimiz olduğu söylenemez.

2014-2015 eğitim-öğretim döneminde Uluslararası Yükseköğretim Derecelendirme Kuruluşu verilerine göre ilk 200’de sadece 4 üniversitemiz bulunuyordu. Yani eğer bu yıl açıkladığı sıralamayı 200’le sınırlı tutsaydı tek bir üniversitemiz bile bu sıralamaya giremiyordu. Yani bunun da altını çizelim. Biz şu anda üniversitelerimizin kampüslerindeki ağaçları kesmekle ve ağaç katliamıyla uğraşıyoruz. Nasıl olacak bu iş onu da merak ediyorum açıkçası. Bir de mezun sayısının ihtiyaçtan fazla olduğu da göz ardı edilemez. Bunun da çalışılması gereken bir konu olduğunu belirtmek istiyorum.

Son olarak “eğitimde gerici bir yaklaşım” şeklindeki dünkü eleştirimize bir cevap vermiştiniz Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız “Tam tersi, aslında biz eğitimde son derece ilerici bir yaklaşım içerisindeyiz.” diye. Nasıl bir ilerici yaklaşım olduğunu sormak istiyorum. Sıbyan mektepleri ile imam-hatipler arasına sıkıştırılmaya çalışılan bir eğitim sistemimiz var. Çocuklarımız tarikat yurtlarında hayatlarını kaybediyor ve istismara uğruyorlar. Müfredat başka bir sorunlu durum. Böyle bir eğitim sisteminden mi bahsediyorsunuz? Kalkınma planındaki birtakım rakamsal uygulamalarla sınıf sayısının, öğrenci sayısının düşürülmesi, müfredatla ilgili birtakım değişimler yapılması, bunlarla mı eğitim sistemi ilerici bir seviyeye ulaşacak? Bunun da altını çizmek istiyorum.

Aslında çocuk işçiliğiyle ilgili de konuya girmek istiyordum ama sürem yetmedi. Bununla ilgili, izin verirseniz, sadece bir iki cümle söylemek istiyorum. Konuya yer verilmiş ama çok yuvarlak sözlerle yer verilmiş çocuk işçiliğiyle ilgili “Çocuk” bölümü başlığı altında.

Şimdi, Hükûmetinizin 2018'i "Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Yılı" ilan etmesine rağmen bu konuda hiçbir şey yapmadığını da gördük açıkçası. Çocuk işçiliğinin Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı açıklandıktan sonra yüzde 20 arttığının da altını çizmek istiyorum. Burada bazı tespitler yapılıyor uzmanlar tarafından da 4+4+4 sisteminin girmesiyle birlikte bu sayının arttığı şeklinde.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – İzin verirsiniz burada bir şeyi daha ifade etmek istiyorum sayılarla.

Bir de, bir çocuk işçi tanımı var biliyorsunuz İş Kanunu'nda. Çocuk işçi 14 yaşını bitirmiş, 15 yaşını doldurmamış ve ilköğretimini tamamlamış kişidir. Genç işçi 15 yaşını tamamlamış ancak 18 yaşını tamamlamamış kişidir. Aslında bu çocuk işçi tanımlarından da zannederim vazgeçmemiz gerekiyor. Bunun da altını çizmek istiyorum. Belki o zaman çocuk işçiliğiyle gerçekten mücadele edebiliriz.

Teşekkür ediyorum. Aslında daha bu konuda söylenecek çok şey var ama fırsat bulursak önümüzdeki saatlerde söyleriz.

BAŞKAN – Sağ ol Sayın Vekilim.

Sayın Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın ikinci günündeyiz, ikinci bölümünü görüşüyoruz. Dün gerçekten bütün gruplar katkı yaptı ve planı dokuz saati aşan bir süre müzakere ettik. Fevkalade yapıcı olduğuna inandığım bir müzakere süreciydi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Konuşma... Müzakere yoktu.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani konuşma da olsa hep birbirimizi dinledik. Katıldıklarımız var, katılmadıklarımız var.

Tabii, kavramların içine yüklediğiniz anlamlar önemli, kavramlar. Şimdi, plan diyoruz. Ben planın tanımıyla işe başlayacağım, çok sayıda tanım var ama. Ne diyor? "Bir amaca ulaşmak için kullanılacak kaynakları ve süreyi listelemenin adına plan." denir. "Genellikle bir hedefe ulaşmayı amaçlayan geçici bir dizi eylemler..." olarak tanımlanır. Bir başka ifadeyle "Plan, amaca ulaşmak için gelecekte uygulanacak kararları hazırlamaktır." "Neyin, niçin, nasıl ve ne zaman, nerede yapılacağını gösteren bir taslaktır." gibi çok sayıda tanımı var. İş yapılmadan önce hazırlanır plan. İş başarabilmek için gereklidir. Onun için de halk arasında da güzel bir deyim var "En kötü bir plan bile plansızlıktan iyidir." "Planı olmayan bir örgüt, bir kurum, bir insan rotası olmayan gemi gibidir ve rüzgâra göre yol alır." diye de çeşitli tanımları var.

Planlamanın amacı bir işin en düşük maliyetle ve en etkin ve verimli şekilde yapılacağını önceden kestirilmesidir. Nitekim, kalkınma planlarıyla ilgili de, özellikle beş yıllık planlarla ilgili devletler uzun süreden beri ki yaklaşık yüzyıllık tarihi var, ilk defa "five year plan" adı altında 1920 yılında Sovyetler Birliği'nde uygulanmaya başlıyor bu beş yıllık plan ve daha sonra da piyasa ekonomisinin geçerli olduğu ülkelerde de orta vadede uygulanacak ekonomi politikalarının genel gelişme yönünü, amaçlarını, araçlarını ve kaynaklarını ortaya koymak için hazırlanıyor. Kamu kesimi için emredici, özel kesim için de yol gösterici niteliktedir, bir eylemdir ve Türkiye'de de ilk defa anayasal olarak 1963 yılından itibaren planlı ekonomiye geçiyoruz ki ondan önce çünkü konuşmamda da belirtmiştim. Aslında cumhuriyetin kuruluşu itibarıyla 1923-1929 arasında 1929-1933, 1933-1946, 1946-1960

dönemlerini kategorize etmiş kuruluş, arayış, dış kapanma, dış açılma ve Batı ittifakına entegre olma gibi dönemlere ayırmıştık, çünkü konuşmamda bunu belirtmiştim. Ama ilk defa 1961 Anayasası'yla 1963 yılında kurulan Devlet Planlama Teşkilatı beş yıllık planları hazırlıyor ve uygulamaya koyuyor.

Planlar bir taslaktır tabii, geleceğe yönelik tasarıdır. Önemli olan onların uygulanmasıdır. Anayasa'mızın 166'ncı maddesi de bunu açıkça belirtmiş ama her yıl yıllık programlar ve bu programa uygun bütçeler önemli. Yani plan ana çerçeveyi belirtiyor ama yıllık hükûmet programları ve bütçeler daha önemli.

Bu On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın hazırlanması, samimiyetle ifade ediyorum, önceki planlara göre daha gerçekçi ve makul olarak hazırlandığına ben inanıyorum. Çok fevkalade bir emek var burada. Bu emek dolayısıyla başta zatualiniz olmak üzere bütün ekibinizi, katkı veren herkesi tebrik etmek istiyorum. Tabii, burada geleceğe ilişkin tasavvurlar olduğu için genelde "cek, cak" diye geleceğe ilişkin olarak yazılır bunlar çünkü henüz bitmemiş bu, uygulanacak, beş yılı öngörüyor.

Tabii, burada başlıklar hâlinde, beş ana başlık gördüm ben. Ne diyorsunuz? "Hedefleri ve politikaları" başlığıyla yani On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın hedefleri ve politikalarını "İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi" başlığı. İkinci olarak "Rekabetçi Üretim Ve Verimlilik." Üçüncü başlık da "Nitelikli İnsan, Güçlü Toplum." Dördüncü hedefler ve politikalar başlığında "Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre." Ve son olarak da "Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim." başlıklarıyla plan hazırlanmış ki biraz önce söylediğimi tekrar etmek istiyorum. Önceki dönem planlarına göre daha gerçekçi ve makul.

Ha, ben olayı biraz ekonomik açıdan değerlendiriyorum, iş dünyasından gelmiş bir milletvekili olarak. Önceki planlarda teşvikler mesela, firma ve sektör ayrımı gözetmeden şartları taşıyan bütün sektörler teşvik ediliyordu ama genele dağıtılırken ve bunun da olumsuzluklarını hep yaşadık. Türkiye bazı sektörlerde aşırı yatırımlar yapıldı ve fabrikalar çöplüğüne döndü âdeta; kapasite kullanım oranları son derece düşük, kaynaklar atıl olarak kullanıldı bu teşvikler nedeniyle, sektörler seçilmediği için. Ama yeni planda yani On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda teşvik sisteminde daha seçici olmayı öngörmüş bu plan. Bu da benim açımdan son derece isabetli bir karar çünkü Türkiye kaynaklarını israf edecek kadar bonkör bir ülke değil.

Şimdi, plana baktığımızda bu Anayasa'nın 166'ncı maddesinde ne diyordu? "Planda millî tasarrufu ve üretimi artırıcı, fiyatlarda istikrar ve dış ödemelerde dengeyi sağlayıcı, yatırım ve istihdamı geliştirici tedbirler öngörülür; yatırımlarda toplum yararları ve gerekleri gözetilir; kaynakların verimli şekilde kullanılması hedef alınır. Kalkınma girişimleri, bu plana göre gerçekleştirilir." Bu Anayasanın amir hükmü.

Mesela, 35'inci maddemizde bu yurt içi tasarruf hedefleriyle ilgili gayrisafî yurt içi hasıla içindeki yüzde olarak 2018'de yüzde 26,5 olan yurt içi tasarruf oranını planda 2023 sonu itibarıyla yüzde 30,3'e çıkarmayı hedeflemiş ki inşallah buna ulaşırız çünkü Türkiye tasarruf açığı olan, yatırım için tasarruf etmesi gereken bir ülke. Dolayısıyla bu Anayasa'nın hükmü de böyle.

Yine, burada kamu kesimi tasarruf oranının yüzde 2,4'e çıkarılması, özel kesimin yüzde 27,9'a hedeflenmesi ve bireysel emeklilik sisteminin de katılımcı sayısının 11 milyon 600 binden 15 milyon 200 bine çıkarılması gibi, fon tutarının hâlen geçen sene sonuyla 96 milyar 300 milyon olan bireysel emeklilik sistemindeki fonun 296 milyara çıkarılması yani neredeyse 4 kat artırılması, yurt içi tasarruf hedefleriyle ilgili planda öngörülen bizim için son derece önemli.

Bir diğer ödemeler dengesine ilişkin hedefleri de yine ben tutarlı olarak kabul ediyorum. Evet, 500 milyarlık ihracat hedefimiz hâlen 2023 için ideal olarak bu geçerli.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl geçerli?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nasıl geçerli?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Doğru, seçim meydanlarında başta ben olmak üzere, kendim için... 500 milyarlık ihracat hedefi, 2 trilyonluk gayrisafi yurt içi hasıla hedefimiz; bunlar ideal olan, hedef olanlardır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nerede geçerli? 269 demişsiniz, nerede 500 milyar?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama bu planın ayaklarının yere bastığını belirtmek için söylüyorum, tekrar ediyorum. Siz mevcuda göre plan yapıyorsunuz. Plan yapılırken mevcudun analizi önemli. Gelecek belirsiz. Geleceğe ilişkin bir projeksiyon yapıyorsunuz, bunu yazılı hâle getiriyorsunuz ama hayalden öteye gitmiyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama öz eleştiri yok.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çünkü 2018’e göre yapılmış bu.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – 500 milyar hayal diyorsunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 2018’de gerçekleştirilen ihracat 167 milyar 900 milyon. Yani 168 milyarlık ihracat gerçekleştirmişiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öz eleştiri nerede?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Biz bunu yüzde 35 artırarak 2023’te hedefimiz 226,6 milyar bu planda. Onun için gerçekçi diyorum, onun için ayakları yere basan diyorum. Ama hedefiniz tabii ki büyük olur, ne kadar gidebilerseniz gidebildiğiniz sizin için başarıdır ama gerçekli, isabetli bir hedef tayin ederseniz. Bugün itibarıyla konuşuyoruz bunu; 2012’de hazırlanan 2013-2018 planı o günkü şartlarda 500 milyar dolarlık ihracat hedefi doğuydu. Nitekim dün kim bunu söyledi vekil arkadaşlardan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Öztrak.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Öztrak dedi. “O gün biz de bunu makul görüyorduk çünkü Türkiye o günkü projeksiyona göre 500 milyarı yakalayabilecek potansiyele sahipti.” dedi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Ama kötü yönetildi.” dedi. Öz eleştiri yok Sayın Öztürk.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi o tartışılır, kötü yönetilip yönetilmediği tartışılır...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O günkü yönetimin kötü olması.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama bugünkü hazırlanan On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda öngörülen rakam ihracatı yüzde 35’lik bir artım ve ithalatı da yüzde 31,61 olarak görüyor. Yani bizim cari işlemler dengesinde yüzde 10’a yakın, 9,9’luk bir azalmayı hedeflemiş. Tabii burada ihracatın ithalatı karşılama oranını da yüzde 75,3’ten yüzde 77,2’ye çıkarmamızı da dikkate değer olarak ben görüyorum.

Yine devamında, tabii kamu kesimi tüketiminin azaltılması; kamu maliyesine ilişkin hedeflerde, 2018’de 10,7 olarak gerçekleşen gayrisafi yurt içi hasılaya oranının yüzde olarak, 2023 hedefi olarak yüzde 9,6’ya indirilerek hesaplanması, kamu tasarrufunun ise yüzde 1,8’den 2,4’e yükseltilmesi, bunlar da dikkate değer.

Yine, sabit sermaye yatırımıyla ilgili kamuda düşüş öngörülüyor çünkü bu demektir ki gelecek dönemde perspektif olarak özel kesime daha fazla teşvikler ve yol açıcı önlemler alınacak. Kamu kesimi borçlanma gereği de buradan görüyoruz ki 2,4 olarak gerçekleşmiş gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak 2018 sonu itibarıyla. Bunun 1,7’ye düşürülmesi hedefi de sağlıklı.

Genel devlet dengesinde de devlet gelirlerinin 33,4'ten 32,3'e düşürülmesi -2023'te- devlet harcamalarının düşürülmesi, vesair; gene kamu maliyesine ilişkin hedeflerin de On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda diğer planlara göre daha sağlıklı olacağını düşünüyorum.

Benim üzerinde durmak istediğim, bu planda önem verdiğim çok sayıda başlık var ama sektör olarak, otomotiv sektöründe de emek vermiş bir insan olarak bu "Otomotiv" başlıklı 87'nci sayfadan itibaren devam eden hedefler bir hayli -381'inci maddeden 389'uncu maddeye kadar- yer almış ki bu da çok önemli. Türkiye'nin, biliyorsunuz, en önemli hedeflerinden birisi de yerli bir markaya, yerli bir otomobile sahip olmak idi. Şu anda devam ediyor çalışmalar ama bizim yanımda dünya da tabii ki yol alıyor. Bunu da değerli buluyorum. Yani otomotiv sanayisinde özellikle yeni dönemde yüksek teknolojiye dayalı yerli marka araç üretimi ile rekabet gücü yüksek tedarik sanayisinin geliştirilerek uluslararası pazar payının artırılması amaçlanıyor. Devamında da yine son derece değer verdiğim başlıklar var.

Bir diğer başlığımız çok önemli. Türkiye öncelikli gelişme alanları olarak mesela tarımı artık önceliğe almış ki bu da son derece değerli. "Tarımsal desteklerin etkinliğinin artırılacağı, tohumdan sofraya uzanan tüm zincir olarak kayıt altına alınacağı; makro ve mikro düzeyde doğru ve güvenilir veri temin edilerek..." diyor. Devamında "Atıl arazilerin tarımsal üretime kazandırılması başta olmak üzere tarım arazisi piyasalarının geliştirilmesi için arazi bankacılığı sisteminin kurulmasına yönelik düzenlemeler yapılacağı; sözleşmeli üretimin destekleneceği ve özendirileceği; küçük aile işletmeleri korunurken tarım işletmelerinin ölçeklerinin yeterli gelirli tarımsal arazi büyüklüğüne ulaşması için başta kiralama olmak üzere -ki son derece önemli- arazi edimine yönelik çalışmaların yürütüleceği..." Hani, biliyorsunuz, tarihte -iktisat tarihçisi arkadaşlar bilir- merkantilistler, işte bu fizyokratlar tartışması var ya "nihai ürün" derler fizyokratlar. Tarımdandır çünkü bir verirsin -Âşık Veysel'in deyiimiyle- bir tohum atarsın, yüz alırsın. Bizim tarımsal üretimi ve hayvancılığı, madenciligi, ormancılığı ki kaynaklarımızı artırmamız son derece önemli. Yoksa işte ticarete dayalı ya da sizin ifadenizle inşaata dayalı, tüketime dayalı büyümeler bunlar gelip geçici ama tarım, gıda, hiçbir zaman ölmeyecek konular. Yine arazi toplulaştırma çalışmalarına ilişkin kayıtlar var. Bunları da önemsiyorum. Netice olarak tabii ki turizm sektörü, diğer başlıkları saydım. Bu başlıklar önemli.

Ben süremin tamamını kullanmak istemiyorum ama süre de bitmiş hakikaten. Niyetim oydu, kullanmayacaktım ama bitmek üzere.

Bu istikrarlı ve güçlü ekonomi, rekabetçi üretim ve verimlilik, nitelikli insan, güçlü toplum, yaşanılabilir şehirler, sürdürülebilir çevre, hukuk devleti, demokratikleşme ve iyi yönetim hedefleri ve politikalarıyla birlikte hazırlanan On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın ülkemize, Türk toplumuna hayırlı olmasını ve başarılı olmasını, hedeflere ulaşmamızı diliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Sayın Bülent Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dün On Birinci Kalkınma Planı'nın ilk bölümüyle ilgili görüşmelerimizi yaptık. İlk bölümde "Giriş" ve "Küresel Gelişmeler"i inceledik. Dünkü bölümde, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, küresel gelişmelerle ilgili olarak bir samimiyet olmadığını, yanlış tespitler yapıldığını özellikle belirttim, örnekler verdim. Maalesef öyleydi.

Bugün İkinci Bölüme, Kalkınma Planı'nın vizyonuna, amaç ve ilkelerine bakıyoruz. Burada da normalde bir kalkınma planında olması gereken gerçekçilik ve samimiyeti maalesef göremiyorum. Maalesef göremiyorum. Maalesef göremiyorum. Bunların olmaması lazım. Bizim de asgari olarak elimizden gelen katkıyı yapmamız lazım ama getirilen metin, çok da ayrıntılı çalışılmış olmasına rağmen maalesef nedense şimdiye kadar gelen kalkınma planlarının en kötüsü. Dün de bunun sebebini sormuştum neden böyle oldu diye. Hakikaten anlamak... Bakın, bunu bir siyasi eleştiri olarak yapmıyorum. Şimdi siz gülümsediniz de onun için örnek vereyim. Şurada 161'inci maddede diyor ki: "Türkiye'nin, İstanbul'u Birleşmiş Milletlerin bir bölgesel merkezi hâline getirme politikaları kapsamında şunlar, şunlar yapıldı. Bundan sonra da devam edilecektir." Şimdi İstanbul'un uluslararası finans merkezi olmasıyla ilgili bir amaç vardı. Bakın, bu da 2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı. Burada mali piyasalarla ilgili bölümde diyor ki: "İstanbul'un uluslararası bir finans merkezi hâline getirilmesine yönelik çalışmalara devam edilecektir." Şimdi, Cumhurbaşkanlığı 2019 Programı'nda daha somut hedefler var. Bu bir kalkınma planı. Burada böyle bir hedef yok. İstanbul'un finans merkezi hâline... Geçen Onuncu Kalkınma Planı'nda vardı. Ben de eleştirmiştim. Ama bu sefer yok. Bu sefer Birleşmiş Milletlerin bölgesel bir merkezi hâline getirilmesine yönelik bir hedef var. Böyle bir hedef yok ama programda var, yıllık programda bakın var. Şimdi bu bir samimiyetsizliktir, bu koordinasyonsuzluktur, bu konunun bilinmemesidir.

Benzeri bir örnek vereyim. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, fazla konulara girmeyeceğim -Bakın, 258'inci madde- sadece sosyal güvenlik ve maliye konularına gireyim, diğerlerini -burada çeşitli uzmanlığı olan arkadaşlar var- onlara bırakmak istiyorum. Madde 258 "Bütçenin teklifi ilkesi uygulamasının güçlendirilmesi sağlanacaktır." Geçen hafta bu Meclisten bir kanun geçti, turizmle ilgili bir kanun geçti. Burada bütçenin teklifinden bahsediliyor, hazinenin birliği ilkesinden. Geçen hafta, biz daha geçen hafta turizm gelirlerinin toplanması ve bütçe dışına aktarılması bir fona, bir ajansa aktarılmasıyla ilgili bir kanunu burada kabul ettik; daha bir hafta önce. Bilmiyorum Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylandı, Resmi Gazete'de yayınlandı mı? Ama henüz bu planımızda yer alan, On Birinci Kalkınma Planı'nda yer alan bu ilke de demek ki samimi değil çünkü geçen hafta biz böyle bir kanun çıkardık bu Meclisten. 258'inci madde. Turizm payı diye geçiyor.

Bir örnek daha vereyim. 260'ıncı madde. (260.7.) "Mali disipline katkı sağlamak üzere döner sermayeler ve özel hesaplar azaltılarak merkezi yönetim bütçe kapsamı genişletilecektir." Biz daha yine çok yakın zamanda Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu'nu kabul ettik bu yıl içerisinde.

Bir örnek daha vereyim. (263.1.) "Gelir ve kurumlar vergilerini tek bir kanunda birleştiren, vergi tabanını genişleten, vergiye uyumu kolaylaştıran, öngörülebilirliği artıran, yatırım ve üretimi destekleyen Gelir Vergisi Kanununun yasalaşması sağlanacaktır." "Ödeme gücüne göre artan oranda vergilendirmeye yönelik mekanizmalar artırılacaktır." Hemen (263.2.)'de... Bugün biz bir torba kanun görüşeceğiz, geçen hafta Komisyonda görüştük, bugün Genel Kurulda görüşeceğiz Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım. Orada getirilen hasılat esaslı vergileme vardı. Yani burada yazanın tam tersi, bu planda yazanın tam tersi. Tek bir oran, ödeme gücüne göre artan oran değil, mali güce göre -Anayasa'da yazıldığı şekilde- tam tersine tek bir oran. Hasılat üzerinden vergileme, basit, Orta Doğu usulü bir vergileme getiriliyordu. Burada konuştuk, tartıştık da zor çekildi torba kanundan. Şimdi aşağıda görüşeceğiz yine. Ama buna rağmen yine belli bir işletme koluyla ilgili olarak çıktı. Yani bu şekilde bir uygulamayı böyle görünce On Birinci Kalkınma Planı'nı ciddiye almamız o zaman mümkün değil ki.

Ben sizi biliyorum. Bürokrasiden geldiniz, devleti bilen bir insansınız. Ama bunların ne anlama geldiğini de çok net olarak biliyorsunuzdur herhâlde. Burada bir garabet var.

Bakın, maliye ve sosyal güvenlik açısından gerçekten büyük sıkıntılar var. Maliye açısından baktığımız zaman, vergi toplayamayan şu anda bir devlet var. Yani devletin en önemli özelliğidir. Vergi toplayamıyoruz şu anda. Öyle bir sıkıntımız var. Yani devletin ana fonksiyonuyla ilgili şu anda sıkıntımız var. Bunu halletmek zorundayız. Çok önemli bir konu.

Sosyal güvenlikle ilgili olarak... Maliye Bakanlığı tahakkuk, tahsilat oranını biliyoruz, sosyal güvenlikle inanın onu da bilmiyoruz. İlgilileri bilmiyorlar. Bakın, geçen hafta yine bu torba kanunu görüşürken... Sosyal güvenlikle ilgili 3201 sayılı bir kanun vardır borçlanmayla ilgili, yurt dışında çalışanların Türkiye’de borçlanmasıyla ilgili. Bu önemli bir kolaylıktır, geçmiş yıllarda getirildi. Şimdi onu kaldırıyoruz ortadan, mümkün olduğunca -daha doğrusu- daraltıyoruz, oradan bir tasarruf yapmayı amaçlıyoruz yıllar içerisinde. SGK’nin bütçesi 462 milyar öngörülmüş bu sene için, 2019 için. Devlet bütçesi 960 milyar, SGK’nin bütçesi 462 milyar ve devletin, hazinenin aktaracağı meblağ 185 milyar lira. Bu 200 milyar lirayı bulacak. Geçen hafta SGK Başkanına da söyledim. 200 milyar lirayı bulacak, çok büyük bir rakam. Eğer biz kayıt dışılığı önlemezsek, bu sosyal güvenlik açıklarını azaltmazsak, gerçek anlamda vergi toplamazsak hiçbir şekilde bizim başarılı olmamız, bu hedefleri tutturmamız mümkün değil.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, sizin On Birinci Plan’da kayıt dışılıkla ilgili sadece temenni cümleleri var. Kayıt dışılıkla nasıl mücadele edileceğiyle ilgili hiçbir şey yok. Kayıt dışılık ön plana alınmamış. Bu şekilde bir plan yapmak mümkün değil. Temenninin ötesinde bir söz, söz konusu değil.

Gerçekten dün söylendi. Aslında bu kalkınma planı keşke geri çekilse, daha doğru dürüst, uygulanabilir, daha gerçekçi bir şekilde getirilse biz de destek olsak.

Çok konu var ama bu verdiğim örneklerin yeterli olduğunu düşünüyorum. Bunları samimi olarak ifade ettim. Üzüldüğüm için ifade ettim sadece.

Teşekkür ediyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kuşoğlu.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben bir sonrakine gelir diye...

BAŞKAN – Tamam.

O zaman, Sayın Keşir, buyurun lütfen.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri ve değerli bürokratlar; toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

On Birinci Kalkınma Planı’nda Sayın Başkanımızın başkanlığı döneminde yapılan toplantılarda söylediğim bir hususu burada da ifade etmek istiyorum. Özellikle her kalemiyle ilgili konuşulabilir ama ben özellikle “beşerî sermaye” konusunda yani “Nitelikli İnsan ve Güçlü Toplum” başlığı altında birkaç hususa dikkat çekmek istiyorum.

Türkiye’nin en önemli gücünden bir insan kaynağı ve beşerî sermayenin artırılması -daha önceki kalkınma planlarına kısmen bakarak söylüyorum bunu- bu kalkınma planında hayli geniş yer verilmesi benim açımdan çok olumlu bir yaklaşım olduğunu görüyorum. Çünkü ekonomik sermayemiz ve teknolojiyle ilgili söylenecek çok sözle beraber ama beşerî sermayenin güçlendirilmesi, sosyal yardımlardan kadının güçlendirilmesine, istihdamdan eğitime kadar, sağlığa kadar pek çok alanın bu başlık içinde hemen pek çok detayı dikkate alarak yapılmış olmasını son derece olumlu bulduğumu ifade etmek istiyorum.

Burada, tabii, özellikle benim çok uzun yıllardır çalıştığım engelliler konusuyla ilgili birkaç hususun altını çizmek istiyorum. Özellikle “Eğitim” başlığı altında özel eğitimin yaygınlaştırılmasıyla ilgili hususları son derece önemli buluyorum ama burada belki şuna bir parantez açmak gerektiğini düşünüyorum: 2005 yılına kadar Türkiye’de engellilerle ilgili hiçbir düzenleme yoktu. Ben 1989 yılında engelliler alanında çalışmaya başladığımda yurt dışından misafirlerimiz gelirdi ve derlerdi ki: “Türkiye’de engelli az galiba.” Niye? Çünkü sokakta göremezlerdi. Hem öz güven problemi vardı hem istihdam ve eğitim problemi vardı hem yerel yönetimler açısından ciddi eksiklikler vardı. Artık evde bakım aylıklarından tutun ücretsiz eğitim ve rehabilitasyona kadar, evden alınıp ücretsiz eğitim ve rehabilitasyonun yapılmasına kadar -açıkça söylüyorum ve bunu çok samimiyetle söylüyorum- bu alanda devrim niteliğinde düzenlemeler yapılmıştır. Ama bundan sonraki en önemli ihtiyaç artık bu alanda, daha tematik uygulamalara ihtiyaç vardır. Yani genel engelli politikalarından öte, engel türüne göre daha tematik programlara ihtiyacımız var hem sağlık hizmetlerine erişimde hem eğitime erişimde hem eğitime erişimde hem de engelli istihdamının artırılması noktasında. Bu arada, tabii, şunu ifade etmem lazım engelli istihdamı deyince: Özellikle kamuda engelli istihdamı artışı ve e-KPSS uygulamasının engelli istihdamını artırmadaki önemli rolünü de buradan ayrıca ifade etmek istiyorum.

Diğer yandan, ailenin güçlendirilmesi bahsine girmek istiyorum. Buradaki tanımı müsaade ederseniz yapayım, aslında vaktimin tamamını kullanmak istemiyorum ama bu iki tanım doğru bilinmediği için ailenin güçlendirilmesi konusunda kavram ve literatür hatası yaptığımızı düşünüyorum. Güçlü aile çözüm, üretim kapasitesi yüksek ailedir yani aile bir sorunla karşılaştığında bu sorunu bir çatışmasız ortamda çözebiliyorsa biz bu aileye “güçlü aile” diyoruz. “Sağlıklı aile” ise sosyoekonomik yapısı farklı da olsa kendi içinde hak ve görev dengesi olan ailedir yani sosyoekonomik yapıları değişiklik gösterebilir, kır-kente göre değişiklik gösterebilir ama burada önemli olan hakların bir tarafta, görevlerin bir başka tarafta yığılmamasıdır. Onun için kendi içinde bir hak- görev dengesi varsa bu aileler de sağlıklı ailelerdir.

“Ailenin güçlendirilmesi” dendiğinde –son dönemdeki gündemle de biraz ilişkilendirmek istiyorum bu hususu- aile bireylerinin tek tek güçlendirilmesinden bahsediyoruz aslında bir anlamda. Yani ailenin çözüm üretim kapasitesi nasıl güçlenecek? “Aile” bir soyut kavram ve kurum. Oradaki bireylerin yani sadece erkeğin değil, kadının, çocuğun, yaşlının, varsa engellinin güçlendirilmesi... Az önce engelli politikalarını anlattım. Daha önce bir ağır engelli birey ailenin parçalanma nedeniyken 2005’ten bu yana aşağı yukarı, son on iki, on üç yılda yaptığımız politikalar gereği, onların uygulamaları gereği artık ağır engelli birey ailenin parçalanması değil, aksine bir arada kalma unsurlarından biri olmuştur. Ailenin güçlendirilmesi konusunu sadece kadın ve erkek, kadın ve aile ilişkisi üzerinden yapılmasının eksik olduğunu düşünüyorum. Bu engelli politikalarının ve engelli politikalarının uygulamalarının burada özellikle altını çizmek istiyorum. Aileyi güçlendiren en önemli politikalardan biri, son on yılda yaptığımız engelli bireyi güçlendiren politikalardır.

Diğer yandan, eğitim ve sağlığa erişimde, özellikle kız çocuklarının sağlık ve eğitim erişimlerinde eksik kalmamaları için şartlı nakit transferlerinde yaptığımız uygulamalar başta olmak üzere eğitime ayrıca gireceğim çünkü özellikle kız çocuklarının yükseköğrenime erişimi on altı yılda yüzde 3,5’tan yüzde 47,4’e çıkmıştır. Bakın, bu rakamı hiç küçümsemeyin. Eğitim en önemli fırsat eşitliği aracıdır hem cinsiyetler arası hem sosyoekonomik yapılar arası. Yüzde 3,5 neresi, yüzde 47,4 neresi? Bireyi en güçlendirebileceğiniz alanlardan biri eğitime verdiğiniz destektir ve eğitimle yarattığınız fırsat eşitliğidir. Bu anlamda kız çocuklarının eğitime erişimi, şartlı nakit transferleri ve beraberinde sağlığa erişim, burada yapılan ödemelerin pozitif ayrımcılıkla daha yüksek olması kız çocukları için ve bunun

anneye yapılması da özellikle kız çocuklarının eğitime katılması ve bu vesileyle güçlenmesi noktasında da son derece önemli. Tırnak içinde tekrar söylüyorum: Aileyi güçlendiren politikaları hem kadını hem aileyi güçlendiren politikalar olarak görüyorum.

Burada “istihdam” başlığı altında özellikle kadınların hem kendi namına çalışan hem işveren olarak çalışan hem de iş gücüne katılımı noktasındaki hedeflerin hem çok gerçekçi olduğunu hem de çok idealist olduğunu söylemek isterim.

Bir de Parlamentoda kadının katılımı dediğimizde mesela siyasi katılımı da son derece önemli. Bakın, gözden kaçıyor, 1934’te kadınlara seçme ve seçilme hakkı verildi, 1934’ten 2001 yılına kadar kadının Parlamentodaki siyasi katılımı ne yazık ki 1934’te olan yüzde 4’ü asla aşmadı. Bakın, bugün mangalda kül bırakmayanlar bu rakamlara dönüp bir baksınlar. 1934’ten 2001’e kadar yüzde 4’ü aşamadı, hatta bazı dönemler yüzde 1-yüzde 1,5’un altına düştü. Bugün Parlamentodaki kadın katılım oranı yüzde 17, el insaf diyorum! Tabii ki yetmez ama evet dediğimiz bir oran, buradaki bu plandaki hedefin de yüzde 20 olmasının son derece sevindirici olduğunu ifade etmek isterim.

Diğer yandan, kadına yönelik şiddetle mücadeleyle de ilgili birkaç husus söylemem lazım “kadın” başlığı altında. Biliyorsunuz 6284 sayılı Yasa 2012 yılında çıkarıldı ve yaklaşık yedi yıl geçti üzerinden. Kadına yönelik şiddetle mücadele için önemli bir yasa olduğunu düşünüyorum fakat bu yedi yıl içinde özellikle koruma tedbir kararlarının maksada matuf olup olmamasıyla ilgili bir etki analizine ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Yani bu koruma tedbir kararlarından amacımız nedir? Şiddetin tekrarlanmaması, o evde var olan şiddetin nihayetlenmesidir. 34 civarında koruma tedbir kararı var, bunlar kanuna o dönemde yazılırken şiddetin tekrarlanmaması için yazılmıştı fakat uygulamalarda zaman zaman görüyoruz ki bunların uygulaması bu sonuca matuf uygulamalar olamayabiliyor uygulayıcılardan kaynaklanarak. Bunun raporda görmek istediğimi ifade etmek isterim, özellikle Şiddetle Mücadele Yasası’nın koruma tedbiri kararlarında mutlaka bir etki analizine ihtiyaç olduğunu burada ifade etmek istiyorum Sayın Başkanım.

İstihdam konusuna girdim, dönmeyeyim oraya tekrar. Ha, bu arada, tabii, “iş gücü piyasasına girme ve katılma, dijital dönüşüm ve insana yaraşır iş fırsatları” ifadesini son derece pozitif buluyorum ve bu plan için uygulanabilir olması açısından önemli bulduğumu ifade etmek istiyorum, kayıtlı istihdamın teşviki de bununla birlikte.

Sağlık konusuna gelince, yine, özellikle AK PARTİ döneminde son on yedi yılda... Hatırlayın 2002 yılında hastaneleri birleştireceğiz dediğimizde karikatür konusu olmuştu bu, “Hastaneleri birleştireceğiz.” iddiası bile. Bugün hani milattan önce bir uygulamadan bahseder gibi bahsediyoruz ayrı ayrı hastaneler olmasından ve vatandaşların kendi ekonomik statülerine göre ayrı ayrı hastanelere gidiyor olmasını ya da sosyal güvenlik statülerine göre ayrı ayrı hastanelere gidiyor olmasını sanki milattan önce bir şeymiş gibi anlatıyoruz. Artık böyle bir konuyu konuşmuyoruz bile. Gençlere bunu anlattığımızda “Ne anlatıyorsunuz bize?” diyorlar ama burada özellikle birinci basamak sağlık hizmetlerine erişimin yaygınlaştırılması hususunu son derece pozitif bulduğumu ifade etmek isterim. Bugün aile hekimliğindeki müracaatçı sayısı 3.207 iken bunun önümüzdeki beş yıl içinde 2.700’e çekilme hedefini özellikle son derece pozitif bulduğumu ifade etmek isterim. Burada bir de sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması... Ben bir Anadolu şehri milletvekiliyim, bu, büyük şehirler için de keza geçerli ama kendi şehrimdeki uygulamalardan biliyorum ki bu özellikle sağlık hizmetlerinde yine devrim niteliğinde bir düzenleme. Özellikle palyatif bakım gerektiren yatağa bağımlı hastaların evde bakım sağlık hizmetlerini almasının yaygınlaştırılmasını son derece pozitif buluyorum. Burada şunu söylemem lazım: Nüfus projeksiyonumuz ortada değerli milletvekilleri. Bugün Türkiye kritik eşiğe çok yakın durumda. 2,1 doğurganlık hızımız, 2’nin altına düştüğünde biliyorsunuz ki artık kritik

eşikteyiz ve nüfusumuz yaşıyor. Beşerî sermaye diye konuşmanın başında bahsettiğim husus o kritik eşiği aştığımızda artık bizim için bir dezavantaj hâline dönüşecek çünkü yaşlı nüfusumuz buna bağlı olarak hızla artmakta. Önümüzdeki beş yıl değil belki ama önümüzdeki on yılın muhakkak en önemli sorunlarından biri geriatri hizmetleri ve yaşlı hizmetleri olacak hem sağlık açısından hem de bakım hizmetleri açısından. Bu planda da bunun öngörülmüş olmasını ayrıca son derece pozitif bulduğumu ifade etmek istiyorum. Tabii, burada şu önemli, bir ilave belki olabilir: Yaşlılar üzerine yapılan araştırmalarda görüyoruz ki yaşlılarımızın yüzde 60'ı –bu konuda araştırmalara merak edenler bakabilir- evinde ya da çocuğuyla kalmak istiyor yani bakım hizmetine ihtiyaç duyduğu zaman dahi evinde ve çocuğuyla olmak istiyor. Biz hem kadın istihdamını artıralım hem de yaşlıların evde bakımını kolaylaştıralım dediğimizde bir dengeyi tutturmak zorundayız. Bu yaşlı bakımı tek başına bir kadın görevi olmamalı. Bunun için yaşlıların evde bakımının sadece yalnız yaşlılar için değil, evinde çocuğuyla olan yaşlıların da evinde bakım hizmetlerinin kolaylaştırılmasının az önce söylediğim yüzde 60'lık kitle için önemli bir husus olduğunu ifade etmem lazım. Tabii, bu arada SGK'nin sağlık hizmetlerini denetlemesini ve bununla beraber sağlık hizmetlerini kullanırken hem vatandaş hem meslek mensuplarının eğitilmesi hususunda gerekliliğini ifade etmek istiyorum.

Tabii, eğitimle ilgili iki cümle daha söyleyeceğim ve bitireceğim, süremin tamamını kullanmayacağım. Tekrar ifade etmek isterim: Eğitim en önemli fırsat eşitliği aracı. Eğitimle ilgili yapabileceğimiz her yatırım, her politika gelecekle ilgili, bu beşerî sermayenin güçlenmesiyle ilgili yapacağımız en önemli yatırımlardan biri olacak. Ne yazık ki hâlâ ikili öğretimden kısmen bahsedebiliyoruz. Benim şehrimde de 5 okulda şu an ikili eğitim var. Bunun tekli eğitime geçmesinin yüzde 100 hedefi bu beş yıllık planda bitiyor olmasını son derece olumlu bulduğumu ifade etmek isterim.

Diğer yandan, özellikle meslek eğitimi. Ortaöğretimde ve üniversitede sektör ihtiyaçlarıyla beraber yapılan bir analiz sonucunda belirlenmesini, bu plana girmiş olmasından dolayı mutluluğumu ifade etmek isterim. Çünkü sektörün dijital dönüşümüyle beraber artan ve değişen ihtiyaçları var ve bölgesel ihtiyaçlar var. Eğer hem ortaöğretimde hem üniversite eğitiminde biz meslek eğitimi bu ihtiyaçları baz alarak yapmadığımızda aynı zamanda bir istihdam sorunu da yaşıyoruz çünkü bu bölümleri bitiren gençlerin beraberinde gelen istihdam sorunu da oluyor. Bu, özellikle milletvekili ve vatandaş ilişkisinde de çok tanıdık olduğumuz bir alan. Onun için bu planlamanın yani sektör analizi, sektörel iş birliği içinde bu planlamanın yapılıyor olmasını bu planda görmüş olmaktan dolayı mutluluğumu ifade etmek istiyorum.

Diğer yandan, rehberlik araştırma merkezlerinin yapısının güncellenmesiyle ilgili bir başlık var, bu da beni son derece mutlu eden bir başlık.

Bir de, tabii, son cümle olarak söyleyeyim: Eğitimde tüm paydaşların eğitim sürecine dâhil edilmesini bu beş yıllık plan için yine eğitim başlığı altında son derece olumlu bulduğum bir husus olduğunu ifade etmek isterim.

Bu plana emeği geçen, bu süreç içinde... Çok emekli bir çalışma olduğunu biliyorum, geçmişte bakanlıkta tematik planlamalar yapıp bunlar için çalışan da biri olarak yani küçük tematik şeylerin bile ne kadar vakit aldığını bildiğim için bir ülkenin beş yıllık planını yapmanın ne kadar büyük bir emek olduğunu anlayabiliyorum. Bu anlamda bu plana emeği geçen tüm emekçilere de buradan teşekkür ediyorum. Hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Keşir.

Sayın Paylan... Yok.

Sayın Tatlıoğlu... Yok.

Sayın Bekaroğlu, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, iki gündür On Birinci Plan üzerine konuşmaya devam ediyoruz. Birçok arkadaş üzerinde durdu. Anayasa'nın emredici bir hükmü gereği plan hazırlanmıştır. Bu planla bağlantılı olarak Anayasa'nın 166'ncı maddesinde öngörülen bir şey var, bunu Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısına sormak istiyorum konuşmamın başında. 166'ncı madde plandan söz ettikten sonra devamında diyor ki: “Ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasında Cumhurbaşkanına istişare nitelikli görüş bildirmek amacıyla ekonomik ve sosyal konsey kurulur. Ekonomik ve sosyal konseyin kuruluş ve işleyişi kanunla düzenlenir.” Kanun da şey yapıyor. Bu konuyla ilgili yani ekonomik ve sosyal konsey kuruldu mu? Toplantılar yapılmakta mıdır? Yapılmıyorsa niye yapılmıyor? Gerçekten bu Anayasa'nın emredici hükümlerinin bir kısmı geçici de olsa askıya alınabiliyor mu? Nasıl bir gelenek oluşturuluyor? Yine bu plan hazırlanması... Dünkü konuşmamda da ifade ettim, 2018'in sonunda Onuncu Plan bitti. 7'nci aydayız, işte bu ayın sonunda filan yedi ay plansız bir şekilde devam ediyor. Bu, bu şekilde devam edecek mi?

Yine bununla bağlantılı olarak, bütçenin de planlı bütçe olması yani plana uygun bütçelerin hazırlanması gerekiyor. Yani bizim hazırlamış olduğumuz bütçelerin hiçbir planlı bütçe değil. “Hayır, hepsi planlı bütçeydi.” falan diyeceksiniz. O zaman 2019 yılı bütçesi planlı bütçe değil, çünkü bütçe yapılırken plan yok ortada yani 2019 planı yok. Gerçekten kötü, yanlış bir gelenek yerleştiriyorsunuz. Evet, yani öteden beri siyasetin bir kanadı “Biz seçilerek geldik. Seçilerek gelmek, milli irade demokraside esastır.” Doğru. “O zaman her şeyi yaparız.” Hayır, arkadaş. “Seçilerek geldik, milli irade esastır.” doğru. “O zaman her şeyi yaparız.” ikinci cümle yanlıştır değerli arkadaşlar, her şeyi yapamazsınız, yapmamalısınız. Neyi yapabilirsiniz? Hukuk içinde her şeyi yapabilirsiniz elbette. Beş yıllığına ülkeyi yönetmek üzere Cumhurbaşkanı seçilmiş, “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” diye tuhaf, garip, dünyanın hiçbir yerinde olmayan bir sistem var ama Anayasa böyle. Beş sene içinde Anayasa'nın “Yapabilir.” dediği şeyleri yapabilirsiniz, hukukun “Yapar.” dediği şeyleri yapabilirsiniz, “Yapamaz.” dediği şeyleri yapamazsınız değerli arkadaşlar. Ha, “Ben yaptım, oldu.” Elbette yani “Ben yaptım, oldu.”nun siyasi bir yaptırımı da vardır, hukuki yaptırımı da vardır ama ne kadar, nasıl işler bu Anayasa'da, bu ayrı bir konu.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, dün de bir miktar üzerinde durdum ben. Bu planda öngörülen büyümeyi, hangi objektif kriterlerle bu büyümeyi tespit ettiniz ve gerçekleşeceğine dair neyiniz var diye sorduk, bu soru duruyor. Bu çerçevede bugün açıklanan işsizlik rakamıyla ilgili bir şeyler söylemek istiyorum: Yani en önemli problem. Genç bir nüfusumuz var, istihdam sorunu, genç bir nüfusumuz var. Beş yıllık kalkınma sonrasında işsizlik oranlarıyla ilgili tahminlerin gerçekleşeceğine dair büyümeye paralel olarak soru ortada duruyor. Bugün açıklanan nisan ayı işsizlik rakamları ortada, yüzde 13; Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştaki işsiz sayısı 2019 yılı Nisan döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 116 bin kişi artarak 4 milyon 202 bin kişi oldu değerli arkadaşlar. İşsizlik oranı 3,4 puanlık artışla yüzde 13 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde tarım dışı işsizlik oranı 3,6 puan artışla yüzde 15 olarak... Genç nüfusta 15-24 yaş işsizlik oranı 6,3 puanlık artışla yüzde 23,2 değerli arkadaşlarım. Yüzde 23,2 korkunç bir rakam yani insan gerçekten kara kara düşünmeden edemiyor. Bunların düzeltileceğine dair bu ciddi rakamlar, ciddi öngörüler konulmadan işsizlik rakamlarının aşağılara çekileceğini iddia etmek gerçekten problem.

Şimdi, büyümeyle bağlantılı olarak diyorsunuz ki planda “Plan dönemi sonunda cari gayrisafi yurt içi hasıla 1 trilyon 80 milyar dolara, kişi başına gelirin ise yüksek sınıf gelir eşliğini geçerek 12.484 dolara ulaşması öngörülmektedir.” Yani bu “yüksek sınıf eşliği”nin de tartışılabilir bir kavram olduğunu ifade edeyim. Bütün arkadaşlar ifade etti, biraz önce Cemal Bey de “2023 şeyleri, bunlar idealdir.” falan diyor. Cemal Bey, ideal falan değil. Yani plan, herhangi bir insan “Ben 2023’te ihracatın 500 milyar doları aşmasını istiyorum.” Ben de 1 trilyon doları aşmasını istiyorum. Böyle değil ki. Ülkenin başbakanı çıkmıştır, planlara, hükümet programlarına, orta vadeli planlara falan bu rakamları koymuştur. Yani bunu sokaktaki herhangi bir insan söylememiştir ki.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 2012 rakamlarına göre bu hesap doğruydu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yani tamam, sen öyle bak, ben de başka şekilde bakıyorum. Hiçbir öngörünüz gerçekleşmemiştir. Hepsini uluslararası konjonktür, dünya ekonomisinin gidişi, bölgemizdeki birtakım olaylar... Değerli arkadaşlarım, yani Anadolu coğrafyasında bu millet yeni egemen değil ki, yeni yaşamıyor ki; biz hep bu coğrafyada yaşadık, işte 1071 Malazgirt’ten beri buradayız. Dolayısıyla Anadolu coğrafyasının nasıl bir coğrafya olduğu, içinde bulunduğumuz, üzerinde yaşadığımız bu coğrafyada nelerin olup bittiği yeni bir şey değil ki. Kaldı ki bu olup bitenlerde sizin de bayağı sorumluluğunuz var. Hiçbir şekilde sorumluluk almıyorsunuz. Hedefler koymuşsunuz: “Orta Doğu ülkeleriyle çok iyi geçinmeler, kültürel, ekonomik, şöyle iş birlikleri devam edecek.” Edemiyor değerli arkadaşlarım, şu anda yani topraklarından geçemediğiniz çok sayıda Orta Doğu ülkesi var ve büyükelçiliklerinizin, diplomatik ilişkilerinizin olmadığı Orta Doğu ülkeleri var. “E, bunlar bizimle ilgili değil.” Sizinle ilgili, bunları öngöreceksiniz. Yani bir plan, bir şey yaparken öngöreceksiniz. “Öngöremedik, yani bunları biz bilmiyoruz.” Hiçbir şey öngöremiyorsunuz siz yani ilişkilerinizi öngöremiyorsunuz. Herkes sizi kandırıyor. Ondan sonra geliyor bu ülkede 15 Temmuz gibi büyük bir darbe girişimi hatta darbe girişiminin ötesinde işgal... Görülmemiş bir şey oluyor. Bu ülkede darbeler filan oldu, Allah bir daha bu millete göstermesin ama hiçbir zaman halk helikopterlerle, bombalarla taranmadı, böyle bir şey olmadı; sizin döneminizde oldu. Diyorsunuz ki: “Biz aldatıldık kardeşim.”

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Altmış yıldan beri darbe oluyor Türkiye’de.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, böyle bir tanımlamayı ben çok doğru bulmadım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Neyin tanımlamasını doğru bulmadınız?

BAŞKAN – “Böyle bir şey sizin döneminizde oldu.” tanımlaması çok...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sizin döneminizde oldu işte.

BAŞKAN – Efendim, tamam da yani bu çok şık...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, bir şey anlatmaya çalışıyorum. Sorumlusunuz.

BAŞKAN – Komisyonunda kalkınma planı görüşülürken bu tanımlamayı ben çok şık bulmadığımı Komisyon Başkanı olarak ifade ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Neyi şık bulmadın? Şık olmayan bir şey söylemiyorum ki.

Bakın, bir daha tekrar edeyim ben...

BAŞKAN – Tekrar etmenize gerek yok efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, bir dakika, ben nasıl konuşacağımı biliyorum.

BAŞKAN – Düzeltin bence.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yani kimseyi yaralayıcı, hakaret eden bir şey söylemedim, ne söylediğimin farkındayım.

BAŞKAN – Daha nasıl olsun, böyle bir şey...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir şey söylüyorum değerli arkadaşlarım, iktidar partisinin sözcüsü –sözcüdür sanıyorum- Cemal Bey, bir şey söyledi, “ideal” filan dedi. Bana şöyle bir şey geldi...

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, kalkınma planı üzerinde görüşlerimizi belirtmeye devam edelim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, kalkınma planı üzerinde konuşmaya devam ediyorum. Kalkınma planında yapılan öngörülerin gerçekleşmeyeceği eleştirisini yapıyorum, bunu yaparken de bu siyasi heyetin geçmişteki birtakım öngörülerinin gerçekleşmediğini, bu gerçekleşmemenin bedelini de bütün milletin ödediğini söylüyorum. Bunu söylerken de ekonomik olarak yani işsizlik diye insanlara yansıyor, genç –bak, buradan kalkarak söyledim- işsizliğin yüzde 25'lere... 4 gençten 1'i işsiz. Bu, Hükûmetin yanlış öngörüler, yanlış tercihleriyle oldu diyorum. Yani burada nerede yanlış, nerede plan görüşmesine uymayan bir şey söylüyorum? Evet, bedel ödedik. Bu siyasi heyet aldatıldığından dolayı bedeller ödedi bu millet, ödemeye de devam ediyor. 15 Temmuzda da böyle bir şey oldu, bunu söylüyorum, bu bir siyasi eleştiridir. Hiç kimseye hakarete bulunmuyorum. “Hayır, siz yalan söylüyorsunuz.” demiyorum ki. Siz aldatıldınız, iyi öngörüler yapamadınız. Bundan dolayı böyle olaylar oldu ve bu millet bedel ödedi, ödemeye de devam ediyor. Bir daha olmasın. Ben muhalefet milletvekiliyim ve bunları söylüyorum.

Değerli arkadaşlarım, bir başka önemli konu, en önemli belki de bu planla ilgili: Bakın, On Birinci Kalkınma Planı üzerinde konuşuyoruz ve nasıl bir kalkınma modeli benimseyecek hükûmet? En önemli konu bu. Satır aralarında, bu planı okuduğunuz zaman, birçok yerde Hükûmet aslında bir özleştirici yapıyor gibi. Söylemiyor, itiraf etmiyor. Bu Hükûmeti, bu siyasi heyetin en önemli özelliklerinden bir tanesi “Yanlış yaptık.” diyememesi. Yani “Yanlış yapıyorsunuz arkadaş, şurada yanlış.” diyememesi. Nasıl bir kalkınma modeli, ne gibi değişiklikler yapıyorsunuz, bunu açık açık yazmanız, söylemeniz gerekirdi ki o zaman planla ilgili öngörülerin, verilen rakamların gerçekleşip gerçekleşmeyeceğine dair bir şeyler söyleyebilirdik. Bakın, siz el yordamıyla... Daha önceki –çünkü daha önce de iki tane kalkınma planı yaptınız- kalkınma planlarındaki kalkınma modeliniz ile şimdiki model arasında ciddi bir şey var. Şimdi birçok yerde diyorsunuz ki: “Biz, bu sefer ithalata dayalı büyüme yerine kendi katma değer üreten...” Bunu epey zamandan beri söylüyorsunuz ama açık bir şekilde ifade etmiyorsunuz. Peki, şimdi, biz muhalefet milletvekilleri olarak, muhalefet olarak size şu eleştiriyi getirmeyecek miyiz: Bugüne kadar dünyada para yağarken niye bunu yapmadınız? Çünkü bu yapacağınız işler parayla yapılacak. “Tasarruf” filan diyorsunuz... Böyle bir şey yok ki yani nereden yüzde 30 tasarrufa ulaşacaksınız? “Efendim, işte, bireysel hane halkı tasarrufunu teşvik edeceğiz.” Ne hane halkı tasarrufu arkadaşlar ya? Yani insanlar ekmeğe talim ediyor, hangi hane halkı tasarrufu, kim tasarruf yapacak, neyle tasarruf yapacaksınız? Dün de söyledim, bireysel emeklilik falan zorlayıcı, bunlar yapılacak şeyler... Neyle yapacaksınız bunları? Bakın...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yanlışlarımız bunlar mı bizim? Duyalım yanlışlarımızı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Anlatıyoruz ya, bir dünya kadar yanlışınız var yani doğrunuz yok ki.

Şimdi, bakın değerli arkadaşlarım, dünya ekonomisi, kapitalizm kendi içinde dönem dönem yöntemlerini –“sömürü yöntemleri” diyorum- değiştiriyordu, o dönem yani para yağarken sizin bu inşaat, beton kutsama –şimdi “kutsama” kelimesine de hemen kızacaksınız filan ama mecazi anlamda söylüyorum- yani betonu öne çıkardığınız, betonu çok sevdiğiniz dönemler aslında size dayatılan bir şeydi. Neydi dayatılan şey? Dünya, kapitalistler borç para vererek sömürecekleri bir dönem icat ettiler ve müthiş likidite fazlası, herkes “Borç para alın.” diye yalvarıyordu, öyle bir dönemde para yağdı

geldi. Siz bu paranın cazibesine kapıldınız ve sürekli büyüme de bundan oldu; inşaat sektörüne, sürekli betona yatırdınız ve bu parayı sanki siz ödemeyeceksiniz gibi bir duyguya kapıldınız. Zamanı geldi, şimdi parayı sizden geri istiyorlar. O betona yapılan şeyler de bir katma değer üretmiyor.

Şimdi, diyorsunuz ki: “Biz bundan sonra –ben öyle anlıyorum yani- öncelikle imalat sanayisinde birtakım teşvikler getireceğiz, şeyler yapacağız.” Ama somut, objektif bir şey yok. “Hadi, bunların neyle yapacaksınız?” diye soruyorum ben. Para nereden gelecek, nasıl olacak yani? Denizin bittiği bir dönemdeyiz. Dünyayla ilgili yapmış olduğunuz, dünya ekonomisiyle ilgili yapmış olduğunuz tespitler de aslında bu doğrultuda, öyle para filan yağıcak bir dönem gözüküyor. “Niye o zaman yapmadınız?” diye böyle şeyler sormayacak mıyız, soracağız elbette. Bu iddianız iki şeyden eksik; bir, nasıl yapacağınızı anlatmıyorsunuz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yaptık, savunma sanayisinde yaptıklarımızla yüzde 70'lere ulaştık.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, neyse bunları tartışabiliriz. Yapmış olsaydınız “Yapacağız.” demezdiniz, “Şu, şu, şunları artıracamız.” filan derdiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Hayat devam ediyor, tabii ki yapacağız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Girmiyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Gir, gir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Savunma sanayisiyle ilgili ağzımızdan bir kelime çıktığı zaman hemen işte “Siz şuna karşısınız, buna karşısınız; şöylesiniz, böylesiniz.” Hemen teröre yazıyorsunuz. Girmiyorum, yoksa bir gün otururum sizinle hakikaten savunma sanayisinde gerçekten ne yaptınız, ne yapmadınız, yaptığınız silahların on sene sonra dünya savunma sanayisinde yeri nedir, ne değildir; bunların hepsini sizinle tartışırım ama girmeyeceğim bu konulara değerli arkadaşlarım.

Fakat bu tespit ettiğiniz şey de -geç de olsa- doğru bir şey söylüyorsunuz, yani Türkiye, ithalata dayalı üretimle, ara maddenin, dışarıdan geldiği üretim şekliyle hiçbir yere gidemez. Müthiş çelişkileriniz var arkadaşlar, bir tarafta cari açıkla ilgili vermiş olduğunuz hedefler, diğer tarafta yapacağınız kalkınma hedefleri gerçekten tutabilecek hedefler değil.

Dün konuşmamın son bölümüne denk gelmişti, fazla üzerinde duramamıştım, bu kamu-özel iş birliği. Yani siz de bunun farkındasınız, para bulabileceğiniz tek alan yani yatırımları destekleyebileceğiniz tek alan kamu-özel iş birliği diyorsunuz. Bakın, beş sene sonra bu kamu-özel iş birliğinin bütçeye müthiş bir para yükü getireceği açık. Nereden söylüyoruz bunu? Bunu şuradan söylüyoruz değerli arkadaşlarım: Geçtiğimiz dönemde, bakın, eski Başbakan, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı adayınız Sayın Binali Bey –onun ağzından çıktı- “Bir kuruş ödemeden milyarlarca dolarlık yatırım.” diye defalarca anlattı. Hepiniz anlattınız. Sayın Cumhurbaşkanı da anlattı. Ama bakıyoruz ki öyle bir kuruş ödememe diye bir şey yok. Çok büyük paralar ödemeye başladık ve her yıl bütçeye bu yük artıyor. Bununla ilgili yani bütçenin KÖİ'ler dolayısıyla bütçeye gelen yükü... Çünkü bütçede çok ciddi açıklar oluşmaya başladı, 2019 yılı bütçesi çok net gösteriyor, öngörülen 80 milyar TL'lik açık oluştu bile. 9 milyar TL'lik filan...

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, iki dakikanız var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu açıkları neyle kapatacağınıza dair hiçbir şey maalesef söylemiyorsunuz ama “KÖİ finans modeli devam edecek.” diyorsunuz arkadaşlar. Bu müthiş bir çelişki. Yani KÖİ finansman modeli, öyle bir kuruş para harcamadan milyarlarca dolar yatırım anlamına gelmiyor. KÖİ anlaşma modeli, şu anda Ankara Şehir Hastanesinde -Bilkent Şehir Hastanesinde-

köprülerde, tünellerde falan görüldüğü gibi bütçeye ciddi bir yük yüklemeye başladı ve bu yükü nasıl azaltacağımıza dair bir şey getirmediğiniz. Şu anda torba yasadaki, bugün aşağıda görüşülmeye başlanacak torba yasadaki maddeler de bu işe çok merhem olacağına benzemiyor.

Şu soruyla bitireyim değerli arkadaşlar: Bu milletin geçmişte yapmış olduğu birikimleri sattınız, harcadınız özelleştirmelerle falan. Bugün, dünya kadar borçlanma var, borçlandınız, 500 milyar dolara dayanan bir dış borç yüküyle karşı karşıyayız şu anda. KÖİ ise gelecek kuşakları borçlandırmak demektir arkadaşlar, gelecek kuşakları borçlandırıyorsunuz. Bunu nasıl bir cesaretle yapıyorsunuz? Bu sorunu çözmeden “Şu kadar büyüme, şu kadar işsizlik olacak beş sene sonra.” deme şeyiniz yok. Bir de çok önemli bir şey var, milletin, gelecek kuşakların milyar milyar dolarlarını harcıyorsunuz -kimlere verdiniz, nasıl verdiniz, ne kadar paylaşıyor, bunları bir tarafa bırakıyorum ama- bunların denetimi falan da yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Paylaşılan bir şey yok Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Paylaşıyorsunuz ama onu da bir tarafa bırakayım “Bu modelle devam edeceğiz.” diyorsunuz, iddianız bunun devam edeceği şeklinde ve bu anlaşmaları millettten gizli tutuyorsunuz arkadaşlar. KÖİ’yle ilgili anlaşmaların gizli olması, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin bundan haberdar olmaması, Bütçe Komisyonu üyelerinin bundan haberdar olmaması anlaşılır bir şey midir, siz hiç rahatsızlık duymuyor musunuz? Torunlarınızın ödeyeceği milyar dolarların nasıl, kime, ne şekilde verildiğini, yapılan anlaşmaları bilmiyoruz. Bu anlaşmalar yanlış yapılıyor değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nereden söylüyorum yanlış yapıldığını? Çünkü anlaşmalarla ilgili yanlışları düzeltmek için kanun maddesi getirdiniz, aşağıda, torba yasa görüşmelerinde göreceğiz.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, süreniz tamamlandı, lütfen son cümlelerinizi alayım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Evet, son cümleler.

Bu söylediğim sebeplerden dolayı -daha onlarca sebep var- bu plan, On Birinci Plan “Ya, hadi vaktimiz de var, Anayasa da böyle şey yapmış, şeklen de uyalım.” şeklinde hazırlanmış. Bu plana katkı sağlayanların katkılarını, işte, “2.500-3.500 akademisyen katkıda bulundu.” dedi dün Sayın Başkanımız, onları küçümsemiyorum ama Hükümet bu işi hiç de ciddiye almıyor ya da bu siyasi heyet ya da Cumhurbaşkanı ciddiye almamış. Hiçbir şekilde inandırıcı olmayan, gerçekleşeceğine dair hiçbir objektif kriter konmamış bir plandır bu. Daha hazırlanmadan, kabul edilmeden havada kalacağı açıktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bekaroğlu.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu salonda bulunan herkesi tekrar saygıyla selamlıyorum değerli arkadaşlar.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, dün saatlerce konuştuk, bugün de konuşacağız. Umarım ki bugün dediklerimizden bir bölümüne “Ya, şu konuda haklı olabilirsiniz.” dersiniz kapanış oturumunda. İngiliz diplomatları öyle yaparlar, önce karşıyı taltif ederler, sonra gene bildiklerini yaparlar. Maalesef biz onu dahi yapamıyoruz, bu kutuplaşmanın belki bir sonucu olarak değerlendiriyorum ama ortak akla yürümek, birbirimizden faydalanmak ve ortak akılla toplumun faydasını, toplumun gerçekten çıkarını düşünmek hepimizin görevi. Hepimiz Türkiye’nin iyiliğini istiyoruz, insanlarımızın refahını ve huzurunu istiyoruz. Bu anlamda da umalım ki bugün ortak aklı başarırız.

Değerli arkadaşlar, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı; kalkınma planının yüzlerce önerisi var, yüzlerce öneriyle gelmişsiniz, hedefle gelmişsiniz buraya. İnanın, bakın -belki basın bunu yazar- ben şu hedeflerin yüzde 80'ine katılıyorum yani yüzde 80'ini koruyarak, yüzde 20'sini de değiştirerek çok daha başarılı bir kalkınma planı yazabilirim. Yüzde 80'inin noktasına, virgülüne dokunmam bakın ama yüzde 20'sini öyle bir kurgularım ki, önceliklerimi öyle bir belirlerim ki, tercihlerimi öyle bir vurgularım ki bütün toplumu heyecanlandırıyorum, bütün toplumu kucaklaştırıyorum çünkü şöyle bakın arkadaşlar: Bir nesnel durumumuz var. Bakın, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı planda kadından bahsediyor. Ya, nesnel duruma bakın Allah'ınızı severseniz, ilk iki sırada kadın yok. Getirdiğiniz bürokratların yüzde 90'ı erkek Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, bir kere bu nesnel durum var.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – 3'üncü sırada 3 kadın var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya hayır, yüzde 85-90'ı erkek, nesnel durumumuz var. Ya, şimdi, istediğimiz kadar hayal satalım, fiilî bir durum var, kadının dezavantajlı bir durumu var Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Emektarlar burada, yöneticiler yerlerinde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya yapmayın, sonuç olarak Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı bir hedeften bahsediyor ama Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, bakın 2014 Kalkınma Planı'nda “toplumsal cinsiyet eşitliği” defalarca geçiyor, bu planda o ifade çıkmış. “Toplumsal cinsiyet eşitliği” ifadesini bile koymadığınız bir planda toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayamazsınız. Genç kadın arkadaşlarımız ön sıraya gelemeler arkadaşlar, ön sırada hep erkek arkadaşlarımız söz konusu olur. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız, eğer toplumsal cinsiyet eşitliğini esas almazsanız gerçekten bu eşitliği sağlayamayız. Bakın, o anlamda güzel güzel, Pollyannacı hedefler söylenebilir “Şunu yapacağız, bunu yapacağız, şöyle olacak, böyle olacak.” diye ama arkadaşlar kıt kaynaklar var, bunun yönetimi var. Şurada, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, vurgu göremiyorum, bakın, öncelikler, yani vurgu, net. Ya, pek çok hayal var ama hepsini yapamayacağız, önceliklerimizi belirlememiz lazım, tercihlerimizi belirlememiz lazım. “Bizim tercihimiz toplumsal cinsiyet eşitliği.” diye altını çizerek vurgulamazsak, başlığı öne çekmezsek o hedef gerçekleşmez Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım. Bu anlamda, değerli arkadaşlar, bakın, bu planda söylediğim gibi, vicdan ve adalet eksikliği var, gerçekten vicdan ve adalet eksikliği var, sebebi şu: Sayın Cumhurbaşkanı dedi ki: “Ben Türkiye'yi bir şirket gibi yönetmek istiyorum.” Aynen bu ifadeyi kullandı dört yıl önceki seçim kampanyasında.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Türkiye'yi değil, ekonomiyi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır “Türkiye'yi...” dedi, aynen böyle dedi “Türkiye'yi bir şirket gibi yönetmek istiyorum.” ifadesi var, basında da var. Şimdi, bu hayaline geçen yıl toplum “evet” dedi, dedi ki Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı “Sen bir şirket gibi yönet.” Şimdi, şöyle görüyorum bakın bu planda da, bir şirketin tezahürleri var ve Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız da buraya yansıyan mantıkta sanki bir CEO gibi... Yani, bir CEO bir şirkette hedefleri koyar ama o şirkette emekçiler vardır, kapıdaki güvenlik görevlisi vardır, inanın emekçiler vardır, onlar çok önemli olmaz, esas olan kârdır mesela şirkette, vahşi kapitalizm kârı öne koyar ama sosyalistler veya sosyal demokratlar veya daha hümanist sistemler insanı öne koyarlar, emekçiye, çalışanı öne koyarlar. Mesela ekolojiyi, ağacı öne koyarlar. Hani, ODTÜ'de ağaçları kesmezler mesela gidip, gençler orada eylem yaparken ağaçları kesmezler, gerçekten bir yurt ihtiyacı varsa özerk üniversitenin üzerinden üniversite yönetimiyle, öğrencilerle uzlaşıp ODTÜ'nün orada yurdunu yaparlar ama gidip ağaçlar kesildi Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı yani tercihler bambaşka. Tercihler yalnızca kâr optimizasyonu üzerine olduğu zaman insan geri planda kalıyor, kadın geri planda kalıyor, yoksullar, emekçiler, ekoloji

ve ağaçlar geri planda kalıyorlar. Bu anlamda tercihlerimizi belirlememiz lazım, önceliklerimizi belirlememiz lazım. Burada bir vurgu yok, beni heyecanlandıracak hiçbir cümle yok çünkü vurgu yok, öncelik yok, tercih yok. Bunu da ancak hep beraber çalışarak bulabiliriz.

Bakın Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, burada pek çok hedef belirlemiştiniz ancak bakın, nesnel durumda bir durum daha var arkadaşlar. Ya güvenlik-özgürlük dengesine bakalım arkadaşlar. Güvenlik ve özgürlük bir devletin toplumuna sağlaması gereken iki ana konu; güvenliği de sağlamalıyız özgürlüğü de sağlamalıyız. Bakın, son dört yılda güvenliğimizi sağlayamadık ama özgürlüğümüzü de güvenlikçi politikalara feda ettik. Güvenlikçi politikaları esas aldık ve maalesef güvenliği sağlayamadığımız gibi özgürlüğü de feda ettik arkadaşlar. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, 2014 bütçesinde bütün güvenlikçi kalemlerin toplamı 40 milyar TL; savunma, İçişleri Bakanlığı, MİT, şu, bu, bütün kalemleri sayın, hatta örtülü ödeneği de katıyorum, 40 milyar TL. 2019'da harcanacak rakam 160 milyar TL arkadaşlar, 160 milyar TL. Beş yılda 4 kat artırmışız bütün güvenlikçi kalemleri. Güvenliğimizi sağlayabildik mi? Hayır. Özgürlüğümüz ne durumda? Özgürlüğü de güvenliğe, güvenlikçi bakışa kurban ettik arkadaşlar. Bugün her yerden feryat ediyorlar -Sayın Cumhurbaşkanının ifadesiyle söylüyorum- ama eğer bir feryat varsa "adalet, adalet" diye feryat ediyorsa insanlar ortada bir sorun var demektir.

Değerli arkadaşlar, toplumumuz yorgun, ciddi bir türbülانstan geçtik Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, arkadaşlar, ciddi bir türbülانstan geçtik. Evet, üç yıldır "Yeter artık." diyoruz, artık bu türbülانstan çıkmamız lazım. Bu türbülانstan çıkmanın yolu uçağın kanatlarını, güvenlik ve özgürlüğü dengelemekten geçiyor. Aksi takdirde, bu türbülانstan çıkma şansımız yok, orada kalkınmayı malkınmayı da unutan bu dengeyi kuramadığımız sürece.

Bakın Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Cumhurbaşkanı dün bir ifade kullandı. "Siz tankın, topun, füzenin kaç para olduğunu biliyor musunuz?" dedi "Onlar fıstık, çekirdek mi atıyorlar? Bomba atıyorlar onlar, kaç para olduğunu biliyor musunuz?" dedi. Hani, şikâyet edenlere söylüyor "Açız." diyenlere söylüyor. "Açım ben, ben çocuğuma ayakkabı alamıyorum." diyor işçi, emekli "Ben tenceremi kaynatamıyorum." diyor, çiftçi "Ben tarlamı ekemiyorum." diyor, onlara Sayın Cumhurbaşkanının verdiği cevap "Siz tankın, topun, füzenin kaç para olduğunu biliyor musunuz?" Evet arkadaşlar, yeni dönemin retoriği bu olacak, her talep edene "Siz S400 füzesinin kaç para olduğunu biliyor musunuz?" diyecek Sayın Cumhurbaşkanı maalesef çünkü böyle bir hegemonya var, güvenlikçi bir hegemonya var ve bu da özgürlükçü alana ve sosyal politika taleplerine kurban ediliyor. Emeklilikte yaşa takılanlara da bunu söyleyecek, bakın söyleyeyim "Siz S400'ün kaç para olduğunu biliyor musunuz?" diyecek.

Bakın arkadaşlar, barışçı politikaların bir maliyeti yok, barışın hiçbir maliyeti yok ama savaşçı politikaların ciddi maliyeti var, işte, bütçe tercihleri üzerine ciddi maliyeti var.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nasıl sağlanacak barış?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu anlamda, bir an önce tekrar barışçı politikalara, toplumsal barış, iç barış, toplumsal uzlaş ve bölgesel barış politikalarına dönmemiz lazım.

Doğu Akdeniz'de sular kaynıyor. Ya, Doğu Akdeniz'de hangi ülkeler var? Mısır var, kavgalıyız; İsrail var, kavgalıyız; Suriye var, kavgalıyız; Güney Kıbrıs'la zaten kavgalıyız, Yunanistan'la ciddi sorunlarımız var.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bizim suçumuz mu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, yapmayın ama, diplomasi dediğimiz şey böyle bir şey.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne yapalım yani?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sonuç olarak orada kaynaklar varsa uzlaşarak, konuşarak, diplomasiyle bu sorun çözülür.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz konuşmuyor muyuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sizin suçunuz

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, müdahale etmeyin lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Ben S400 füzesini oraya koyarım, gelen uçağı düşürürüm.” dersiniz savaş çıkar arkadaşlar.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yunanistan’da ne var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, Kıbrıs halkının çıkarlarını Kıbrıs halkına bırakmalıyız, orada barışçı bir çözümü desteklemeliyiz ve orada olan bu hidrokarbon zenginlikleri de Kıbrıs halkının zenginliğidir ve orada demokratik bir çözümün önünü açıyor olmalıyız.

Bakın arkadaşlar, S400 de bir tercihtir. Bakın, yalnızca güvenlik tercihi değil, sonuç olarak içinde bulunduğumuz eksen kaymasının sonucunu getirecektir. Yani Türkiye yıllardır, ta Osmanlı’dan beri, son iki yüz yıldır yüzünü Batı’ya dönmüş bir ülkeydi. Avrupa Birliğiyle ilişkiye geçmek, Avrupa ülkeleriyle ilişkiye geçmek iki yüz yıllık bir hayal. Batı demokrasileriyle ilgili, orada bir çıpa olması, demokrasi çıpası ve ekonomi çıpası olması bir hayaldi. Bakın arkadaşlar, Sayın Tayyip Erdoğan dedi ki: “Bu, Türkiye tarihinin en önemli anlaşımasıdır.” Neden bunu söylüyor? Çünkü diyor ki: “Biz artık Batı bloğuyla ipleri atıyoruz, oranın taleplerine, oranın değerlerine muhtaç değiliz. Biz şu anda başka bir eksene doğru yürüyoruz.”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vermediler Patriot’ları, ne yapacağız?

BAŞKAN – Sayın Aydemir, müdahale etmeyelim lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani İran, Rusya eksenine doğru yürüyoruz.

Değerli arkadaşlar, bakın, İran’ın şu anda karşı karşıya olduğu durum belli. Trilyonlarca dolarlık petrolü var ama dünyada bir çaban başı olarak görülüyor. Ben bunu öyle görüyor değilim ama böyle görülüyor ve orada nükleer gelişmeler, şunlar bunlar var ama halkı yoksul. İsteddiği kadar bunun retoriğini kursun İran, halkı yoksullaşıyor. Venezuela, halkı yoksullaşmış, ülkeyi terk etmek zorunda kalmış, istediği kadar bu retoriği kullansın, işte efendim “Biz silah alıyoruz.” “halkımızın bağımsızlığı...” halk kaybetmiş. Rusya’ya baktığımızda, doğal kaynakları var, silah teknolojisi var, bununla bir şekilde yürütüyor. Biz otoriter eksene yürüdüğümüzde acaba refah ve huzur bulabilecek miyiz? Acaba şu anda ülkemizde Patriot füzelerinin olduğunu bilen kaç milletvekili var? Yıllardır, ilk talep ettiğimizden beri NATO Türkiye’ye Patriot füzeleri getirdi ve onlar, arkadaşlar, bütün savunma sistemini sağlamış durumdadır.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Rusya’yı niye eleştirmiyorsun?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani önceliklerimizi neden S400 füzesi, tank, top, füzedan yana kullanıyoruz? İç barış ve bölgesel barış politikalarıyla ne S400’e ne F35’e ihtiyacımız yok. Bu kaynakları önce halkımızın refahı için kullanmalıyız, demokrasisi ve ekonomisi güçlü olmayan bir ülke istediği kadar füze alsın kendi savunmasını sağlayamaz. Bunları güçlendirmeliyiz, sonra araştırma geliştirme faaliyetleriyle gerekiyorsa savunma füzemizi kendimiz yaparız. Bu yönde niye bir vizyonumuz olmasın? Ya, tercihimiz bu yönde olmalı.

Bakın arkadaşlar, tercihimiz yoksullardan yana olmalı. Tercihimiz yoksullardan yana mı? Bakın arkadaşlar, şu torba yasayı gördük, değil mi? Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, siz kalkınma planını sundunuz, Sayın Başkanımız bize bir torba hediye etti, sizden gelen bir torba getirdi, üç gün de buna çalıştık. Hâlbuki kalkınma planına çalışmamız lazımdı. Şu torbayı lütfen inceleyin, otuz beş maddede bir tane yoksulların yararına madde var mı? Bir tane dahi yok. Hepsineyle ilgili? Cengiz’in, Kolin’in,

Limak'ın borçları varmış, onları yapılandıracağız; Cengiz'in, Kolin'in, Limak'ın enerji projeleri varmış, ödeyemiyormuş, onunla ilgili teminatları yanacaktı, onları yapılandırılmalı; yurt dışında Cengiz'in, Kolin'in, Limak'ın paraları varmış, onları getirecekti. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – O kadar da değil.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – KOBİ'ler, KOBİ'ler...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya arkadaşlar, ne oluyor ya?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Paylan, ciddi ciddi konuşuyordunuz, bir anda, son dakikalarda raydan çıktınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir müsaade edin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, böyle...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, söyleyeyim, altıncı kez varlık barışı yapıyoruz, son beş yılda altıncı kez bu torbada, altıncı kez varlık barışı.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Suç mu ya? Yapıyoruz, suç mu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Allah'ınızı seviyorsanız, sekizinci kere vergi affı yaptık, şirketlerin borçlarını yapılandırıyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Suç değil, yanlış, yanlış.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Barış, barış” diyen sizsiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, arkadaşlar, bir müsaade edin ya.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Suç mu?

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Çelebi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şirketlerin borçlarını yapılandırdık Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı. Bakın, kaçınıcı kez yapılandırıyoruz, Kredi Garanti Fonu'nun temsilcileriyle görüşün, kaçınıcı kez yapılandırıyoruz ama ihya oluyor mu şirketler? Hayır, hepsi kapınıza geliyor. “Yandık, bittik, mahvolduk, bize vergi affı, bize teşvik.” diyorlar, değil mi? Hep bunu diyorlar. Ya, hep biz yapılandırdık. Bakın, yine şirket borçlarını yapılandıracağız ama Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Türkiye'deki bütün servetin yüzde 60'ı yüzde 1'in elinde, şirket borçlarını yapılandırdığımız aynı yüzde 1'in. Ben o bazı işverenleri tanıyorum, bakın, namuslularını tenzih ederek söylüyorum, borcunu burada bırakıyor, borcunu aynen burada bırakıyor, bütün borçlarını, parası yurt dışında. Aynen söylüyorum bakın, borcu burada, şirketinin borçları yapılandırılıyor, Kredi Garanti Fonu'ndan yapılandırılıyor, şu torba yasayla İstanbul yaklaşımıyla yapılandırılacak, parası yurt dışında, Man Adası'nda, Panama Adası'nda paraları, borçları burada. “Benim keyfim yerinde, benim vergim erteleniyor.” diyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Türkiye'de iş mi yapıyor bu arkadaşlar? Bu tanıdıkların Türkiye'de iş mi yapıyor Sayın Paylan?

BAŞKAN – Sayın Aydemir, lütfen müdahale etmeyin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O şirketler Türkiye'de iş mi yapıyorlar?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapıyorlar tabii ki.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O şirketler Türkiye'de iş yapamazlar, borç alamazlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, yapmayın ya. Yo yo, öyle değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yanlış ifade ediyorsunuz, kesinlikle yapamazlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, neden, söyleyeyim.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, söz verdiğimde düzeltin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yanlış ifade ediyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, sen bas düğmene, sana söz verir düzeltirsin ya, Allah Allah.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, lütfen müdahale etmeyin, size söz vereceğim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Doğru konuşsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, bas düğmeye, senin şeyin...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, yanlış ifade ediyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın arkadaşlar, şirketlerin borçlarını yapılandırıyorsunuz. Oysa yapmamız gereken nedir? Arkadaşlar, halk yoksul, halk borç altında, kredi kartı temerrüde düşmüş kaç vatandaşımız var? Milyonlarca vatandaşımız var, bireysel kredisini ödeyemiyor, konut kredisini ödeyemiyor, taşıt kredisini ödeyemiyor. Ya, bu vatandaşlarımızın borçlarını yapılandırmak varken neden bir avuç patronun borcunu yapılandırıyoruz? Bakın, onların da yararına, halkın, tüketicinin eğer ki güveni yoksa, borç altında eziliyorsa o patronları abat edemeyiz. Dört yıldır 6 kere, 8 kere vergi affı yaptık, varlık barışı yaptık “Şirket borçlarını öteleyelim.” dedik. Bu şirketler abat oldu mu? Olmadı. Şirketlerin müşterisi kim? Halkımız yani yoksullar. Onları gelire, refaha kavuşturmadan piyasada çarklar döner mi? Dönmez. Gelin, bir de bunu deneyelim. Yoksulluk sınırı 2.124 TL, asgari ücret 2.020 TL, 8 milyon işsizimiz var.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Daha geçen hafta sen değil miydin “Niye Merkez Bankası Başkanı görevden alındı?” diyen. Faizleri indirmedeği için alındı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, arkadaşlar, ne oluyor ya?

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, insicam minsicam bırakmadınız ya.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Konuşmacı konuşmasını yapar, saygı duyarım ama iftira atmasına saygı duymuyorum.

BAŞKAN – Tamam, ben size söz vereyim, düzeltin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ama her konuşması böyle, geçen haftaki nokta da aynıydı.

BAŞKAN – Tamam, müdahale etmeyin. Sayın Çelebi, lütfen müdahale etmeyin.

Buyurun, tamamlayın Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Sayın Başkan, bu kaçınıcı oluyor ya, böyle olur mu?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – O zaman doğrusunu söyleyeceksin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, doğrusunu sen bas söyle, basmışsın, gelsin, söyle; tamam, sen doğrusunu söyle.

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Burada ne var? Halkın yararına bir tane madde var mı?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Halkın yararına olan hepsi var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nerede, hangisi var? Allah Allah, bırak, ben görüşümü söyleyeyim.

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Halkın yaptığı, 2002’den 2019’a kadar hepsi burada var.

BAŞKAN – Sayın Paylan, devam edin siz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, lütfen arkadaşlar ya, lütfen ama ya, ben görüşlerimi söyleyeyim, bırakın ya. Halkın yararına bir tane madde yok burada, hepsi şirketlerin.

Arkadaşlar, bakın, ben şirketlere karşı olan bir insan değilim. Elbette bir ekonomide şirketler olacak ama eğer ki halkın, tüketicinin yani yoksulların geliri yoksa, harcayabileceği bir kaynağı yoksa şirketler iş yapamazlar, siz istediğiniz kadar borçlarını erteleyin.

Değerli arkadaşlar, kalkınma planında, bakın, öncelikler ve tercihler dedik. Bakın, Sayın Cumhurbaşkanını Yardımcısı, bölgeler arası kalkınmışlık farklarını nerede koymuşsunuz biliyor musunuz? “Yaşanabilir Şehirler” başlığı altında bir madde olarak koymuşsunuz. Ya, bu olamaz bakın. Yani yaşanabilir şehirlerin başlığı var “Şehirler şöyle olmalı, böyle olmalı.” onun altına bir alt başlık olarak, hiçbir vurgu olmadan “Bölgeler arası farklılıkları da gidereceğiz.” diye genelgeçer bir ifade konulmuş. Ya, bir kalkınma planına, arkadaşlar, Karadeniz, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu... Ve bölgeler içi de bazı şehirler dezavantajlı. Burada milletvekillerimiz var, bölgelerin içi de...

BAŞKAN – Sayın Paylan, iki dakikanız var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya ama arkadaşlar, böyle olmaz ki yani. Ek süre istiyorum en az altı dakika.

BAŞKAN – İki dakikanızı kullanın.

CAVİT ARI (Antalya) – Çok kesildi Başkanım.

BAŞKAN – Onun takdirini biz yaparız Sayın Ari, merak etmeyin siz.

Buyurun, tamamlayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya ama bakın, ben heyecanlı konuşan bir insanım ama müdahaleyi...

BAŞKAN – Sayın Paylan “Ben değerlendireceğim.” diyorum, buyurun. Süreniz var, sürenizi kullanmıyorsunuz. Arkadaşlar, karışmayın.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Beş dakika, on dakika daha ikinci bir hak... Sayın Başkan, hakikaten on dakika daha.

BAŞKAN – Efendim, ben değerlendireceğim, müsaade edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

Sayın Cumhurbaşkanını Yardımcım, bölgeler arası kalkınma planı Türkiye’nin kadim bir meselesi. Yani Karadeniz, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ciddi anlamda dezavantajlı ve bölgeler içi de bakın, bazı şehirlerimiz dezavantajlı. Ya, Bartın’ı kim düşünecek arkadaşlar ya, Allah’ınızı severseniz yani Bayburt’u kim düşünecek, Şırnak’ın hâli ne olacak, Hakkâri’nin, Ağrı’nın hâli ne olacak ya? Bunlar kalkınmada geri kalmış bölgeler. Bu anlamda, bakın, bölgeler arası kalkınmışlık meselesine bir vurgu yapmamak, bunu ana başlık yapmamak gerçekten büyük bir handikap. Bunu değerlendirelim, ortak bir önergeyle -bakın, varınsın önergeyi siz hazırlayın hani biz dedik diye yapmayın- bari ortak akıl, ortak bir önergeyle bunu başa alalım.

Diğer bir mesele Sayın Cumhurbaşkanını Yardımcım, bakın, 2011’de dediniz ki şurada: “2 trilyon dolarlık bir ekonomi yapacağız.” Sayın Cumhurbaşkanını dedi ki: “Bir hedefim var, bir hayalim var.” ve ona göre bir enerji politikası belirlediniz, dediniz ki: “2 trilyon dolara göre bizim 150-160 megavatlık enerjiye ihtiyacımız var.” Ve o yıllarda dediniz ki: “Eğer nükleer enerji olmazsa fabrikalar durur, karanlıkta kalırız.” Böyle topluma bunu anlattınız ve böyle ikna ettiniz ama geldik, şu anda 700 küsur milyar dolarlık bir ekonomiyiz ve 2023’te en iyi olasılıkla, sizin söylediğiniz, 1 trilyon küsurluk bir ekonomi olacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Paylan, tamamlayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Artık 150-160 megavatlık değil benim beklentim yani bu 80, 90 veya 100'lük kapasite bize yetecek ve yapılmakta olan pek çok yatırım da var. Yani YEK projeleri var, rüzgâr, enerji, diğer projeler var ve dünyada da bu yenilenebilir enerjiye dönüş var. Almanya diyor ki: “Ben 2028’de enerjimin yüzde 85’ini yenilenebilir enerjiden karşılayacağım.” Ve nükleer santrallerin sonuncusunu da, arkadaşlar, 2020 yılında kapatıyor. Pek çok ülke kapatıyor, diyor ki: “Artık nükleere ihtiyaç yok, yenilenebilir enerjiyle biz enerjimizi karşılıyoruz.” Ama biz hâlâ nükleer santral projesini kalkınma planımıza koymuş durumdayız. Neden Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, neden?

Bir şey daha soracağım, bunu ekolojik sebeplerle soruyorum, ikinci sebebi ekonomik. Ya, rüzgâr 6 sentken, güneş 4-5 sentken niye 12,5 sentten Ruslara yirmi yıl, yirmi beş yıl ödeme garantisi vereceğiz? 45-50 milyar dolar bizden alıp götürecekler, neyin diyetidir bu Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, neyin diyetidir, S400’ün diyeti midir, bulunduğumuz eksenin diyeti midir? Bakın, Japonlarla iptal ettik nükleer santrali, değil mi? Çünkü ihtiyacımız yok. Ruslarla da iptal edelim, ihtiyacımız yok. Yapmamız gereken, yenilenebilir enerji santrallerinin depolama... Diyeceksiniz ki: “Rüzgâr esmezse ne olacak, güneş olmazsa ne olacak? Onların depolama AR-GE’lerini yapalım. Bakın, Almanya bunu yapıyor, bunda öne geçelim. Yani o rüzgâr türbininin yanına depolama şeyleri konuyor ve bunlar sisteme esmediği zaman enerji veriyor, bunun AR-GE’sine yatırım yapıyor Almanya, biz de bunu yapalım.

Kısa kısa geçeyim diğer maddeleri. Bakın, tercihimiz biraz sanayiye dönmüş, bunu olumlu da bir adım olarak karşılıyorum. Nihayet inşaatı biraz geriletme ve imalat sanayisini öne çıkarma adımımız var, bunu olumlu karşılıyorum ancak kısıdan söyleyeyim, tarımı yine öksüz bırakmışsınız Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı. “Tarımın payı 5,8’den 5,4’e düşecek.” diyorsunuz ve tarımda çalışan yüzde 18 halkımız var, bunlara diyorsunuz ki: “Siz yüzde 18 çalışıyorsunuz burada ama biz size gayrisafi yurt içi hasıladan yüzde 5,4 pay vereceğiz.” Bakın, tarım zaten öksüz durumda, gayrisafi yurt içi hasıladan aldığı pay düşük. Bununla ilgili ciddi bir hedef koymalıyız ve bunu tartışalım derim, bunu 7’ye, 8’e, 9’a çıkarma hedefini koyalım derim Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım. Bunu da kısıdan geçiyorum. Bununla ilgili önergemiz olacak. Bunu önergemizde görüşürüz.

BAŞKAN – Sayın Paylan, ilave üç dakikayı doldurmak üzeresiniz. Lütfen tamamlayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, burada bir iki vurgum var, yalnızca onları yapıp bitireyim o zaman.

Değerli arkadaşlar, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı; şeffaflıktan bahsetmişsiniz ve hesap verilebilirlikten, ifadeniz var kalkınma planında. Bu önemli, değil mi Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım? Gayet önemlidir şeffaflık ve hesap verilebilirlik. Bakın, Cumhurbaşkanlığı Yüksek İstişare Kurulunu kurdunuz, eski Meclis başkanlarını buraya aldınız ve Sayın Bülent Arınç televizyona çıktı “Bazı edepsizler benim maaşımın 13 binden 18 bin liraya çıkmasını eleştiriyorlar.” dedi, aynen bu ifadeyi kullandı “edepsizler” olarak söyledi. Ya, değerli arkadaşlar, Allah’ınızı severseniz, onu biz eleştiriyoruz, halk eleştiriyor, basın eleştiriyor ve bunlar bizim sorumluluğumuz çünkü tüyü bitmemiş yetimin hakkını savunmak bizim sorumluluğumuz, halkın da hesap sormak hakkı. Sayın Bülent Arınç, hâlâ Yüksek İstişare Kurulu üyesi. Ben sizin yerinizde olsam, buradan da öneriyorum, bu ifadesinden sonra aynen Bülent Arınç’ı o görevinden azlederdim.

BAŞKAN – Sayın Paylan, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ve bunu tekrar öneriyorum, bakın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bülent Arınç burada mı?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır)- Bitireyim Sayın Başkan, son cümlelerimi kullanayım.

BAŞKAN – Ama ben ilave vermeme rağmen bitirmiyorsunuz, mecburen müdahale etmek zorundayım, kusura bakmayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, son cümlelerimi edebilir miyim?

BAŞKAN – Yani, planlama toplantısında eğer konuşmanızı planlayamıyorsanız ben müdahale ederim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, planlamak... O zaman bütün arkadaşlarımız konuşurken aynısını yapalım mı?

BAŞKAN – Aynısını yapalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapalım mı?

BAŞKAN – Yapalım, olur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İyi mi olur yani? Bütün insicamını bozalım arkadaşlarımızın. Yani, böyle bir şey olur mu?

BAŞKAN – Ben size müdahale edildi diye şu anda dördüncü dakikayı verdim ama siz hâlâ kapatmıyorsunuz.

Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Tatlıoğlu.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız, değerli bürokratlar; hepinizi tekrar saygıyla selamlarım.

Ben önce, dün bu makrohedeflerle ilgili bir vurgu yaparak başlamak istiyorum, hatta bu kadar yorgunluğun üstüne kısa bir hikâyeyle. Sayın Bekaroğlu da dedi ki “Yapamazsınız.” Sayın Aydemir “Nereden biliyorsunuz?” dedi. Şimdi, köyün başında bir adam duruyormuş, biri gelmiş ileriden, demiş ki: “Aşağıbelen köyüne ne kadar zamanda gidilir?” Köyün yolunda duran adam ses çıkarmamış, gelen adam da kızmış, yürümeye devam etmiş. Biraz sonra arkadaki seslenmiş, demiş ki: “Dayı, bir saat kırk beş dakika falan sürer.” Dönmüş herif “E kardeşim, biraz önce neden söylemedin?” demiş. “Yürüyüşünü gördüm.” demiş. Şimdi, bir yürüyüşü gördük. Dolayısıyla, olup olamayacağı konusunda hakikaten bir karar sahibi olabilecek bir yürüyüş var.

Ben özellikle şöyle bir şeyle başlamak istiyorum Sayın Oktay: Dört yıla yön verecek bu planın ana mesajı nedir? Bir ana mesaj yok. Yani, ben bu planı çok iyi okudum. Mesela, 2023 hedefleri beni heyecanlandırmıştı, gerçekten heyecanlandıran, meydan okuyucu, Türkiye’ye “Hadi!” diyen bir ses vardı “Hadi Türkiye.” Bu plan “Dur Türkiye, dur.” diyor ve Adalet ve Kalkınma Partisinin programının adı –değerli arkadaşlarımız da bilir- “demokratikleşme ve kalkınma”dır, “kalkınma ve demokratikleşme” değil. “Demokratikleşme ve zenginleşme”ydi, “kalkınma” olarak düzenlediler. Şimdi, bu planın da farklı bir yönü, hukuk devleti, demokratikleşme ve iyi yönetim “good governance” şeklinde koyduğunuz kısım fevkalade güzel, ne olarak? Metin olarak ama yine yürüyüşe baktığımızda bir anlam ifade etmiyor. Ya, ne kadar güzel, sadece 729’uncu maddeyi okumak istiyorum, sadece bu yeter: “Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, ekonomik ve sosyal refahın artırılması, hukuk devleti, demokratikleşme ve iyi yönetim ilkelerinin devlet tarafından güçlü bir şekilde sahiplenilmesi ve etkili bir biçimde uygulanmasıyla mümkündür.” Bu, tapu gibi söz, sadece bu yeter ama gerçekten, Türkiye’ye bakıyoruz, sadece bir şeyi söyleyeyim: 14 Ağustos 2001 yılında Sayın Erdoğan ve AK

PARTİ kurucuları Bilkent Otel’de AK PARTİ’yi kurmalarının hemen sonrasında 4 farklı kanaldan canlı yayına katıldılar, hepsi; böyle bir Türkiye vardı. 25 Ekim 2017’de Meral Akşener Genel Başkanlığında İYİ PARTİ kuruldu, bir televizyon ekranından başının gösterilmesi sekiz ay sonra ancak mümkün oldu. AK PARTİ’yle müttefikken Sayın Paylanların partisi çok yer alıyordu...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Müttefik mi oldu AK PARTİ’yle?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – “Çözüm sürecinde beraber politikalar üretirken” diyelim, düzeltiyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Beraber mi politika üretti?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – “Çözüm sürecinde” diyelim, bir alta daha düşemeyeceğiz. Şunu söylemek istiyorum, şey yapmak istemiyorum: Demokratik siyasetin olmadığı bir ülkede gerçekten ne kalkınmadan ne gelişmeden ne refahtan bahsetmenin mümkün olmadığını hepimiz biliyoruz. Bu, bugün böyle değil, bin yıl önce de böyleydi, bin yıl sonra da böyle olacak. Dolayısıyla bugün “ekonomik kalkınma”, “bütünleştirici kalkınma”, efendim, “kurumsal iktisat” dediğimiz şeylerin tamamını da buraya dercetmişsiniz gerçekten, eğer demokratikleşme gibi bir süreç, eğer adaletin sağlanması ve yargının tarafsızlığı gibi bir sürecin yoksa gerisi çalışmıyor çünkü sizin toplumunuz fakirleşiyor, ekonomik olarak fakirleşmiyor, zihniyet olarak fakirleşiyor ve toplumda o ülkeye aidiyet oranı ve o ülkede yaşama heyecanı giderek yitiriliyor ve Türkiye’de son on yılda gerçekten bunu çok canlı olarak görüyoruz. Sonra biz olmasak da çocuklarımız, çocuklarımız olmasa da torunlarımız bir başka ülkenin rüyasını görüyorlar veya bir başka ülkenin vatandaşları olarak karşımıza çıkıyorlar.

Ben özellikle bu kısma değinmek istedim. Burada gerçekten mesela “Hukukta öngörülebilirlik, geriye yürümezlik, genellik, kazanılmış hakların korunması, eşit muamele, açıklık ve belirlilik ilkeleri yasama faaliyetlerinin temelini oluşturmaya devam edecektir.” diyor. Gerçekten devam ediyorsa, biz ilave bir şey yapmayalım; etmiyor bunlar. Bakın, 2002’de Türkiye’de yargıda sorunlar vardı, eğitimde sorunlar vardı ama bugün yargı bir sorun, eğitim bir sorun.

Bir konuya daha temas etmek istiyorum ben, önemli gördüğüm için. Ayşe Hanım çok güzel bir şey söyledi, eğitim... Bir ülkenin şöyle bir anayasa maddesi var: “İnsanlar eşit doğar, eğitim onları farklılaştırır.” Gerçekten, bugün zenginleşmenin yolu da eğitim. Ama ben din eğitimine kısaca değinmek istiyorum: Sayın Oktay, bugün Türkiye’de din eğitimi isteyen istediği yerde ve halkın parasıyla, istediği şekilde, istediği mekânda, istediği tipte ve istediği dinin istediği eğitim modeliyle veriyor ve gerçekten bu nedenle de insanlarımız artık çocuklarını daha önce din eğitimi için gönderdikleri yerlere göndermiyorlar, gönderemiyorlar. Ben Bursa’dan biliyorum, ihtiyacın 2 misli mekân var ve hâlâ bir ilçe müftüsü Türkiye’nin en büyük kampüsünü kuruyor. Yapılsın ama bunlar bir plan dâhilinde yapılsın. Bakın, artık Türkiye’de din eğitimi devletten alma imkânına sahip insanlar. Bu konuda AK PARTİ’nin de gerçekten ciddi katkıları oldu. Bunun dışında, başkalarının veya devletin arkasında olmadığı yapıların vicdanlarına bu işleri terk etmemek lazım. Yani bu din eğitiminin özgürce, inanç hürriyetine sadık fakat tertipli ve planlı yapılması konusunda ben inisiyatif alınması gerektiğini düşünüyorum, böyle yapılması gerektiğine inanıyorum.

Son bir konu olarak şunu belirtirim: 740’ncı madde “İdarenin işlem ve eylemlerinin kamuoyu tarafından şeffaf bir şekilde izlenmesine yönelik mekanizmalar artırılacaktır.” diyor. Bakın, gelin mevcut mekanizmalar çalıştırılın, mevcut mekanizmalar yeter yani bizim özellikle şimdiki ihtiyacımız demokratikleşme konusunda, hürriyetler konusunda mevcudu bir rehabilite etmek. Şöyle bir soru var: Bir toprağı vatan yapan nedir? Bir toprağı ne vatan yapar? Bunun bütün coğrafyalarda ve yüzyıllarca karşılığı şudur: Toprağı vatan yapan özgürlüktür. Eğer özgürlükleri kısıtlamaya başlarsak vatan

duygusunu eksiltmeye başlarız. Bu nedenle bu metin harika bir metin, daha önce buna benzer metinlerin harika olduğu gibi ama yürüyüşümüzle yani Hükûmetin yürüyüşüyle, AK PARTİ'nin yürüyüşüyle hiç uyumlu değil; uyum olması konusunda hassasiyetinizi rica edeceğim.

Teşekkür ederim.

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi söz sırası Sayın Şener'de.

Buyurun Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; özellikle Hükûmet partisine mensup milletvekili arkadaşlarımızın konuşmalarını, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcımızın konuşmasını izlerken aklıma Âşık Reyhani'nin bir dörtlüğü geldi. Yani bir terslik var bu işte, o terslik ya sizde ya bizde. Âşık Reyhani diyor ki: “Diyarbakır Van'ı geçti...” Yani Diyarbakır bize göre daha yakın, Van daha doğuda olduğu için tersini söylüyor. “Diyarbakır Van'ı geçti / Akrep yelkovanı geçti...” Hâlbuki yelkovanın daha hızlı dönmesi lazım, orada da tersini söylüyor. Tekrar edecek olursam: “Ahım asumanı geçti / Diyarbakır Van'ı geçti / Akrep yelkovanı geçti / Kim tersine kurdu beni?” Bir tersine kurulan var ama bu tersine kurulan iktidardır, yoksa muhalefet midir -olaylara bakış açısı açısından söylüyorum- buna karar vermek lazım.

Değerli arkadaşlar, çok uzatmaya gerek yok, tek bir rakama bakın, iktidarda, Hükûmette bir başarısızlık olduğu, bir yanlışlık olduğu açık ve net bir şekilde görünüyor. 2013 yılı kişi başına millî gelir gerçekleşen değer itibarıyla 12.480 dolar olmuş. Şimdi, bu plan diyor ki: “Beş yıl sonra 2023'te kişi başına millî gelir 12.480 dolar olacak.” 4 dolarını, küsuratını atıyorum. Yani on bir sene önce gerçekleşen kişi başı millî geliri on bir yıl sonranın, 2023'ün hedefi olarak belirleyen bir program var, bir hükûmet var, eski anlattığı masallardan, uçan Türkiye'den bahsedemeyen, bu bahsettiklerinden vazgeçmiş olan bir hükûmet var. Bunu görmek lazım.

Şimdi, bu yetmiyor, bakıyorum ben plana. Belirttim, durum tespitinde hiç gerçekçi değil, ekonominin zorluklarından bahsetmiyor, “kriz” kelimesini hep dış krizler açısından anlatıyor. İşte, 2008 krizinden bahsediyor ama içeride de bir krizden bahsediyor. Dikkatimi çekti, “Ülkemizde artan ani yağışlar, sel, kuraklık felaketleri ortaya çıkmıştır.” diyor yani kriz ya Türkiye'nin dışında var veya gökten yağıyor. Hızını burada da alamıyor, Türkiye'de her şey güllük gülistanlık, bir bakıyoruz ki Hükûmetimiz bu programda “Türkiye'nin gelişmekte olan ülkelere yönelik gerçekleştirdiği resmî kalkınma yardımları 8,6 milyar dolara ulaşmıştır.” diyor.

Türkiye'yi bırakmış, dünyanın geri kalmış ülkelerini kurtarmak için, onları da kalkındırmak için seferber olmuş vaziyette ve bu yetmiyor, İslam ülkelerine kucak açmış, oraları kalkındıracak. Saydığı şeylere bakıyorum, İslam İşbirliği Teşkilatıyla ilgili, hep düzenlenen forumlardan bahsediyor. Bu toplantılara yıllarca ben katıldım -İSEDAK toplantılarına- sürekli konuşurlar, bir şey yapmazlar. İslam İşbirliği Teşkilatına mensup 57 ülkenin toplam millî geliri sadece Japonya kadar. Mesafe alamıyor, sadece konuşuyor. Bu toplantılarda forumlar plana girmiş, başarı olarak gösteriliyor.

Değerli arkadaşlar, şimdi, dün Sayın Cumhurbaşkan Yardımcımızın konuşması sırasında, sorulara verdiği cevaplar sırasında bir cümlesi dikkatimi çekti. Buyuruyorlar ki: “Onuncu Plan'da sadece dolarla ifade edilen hedeflere ulaşılmamıştır.” Yani “Onun dışında Onuncu Plan fevkalade başarılıdır, bütün hedefler tutturulmuştur. Sadece, ah şu dolar var ya, bu dolar, gözü kör olsun, onunla ilgili konularda hedefler bozulmuştur.” diyor.

Değerli arkadaşlar, bir kere, “dolar” dediğiniz şey, “kur” dediğiniz şey, sizin ekonomik performansınızla ilgilidir. Siz yanlış politikalar uyguluyorsanız, yanlış uygulamalar yapıyorsunuz, ekonomiyi yönetemiyorsanız, öngörüleriniz zayıfsa kur zaten oynar. Nitekim rant ekonomisi kurmuşsunuz, buna dayalı çarklar döndükçe siz ülkedeki dengeleri bozuyorsunuz, kuru da bozuyorsunuz. Üretimi de, ihracatı da ithalata bağlamışsınız, bunu çözememişsiniz hâlâ. Bunun ötesinde finansı bile dövizle bağlı hâle getirdiniz. 2010 yılında döviz geliri olmayan firmaların dövizle borçlanmasına imkân sağladınız. Bütün firmalar dövizle borçlandı. Bütün firmalar, bankalar yurt dışından döviz kredileri aldılar, bankalar sendikasyon kredileri aldılar ve dövizle bağlı bir kredi patlaması bugünkü geldiğiniz noktanın, şikâyetçi olduğunuz kurun da bir sonucudur.

Bunun ötesinde, her türlü sözleşmeyi dövizle yapıyorsunuz. İşte, kamu-özel iş birliği sözleşmeleri, bilmem, işte şu biraz önce bahsedildi, Akkuyu Termik Santrali değerli arkadaşlar. Ya, Türkiye’de santrallerin elektrik teslim fiyatı 20 kuruş civarındadır. Akkuyu Termik Santrali nedeniyle sözleşme yapılıyor, kilovatsaati 12,35 sentten yapılıyor bu sözleşme, alım garantisi olarak. Bu ne demektir biliyor musunuz? 70 kuruştan alım garantisi veriyorsunuz Akkuyu Termik Santrali’nin üreteceği elektriğe. 20 kuruşluk elektriğe bugünkü döviz kurundan 70 kuruş alım garantisi veriyorsunuz. Siz ekonomiyi böyle dolar bağımlısı, döviz bağımlısı yaparsanız, dolarizasyona dayalı bir ekonomi kurarsanız bunun neticesinde her şey bozulur, bütün dengeler bozulur.

Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımıza göre, evet, işte, milli gelir hedefini tutturamamış, sorumlusu, döviz kuru. Kişi başına milli gelir hedefini tutturamamış, sorumlusu yine aynı şekilde, döviz kuru. Büyüme hedefini tutturamamış, sorumlu döviz kuru. İşsizlik hedef tutmamış, patlamış, sorumlusu yine döviz kuru ama ilginç bir şekilde “İstihdam hedefi aşılmıştır.” diye buyurdular. Ben nasıl istihdam hedefinin aşıldığına da hayret ediyorum. İşte istihdama bakıyoruz; 29,9 iken 28,7; 1 puan düşük. İstihdam oranına bakıyoruz; 49,9 hedef konmuş; 47,4; 2,5 puan düşük ama “istihdam” dediğiniz şey aslında işsizlik oranıdır. 7,2 hedef konulmuş, 2018 yıl sonu itibarıyla yüzde 11 çıkmış ve sadece olay bu kadar değil. Yine, Onuncu Kalkınma Planı’na bakıyoruz, bu planda “İŞKUR’a kayıtlı işsizlerin işe yerleşim oranı olarak yüzde 50 hedeflenmiştir.” diyor. E, bakıyorum, Haziran 2018 tarihi itibarıyla işe yerleştirilenler 98 bin, kayıtlı işsizlerin sayısı 2 milyon 621 bin 565. Yani sadece 3,7’si işe yerleştirilmiş. Haziran 2019 tarihi itibarıyla bakıyorum, kayıtlı işsiz sayısı 4 milyon 417 bin 814’e fırlamış, işe yerleştirilenlerin sayısı 117 bin yani kayıtlı işçilerin sadece yüzde 2,6’sını işe yerleştirebilmiş. E bunda da mı acaba hedefin şaşmasının sebebi kura bağlı? Sadece bu değil, işte, genç işsizliğe bakıyoruz, 2’ye katlanmış. Nasıl istihdam tutmuşsa? Cari denge, ihracat hedefi tutmamış, TÜFE tutmamış, kamu kesimi borçlanma gereği tutmamış, tutan bir şey yok. Olmadığı hâlde bütün hedefler tutmuş. “Dövizle bağlı, kura bağlı, dolara bağlı hususlar hariç” diyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu istihdamla ilgili olarak da biraz gerçekçi olmak lazım. 2014-2018 arasında büyüme oranı 4,7 gösterilmiş, istihdam edilenlerin sayısı 2 milyon. On Birinci Kalkınma Planı’nda büyüme oranı düşürülmüş; 4,3’e düşürülmüş, istihdam edileceklerin sayısı 4 milyona çıkarılmış, 2 katına. Daha yüksek bir büyümede 2 milyon kişi istihdam ediyorsunuz da daha düşük bir büyümede nasıl 4 milyon kişi istihdam ediyorsunuz, bunu da bir açıklamakta fayda var diye düşünüyorum.

Bakın, bir Bektaşî fıkrası vardır, ben de Tatlıoğlu gibi bir fıkrayla girmek istiyorum. Camide Bektaşî dua ediyormuş, “Yarabbi, bana bol şarap ver, bol para ver.” Yanında da bir hoca efendi kulak kesilmiş “Ne diyor bu?” diye. Sonra demiş ki: “Öyle dua edilmez Bektaşî. Dua, ‘Yarabbi, bize iman nasip et, Kur’an nasip et.’ diye yapılır.” deyince Bektaşî diyor ki: “Herkes kendinde olmayanı Allah’tan ister. Sende olmayanlar bu, ben bende olmayanları istiyorum.”

Şimdi, bakıyorum, söylenen sözler, konuşulanlar, anlatılanlar ve bu programa dercedilenler, Hükûmetin icraatlarında ve Hükûmet etme biçiminde olmayan şeyler. Ne yoksa o telaffuz edilmiş ve buradaki bu metne rağmen de ne yoksa ne olmayacaksa onlar telaffuz edilmeye devam ediliyor. Bakıyoruz işte programa, “Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası fiyat istikrarını sağlamaya, finansal istikrarı gözetmeye devam edecek.” diyor. Merkez Bankası Kanunu’nun da 1’inci maddesidir, Merkez Bankasının ana görevi fiyat istikrarını sağlamaktır. Ama daha geçen hafta -bugün de Genel Kurulda görüşülecek- geçen torba yasada bildiğiniz gibi yedek akçelere el konuluyor, 40 milyar dolarlık yedek akçeye el konuluyor. Eskiden 1990’lı yıllarda ve daha öncesinde enflasyonist politikalar çok fazla tehlikede görülmezdi, bu nedenle Merkez Bankası sürekli Hükûmete avans verirdi, bütçe giderlerinin yüzde 10-15’i kadar avans verirdi ve bu nedenle de enflasyon yüksek çıkardı ama bu enflasyonun yüksek çıkışını da ana risk olarak görmezlerdi. Şimdi, enflasyonu düşürme, hem dünyada hem Türkiye’de düşük enflasyon ana politika hâline gelmiştir, Merkez Bankasının en temel görevi hâline dönüşmüştür ve şimdi ihtiyat akçeleri bahanesiyle bir avans verme, Hükûmete bütçeyi telafi etmek için avans mekanizmasına dönüştürülmüştür Merkez Bankası kaynakları. E, bu şu demektir: Enflasyonla mücadele var ama bu programda yapılan iş, bu plan Meclise gelmeden önce, Komisyona gelmeden önce çıkarılan kanunla zaten delinmiş, bir enflasyonist politikaya geçiş yapılmış zaten veya bakıyoruz, bilmem, işte demokratikleşmeden söz ediliyor, şeffaflıktan bahsediliyor, denge denetim mekanizmalarından bahsediliyor.

Değerli arkadaşlar, yok böyle bir şey, nerede şeffaflık var? Şeffaflık diye bir şey kalmamış ki, her şey gizli yürüyor bu Hükûmette. Bir kere denetim mekanizmaları ortadan kalkmış. Anayasa değişikliğiyle birlikte Meclisin dahi Hükûmeti, bu ülkenin parasını herkesin cebindeki paranın yüzde 25’ini kullanan bir Hükûmeti denetlemesine imkân sağlanmıyor. Hiçbir denetim mekanizması yok. Bir ülkede denetim mekanizması yoksa orada paranın doğru kullanılacağına inanabilir misiniz? Risk görmeyen iktidar ve güç sahipleri paraya hâkim olan yapılar bu parayı nasıl kullanırlar? Bu işin doğası gereğidir, hiç kimsenin iyi niyetine havale edilecek bir konu değildir bu. Kurumlar karşılıklı denge, denetim mekanizmalarını yerine getirecekler ve şeffaflık olacak. Şeffaflık yoksa hiçbir şey olmaz.

E şimdi yine bugün Mecliste görüşülecek olan, geçen hafta Komisyondan geçen torba yasada varlık barışı var. Bu iktidar döneminde 8 kere varlık barışı çıkarılmıştır, bu torba yasadaki 9’uncu varlık barışıdır ve de kimler yararlanmış bundan, nasıl yararlanmışlar, hiçbir bilgi yok. Korkunç bir kara para dönüyor piyasada, korkunç bir vurgun var, korkunç bir soygun var anlamına gelir. Sonunda bunları legalleştirmek için ikide bir varlık barışı yapıyor. “Parayı nereden bulursan bul, hangi kazançtan elde etmiş olursan ol, vergisini ödeyip ödemediğin hiç önemli değil, getir.” deniliyor. Kimi varlık barışlarında sıfır vergiyle, kimi varlık barışlarında yüzde 2 vergiyle, bu mevcut torba yasada yüzde 1 vergiyle legalleştiriyorsunuz parasını. E, şeffaflık yok. Böylesine büyük, devasa paraları legalleştirirken şeffaflığı tasfiye ediyorsanız, aradan geçen on yıl sonrasında bile hâlâ açıklamıyorsanız bu ülkenin parasının nasıl yağmalandığını hayal bile edemezsiniz.

Veya yine bu torba yasada kamu-özel iş birliği modellerine dayalı, işte şehir hastaneleriyle bağlantılı düzenleme var. “Sözleşmeyi değiştiriyoruz.” diyorlar, büyük zarar gördüklerini ifade ediyorlar. Getirilen metinde sözleşme bedellerinin azalacağıyla ilgili hiçbir garanti yok. Ve bu işleri kimler yapıyor, kimlerle sözleşme yapıyorsunuz; bu şehir hastanelerinden gerek kullanım bedellerinden gerek hizmet bedellerinden kimler yararlanıyor diye soruyorsunuz; ısrarla söylediğiniz, sorduğunuz hâlde, yazılı soru önergesi veriyorsunuz cevap yok, burada soruyorsunuz cevap yok, “Devlet sırrı.” deniyor. Böyle bir devlet sırrı olmaz arkadaşlar. 82 milyon insanın parasını harcayacaksın ve bu parayı nereye harcadığını gizleyeceksin. Böyle bir gizlilik olmaz. Şeffaflığın olmadığı yerde sürekli olarak yağma vardır, yağma, başka bir şey yoktur.

Diğer taraftan, “E, sistem değişti, sistem değişince tek bir kişi her şeye hâkim oldu.” Böyle bir yapıya demokrasi diyemezsiniz, bu program metni ikide bir “demokrasi” diyor. Böyle bir yapıda hukuk devleti olmaz, bu program ikide bir “hukuk devleti” diyor, “insan hakları” diyor. Ne kadar muhalif varsa susturulmaya, sindirilmeye, muhalefet yapamaz hâle getirilmeye çalışılıyor ve bunun adı “demokrasi” oluyor, bunun adı “insan hakları” oluyor. Böyle bir şey olamaz. Meclisin bile Hükümet üzerinde denetim yetkisi kalmamıştır; sözlü soru önermeleri kaldırılmıştır, gensoru kaldırılmıştır, soruşturmanın geçerli olabilmesi için Mecliste 3 tane oylama yapılması lazım ve 400 oyun çıkması lazım, imkânsıza çekilmiştir. Tek bir yazılı soru önermeleri var. Onda da özen gösterilmeden cevap verildiği izlenimini veren cevaplar geliyor herkese, sadece bu Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısıyla ilgili değil, diğer bakanlar da aynı şekilde cevap veriyorlar. Neden? Çünkü muhtemeldir ki herkesten aynı cevaplar geldiğine göre, aynı tarzda özen gösterilmeyen, hafife alınan, biraz da alaya alınan tarzda cevaplar geldiğine göre ne sorarsanız sorun bu demektir ki yani Kabinede bir konsensüs var, fazla ayrıntıya girilmeyecek. Neden? Şeffaflıktan korkuyor Hükümet, şeffaflıktan. Şu kelimeyi kullandın, saygısızlık var mı yok mu? Asıl büyük saygısızlık yapılan işlerdedir. Meclise, Türkiye Büyük Millet Meclisine duyulmayan saygı... Bundan daha büyük saygısızlık olmaz.

O bakımdan değerli arkadaşlar...

BAŞKAN – Sayın Şener, son iki dakikanız...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi, bu planla birlikte gördüğümüz tablo olmayan şeylerin anlatılmasından ibarettir, olmayacak şeylerin anlatılmasından ibarettir. Olmayan şeyleri kahramanlık gibi anlatıyorsanız metinde bu, hedeflerinizin de gerçekleşmeyecek, olmayacak şeyler olduğunu gösterir. O bakımdan, önce samimi olacaksınız ve sorgulanabilir olduğunuza inanacaksınız. Öyle bir Hükümetimiz var ki çok güçlü. Şimdiye kadar, ben bildim bileli hiçbir Hükümetin bu kadar güçlü bir hukuki dayanakla ülkeyi yönettiğine hiç şahit olmadım ama ne kadar güçlüyse o kadar sorumsuz olduğuna inanan bir Hükümetimiz var. Hâlbuki tam tersidir, ne kadar yetkiniz varsa o kadar sorumlu hissetmeniz lazım kendinizi; çok yetkili ama hiç sorumlu olmayan bir Hükümet. Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir şey olamaz, sadece diktatörlüklerde olur ama onun dışında demokrasinin kırıntısı olan yerlerde bu olmaz. Sorumluluk esastır. Bilmem yanlış yönetir ekonomiyi, batırır krize sokar “Aman, sorumlu dışarıdır, bilmem Amerika sorumludur, bilmem papazdan dolayı bize kızdı.” der, sonra da bırakırsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şener, lütfen tamamlayınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Bilmem “gümrük vergisini artırdı.” Yani iki ürününüze gümrük vergisini artırdığı için Türkiye ekonomisi batacak duruma, krize girecek duruma geldiyse bunun da sorumlusu sizsiniz.

Onun için, Hükümetin sorumlu olması lazım, şeffaf olması lazım. Bu şeffaflık sağlanmadığı sürece bu programda yazılanların hiçbirinin değeri yoktur bence.

Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Şener.

Değerli arkadaşlar, Komisyon üyesi olmayan şu ana kadar 8 arkadaşımızın başvurusu oldu. Başka isimler varsa alayım, ara vereceğim çünkü. Ondan önce Sayın Ök ve Sayın Katırcıoğlu’na söz verip ara vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bugün torba yasa da görüşülecek. Bununla ilgili bir tedbir olacak mı? Nasıl yapacağız? Aşağı ineceğiz geleceğiz. O sırada soru-cevaba denk gelebilir.

BAŞKAN – Yok, onu ayarlarınız inşallah, soru-cevap kısımlarını...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, şundan dolayı diyorum. Biz aşağıya ineceğiz ve çıkacağız.

BAŞKAN – Tercih arkadaşların.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şöyle bir tedbir olabilir: En azından aşağı ara verdiği zaman biz soru-cevapları alabilirsek çünkü bu kadar konuşuyoruz, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcısına da saygıya binaen hepimizin burada olması lazım o sırada ama o sırada aşağıda konuşmamız söz konusu olabilir. Bununla ilgili Meclis Başkan Vekilimizle bir görüşüp o ne zaman ara verecekse belki ona göre bir ayarlama yapsak hepimiz burada olsak soru-cevaptan ve öneriler üzerinde görüşürken tabii ki.

BAŞKAN – Memnuniyetle.

Tabii, şu teklif de var, ara vermeyelim teklifi var ama ara verelim, değil mi efendim? Sayın Cora...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Verelim.

BAŞKAN – Çünkü, tamam siz girip çıkabiliyorsunuz ama Cumhurbaşkan Yardımcımız, diğer arkadaşlar kalkamıyorlar dolayısıyla ara vermek durumundayız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, hiç yönetmiyorsunuz oturumları, kayıtlara geçsin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rahatsız Başkan.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Rahatsız Başkanımız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Geçmiş olsun. Sevdığımız için söyledim.

BAŞKAN – Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli Komisyonumuzun üyeleri, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcım, kıymetli bürokratlar, basınımızın temsilcileri; ben de sizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Evet, On Birinci Kalkınma Planı'nı konuşuyoruz. Biliyorsunuz kalkınma planları uygulanacak politikalardan bir koordinasyonla ortak bir hedefe uygun hayata geçmesini sağlamak, kamu kaynaklarının planlanmasında önemli bir rol oynamaktadır. Ülke olarak belirlenen hedeflere ulaşmak için, mutlaka dönemin şartlarına uygun olarak hazırlanmış ve toplumun her kesimine hitap eden planların olması gerekmektedir.

Bu anlamda bu plana genel olarak baktığımızda, aslında bugünün şartlarında, dünyanın değişiminde, dünyadaki ekonomik, teknolojik bir sürü gelişmeleri göz önüne alarak dünyadaki siyasi oluşumları da, tehditleri, riskleri de iyi bir şekilde analiz ederek bu planın hazırlandığını düşünüyorum.

Evet, aslında bizim AK PARTİ olarak, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 2023 hedeflerimiz vardı, çok da güzel oldu. Sizler de konuşmalarınızda bahsettiniz “Biz de bu hedeflerden etkilendik.” diye. Belki de Türkiye’de bir siyasi partinin işte bir Cumhurbaşkanının, bir başbakanın hedefi doğrultusunda ilk defa bir hedefi vardı. Hedef 2023 ve biz bu hedefe doğru gitmek istedik fakat gel gör ki gelişen şartlar, dünyadaki durum, hatta şöyle de bir şey söylemek istiyorum, ülkemizdeki belki de kalkışmalar olmasaydı kalkınma hedefleri olabilecekti, hedefler tutabilecekti. Yani biz bu kadar sürece baktığımızda işte Gezi olayları, Türkiye ekonomisinin en iyi olduğu noktadır. Yatırımcıların ülkemize en çok yatırım noktada Gezi olayları oldu, 17/25 Aralık oldu, 15 Temmuz oldu. Dün biliyorsunuz 3’üncü yıl dönümünü kutladık. Ben burada tekrar 15 Temmuz şehitlerimi rahmetle anıyorum, minnetle anıyorum, gazilerimize de çok teşekkür ediyoruz. Önemli bir süreçti bu ülkede. Ağustos ayında yaşadığımız keza ekonomik etkenler, darbeler... Yani Türkiye rahat kalmadı. Tabii ki bu da bizim ne oldu? Hedefler

doğrultusunda, tekrar bunu göz önüne alarak böyle bir plan yapıldı. İşte bu noktada da bu rakamların buna indirgenmesi bu planın aslında çok gerçekçi olduğunu gösterir. Planın hazırlanması çok önemli. Yani hepimiz biliyoruz ama asıl önemli olan ise o planın uygulanabilirliği yani uygulanmasıdır. O hedefe gidilip hani bundan belki bir beş yıl sonra geldiğimizde uygulanır bir planın olması lazım. Bu anlamda, aslında 2023 hedeflerindeki revizyonlarla birlikte ve değindiğimiz konuları önemseydiğimizde, merkeze aldığımız konularıyla, kriterleriyle bu planın iyi bir plan olduğunu düşünüyorum.

Tabii devam etmek istiyorum. On Birinci Kalkınma Planımız on beş yıllık bir perspektifin ilk beş yıllık dilimi olarak karşımızda. Her alanda topyekûn değişim ve dönüşüm öngörmektedir. Katılımcı bir anlayışla da açıkçası hazırlanmıştır. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız söyledi -ayrıca Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımız da söyledi, kendisinin bakanlığı sırasında yarıyı -yaklaşık üç buçuk yıllık bir süreçten beri hazırlanmakta ve bugün de 19 binden fazla kişinin internet üzerinden fikir ve önerileri alınarak yapılan bir plandır. Bu anlamda da çok tebrik ediyorum.

Ülkemizin uluslararası konumunu yükseltmek ve halkımızın refahını artırmak için temel yol haritası niteliğinde hazırlanan bir planla karşı karşıyayız. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin de ilk planı. Uzun vadeli bir perspektifle ülkemizin kalkınma vizyonunu ortaya koyacak, milletimizin temel değerlerini ve beklentilerini karşılamak adına ortaya konmuştur. Ülkemizin her alanda verimliliğini artırarak, milli teknoloji hamlesiyle uluslararası düzeyde rekabet gücü kazanmasına yönelik daha fazla değer üreten bir ekonomik ve sosyal kalkınma süreci öngören planımızda, hukukun üstünlüğü, güçlü demokrasiyle korunan ve geliştirilen temel hak ve hürriyetler, kalkınma çabasının taşıyıcı sütunları olarak benimsenmektedir. Bunu çok olumlu buluyorum. Ekonomide istikrar ve sürdürülebilirlik, beşerî, sosyal ve mekânsal gelişme alanlarında refahın artışı ve adil paylaşım ile süreklilik arz eden bir gelişmişlik yönelimi öncelikli bir amaç olarak da ortaya konulmaktadır.

Ayrıca planda -bunun çok önemli olduğunu söyleyeyim- daha fazla değer üreten, daha adil paylaşan, daha güçlü ve müreffeh bir Türkiye vizyonu belirlenmiş; her alanda yatay ve dikey rekabetçiliğin ve verimliliğin artması planın merkezinde yer almıştır.

On Birinci Kalkınma Planı'yla Türkiye'nin yüksek gelir grubu ülkeler ile en yüksek insani gelişmişlik seviyesindeki ülkeler arasına girmesi hedeflenmektedir.

Planın hazırlanma aşamasında, dünyadaki değişimler ve özellikle ABD ve Çin arasındaki ekonomik savaşlar sonucu düşüş gösteren yatırımlar ve üretimler, kısacası dünyadaki likidite kısılması, küçülen dünya ticaret hacmi de göz önüne alınmış durumda. Böylesine olumsuz aslında dünyanın sürecinde 2019 yılına baktığımızda böyle makalelerde de genel olarak baktığımızda 2019 yılı gerçekten dünyada ekonomik olarak bir daralmanın söz konusu olduğu bir yıldır. Bir örnek vermek istiyorum: Biz Denizli olarak havlu bornozda gerçekten dünya ticaretinde önde giden illerden biriyiz. Şöyle bir araştırma var: Bundan önceki yıllarda bornozun ve havlu bornozun dünyadaki değişimi altı ay ile beş ay arasında ortalama değişiyor, bugünkü geldiğimiz süreçte de bu havlu ve bornozun değişimi on sekiz ay gibi. Yani bu şunu gösteriyor: Dünyadaki ekonomik daralmadan dolayı harcama eğilimlerinde de bir değişiklik var. Bu şunu gösteriyor: Tabii ki bizim ihracat rakamlarımızı ve üretim rakamlarımızı, tabii ki bizi de ülke olarak etkiliyor. Biz Türklere kalsa üretim... Hep bunu biz Denizliler söyleriz: Biliyorsunuz Türklere havlu bornoz böyle on beş yıl kullanırlar.

Tabii küresel ekonominin politika ve teknoloji boyutlarıyla hızlı bir dönüşümün içerisinde olması bu planı daha da önemli hâle getirmektedir. Bir taraftan korumacılık ve ticaret savaşları gibi politika değişiklikleri, diğer taraftan yapay zekâ, nesnelerin interneti ve 3D yazıcıların başını çektiği teknolojik dönüşüm, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için hem risk hem de fırsatlar barındırmaktadır. Plan da bunları göz önüne almıştır.

Bu fırsatları değerlendirebilmek için seçici, koordineli, öngörülebilir ve kapsayıcı politikalar uygulayarak değerlendirilebilecek, Türkiye ekonomisi için önemli bir süreçtir önümüzdeki.

Önceki plan dönemlerinde -bu konuya Cemal Bey de değindi ama ben de değinmek istiyorum- teşvikler firma ve sektör ayrımı gözetmeksizin ekonomimizin geneline dağıtıldığı için teşviklerden tam anlamıyla verim alınamamıştı. Fakat bu planda özellikle proje bazlı ve sektör bazlı teşviklerin olması çok sevindiricidir. Teşvik sistemini daha seçici bir hâle getiren On Birinci Kalkınma Planı'yla hangi ürün gruplarının destekleneceği konusu, "stratejik öncelik, teknolojik gelişmişlik seviyesi, gelecek potansiyeli, teknolojik gelişime etki seviyesi, cari açığa etkisi, teknik yeterlilik ve yetkinlik, yerli üretim kriterleri" çerçevesinde belirlenecektir.

Bu planda ekonomik olarak büyüme hedefine aslında sağlam adımlar belirlenmiş. Bu büyümenin tabana yansımaları da net bir şekilde ortaya konmuştur. Rekabetçi üretim ve verimlilik, istikrarlı ve güçlü ekonomi, nitelikli insan ve güçlü toplum, yaşanabilir şehirler ve sürdürülebilir çevre, hukuk devleti, demokratikleşme ve iyi yönetim, Kalkınma Planı'nın beş temel eksenini oluşturacaktır.

Sanayi sektörünün aslında odak sektör olarak belirlenmesi ve ihracata dayalı istikrarlı bir büyüme modelinin benimsenmesi noktasında On Birinci Kalkınma Planı'nı önemsiyorum. Gerçekten kendim de bir sanayici olarak bu sektöre ciddi anlamda reel sektörün ve sanayi sektörünün ön planda olmasının, belki bizim ülkemiz için önemli olduğunu düşünüyorum.

İhracatın 226,6 milyar dolara, ithalatın ise 293,5 milyar dolara ulaşması, turizmde hedeflenen gelir artışıyla cari işlemler açığının millî gelire oranının dönem sonunda yüzde 0,9 olarak belirlenmesini de makul bir hedef olarak görmekteyim.

İmalat sanayisinde yer alan kimya, ilaç, tıbbi cihaz, makine, otomotiv, raylı sistem araçlarına öncelikli sektör olarak yer verildiği planımızda 2019-2023 döneminde 4,3 milyon ek istihdam yaratacağı, geçen yıl 47,7 olan istihdam oranının 2023 yılında yüzde 50'ye çıkarılacağı ve yüzde 33 olan kayıt dışı istihdam oranının yüzde 28,5'e indirileceği belirtilmektedir.

Uluslararası doğrudan yatırımların özellikle sanayi sektörüne çekilmesi ve komple yeni yatırımların payının artırılmasının sağlanacağı planda, maliye politikası çerçevesinde mali disiplini esas alan, nitelikli büyümeye destek veren, kaynakları itibarıyla sürdürülebilirliği, kullanım yerleri itibarıyla ise etkinliğe ve verimliliğe dayalı bir kaynak harcama yaklaşımıyla yürütülecektir.

Beşerî sermayenin güçlendirilerek kapsayıcı büyüme yaklaşımının belirgin bir biçimde hayata geçirilmesi ve yükselen refah düzeyinin her kesime yayılması amaçlanmaktadır.

Ayrıca planda, ekonomik ve sosyal değerlerin artmasıyla birlikte çevrenin korunarak şehirlerde ve kırsal alanda yaşam kalitesinin iyileştirilmesiyle birlikte bölgeler arası gelişmişlik farklarının da azaltılmasına yönelik politikalara yer verilmiştir.

Tabii, burada, biraz önce Garo Bey "Bartın niye yok, Ağrı niye yok?" diye bahsetti. Bartın, Ağrı, Mardin, Güneydoğu Anadolu'ya şöyle baktığımızda bundan on beş yıl önce biz o şehirlere belki gidemiyorduk ya da bize o şekilde empoze ediliyordu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye gidemiyorduk?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daha geriledik.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bugünkü geldiğimiz noktada ise biz o şehirlere güvenli bir şekilde gidebiliyoruz. Ben Mardin’e gittim, daha önce de gitmiştim; oradaki değişimi ve gelişimi görmezlikten gelmek mümkün değil. Bartın, Denizli’nin kardeş şehridir. Denizli olarak biz orada da bir düzenleme yaptık, park düzenlemesi yapmıştık. O fırsatla da orayı görme fırsatım olmuştu. Bugünkü noktada eskiyle kıyasladığımızda bunları görmezlikten gelmenin çok doğru olmadığını düşünüyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gelişmişlik farkı arttı, azalmadı.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama işte aradaki fark, yatırımlar... Bugün Denizli sanayisiyle ilgili -hep onu örnek veriyorum- biz birçok sanayiciyle Denizli’de toplantılar yaptık -teşvik bölgeleri de artırıldı- yatırımların o yöne kaydırılmasıyla ilgili olarak ve buna da gidip cevap veren ve burada yatırım yapan firmalarımız, şirketlerimiz oldu. Bundan önce böyle bir şey yoktu ama biz başlattık, devamı da gelecek. Ben bu anlamda bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Bunun haricinde, savunma sanayisinde... Aslında bu plana genel olarak baktığımızda yerli ve millî bir plan olarak görüyorum. Ben savunma sanayisindeki o silah kullanım oranının yüzde 70’lere artırılarak ordumuzdaki dışa bağımlılığın düşürülmesini çok olumlu olarak buluyorum. Aynı zamanda, petrol ve doğal gaz araştırma, sondaj çalışmaları da biliyorsunuz devam ediyor ve plan da şu söylüyor: “2023 sonuna kadar deniz sondaj sayımız 26 olacaktır.” Cari açıktaki en önemli kalem biliyorsunuz bizim enerji ihtiyacımız ve enerjiyi yurt dışından satın almamızdan kaynaklanıyor. Bunun düzgün bir şekilde öngörülerek bu hedef noktasında sondaj, özellikle yer altı madenlerine, enerjiye yönelik böyle hedeflerin olmasını da çok olumlu buluyorum.

Aslında birçok konu var. Herkes de bahsetti. Ben genel olarak sözlerimi de çok fazla uzatmak istemeyerek, ben bu planın hazırlanmasında emeği geçen tüm katılımcılara çok teşekkür ediyorum.

Bu planı gerçekçi bir plan, ayakları daha yere basan bir plan olarak öngörüyorum.

Ben teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Ök, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi Sayın Katırcıoğlu’na söz veriyorum.

Buyurun efendim.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın hazırun, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dün Sayın Cumhurbaşkanlığı Yardımcımızın sorulara verdiği veya eleştirilere verdiği cevaplardan anladım ki aynı dilden konuşmuyoruz yani bayağı ciddi bir farklılığımız var, ben girişte bunun altını çizerek başlamak istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu metinde “rekabet”, rekabet gücü olarak anlaşılıyor. Yani rekabet gücü, bir malın dış piyasalardaki konumuyla ilgili olarak ya da potansiyeliyle ilgili olarak kullanılan bir terim. Ama rekabet sadece bu anlama haiz değil ki. Ben, doğrusunu isterseniz dijital formatta bunu “rekabet” diye yazdım ve baktım kaç yerde kullanılmış diye ve nasıl kullanılmış diye; hemen hemen hepsi rekabet gücü olarak algılanıyor. Yani firmalarımızın yurt dışında başarılı olabilmesi için onların güçlü olmasını sağlayacak tedbirleri düşünmüş oluyor yani kalkınma planındaki bütün mantık bu. Fakat arkadaşlar, rekabet sadece bu anlama gelmiyor ki benim dün “mikro reformlar” diye altını çizmeye çalıştığımı konuyla doğrudan bağlantılı bir anlamı var rekabetin.

Şimdi, “rekabet”in anlamıyla ilgili olarak birkaç şey söyleyeyim size. Serbest rekabet ki siz sayfa 27’de diyorsunuz ki: “Kurallı tam rekabetçi serbest piyasanın gelişimi desteklenecektir.” “Kurallı” ne demek diye yani bilmiyorum burada hiçbir şekilde açıklamasını görmedim. Ama “kurallı” dediğimiz şey

şu: Firmalar fiyat anlaşması yapamazlar; bu, bir. İkincisi, piyasada hâkim olan firma hâkim durumunu kötüye kullanamaz, rekabeti bozucu eylemlerde bulunamaz. Üç: Herhangi bir firma manavdan portakal satın alır gibi başka şirketleri satın alamaz. Bunlar serbest piyasa dediğimiz firma dünyasında olması gerekenlerdir. Bunlarla ilgili hiçbir şey söylemiyor bu metin. Ve şunu söylemek istiyorum size: Bu çerçeveden baktığımızda Türkiye’deki ekonominin yüzde 70’i böyle çalışmıyor. Dolayısıyla da böyle çalışmadığı için “kurallı tam rekabet piyasası” diye bir piyasamız yok bizim. Ben isterdim ki buna bir referans, en azından bu konuda ne düşünüldüğü, beş yıllık plan içinde bir şey söylenir diye umdum ama hiç böyle bir şey yok. Cümle geçiyor, “kurallı” deniyor ama kuralın ne anlama geldiği belli değil.

Dolayısıyla da buradan uzatmadan şunu söyleyeyim arkadaşlar: “Rekabet” ikili anlamı olan bir kavramdır. Bir tanesi rekabet gücü anlamına gelir, bir diğeri de piyasalardaki firmaların davranışlarıyla ilgilidir. Dolayısıyla da eğer siz veya genel olarak biz, Türkiye, bu piyasalarda eğer serbest rekabet gibi bir amacınız varsa -ki olduğunu söylüyorsunuz, bu konuda hiç kuşkunuz da yok üstelik, dünyadaki bundan kuşku duyan gelişmelere rağmen siz tam rekabet piyasasını gerçekleştireceğinizi söylüyorsunuz- o zaman, bunun en azından anlamına ilişkin bir şeyler söylemiş olmanız lazım. Ben burada bunları görmüyorum.

Ama görmediğim çok şey var doğrusunu isterseniz. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım açıkladı, bu metnin arkasında çok emek olduğu söyleniyor fakat bana göre, kimse kusura bakmasın ama birçok yargısı teorik olarak doğru değil. Yani bir tanesini hemen okuyayım size: Esnekleşmenin verimlilik artırdığını söylüyorsunuz. Alın size bir çalışma, 2 çok saygıdeğer akademisyen, biri Erol Taymaz ODTÜ’den, diğer Şeref Saygılı Merkez Bankasından, Aykut Lenger de Ege Üniversitesinden; Altıncı Verimlilik Kongresi, Sanayi Bakanlığının yaptırdığı bir çalışmada şunu söylüyorlar: “İş gücü esnekliğini ön plana çıkan firmalar verimsiz ve daha az yenilikçi olan firmalardır.” Başka yerde: “Türkiye’deki firmaların önemli bir kısmının iş gücü esnekliği, tedarikçilerin fiyatlarının baskılanması gibi maliyeti düşürücü pasif stratejileriyle rekabet gücü kazanmaya çalıştıkları görülmektedir.” Şimdi, dolayısıyla da yani esnek üretim, esneklik, taşeronla vermek iş gücünü vesaire bunlar doğrudan doğruya verimliliği artıran işler değildir ama burada çok böyle kesinmiş gibi, esnekleşmenin verimliliği artırdığına dair şeyler söyleniyor.

Bir diğer konu -ki dün değinmiştik- sayfa 31’de “İstihdam artışı, gelir dağılımında iyileşme sağlanmasının asli aracı olacaktır.” diyorsunuz. Arkadaşlar, istihdamın artışı üretimle ilgilidir ama bölüşümle ilgili değildir. Bu çok teknik yani herhangi bir iktisatçının görebileceği bir gerçekliktir bu. Bunu buraya yazmışlar hangi arkadaşlar.

Enflasyon ve faiz arasındaki ilişkiye dün değinildi. Şimdi, burada öyle bir anlamda konuşuluyor ki sanki enflasyon ile faiz arasındaki ilişki tek yönlü bir ilişkiymiş gibi konuşuluyor. Enflasyon ile faiz arasındaki ilişki ikilidir. Biri maliyetlerle ilgilidir yani maliyetlerin içinde olduğu için faizler, dolayısıyla da maliyet enflasyonu dediğimiz meseleyle ilgilidir ama öte yandan faizler talepten kaynaklanabilir, talebin arzı aşması hâlinde fiyatların yükseldiği duruma biz aynı zamanda enflasyon deriz. Şimdi, burada öyle bir anlamda söylenmiş ki: “Efendim, üretim maliyetleri içinde faiz var, faizin düşmesi –evet, düşmesi lazım- lazım, üretim böylelikle artacak ve enflasyon önlenecek.” Bu, her zaman böyle olmaz ki. Zaten Sayın Cumhurbaşkanının yanılttığı şey bu yani dilimiz döndüğünce her türlü araç gereçle anlatmaya çalışıyoruz. Gerçi bizim ana akım medyada, televizyonda çıkıp da konuşma şansımızı elimizden aldılar ama şunu söyleyebilirim: Kendi başına doğru gibi gözüken bu fikir, esasında olayın tek yönüdür yani maliyet enflasyonu ile ilgili olarak biz faizlerin düşmesinin üretimi artırıcı etkisinden

söz edebiliriz ama eğer enflasyonumuz talepten kaynaklanıyorsa o zaman bunun tam tersi doğrudur, o zaman faizleri yükseltmemiz lazımdır. Dolayısıyla da bunu mesela anlamakta zorlanıyorum hakikaten, bu kadar arkadaş burada çalışmış.

Başka bir şey daha söyleyeyim size mesela: Tasarrufları artırmaya karar vermişsiniz, bu planda o gözüküyor. Tabii ki mantıklı çünkü sonuç olarak yatırımlarınızı eğer dış finansmanla karşılama koşulları oldukça zorlaşmışsa sıcak para gelme ihtimali giderek azaldıkça tabii ki tasarruflara yönelmeniz lazım ama arkadaşlar, Allah aşkına yani diyorsunuz ki: “Tasarrufları artıracğız.” Nasıl artıracaksınız faizlerin düştüğü bir ortamda? Faizleri düşüreceksiniz, biliyoruz. Siz düşürmeseniz de FED düşüreceğı için siz düşüreceksiniz zaten. O sebeple de tasarrufları artıramazsınız, bu hedef doğru bir hedef değil. Keşke artırabilsek yani ben tabii ki tasarrufların artırılmasını, yatırımların kendi kaynaklarımızla finanse edildiğı bir Türkiye’yi ben de özlüyorum ama böyle bir durumda değiliz ve bunu beş yıllık plana yazamayız gibi geliyor bana.

Yine, bence planın, planı yazar arkadaşların teorik olarak da -doğrusunu isterseniz- eksik olduğu bir yere daha değinmek istiyorum: Ölçek ekonomileri. Ölçek ekonomileri maliyet düşürücü bir unsur olarak kabul edilir, ölçekler ne kadar büyürse maliyetler de o kadar düşer, bu doğrudur fakat arkadaşlar, bundan dolayı da bir maddeniz var, “İlave istihdam destekleri vereceğiz şirketlerin ölçeklerini genişletmeleri için.” diyorsunuz. Şimdi, arkadaşlar, ben size şöyle söyleyeyim: Günümüzde teknolojiyle daha küçük ölçekli firmalar daha düşük maliyetle üretim yapabilir hâle geldiler. KOBİ dünyası nedir ki? Yani bizde belki KOBİ’ler başka anlamlar da taşıyor, finansal ulaşımdaki zorluklar vesaire ama bugün bütün dünyada KOBİ’ler gündemdedir ama bizdeki gibi finansal sıkıntıları olduğundan gündemde değillerdir, KOBİ’ler yeni teknolojilerle daha düşük maliyetli üretim yapabildikleri için daha etkindirler ve sizin ifadenizle daha rekabet gücüne sahiptirler. Onun için Xerox’ların, IBM’lerin karşısında küçücük firmalar başarılı oldular. Apple değil mi? Koca IBM –ben hatırlıyorum o tarihleri- batmak üzereydi. Dolayısıyla da arkadaşlar, ölçek ekonomileri... Bu çok eski bir inançtır; mesela şöyle derler, bilenlerin belki vardır: Stalin sorarmış mesela çimento fabrikası yapılırken danışmanlarına “Amerika’da yılda kaç ton kapasiteli kurulmuş en büyük çimento fabrikası?” diye. Diyelim 50 bin ton, atıyorum “Yapın 100 bin ton.” dermiş yani büyük olan daima daha iyidir diye düşünürmüş. Fakat ben anlayamıyorum, anlamakta zorlanıyorum yani “Küçük olan daha başarılı olur.” konusu epey eskiden beri gelen bir konu ya da literatürde çok konuşulan konulardan, hatta magazin hâline gelmiş konulardan esasında ve benim anladığım kadarıyla böyle bir duyarlılığı yok bu metnin ve ölçek büyüyünce ilave istihdam yükleri hafifletilecekmiş, böyle de bir karar vermişsiniz.

Kredi kullanımında imkânları artırmakla ilgili bir cümleniz var burada 58’inci sayfada. Şimdi, arkadaşlar, elimizi vicdanımıza koyalım, Türkiye’deki bankacılık sistemi gayrimenkul ipotegi üzerine çalışan bir kredi sistemine sahiptir. Bunun problemi nedir arkadaşlar? Bunun problemi şudur: Gayrimenkullerin nakde çevrilmesi hukuki süreçlerin uzaması nedeniyle çok maliyetlidir ve bankalar kredi verirken bu maliyeti düşünerek yüksek faizler uygularlar. Yani siz gidersiniz, dersiniz ki: “Benim tarlam var, alın bunu, gayrimenkul olarak kullanın.” ama banka ne düşünür? “Eğer bu parayı ödeyemezse ben bu arsayı nasıl nakde çevireceğim.” diye düşünür. Tabii ki bu kolay bir şey değildir çünkü sonuç olarak eğer mesela o arazinin üzerinde başkalarının hakkı varsa, miras hukuku çerçevesinde konu edilme ihtimali varsa vesaire bir yıllık, iki yıllık hukuki süreçleri gerektirebilir. Dolayısıyla da şunu söylemek istiyorum: Hukukun bu kadar ağır işlediğı bir ülkede siz kredileri kolaylaştıramazsınız arkadaşlar, böyle bir şey olmaz ama dersiniz ki: “Biz yaparız, olur.” Olur ama eğer gerçekten Türkiye’de yapısal bir dönüşüm diye bir derdimiz varsa emin olun işe ta buradan başlamak lazım. Çünkü kredi konusu, özellikle KOBİ’lerin... Galiba dün arkadaşlar söyledi, herkesin bildiğı bir ifade olarak söyleyeyim size, yüzde 95-96 civarında Türkiye’deki şirketlerin KOBİ olduğu

söylenir. Nedir onların özellikleri? Bir tek özellikleri vardır ya da sorunları vardır, ben size söyleyeyim: Krediye ulaşabilmek. Krediye ulaşamıyorlar. Yani mesela ben şunları hatırlıyorum: 2008 krizi için 2009'da “Bizi teğet geçti, geçmedi.” diye tartışmalar yapılırken Sayın Cumhurbaşkanının o zaman bankalara “KOBİ'lere kredi vermiyorsunuz.” anlamında esip gürlediğini hatırlıyorum. Onun için de zaten Kredi Garanti Fonu'nu kullanmak zorunda kaldınız. Şimdi, dolayısıyla, bu da böyle bir konu diye düşünüyorum.

“Verginin tabana yayılması.” Bu çok klişe olmuş bir laf zaten. Yahu, zaten vergileri taban veriyor arkadaşlar; Allah aşkınıza ya, yüzde 70 dolaylı vergi topluyoruz bu toplumdan biz. Yani gelirinin ne olduğuna bakmaksızın yapıyoruz biz bunu ve siz tabana yayacağımışsınız, neyi tabana yayacaksınız?

Tabii, belki en baştan şunu söylemem lazımdı, sayfa 29'da diyorsunuz ki: “Temel dönüşüm kararlarında kamu, özel sektör, sivil toplum ve diğer paydaşların katılımıyla toplumsal mutabakatın oluşturulmasına özel önem verilecektir.” Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, hiç o kadar uzağa gitmenize gerek yok, biz burada toplumsal uzlaşmayı üretemiyoruz çünkü bu mekânlar toplumsal uzlaşma üretmek için düşünülmüşse de öyle çalışmıyor. Nereden anlıyoruz? Şuradan anlıyoruz: Daha biz bunları, şeyleri konuşmadık, konuşamayız da zaten yani günler sürmesi lazım. Sektörler var burada, her bir sektörün acayip sorunları var. Şimdi ne olacak? Ben size söyleyeyim: Bu akşam geçecek, yarın da aşağıdan geçecek, oldubitti, beş yıllık planımız var. Böyle yaparsınız ama bu yol değildir. Yani toplumsal uzlaşmayı burada üretebilmek lazımdı.

Fakat, tabii “toplumsal uzlaşma” deyince yani konu genellikle ekonomik konular ama birkaç cümle de siyasetle bağlantılı söylemek isterim. Biz Türkiye olarak gerçekten fikir ayrılıkları içinde değiliz, değer ayrılıkları içindeyiz, değerlerimiz farklılaştı. Onun için de fikirlerde anlaşmak mümkündür veya anlaşamazsınız, o çok önemli değildir ama değerler konu olduğu zaman insanların benimsediği değerlerden vazgeçmeleri mümkün değildir. Esasında, bu söylediğim şey, bugün metnin başında da, dünyadaki gelişmeleri özetleyen cümlelerin arkasında saklı olan bir şey: Evet, dünyada korumacı politikalar yaygınlaşıyor, milliyetçi politikalar yaygınlaşıyor; esasında bunlara biraz daha ayrıntılı baktığımızda şöyle bir şey çıkıyor arkadaşlar: Bir zamanlar nasıl imparatorluklar yıkılmış, yerlerine ulus devletler geçmişse şimdi de ulus devletler içinde farklı kimliklerin kavgası yaşanıyor. O sebeple toplum kutupsallaşmış durumda. Onun için birbirimizi anlamıyoruz, aslında birbirimizi dinlemiyoruz da yani dinliyormuşuz gibi gözüküyoruz ama kimin ne söylediği, o kişinin ne söylediğinden daha önemli hâle gelmiş durumda. Böyle bir dünyada toplumsal uzlaşma falan üretemezsiniz Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım. Böyle bir dünyada gerçekten bir toplumsal uzlaşma üretebilmek için her şeyden önce kendi kimliklerimizin ötesinde olaya bakabilmemiz lazım. Ama ne yazık ki benim partim bu konuda ısrarlı bir perspektif sunduğu hâlde benim partimin grup başkan vekilinin dün yaptığı, bence çok açık, doğru bir konuşmayı yayınlamadılar yani bu Meclisin televizyonları, televizyon yayını yayınlamadı, herkesi yayınladı, bizimkini yayınlamadı. Ana akım televizyonları yayınladı, bizimkini kesti. Yani hepimiz siyasetçiyiz burada ve bunu içinize sindirebiliyor olmanızdan dolayı da çok rahatsızım ben açıkçası. Bu nasıl olabiliyor yani? “Efendim terörle iltisaklı bir parti.” Açıklayın o zaman. Neredeymiş terörle iltisaklı olduğumuz? Bu mudur yani?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – PKK bir terör örgütü müdür, onu söyleyin.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ya “PKK terör örgütü müdür?” sorusunu sormak, söylemek, tartışma yapmak değil arkadaşlar.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Cevap vermiyorsunuz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – E, ama ben de size başka şey sorabilirim, siz de cevap vermezsiniz. Veremezsiniz değil, vermezsiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hep aynı taktik.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Soru sizden geldi.

BAŞKAN – Son iki dakika.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sonuç olarak, müsaade ederseniz, halisane niyetleriniz olduğundan şüphem yok ama gerçekten bunların nasıl yaşandığına baktığımızda o niyetlerinizin en azından iyiye karşılık düştüğünü söylemek çok zor, demin söylediğim gibi. Ben beklerdim ki mesela Adalet ve Kalkınma Partisinin üyelerinin bizim grup başkan vekilimizin konuşmasını yayınlamamasına bir tepki çıkarmasını beklerdim. Bunu yapamıyorsunuz, niye yapamıyorsunuz? Ben size söyleyeyim niye yapamadığınızı: Çünkü şunu görmek durumundasınız, görmeyeceksiniz yani bazen konuşuyorum, biliyorum ki siz kendi kimlik dünyanızdan bakarak beni anlamaya çalışıyorsunuz ama ben size şunu söyleyeyim: Cumhurbaşkanı hükûmet sistemi yanlıştır. Nokta. Yanlıştır. Yani bu kadar dayanışmacı bir toplumda, bu kadar birbirine saygı göstererek davranan bir toplumda kaçınılmaz olarak biat kültürü yaygınlaşır ve gelişir. Ben şundan çok eminim, Sayın Cumhurbaşkanımızın önerdiği veya söylediği herhangi bir şeye itiraz edebilmek size kolay değil ama siyaset de budur gibi geliyor bana.

Dolayısıyla, uzattım belki ama -galiba son dakikalarım- özetle söylemeye çalışayım: Her ne kadar Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, bu metni çalışan çok sayıda insan olduğunu, arkasında çok çabanın, çok emeğin olduğunu söylüyorsunuz, inanıyorum öyledir ama emin olun iktisadi teoriler açısından baktığımızda son derece yanlıştır. Türkiye toplumunun, Türkiye ekonomisinin yapısıyla ilgili olarak da yanlış bir perspektife sahiptir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Dolayısıyla da tabii ki ben size şunu söyleyemeyeceğim, yani değiştirelim, bunu bilmem ne yapalım diyemeyeceğim çünkü siz bunu yaptınız, buraya getirdiniz ve burada geçirmek zorundasınız. Onun için de o uzlaşmayı yaratabilecek imkânımız yok ama hani ne işe yarayacaksa, söylüyorlar “Tarihe not düşmek.” diyorlar ama onun da ne anlama geldiğini çok anlamış değilim ama yine de insanoğlu konuşmadan yapamıyor. Ben de söz aldım konuştum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Katırcıoğlu, çok teşekkür ediyorum.

Saat 15.00’e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.15

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.06****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)****(Oturum, Kâtip Şirin Ünal tarafından açıldı)**

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, 36’ncı Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcım, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dün başladığımız On Birinci Kalkınma Planı’nın bölümleri üzerindeki görüşmelerin ikinci günündeyiz ve bugün özellikle ikinci bölüm altında yer alan konuları konuşuyoruz, tartışıyoruz. Benim öncelik verdiğim konulardan bir tanesi tarım. Malumunuz tarım, aslında ülkemizin en önemli -ne diyeceğimi belki tahmin edemiyorsunuz- enerji kaynağımızdır, enerji üreten bir sektördür. Bu enerji salt elektrik enerjisi, ısı enerjisi ve diğer enerji değil, yediğimiz gıdalar doğrudan bizim enerjimizdir; dolayısıyla belki de en büyük enerji kaynağımız ülkede tarım sektörüdür. Aynı zamanda çok geniş bir sektör, hem tarım alanları ve fiziki durum ve altyapı açısından, aynı zamanda insan kaynağı açısından çiftçimizin, üreticimizin kırdı, köyde varlığını, yaşamını sürdürebildiği yegâne üretim sektörü. Ancak ne yazık ki dünden bugüne tarım sektöründe özellikle de tekrar söylüyorum, bu planlı dönemin, 1980’li yılların ortalarından itibaren ülkede izlenen yeni liberal politikalar, Dünya Bankası, IMF ve Dünya Ticaret Örgütünün yaptırımları, baskıları sonucunda -aslında bütün dünya ülkelerine- Türkiye de buradan nasibini aldı ve çeşitli yanlış politikalar sonucu tarım sektörü son on yedi yılda da tamamen kendi hâlinde denebilecek, tamamen güncel siyasetin bir aracı hâline gelmiş bir şekilde bir politikasızlığın sonucunda bugüne geldi.

Bakın, son on yedi yılda nereden nereye gelmişiz ve nereye gidiyoruz? Örneğin 2002’de “DAP” denilen diamonyum fosfat gübresinin 1 kilogramı için 1,7 kilogram buğday satılırken 2018’de 1 kilogram DAP almak için 2,7 kilogram buğday yani 1 kilogram daha fazla buğday satmak zorunda üretici. Gene çiğ süt, 2002’de 1 litre çiğ süt sattığında 1,7 kilogram süt yemi alabiliyorken bugün ancak 1,2 kilogram, yarım kilo daha az süt yemi alabiliyor. Şimdi, belki, “Bu da nereden çıktı, nedir bu süt yemi, bu DAP nedir?” falan filan çok basit şeylermiş gibi düşünülebilir ama bir üretimde girdi maliyetleri ve ürün fiyatları kıyaslandığında üretimin devam edebilmesi için mutlaka, en azından gelirin maliyetleri karşılayabilir olması lazım. Ancak tarım sektörü ne yazık ki maliyetler altında ezilen ve maliyetleri kontrol altına bir türlü alnamayan, ürün fiyatları da bir türlü denetlenemeyen bir sektör hâline gelmiş durumda. 2002’de 239 milyon dönüm tarım arazisi ekilirken bu alan 197 milyona düşmüş on yedi yıllık Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidar döneminde. 42 milyon dönüm tarım arazisi ekilmiyor değerli arkadaşlar, biçilmiyor. Kimisi konut ve sanayi alanlarına, endüstri bölgelerine belki terk edildi ama büyük bir kısmı, çoğunluğu -neredeyse tamamı- artık çiftçinin ekip biçmekle zarar etmesi ve iç göç gibi bir sorunu ülkemize getirmesi sonucunu doğurmuş.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tarım ithalatında 2003-2018 döneminde, on beş-on altı yıllık dönemde 95,3 milyar dolar para ödemişiz. Bakın, 2018 yılında ABD’den sonra en çok sığır ithal eden ülke olduk. Dünya ülkelerinde Amerika Birleşik Devletlerinden sonra en çok sığır ithal eden ülke Türkiye. Sığır ithalatında Çin’in 9 katı sığır ithal etmişiz. Nitekim her şeyi ithal eder olmuşuz, net ithalatçı ülke durumuna gelmişiz. Tabii, bu duruma baktığınızda, Onuncu Kalkınma Planı’na baktığınızda, önceki planlara baktığınızda bunların hepsi... Şunu da özellikle belirtmem gerekir ki son 4 kalkınma planında, Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidarı döneminde ele alınan kalkınma planları çerçevesinde, içeriğinde tarım sektörü az veya çok, iyi veya kötü yer alıyor olmasına rağmen gelinen nokta, durum bu değerli arkadaşlar, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım.

Ben dünkü konuşmamda planlamanın başarısının öncelikle sağlıklı, doğru ve yeterli verilere sahip olunmasına bağlı olduğunu, bu verilerin de doğru yöntemlerle işlenerek analiz edilmesine bağlı olduğunu söylüyordum. Bakın değerli arkadaşlar, sağlıklı, doğru veri derken bir köyde kaç tane inek var, kaç tane sığır var, kaç tane büyükbaş, küçükbaş var, kaç dönüm arazi var, ne ekiliyor, ne biçiliyor, Çiftçi Kayıt Sistemi bütün üreticileri kapsamadığı için bunu bilmeniz, bunu sağlıklı bir şekilde belirlemeniz mümkün değil. Genel tarım sayımı en son 2001 yılında yapılmış. 2001 yılından sonra AK PARTİ iktidarlara döneminde bir kere bile tarım sayımı yapılmamış. Yani, buna siz bugün şöyle diyebilirsiniz: İl müdürlüklerini, ilçe müdürlüklerini talimatla, yazıyla “İlinizdeki, ilçenizdeki varlıkları, durumu bize bildirin.” diye sorgulayabilirsiniz, öğrenmek isteyebilirsiniz ama ben size söyleyeyim, gelen yanıtlarda “Bizde olsa olsa 3-5 hayvan artmıştır ya da eksilmiştir.” diyerek çalakalem doldurulan formlar üzerinden istatistikî verilerle karşı karşıyayız. Yirmi beş yıl akademisyenlik yaptım, bunlarla çok uğraştım. “Bu sağlıklı veriyi nasıl elde edebiliriz?” in derdine düştük ama bir türlü gerçekleştiremedik. Bu genel tarım sayımının 2001 sonrasında hiç yapılmamış olması büyük bir eksiklik.

Bakın, tarım amacı ortaya konulmuş ama bu amaçta ben girdi maliyetlerini düşürme derdini görmüyorum. Ortaya konan, öncelikli gelişme alanı olarak tanımlanmış tarım sektörünün amaç tanımında girdi maliyetlerini düşürme derdini göremedim. Üretimde kalite artışı, üretimde kalitenin iyileştirilmesine yönelik bir derd, bir mesele, bir sorun alanı görmedim. Çiftçinin refahı ve insanı göremedim. Bakın “Arz-talep dengesini gözetken üretim yapısıyla” diyor yani “Tarımda arz-talep dengesini gözeteceğiz.” diyorsunuz. Değerli arkadaşlar, önce siz ulusal ve uluslararası piyasalarda talebi büyütecek çalışmayı yaparsınız, arzı da o talebi karşılayacak büyüme trendine sokarsınız. Yani, bunun ulusal mı, uluslararası mı, hangi piyasalar için arz-talep dengesini gözetken üretim yapısı diye ifade edildiğini ortaya koyabilmek mümkün değil.

Bakın, tabii, şunu da söyleyeyim: Politika ve tedbirler alanında “Tohumdan sofraya uzanan tüm zincir” diyor ama tarımda sadece bitkisel üretim ve tohumun değil, hayvansal üretimin de yani ahırdan, kümesten sofraya zincirin de tümünün kayıt altına alınması tanımını bu şekilde belki düzeltmek bir ifade eksikliği olabilir, söyleyebiliriz.

Evet, burada “Tarım sayımı yapılacaktır.” diyorsunuz, güzel ama sağlıklı veri olmadan planlamanın başarılı olamayacağını söyleyerek bu planın demek ki daha henüz tarım sayımının yapılmadığı durumda yapılmış bir plan olma özelliği, daha baştan verilerin sağlıklı olduğu anlamı ve içeriği de bunu ortaya koyar ki başarıya ulaşmanın pek mümkün olamayacağı söylenebilir.

Şimdi, geleceğe dair sağlıklı projeksiyonlar ve gerçekçi, uygulanabilir hedefler ortaya konması gerekir planın başarılı olabilmesi için, dün ifadelerim arasında bu da vardı. Şimdi, bakın “Tarımsal üretim, bitkisel üretim artırılacaktır.” güzel. Ben tarım sektörünün hedeflerine bakıyorum, işte, arazi toplulaştırması, sulamaya açılan net tarımsal alan, basınçlı sulama sistemi kurulan alan hedefleri konmuş, sulama oranı vesaire. Bir yağlı tohum üretimi var, bir tıbbi aromatik bitkilerin üretim

miktarı var, kırmızı et üretim miktarı var ama hayvan sayısı ve büyükbaş hayvan varlığı bir hedef olarak konmamış. Kırmızı et üretim miktarı ortaya konmuş yani ithalatın devam edeceği iyi kötü buradan belki anlaşılabilir, çıkartılabilir. Peki, buğday üretimimiz ne olacak? Peki, pamuk üretimimiz ne olacak? Fındık üretimimiz ne olacak? Hedefimiz nedir? Miktar, ton üzerinden, değer üzerinden nereye varmak istiyoruz? Yani, bütün sektörü, 8-10 tane hedef koyarak tarım sektörünü, bitkisel üretim, hayvansal üretim, su ürünleri yetiştiriciliği, gıda güvenliği, gıda güvenilirliği, gıda güvencesi, kırsal kalkınma vesaire... O kırsal kalkınma hedefleri gerçi ayrı ama 7-8 tane hedef koyarak ki bu hedeflerin karşılanabilmesinin de pek mümkün olamayacağını da görerek söylüyorum.

Bakın değerli arkadaşlar, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım; “Plan döneminde 2 milyon hektar alanın sulamaya açılması hedeflenmektedir.” Çok güzel. “Bu hedefin 750 bin hektar alanının sulamaya açılması için gerekli bütçe kaynağı tahsis edilecektir.” Güzel. Yani “Geriye kalan 1,25 milyon hektar alan için bu kaynak yeni ve iç-dış finansman yöntemleri geliştirilerek bulunacak.” diyor. Buradan anlaşılan, bu su özelleştirilecek. Zaten geçenlerdeki sulama birliklerinin özelleştirilmesi gibi bir anlam çıkan bir kanun düzenlemesiyle, Sulama Birlikleri Kanunu’nda yapılan bir düzenlemeyle tarımda kullanılan suyun özelleştirilmesinin önü açıldı. Buna yönelik finans yöntemleriyle bu daha da ortaya çıkacak.

Bakın, burada, bu kalkınma planında değerli arkadaşlar, Güneydoğu Anadolu Projesi’nin adı geçmiyor, Konya Ovası Projesi’nin adı geçmiyor, (DOKAP) Doğu Anadolu Kalkınma Projesi’nin adı geçmiyor. Bunlar yok mu? Bu projeler kadük mü oldu? Bu projeler iptal mi edildi? Güneydoğu Anadolu Projesi’nin adı geçmiyor diyorum, bakın, projenin bugün geldiği durumu size kısaca özetleyeceğim: Proje 1,8 milyon hektar alanın sulamaya açılmasını öngörüyor idi. 2017 yılı sonuna kadar bu GAP’ta -Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının raporundan aldığım veridir, 2018 verisini bulamadığım için 2017 dedim ama 2018 yılında da çok bir şey değişmedi- toplam 546.345 hektar sulamaya açılmış 1,8 milyon hektarlık alanda... Yani, 2002’ydi, revize edildi, 2012’de bitmesi gereken proje bu yani sizin iktidarınız döneminde bitmesi gereken bir proje. Bu 546 binin de sadece 313.237 hektarı on beş yıl içerisinde yani AK PARTİ iktidarı döneminde sulamaya açılmış. GAP projesinde şu anda bu 1,8 milyon hektar alanın yüzde 70’i sulama bekliyor, sulama yatırımı bekliyor Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, GAP projesinde yüzde 70. Tarımsal sulama projelerinin tamamlanma oranı yüzde 30, en son yüzde 33’tü zannediyorum, yüzde 67 su bekliyor proje alanının ama bu planlamada “GAP” adı yok. Burada GAP yok, DOKAP yok, KOP yok. Bu bölgesel entegre kalkınma projelerini sadece tarıma su vermek değil, bunları sosyal, kültürel ve tarımsal üretim gibi bütün sektörler itibarıyla entegre kalkınma projeleri olarak düşünecek olursak bu projelerin bir kalkınma planında yer almıyor olması bence çok büyük bir eksiklik. Bundan daha sert bir ifade kullanmak istemiyorum, bunu söylemek gerekir.

Bakın “Hayvancılık geliştirilecektir.” diyor, güzel. “Bitkisel üretim artırılacaktır. Hayvancılık geliştirilecektir.” Burada demek ki hayvansal üretimde bir artırma anlamından, kavramından imtina edilmeye çalışılıyor, herhâlde Türkiye sığır, kırmızı et, hatta löp ete varıncaya kadar ithalatlarına devam edecek. Yani burada hayvancılığın geliştirileceğini söylerken... “Meraların ıslahı sağlanacaktır.” diyor, hatta buna yönelik hedef de evet konmuş, çok güzel, çoktandır ıslah edilmesi gereken yaklaşık 1,4 milyon hektara düşmüş olan mera alanlarının -14 milyon dönümdü hatırladığım kadarıyla- mutlaka en kısa zamanda açılması gerekir.

Bakın, tarımda AR-GE’ye çok büyük ihtiyaç var, hem de çok ciddi yatırıma ihtiyaç var. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, çünkü konuşmanızda -ben yine onun vurgusunu yapmıştım “AR-GE yanlış, eksik, böyle böyle.” diye- Siz AR-GE hedeflerinizi açıkladınız, AR-GE hedefiniz olarak 1,8 olarak bir hedef açıkladınız, hatırlıyorum. Onuncu Kalkınma Planı’nda da 1,8 hedef vardı ama 0,98’e

ulaşıldı. Onuncu Kalkınma Planı'nda 1,8 hedef konmuş, gayrisafi yurt içi hasılanın 1,8'i ama 2018 yılında geline nokta 0,98 yani -çok özür dilerim ama- elinizi tutan mı vardı? Birisi mi engelledi? "AR-GE'ye bu kadar harcama yapmayın, çok olur, bunu yapmayın." diye birisi mi engelledi? Neden? Döviz kuru falan demeyin, bu gayrisafi yurt içi hasılanın oransal değeri, nispi bir değer. Hiçbir neden, sağlıklı, doğru bir gerekçe söyleyemezsiniz. Şimdi, 2023 yılı için de yine 1,8 diyorsunuz. Dilerim ki 1,8 değil üzerinde olsun, bunu yürekten dilerim ama anlaşılıyor ki yine 0,9'larda kalacak, 1'e zor ulaşacak bir yüzde oran. AR-GE yatırımınız olmazsa tarımda da sanayide de hangi alanda olursa olsun sağlıklı veri de olmaz, sağlıklı veriye dayalı plan çalışması da yapamazsınız, ülkenin sektörel gelişimi pek gerçekçi ortaya konamaz.

Bakın, burada ziraat mühendisleri, su ürünleri mühendisleri, tütün teknoloji mühendisleri, veteriner hekimler, gıda mühendisleri, balıkçılık teknolojisi mühendisleri, tekniker, teknisyenler yani tarım ve gıda sektörünün ihtiyaç duyduğu insan kaynağının değerlendirilmesine yönelik -Sayın Başkan, sürem doldu mu bilemiyorum, var, evet- herhangi bir ifade yok yani tarımda çok önemli olan, çok temel olan tarımsal yayın ve araştırma hizmetlerini yapacak insan kaynağının gelişimine yönelik herhangi bir ifade, bir tanım göremedim, bulamadım.

Ormancılıkta "Yangınlarla mücadeleyle yönelik kapasite güçlendirilecektir." deniyor ama Türk Hava Kurumunda daha geçen gün yaşanan, bu yangınlarla ilgili ihale yapılmış, bir daha yapılmış, Türk Hava Kurumuna verildi, verilmedi, şöyleydi böyleydi derken ağaçlar yanıp kül oluyor, biz hâlâ planlarımızda "Yangınlarla mücadeleyle yönelik kapasite geliştirilecektir." diyoruz.

Örneğin, genetiği değiştirilmiş organizmalar hakkında bu planın hiçbir önermesi yok, hiçbir görüşü yok. Bunların yasaklanmasını, bunların gıda güvenliğimiz açısından, sağlıklı nesiller açısından bunların kontrol altında tutulması da demiyorum, bunların ülkeye girişinin bile engellenmesi gerektiğini düşünen bir vekil olarak söylüyorum, buna yönelik hiçbir yerde tanım yok. Gıda konusu, tarımda iki alt başlık içerisinde, değişik yerlerde serpiştirilmiş, gıda konusunda bir başlık yok yani "gıda" kelimesinin geçtiği bir başlık yok. Gıda güvenliği, gıda güvenilirliği, dediğim gibi, tarımın bir alt alanı gibi serpiştirilmiş ve ondan öte gidilememiş. Bu sektörle ilgili söylenecek daha çok şey var ama şunu da belirtmek isterim: Bir kere, plana uygun programların uygulanmasına özen göstermek gerekir. Buraya bir şeyler yazarsınız, bu ifadeler belki gülümsetir, bu ifadeler belki geçmişte de var olan ama bir türlü hayata geçirilmeyen ifadeler olarak kalır. Bu kalkınma planı kapatılıp tozlu raflarda bir daha ele alınmayacak şekilde bundan sonraki süreçte çalışmalarınızı yaparsınız belki ama tekrar tekrar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, toparlıyorum, bitiriyorum.

...ifade etmek veya bunların uygulanmasına yönelik, uygulanabilirliğine yönelik, gerçekçi olmasına yönelik, birtakım günübürlük siyasal çıkarlar ve faaliyetler, siyasal kararlar üzerinden hareket edilirse ve disipline edilmezse her gün tavizler verilirse, sektör gerçekçi verilerle tarımda desteklemeyi sağlıklı bir şekilde doğru verilerle, gerçekçi verilerle tarımsal desteklemeleri ifade edemezse, tanımlayamazsa, ülkenin tarımsal üretimini ileriye taşıyacak, bölgelere göre farklılık gösteren tarımsal üretim farklılıkları, öncelikleri, havza bazında destekleme -bu, Sayın Cumhurbaşkanının, önceki Sayın Başbakanın ve şimdiki Bakanında ifade ettiği bir kavram- sağlıklı bir şekilde yürütülmezse, mazot... Örneğin; burada "Mazot fiyatları geliştirilecektir, mazot desteği iyileştirilecektir." falan deniyor. Gerek yok, zaten "Mazotun yarısı karşılanacaktır." dediniz, söz verdiniz; iki üç yıldır daha bunu yapmış değilsiniz. Şimdi mazot desteğiyle ilgili ayrı bir madde gibi, sanki böyle bir şey söylenmemiş gibi bir ifade yer alıyor. Bunu da dikkatinize sunmak istiyorum.

Son bir şey: Bakın, işsizlik rakamları açıklandı. 2019 Nisan döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre işsizlik 1 milyon 116 bin kişi artmış. Genç nüfusta işsizlik oranı 6,3 puanlık artışla yüzde 23,2'ye ulaşmış geçen yılın nisanına göre. Plan hedefi 9,9. Bir aydan bir aya 6 puan artıyor genç işsizlik oranı, plan hedefi 9,9. İstihdam edilenlerin yüzde 17,6'sının tarımda olduğu söyleniyor, 2018'in hedefi 18,4 iken.

Son bir şey, bunu Sayın Cumhurbaşkanı ifade etmişti -ben tarım makineleri alanında ihtisas yapmış, akademisyenlik yapmış bir kardeşinizim- 14 Aralık 2018 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanı İkinci Yüz Günlük Eylem Planı tanıtım toplantısında şöyle bir ifade kullanmıştı: “Yirmi yıl önce çiftçinin traktörü yoktu -böyle bir şey yok zaten yani bu ülkede cumhuriyet dönemi traktörleşmenin ve tarımda makineleşmenin logaritmik bir artışla geldiği bir süreçtir- çiftçi zenginleşti, 1 değil 2 traktörü bulunduğunu söyledi.”

Bakın, bu yeni veri -haziran ortası, 15 Haziran- traktör üretimi beş ayda yüzde 60 düştü. Çiftçinin artık traktöre verecek parası, alım gücü yok. Planda, gıda ve tarım ürünlerinde piyasalar izlenecek, denetlenecek, kontrol edilecek, araçlar ortadan kaldırılacak gibi birtakım hedefler var. Bakın “Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi” adı altında bir komite var. Bu, Bakanlar Kurulu kararıyla 2015 yılında kurulmuş bir komite. Bugüne kadar bu komite hiç izlemedi mi de bundan sonra izlenecek. Sanki yeni bir şeymiş gibi plan hedeflerine konmuş. Daha söylenecek çok şey var, zamanım tükendiği için burada kesiyorum.

Sayın Başkan, ayrıca teşekkür ediyorum hoşgörünüz için. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız ve değerli bürokratlar; tekrar hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dün soru-cevap kısmında, 2018 yılı sonu itibarıyla ulaştığımız nominal olarak Türk lirası cinsinden 3 trilyon 701 milyar dolarlık millî gelirin dönem sonunda, tartıştığımız beş yıllık plan sonunda 7 trilyon 453 milyar TL'ye çıkacağını, burada ortalama yüzde 4,3 büyüme olduğunu, dolayısıyla bu rakama ulaşabilmemiz için deflatörün ne olduğunu sordum ama arkadan bir arkadaş bu soruya “Başkan bu işi yanlış biliyor.” dedi, bunun üzerine Sayın Cumhurbaşkanı Vekilim de aynı cümleyi tekrar etti. Yanlış biliyor olabilirim, eksik bildiğini bilmek de bir fazilet, dolayısıyla her şeyi bildiğim iddiasında da değilim ama maalesef sizin heyetiniz her şeyi bildiği iddiasında, o da ayrı bir şey. Bana kullandığınız deflatörü verseniz ne kaybedersiniz? Ve ben oradan da hareketle, ortaya koyduğunuz büyüme hızını ve oradan ortaya çıkan enflasyonu ve nominal millî geliri piyasa değerleriyle bir kontrol etsem ne zararı olur bunun? Verirseniz de verin, vermezseniz de vermeyin ama ben ne sorduğumun ve ne bilgi istediğimin farkındayım.

İkinci bir husus: Bence, sayı ve rakamlara en iyi hâkim olan kurumlardan biri olan eski Devlet Planlama Teşkilatımızın değerli mensupları bu konuyu en iyi bilenler. Bir konuyu tartışırken bunun bir bazının olması lazım. Baz nedir? “Biz, şu kadar yol yaptık, şu harcamayı şuradan şuraya getirdik.” Bu rakamlar doğru fakat bunun anlaşılır bir anlamının olabilmesi için bir zaman diliminin olması lazım. “Şu seneden şu seneye kadar, şu kadar yılda, şu kadar kaynak kullanarak, şu bazdan aldık ve buraya getirdik.” Dolayısıyla da bu bize bir mukayese imkânı verir. Dersiniz ki: “Türkiye’de millî gelir yüzde

1.500 büyüdü.” Ne zaman? 1950’den bu tarafa. Peki, onun bazı neydi? Bunu vermeniz lazım ki bunu neyle kıyasladığımı, iyi mi yaptınız, kötü mü yaptınız, doğru mu, fazla mı, daha iyisi yapılabilir miydi... Yapılabilmesi için 3 şartın olması lazım; bir zaman boyutunun olması lazım, harcadığınız kaynağın ne olduğunun ve bir de bunu nasıl etkin kullandığınızın ortaya çıkması lazım.

“26 bin kilometre yol yaptık, tünel yaptık.” Siz bunları yapacaksınız. Dedğim gibi, 1994’te belediye olarak iktidara geldiniz, 2001’de de hükümet olarak iktidara geldiniz, neredeyse yarım asır; bu yarım asırda siz bu hizmetleri yaparken bu milletin 2,2 trilyon dolar bütçe kaynağını kullandınız, vergisini kullandınız, üstüne, 70 milyar dolarlık özelleştirme kullandınız, bunun üzerine 130 milyar dolarla devraldığınız kamu-özel borcunun üzerine bir 350 milyar da borçlanarak para harcadınız. Evet, yol yaptınız, hastane yaptınız, köprü yaptınız, tünel yaptınız; bunları bize söylemenizin bir anlamı yok. Bizim millet olarak size bir teşekkür borcumuz da yok. Siz, bizim paramızla bize bu hizmetleri vermek için iktidara geldiniz, bizim size minnet duyma borcumuz yok. Bizim kaynaklarımızı etkin kullandınız mı, doğru kullandınız mı, verimli kullandınız mı; sizin bize vermeniz gereken hesap bu, yoksa “Yol yaptım.” demek değil. Biz pozisyon değiştirsek, sizin oturduğunuz yerde biz otursak, bizim oturduğumuz yerde siz otursanız ve bu soruları bize siz sorsanız vallahi ben “Siz haklısınız.” derim, başka söylenecek bir şey yok. Dolayısıyla, bu kadar kaynağı kullandınız, siz bize her zaman şunu söyleyin: “Evet, biz, önceki yönetimlere göre bunu daha etkin kullandık, daha fazla hizmet ürettik, bu kıt kaynakları daha etkin kullandık.” Ama böyle bir şey yok. “26 bin kilometre yol yaptık.” Kaç yılda? Ne kadar kaynak kullandınız? Biraz önce verdiğim rakamları siz milletin yararına kullanmayıp da –çok defa söyledim, bir kere daha söylüyorum- yahu siz Kanarya Adaları’na tatile mi gideceksiniz? Elbette yol yapacaksınız ve bizim size hiç teşekkür borcumuz yok. Size soru sormak, sizi denetlemek, sizi kontrol etmek bizim vazifemiz; vatandaş olarak görevimiz bu.

Bu plana baktığımızda, 246’ncı paragrafta İstanbul finans merkezinin olmasıyla ilgili 2 satırlık bir düzenleme var. Şimdi, İstanbul finans merkezinin olmasını tabii herkes istiyor ve İstanbul da bunu hak ediyor. Geçmişte bununla ilgili olarak da zamanın Devlet Planlama Teşkilatı bir yönetmelik çıkardı ve epey de üzerinde düşünüldü fakat geldiğimiz nokta itibarıyla, bir yörenin, bir şehrin, bir “hub”ın finans merkezi olabilmesi için temel hukuk kuralları lazım, vergi kanunlarında düzenleme yapılması lazım ki yabancı buraya gelebilsin. Bunun kültürel boyutu var, yabancı buraya banka şubesi açacak, şirketinin merkezini buraya taşıyacak, buradan işlemlerini, operasyonlarını yürütecek, onun başına genel müdür getirecek, daire başkanı getirecek; bu adamın çocuğu çocuğu var, burada kaliteli eğitimin olması lazım, kültürel hayatın olması lazım. Londra niye finans merkezi? Londra’da bir tiyatro dört sene gidiyor, hiç aralıksız tiyatro dört yıl oynuyor. Frankfurt niye öyle? Paris niye öyle? Bunun için. Bütün bunların olması lazım. Bütün bunları da bir kenara bırakalım, bir de ekonomik gerçeklikleri var bunların. Eğer İstanbul’u biz finans merkezi yapıyorsak bu ekonominin kendi parasını üzerinden işlem yapılabilir hâle getirmesi lazım. Bugün geldiğimiz nokta itibarıyla Türk ekonomisi 2001 krizinin seviyesinde dolarize olmuştur, biz kendi elimizle kendi paramızın itibarını ortadan kaldırdık, bankacılık sistemindeki toplam mevduatın neredeyse yarısından fazlası yabancının parası; Amerika’nın doları, Avrupa’nın eurosı, İngiltere’nin sterlini üzerinden işlem yapıyoruz, tasarruf yapıyoruz ve böylelikle de İstanbul’u finans merkezi yapmaya çalışıyoruz. Geldiğimiz nokta şu: İstanbul Ataşehir bir inşaat merkezi hâline geldi ve inşaatçılıktan başka da bir şey değil. Yani buradan İstanbul’un Türkiye’nin bir finans merkezi olması mümkün değil. En son yayınlanan dünya finans merkezleri sıralamasında da zannedersen İstanbul 6 basamak geri gitti. Bunları dikkate almamız lazım.

Diğer bir husus: Planın ikinci bölümünde, büyümeyle ilgili 170’inci paragrafta, benim de beğendiğim ve takdir ettiğim ve dolayısıyla da doğru bulduğum bir kalkınma modeli var. Bu model şu ana kadar uygulanmakta olan modeli zannedersen değiştirecek eğer başarılı olursak. Eğer bunda

başarılı olursak gideceğimiz nokta şu: İthalat bağımlılığımız azalacak çünkü sanayileşmeyi öne çıkarıyor ve ihracatı öne çıkarıyor dolayısıyla sıcak paraya da ihtiyacımız kalmayacak. Bunu da nereden çıkarıyoruz? Takip eden 176'ncı maddeden. 176'ncı maddede de tasarrufların artırılacağı söyleniyor. Bildiğiniz gibi, tasarruflar 2 şeyin fonksiyonu; bir, getirinin fonksiyonu; iki, millî gelirin fonksiyonu. Eğer bireylerin millî geliri artıyorsa, bireylerin de harcanabilir “disposable” imkânları, gelirleri artıyorsa o zaman daha fazla tasarruf edebilirler. Diğeri de harcama yapmayıp da geleceğe ertelediklerinde elde edecekleri gelir. Peki, bu neyle belli olacak? Bu gelir, faiz oranlarıyla, faiz oranlarının belirlediği genel getiriyle olacak. İleride, 288'inci paragrafta baktığımızda, orada faizle ilgili bir düzenleme var. Bu faizle ilgili düzenleme, şu anda, üç yüz elli, dört yüz yıllık ekonomi biliminin kabul ettiği ve üniversitelerde öğretilen, ders kitaplarında geçen genel kabul görmüş konseptlerin tam tersi. Eğer iki değişken arasında bir korelasyon varsa bu, otomatik olarak bunların sebep sonuç ilişkisini de ortaya koymaz. Ama bu 288'inci paragraf şu varsayımdan hareket ediyor, diyor ki: “Faiz, enflasyonun ve dolayısıyla da diğer bütün ekonomik hastalıkların sebebidir.” Bunu düşürdüğümüz zaman Türkiye ekonomisinde tasarruflar artacaktır, tasarruflar arttığı zaman biz kendi öz kaynaklarımızla yatırımlarımızı finanse edeceğiz, buna bağlı olarak enflasyon düşecek ve dolayısıyla da daha yukarıda bir millî gelir sahibi olacağız ve buradan da refahımız artacak.

Dediğim gibi, bu varsayım veyahut da bu inanış, şu andaki bizim uygulamakta olduğumuz ve içinde parçası olduğumuz, uluslararası piyasalarda kabul gören kapitalist ekonomiye uygun değil. Normatif olarak uygun değil anlamında söylemiyorum, pratiğe de ters. Eğer bunun başka bir alternatifi varsa, olabiliyor ise... Sayın Cumhurbaşkanı dedi ki: “Faiz bütün kötülüklerin anasıdır.” Hazreti Peygamber'in “İçki bütün kötülüklerin anasıdır.” varsayımından hareketle aynı yükü faize de yükledi. Evet, faiz bütün kötülüklerin anasıdır. Bakara 275'inci ayetin ne olduğunu da biliyoruz. Bununla ilgili olarak ben okudum, daha önce de söyledim bunu, bir kere daha söyleyeyim: Seyyid Kutub'un Fî Zılâl'il Kur'an'ında 275'inci ayetle ilgili 27 sayfa açıklama var. Efendim, Elmalılı Hamdi Yazır'ın Tefsir'inde var 21 sayfa. Hayreddin Karaman ve arkadaşlarının var aynı, işte 11-12 sayfa. Keynes bile Hayreddin Karaman'ın Tefsir'ine girmiş. Eğer böyle bir şey var ise bunu açık, net bir şekilde ortaya koyun ve bunu da toplum öğretilsin, bilsin ve dolayısıyla da biz, kapitalist ekonominin içerisinde işlem görmüyoruz, operasyon yapmıyoruz, biz bambaşka bir dünyadayız diyelim. Ona göre de gerçekten enflasyonu düşürecek, büyümeyi hızlandıracak, işsizliği azaltacak, gelir dağılımında adalet gelecekse buna kimin itirazı olabilir? Ama böyle bir şey söz konusu değil. Bu da beni şu noktaya getiriyor: Enflasyon ve para politikasıyla ilgili, bölümde yapılan düzenleme var. O düzenlemede, Merkez Bankası-Hükümet ilişkisi konusunda şu anda var olandan farklı bir düzenleme yok, aynı düzenleme devam ediyor. Nedir bu düzenleme? Merkez Bankası fiyat istikrarından sorumlu dolayısıyla Merkez Bankası bu görevini yerine getirirken önüne bir hedef koymak durumunda, koyduğu bu hedefi de Hükümetle birlikte belirleyecek -şu an durum bu- dolayısıyla bu program bunu değiştirmiyor. Merkez Bankasının -söylenmiyor burada ama- şu andaki uygulamadan hareketle araç bağımsızlığı var. Merkez Bankası bu araç bağımsızlığını kullanarak Hükümetle birlikte belirlediği bu amacı gerçekleştirecek. Fakat Sayın Merkez Bankası Başkanının görevden alınmasından sonra toplumda ortaya çıkan tartışmanın geldiği nokta şu: Bundan sonra Merkez Bankasının sadece araç ve operasyon bağımsızlığı mı olacak, yoksa amaç bağımsızlığı ortadan kaldırılacak mı? Sayın Cumhurbaşkanının sarf ettiği sözlerden hareketle anlıyoruz ki Merkez Bankasının amaç bağımsızlığı şu anda tehlike altında.

Şimdi, Merkez Bankasının bağımsızlığı ne demek, ona bir bakalım. Merkez Bankasını yönetenler bizim gibi insanlar, ortalama IQ'su olan insanlar, onlar da bu toplumun içerisinde çıktığı; onlar da bizim gibi yerler içerler, bizim yaptığımız hataları onlar da yaparlar. Dolayısıyla onlar layüsel değiller ve onlar çok üstün zekâlı vesaire de değiller. Bu, şahıslarla vesaireyle ilgili değil fakat bir sistem meselesi

bu. Sistemi niçin Merkez Bankası bağımsızlığında konuşuyoruz? Şunun için konuşuyoruz: Ta David Ricardo'nun zamanında, 1830'lardan, 1840'lardan beri toplumun sorduğı bir soru var: Harcamayı yapan ile likiditeyi temin eden -parayı harcayan- ikisi aynı olursa acaba harcayan sürekli harcarsa bu toplum nereye gider? Bu soru sorulmuş ve dolayısıyla da ortaya çıkan sorunun cevabı: Mümkün olduğu kadar harcamayı yapan ile bu likiditeyi temin edenin ayrı olması gerektiğı konusunda zaman içerisinde bir gelişme olmuş. Bu, Amerika'da da böyle. Bu para basma işinden dolayı Amerika 3 tane bankayı kapatmak zorunda kaldı ve şu anda "Federal Reserve" denilen Amerika'nın Merkez Bankası kurulurken o dönemde ortaya çıkan toplumsal tepkiden, Merkez Bankasına olan tepkisinden dolayı da adına "Merkez Bankası" demediler, "Federal Reserve" dediler, toplumu bir bakıma uyuttular ve o zamanın zenginleri gittiler, gizli bir adada toplantı yaptılar ve ondan sonra da Federal Reserve'ü kurdular. Bunu niçin söylüyorum? Şunun için söylüyorum: Bugün para basma ile ekonomi yönetiminin arasında ve likiditenin arasında para basmayı kısıtlayan bir şey yok, bu sadece bir mürekkep ve kâğıt işi. Kağıdınız ve mürekkebiniz olduğu sürece, siz istediğiniz kadar para basabilirsiniz ve bunun sonucunda da ülkenizi mamur da edebilirsiniz, harap da edebilirsiniz. Ama geçmişte kontrolsüz olarak basılan bu paraların ülkeleri harap ettiği ortaya çıktı ve Amerika Birleşik Devletleri'nde 3 başkan da bundan dolayı hayatından oldu, suikasta uğradı.

Eğer izin verirsiniz şöyle devam edeyim: Ekonomideki toplam mal ve hizmet üretimini dolandırabilmek, el değiştirebilmek için ihtiyaç duyulan bir likidite var. Buna bugünkü konseptle "M3" dersek yani "M3 tanımlı para" dersek bunun bileşenleri şunlar: Dolaşımdaki banknotlar var, bu dolaşımdaki banknotların üstüne bir de madenî paralar var. Dolaşımdaki banknotların bir kısmı bizim cebimizde, bir kısmı bankaların kasasında. Bunun toplamına biz emisyon diyoruz. Dolayısıyla, emisyon hacmi, şu anda, zannederseniz, 140-150 milyar TL civarında, 5-10 milyar TL de bankaların kasasında var. Onu toplamdan çıkardığımızda net emisyon kalıyor. Bunun üzerine bankaların vadesiz mevduatını, vadeli mevduatı, repoyu, para piyasası fonlarını, bankalarla ihraç edilen menkul kıymetleri vesaireyi koyduğumuzda toplam M3'e ulaşıyoruz. Dolayısıyla, bu bize toplamda ekonomide üretilen büyümeyi de dikkate alarak mal ve hizmetlerin dolaşımını sağlayacak olan parayı, likiditeyi veriyor. Fakat bununla ilgili olarak Merkez Bankasının ilk iki hususta yani madenî paralar ve dolaşımdaki banknotlar -banka kasalarındaki hariç- üzerinde otomatik kontrolü var, eğer kendi gişesinden dışarıya para vermezse likiditeyi kontrol eder. Ama zaman içerisinde görüldü ki finansal inovasyondan dolayı, icatçılıktan dolayı Merkez Bankasının bu tür enstrümanların tamamını kontrol etmesi imkânsız hâle geldi, çok zor hâle geldi. Çek yazıyorsunuz, çek aslında bir ödeme aracı ama şu anda çek Türkiye'de kredi aracı olarak kullanılıyor. Ben 10 milyon TL'lik çek yazıyorum, çek 7 kere el değiştiriyor, 70 milyon TL'lik bir işlem hacmi ortaya çıkıyor. Merkez Bankası da bunu kontrol edemeyince... Önceden parasal büyüklüğü kontrol ederdi Merkez Bankası, biraz önce söyledik, M1, M2, M0'ı kontrol ederken bunun kontrol edilemezliği ortaya çıktı ve bunun için de elinde ne vardı? Kısa vadeli faiz oranları vardı, son kırk yılda ortaya çıkan makro ihtiyatı tedbirler... Yani şu anda çoğunluğunu BDDK'nin, bir kısmını da Merkez Bankasının kullandığı yasal düzenlemeler. Bunların da yeterli olmadığı ortaya çıktı ve dolayısıyla Merkez Bankasının beklentileri yönetmesi, toplam likiditeyi yönetmesi için son derece elzem olduğu için "enflasyon hedeflemesi" diye bir kavram ortaya çıktı. Bu enflasyon hedeflemesinin özü, esası ekonominin ihtiyaç duyduğu kadar para basılması...

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, son iki dakikanız...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – O zaman bu şeyi bırakıyorum, şu noktaya geliyorum: Sayın Cumhurbaşkanını Vekilim, şu anda ekonominin üzerinde çok büyük bir yük var. Bizim şu anda üretimi konuşmamız, yatırımı konuşmamız gerekirken biz faizi, kuru vesaireyi konuşuyoruz ve bunun için de yapılması gereken şey... Ben size şunu soruyorum: Eğer Merkez Bankasının bağımsızlığı konusuna inanıyorsanız ve bu konuda da samimiyseniz, o zaman bunun gereğini yapın çünkü Merkez Bankası bağımsızlığı denilen şey Kur'an'da yazan, İncil'de yazan, Tevrat'ta yazan, Budizm'de yazan bir şey değil; beşerin ortaya çıkan ihtiyaçları çerçevesinde aklın ortaya koyduğu ve bilim dünyasının ortaya koyduğu bir şey. Eğer buna inanıyorsanız, kabul ediyorsanız ve bunun için de Merkez Bankası bağımsızlığının gerekli olduğuna inanıyorsanız bunun gereğini yapın lütfen ama buna inanmıyorsanız “Merkez Bankasının bağımsızlığı doğru değildir, Merkez Bankasının Hükümetin bir teknik birimi olması lazım, diğer bakanlıklardan farkı yoktur.” diyorsanız o zaman lütfen bunun da gereğini yapın. Çünkü Sayın Cumhurbaşkanının bir teorisi var, diyor ki: “Faiz enflasyonun sebebidir.” Eğer bu doğruysa buna yüzde yüz inanıyorsa ve buna rağmen siz bunu yapmıyorsanız vebal altındasınız. Şu anda elinizde siyaseten imkân var. Gidin Merkez Bankası Kanunu’nu değiştirin, Merkez Bankasını teknik bir birim hâline getirin, toplumu bu belirsizlikten kurtarın ve deyin ki: Bundan sonra eldeki veriye göre, Merkez Bankası verileri inceleyecek, araştırarak, Hükûmete, Sayın Cumhurbaşkanına bir öneride bulunacak, faizin ne olacağına, kurun ne olacağına Cumhurbaşkanı karar verecektir. Bu son derece önemli. Bakın, bu On Birinci Kalkınma Planı’nda öngörülenlerin olabilmesi -doğrudur, yanlıştır, eksiktir, fazladır- bunların yapılabilmesi için Türkiye’nin bu tartışmadan çıkması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tekrar ediyorum, eğer Merkez Bankasının bağımsızlığına inanıyorsanız, doğru buluyorsanız bunun gereğini yapın ve Merkez Bankasının bağımsızlığına saygı duyun ve bunu içselleştirin. Eğer bunu yanlış buluyorsanız, dediğim gibi bu, buranın ayeti değil, beşer aklının ortaya koyduğu bir şey, ekonomi dünyasının, ekonomi biliminin ortaya koyduğu bir şey, farklı düşünüyoruz deyin. Nitekim Cumhurbaşkanımız “Ben farklı düşünüyorum.” diyor, Londra’da 15 trilyon fonu yönetenlerin önünde gitti bunu söyledi, ertesi gün de ne olduğunu gördük ama hâlâ aynı düşüncede. O zaman lütfen bunun gereğini yapın. Şu anda bu plana koyun ve deyin ki: Bundan sonra Merkez Bankası teknik bir birimdir, Para Politikası Kurulu lağvedilmiştir, bundan sonra faiz politikasına Cumhurbaşkanı karar verecektir. Bunu deyin ve bu belirsizliği ortadan kaldırın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu programın başarısı buradan geçiyor. Bakın, 82 milyonun vebali var üzerinizde, şu anda bunu yapmamamız, ikircikli... Yani ben kelime bulmakta zorlanıyorum, buna riyakârlık desem hakaret olacak, ikiyüzlülük desem o da doğru değil ama ne diyeyim buna? Eğer gerçekten samimi olarak inanıyorsanız, lütfen bunu yapın. Milletin omzundan da mesaj vermeye falan kalkmayın. Bunun maliyeti son derece yüksek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Biz üretmek istiyoruz, biz millî geliri artırmak istiyoruz, işsizliği azaltmak istiyoruz, biz faiz, kur vesaire konuşmak istemiyoruz. Eğer konuşacaksak o zaman Merkez Bankasını serbest bırakın. Kendi siyaset kurumu olarak verdiğiniz bağımsızlığa saygı duyun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yılmaz.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Cumhurbaşkan Yardımcımız, değerli bürokrat arkadaşlarımız; ben de öncelikle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

On Birinci Kalkınma Planı’nın 5 temel esas üzerine kurulu olduğunu ifade etmiştik. Bunların sırasıyla istikrarlı ve güçlü ekonomi, rekabetçi üretim ve verimlilik, nitelikli insan ve güçlü toplum, yaşanabilir şehirler ve sürdürülebilir çevre, hukuk devleti, demokratikleşme ve iyi yönetim olmak üzere 5 temel esas üzerine kurulu olduğu ifade edildi.

Değerli arkadaşlar, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, ekonomik ve sosyal refahın artırılması hukuk devleti, demokratikleşme ve iyi yönetim ilkelerinin devlet tarafından güçlü bir şekilde sahiplenilmesi ve etkili bir biçimde uygulanmasıyla mümkündür. Yani ekonominin başarısı, ekonominin güçlü olması ve ekonomiye güven duyulmasının en temel ögesinin o ülkedeki hukuka olan güvenle alakalı olduğunu bir kez daha ifade etmek istiyorum. Eğer o ülkenin hukukuna güven yoksa, yargı sistemine güven yoksa yurt içerisinde ticaret yapanların birbirine karşı ve yine devlete karşı olan güveninde bir zafiyet olacaktır ve yine özellikle yurt dışından ülkemizde yatırım yapacak olan kişiler veya kurumlarda bir kaygı olacaktır. İki ülke düşünün, bu iki ülkeden bir tanesinde adalet sistemi, tamamen belirli kurallarla, hiç kimseyi ayırtırmadan düzenli bir şekilde işleyen, güven veren bir şekilde çalışmakta, diğer tarafta ise hukukla ilgili, yargıyla ilgili ciddi bir endişe ve kaygı var. Yatırımcı siz olsanız hangi ülkeyi tercih edersiniz? Yani son dönemlerde özellikle ülkemiz ekonomisinde yaşanan sıkıntıların en temel etkenlerinden birisinin yargımızda yaşanan sıkıntılar olduğunu buradan üzülererek ifade etmek istiyorum. O nedenledir ki eğer biz On Birinci Kalkınma Planı’nın başarılı bir şekilde gerçekleştirilebilmesini sağlayacak ve ülkemizin ekonomik refah seviyesini yükseltebileceksek öncelikle hukuk sistemimizin yani yargı sistemimizin hak ettiği şekilde güvenilir bir vaziyete ulaşmasını sağlamak zorundayız.

“Yasama, yürütme ve yargının hukuka bağlı, temel hak ve özgürlüklerin anayasal güvence altında bulunduğu, idarenin tüm işlem ve eyleminin yargı denetimine açık olduğu, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile kanun karşısında eşitlik ve sorumluluğun benimsendiği, vatandaşlara etkin hak arama yollarının sağlandığı hukuk devleti anlayışının daha da güçlenmesi, kurumsallaşması ve pekişmesi plan döneminin en önemli önceliklerinden birisidir.” diye ifade edilirken, burada yasama, yürütme ve yargının hukuka olan bağlılığının üzerinde özellikle durulmuş olmakla beraber, maalesef ki geçtiğimiz süreç içerisinde özellikle yürütmede bulunanların yargının kararlarıyla bağlı olmak bir yana, maalesef yargıyı tahakküm altına almaya dönük girişimleri bulunduğunu açıkça bu ülke yaşamıştır.

“İfade özgürlüğüne ilişkin mevzuat ve uygulama gözden geçirilerek bireylerin hak ve özgürlük alanlarının geliştirilmesi yönünde düzenlemeler yapılacaktır.” diye güzel bir cümle var programda. Ama ben sizlere şunu söylemek istiyorum: Biz özgürlüklerden ve bireysel hak aramadan, düşünce özgürlüğünden bahsederken son üç, dört yıl içerisinde Cumhurbaşkanına hakaret davalarında olağanüstü bir patlama olduğunu hepimiz biliyoruz. Bunun sebebinin de Cumhurbaşkanlığı Başkanlık sistemiyle beraber artık Cumhurbaşkanının sadece Cumhurbaşkanı olmasının ötesinde, bir siyasi partinin genel başkanı olmasından kaynaklanan... Ve Sayın Cumhurbaşkanı konuşurken Cumhurbaşkanı olarak konuşup siyaseten en sert söylemleriyle rakiplerine her türlü sözü söyleyebilirken, muhalif düşüncede olan kişilerin yapmış olduğu eleştiriler, siyasi eleştiriler maalesef ki Cumhurbaşkanına yapılmış gibi değerlendirilerek şikâyetçi olundu. Bu nedenle de son dört yılda ülkemizde yaklaşık 90 bin kişi hakkında soruşturma açıldı. Siyasi eleştiri yapılırken siyasi parti genel başkanı gibi eleştiri yapıp,

kendisine eleştiri yapıldığında Cumhurbaşkanı gibi değerlendirildiğinde bu davaların sayısı olağanüstü bir şekilde artmaya devam edecektir. Eğer biz hak ve özgürlüklerin genişletilmesinden bahsedeceksek bu konulara da dikkat etmemiz gerektiğini ifade etmek istiyorum.

“Gözaltı tutuklama ve diğer koruma tedbirlerine ilişkin mevzuat ve uygulama gözden geçirilerek bu tedbirlerin ölçülü bir şekilde uygulanması sağlanacaktır.” denilmekte. Ceza Usul Kanunu’muzda tutuklamanın hangi şart ve esaslara ilişkin yapılacağı çok açıktır. Belirli ceza sınırlarında, belirli suçlarda, tutuklama öncelikli olarak değerlendirilmekte ve tutuklama esas, temel itibarıyla tedbir niteliğinde bir uygulama olarak Ceza Usul Kanunu’muzda ifade edilmektedir. Ancak uygulamada, bakıyoruz ki, aynı nitelikteki olaylarda bir mahkeme, aynı vakada şüphelileri tutuksuz yargılanmak üzere salabilmekte ama benzer vakada bir başka mahkeme tutuklayabilmekte.

Son dönemlerde toplumumuzda maalesef ciddi fiili saldırılar yaşanmakta. Gazetecilere saldırı yapılmakta; sokakta giderken trafik mağdaları, efendim, kendisini solladı diye diğerine saldırılabilmekte; efendim “Omzuma çarptı.” deyip, küçük bir şeyi bahane edip karşısındakini linç edinceye kadar dövebilmekte; efendim, neymiş “Herhangi bir ölüm tehlikesi yoktur, hayati tehlikesi yoktur.” diye benzeri olaylarda tutuksuz yargılanmaya gidilmekte. Şimdi, biz tabii ki tutuklanmadan yana olan kişiler de değiliz ancak şunu da ifade etmek lazım: Toplumun huzurunun bozulacağı olaylarda daha dikkatli olunmalı ve Ceza Usul Kanunu’nda geçtiği şekliyle, toplumda infial yaratan olaylarda bu konularda biraz daha dikkat edilmeli.

Bu ülkede geçtiğimiz hafta bir TV muhabinine fiili saldırıda bulunuldu ve saldırgan tutuklandı. Evet, gerçekten haksız yere bir basın mensubuna ve bir muhabire saldırılmışsa, dövülmüşse, linç edilmişse tutuklanabilir ama bu ülkede bir partinin, hele hele Ana Muhalefet Partisinin Genel Başkanı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekiline linç girişiminde bulunuldu, sayısı hâlâ belirsiz olan onlarca kişi ölümüne saldırdı, taşla, sopayla vurdu ve maalesef, bırakın tutuklanmayı, o şahısların neredeyse kahraman olarak ilan edilmesi durumuyla karşı karşıya geldik. İktidar yanlısı bir gazete muhabiri saldırıya uğradığında saldırgan tutuklanabildi ama ana muhalefet partisine saldıranın elini kolunu sallayarak, bugün belli çevreler tarafından da kahraman ilan edilerek serbest bırakılmasına göz yumuldu. İşte, bu olaylarda böyle farklı uygulamaların da önüne geçmeliyiz ki topluma huzur ve barış gelebilsin.

“Mevzuat gözden geçirilmek suretiyle kamu kurumlarının ve görevlilerinin hesap verebilirliklerini artıracak etkin mekanizma oluşturulması amacıyla düzenlemeler yapılacaktır.” denilerek özellikle bürokraside bulunan kamu görevlilerinin daha denetim altında tutulabileceğini, bu konuda da düzenlemeler yapılabileceğini ve gerektiğinde de bu şahıslar hakkında yasal işlemler yapılabileceğini ifade eden bir hedefle yine programda karşılaşmaktayız.

Ben buradan şunu sormak istiyorum: İstanbul Büyükşehir Belediyesi seçimleri mayıs ayı içerisinde iptal edildi, 23 Haziranda da tekrarlandı. Belediye yaklaşık bir buçuk ay süreyle bir kayyum tarafından yönetildi ve oraya atamayla görevlendirilmiş olan ilin Valisi tarafından yaklaşık bir buçuk ay süre içerisinde 3,3 milyar harcama yapıldığı ve 2.500 işçinin işe alındığı ifade edilmekte. Şimdi ben soruyorum buradan: Harcama kısmını bilmem, belki zaruri bir harcamadır, belki geçmişten gelen bir harcamadır veya belki de lüzumsuz bir harcamadır, onu da bilemiyorum veya belki seçimle alakalıdır, onu da bilemiyorum, harcama kalemlerini görmeden bu konuda iddialı konuşmak istemem ama oraya vali olarak atanan bir şahsın, bir kayyumun bir buçuk ay gibi kısa bir süre içerisinde yaklaşık 2.500 kişiyi oraya işçi veya personel almasını gerektirecek nasıl bir durum olabileceğini ben çok merak ediyorum ve böyle bir kamu görevlisi hakkında nasıl bir işlem yapmayı düşündüğünüzü de çok merak ediyorum.

Hukukun üstünlüğü ve hukuk devletinin gerekleri doğrultusunda yargılamanın hızlı, adil ve etkin şekilde işlemesi, öngörülebilir olması, adalet erişiminin kolaylaştırılması ve adalet sistemine duyulan güvenin artırılması hedeflenmekte. Değerli arkadaşlar, çok yakın tarihlere kadar belki de ülkemizin en güvenilir kurumlarının başında yargı mekanizması gelmekteydi, hepimiz bu olayları hatırlarız, yargıya yaklaşık yüzde 80’ler seviyesinde bir güven vardı ancak daha geçtiğimiz yıl içerisinde burada Adalet Bakanlığıyla ilgili bütçe görüşmesinde ortaya konuldu ki bugün geline nokta yargıya güven yüzde 20’lere kadar düştü. Bunun sebepleri acilen bulunmalı ki aslında sizler de takdir edersiniz ki özellikle yargı siyasetin etkisine girdikten sonra bu güvenle ilgili ciddi bir zafiyet yaşandığını hepimiz biliyoruz. Ancak hukukun üstünlüğü ve hukuk devletinin gerekleri doğrultusunda yargılamanın adil ve etkin şekilde yapılıp adalet sistemine olan güvenin artırılmasını hedeflemişsek eğer, burada tekrar yargıya güvenin nasıl artırılması gerektiği üzerinde de ciddi şekilde durulması ve bunun için çalışılması gerektiği açıkça ortadadır.

“Yargıda hedef süre uygulaması vasıtasıyla sistemin şeffaflığı artırılacak ve makul sürede yargılanma hakkı daha etkin korunacaktır.” denilmekte. Değerli arkadaşlar, ben yaklaşık yirmi yedi yıldır avukatlık yapan ve mesleğimi bugüne kadar da aralıksız bir şekilde sürdürmüş olan bir arkadaşınızım. Yargıda onlarca sorun vardır. Yargının bugün içinde bulunduğu durumun ve de biraz önce bahsettiğim gibi, yargıya olan güvenin bu seviyelere kadar düşmüş olmasının birçok nedeni vardır, belki çok çok küçük bir oranda da yargılamaların uzun sürmesi söylenebilir ancak yargıdaki sorunu sadece yargılamanın süresine bağlı tutarak yargıda hedef süre belirlemesi inanın yargının bundan sonraki verecek olduğu kararlarının yeniden tartışılması demektir. Bakın, davanın veya olayın mahiyetine göre siz yargıda bir hedef süre belirlerseniz eğer, süre dolma kaygısı yaşayan savcı belki gereksiz dava açabilecek; efendim, yargılamayı yürüten hâkim “Süresi dolmak üzere.” endişesiyle belki yanlış karar verebilecek. Yargıda esas olan hızlı karar verme değildir, esas olan doğru karar vermedir; o nedenle, yargının doğru karar verebilmesini sağlayacak yöntemleri geliştirmek zorundayız. Hedef süre bunlardan sadece bir tanesi olabilir ama oranı yönünden baktığımızda çok da önemli değildir.

Hâkim ve savcıların atama, nakil ve terfi sisteminin nesnel, önceden belirlenmiş ölçütlere ve liyakate dayalı olarak gerçekleşmesi, sağlanacak hedeflerden birisi olarak ifade edilmiş. Ben size soruyorum: 45 yaşına gelmiş, bir siyasi parti içerisinde il başkanlığı yapmış, ilçe başkanlığı yapmış, belediye başkanlığı yapmış, milletvekilli adaylığı yapmış, il, ilçe yöneticiliği yapmış, siyaseten kendi kimliğini açıkça ortaya koymuş, artık avukatlıkta 45 yaşına kadar belli bir meslek yapısına angaje olmuş kişilerle mi bunu sağlayacağız? Yakın tarihte bu saydığım özelliklere sahip bin civarında avukat alındı, avukat, hâkim, savcı yapıldı. 45 yaşına kadar bir mesleği icra etmişse bir avukat artık o avukattan hakimlik bekleyemezsiniz. Kaldı ki uygulamada yaşanan çok enteresan örnekler var. Öğlene kadar kendi bürosunda durup öğleden sonra makamına giden savcılar gördü bu ülke. Öğlene kadar bürosunda avukatlık yapıp öğleden sonra savcılık yapan savcılarla maalesef yaşıyoruz. Dolayısıyla, bakın, 45 yaş sınırı yargıya getirilen en büyük darbedir. Bunun sebebini ben çok iyi biliyorum çünkü 45 yaş seviyesine çıkaralım ki partili avukatlarımızı hâkim yapabilelim diye düşündünüz. İşte, o nedenle de çok sayıda partili avukat bugün hâkim oldu. Siz bu hâkimlerle, bu savcılarla yukarıda okuduğum hedefi gerçekleştiremezsiniz. Siyasallaşmış bir yargıdan bu hedefler beklenemez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arı, son bir dakikanız.

CAVİT ARI (Antalya) – Toparlıyorum.

Yine sınavda 70 bandını kaldırdınız 50 bandına kadar indirdiniz. Burada sınava giren kişilerin aldığı puanlar yarışmadı, sınava girenlerin siyasi referansları yarıştı. Siyasi referansların yarıştığı bir hâkim, savcı alımıyla yargıda güven sağlayamazsınız. Binlerce hâkim, savcı bugün yargıya alındıktan sonra tekrar 70 bandına çıkarmış olmanızın sonuca hiçbir etkisi olmayacaktır.

Yine hâkim, savcı kura çekimlerinde Sayın Cumhurbaşkanının çıkıp siyaseten bir ana muhalefet partisi liderini eleştiren konuşmalar yapıp o kurayı çeken genç hâkim, savcı adaylarının alkışlamak zorunda kaldığı bir yargı sisteminden yukarıdaki hedefleri bekleyemezsiniz. Bugün yargıda liyakat çökmüştür. Liyakatı siz geri getiremedikten sonra, sağlayamadıktan sonra yargının güvenini artıramazsınız.

Hâkim, savcılık, avukatlık ve noterlik mesleği için yeni bir mesleğe giriş modeli ve sınavı getirmek gibi bir hedef var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) - Toparlıyorum Başkan.

Evet, ben de artık bu dönemde avukatlık mesleği için sınav sistemini destekliyorum, getirilmelidir. Ancak hukuk eğitiminin kalitesinin artırılması için eğitim süresi, girişte aranan başarı ölçütünün yükseltilmesi ve eğitim müfredatının yenilenmesiyle birlikte bağlantılı değerlendirsek... Bugün Türkiye’de hukuk eğitimi de maalesef ki çok ciddi sıkıntılar yaşamakta. Bakın, üniversiteye girerken bundan daha iki sene, üç sene önce 150 bin bandı vardı. Yani üniversite öğrencilerinden ilk 150 bin içindeki öğrenciler hukuk fakültelerine alınırken özel üniversiteler öğrenci sayısını dolduramadı diye bu 150 bin bandı da kaldırıldı. Bakın, bırakın 150 bini, bu sayının 80 bine dahi çekilmesi çok zaruridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) - 150 bini kaldırdığınızda siz 300 bin seviyelerindeki öğrencileri hukuk fakültesine alırsınız ve böylelikle de zaten daha kalitesiz eğitimle kalitesiz hukuk fakültesi mezunları yaratırsınız.

Son olarak şunu söylemek istiyorum: “Bilirkişilik sisteminin etkinliğini artırmak” cümlesi var. Bilirkişilik zaten şu an etkindir. Maalesef, bilirkişiler hâkimlerin yerine geçip karar verebilen bir mekanizma bugün Türkiye’de yer almaktadır. Bilirkişilerin kalitesini artıran, bilirkişilerin teknik olarak raporlar verebildiği, hukuki değerlendirmeleri ise hâkimlerin yapabildiği bir sisteme acilen geçmek zorundayız.

Ve son olarak şunu ifade etmek istiyorum: Tarafsız ve bağımsız yargının kurucu unsurlarından olan avukatların acilen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Bağımsız yargının kurucu unsuru olan avukatların acilen hak ettiği şekilde değerine ulaşması gerekmekte ve yargının bir parçası olduğu hissettirilmelidir. Bakın bugün avukatların adliyede yaşadığı sayısız sorun vardır ve maalesef yargının bir parçası olmak görüntüsünden uzaklaştırılmaya çalışılmakta. En basitinden avukatlar adliyedeki otoparka dahi sokulmamakta. Bu kadar basit. Yani bu dahi avukatlar üzerinde ne kadar ayrımcı davranışlar sergilendiğinin açık göstergesidir.

Sonuç itibarıyla, eğer ülkede ekonomi düzelecekse, toplumsal huzur ve barış gelecekse acilen yargının düzelmesi ve hak ettiği seviyeye ulaşması gerektiğini ifade ediyorum. Burada yazan hususların da bunu sağlamaya tek başına yeterli olmadığını ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Öncelikle birkaç tespit yapacağım, sonra da bazı değerlendirmelerde bulunacağım.

Şimdi, yeni planda istihdam ve çalışma hayatı başta olmak üzere birçok plan hedefinde sadece amaç ile politika ve tedbirlere yer verilmektedir. Oysa bir önceki Onuncu Plan’da istihdam ve çalışma hayatıyla ilgili olarak durum analizi de yapılmaktaydı yani plan öncesi gelişmelere de yer veriliyordu, doğru olan da buydu, oysa bu yaklaşım On Birinci Plan’da terkedilmiştir.

Bir diğer tespitimiz, Onuncu Kalkınma Planı’nın 47’nci sayfasında yer alan 316 no.lu politikayla kayıt dışı istihdamla etkin mücadele edileceği belirtilmiştir. Bu ifadenin plan metnine yansıtıldığı yıl 2013’tür, aradan altı yıl geçmesine rağmen hâlâ kayıt dışı istihdamla mücadelenin yeni planda yer buluyor olması oldukça manidardır. Bu yeni planın 144’üncü sayfasında 577.1 ve 577.2 tedbirleriyle kayıt dışılığın yaygın olduğundan hâlâ söz edilmekte ve kayıtlı istihdamın teşvikine vurgu yapılmaktadır. Bu iki tedbir örtük bir şekilde kayıt dışı istihdamın varlığına işaret etmektedir.

Üç: Yeni planın 141’inci sayfasında 564’üncü maddede “Toplumsal tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulması ile başta kadın ve gençler olmak üzere, özel politika gerektiren grupların istihdamının artırılması temel amaçtır.” şeklinde istihdam ve çalışma hayatı politikasının amacı belirtilmektedir. Bu amaç maddesi insanların insan onuruna yakışır ücretle çalışmasını hedeflemektedir. Oysa bir tür modern kölelik türü olan ve çağdaş ülkelerin hiçbirinde görülmeyen sözde toplum yararı programına büyük umut bağlanmaktadır. Yeni planın 573.4 no.lu politikası aktif iş gücü programları içerisinde toplum yararına programlar güncellenerek mesleki eğitim kurslarına ve girişimcilik eğitim programlarına ağırlık verilecektir demektir. Sizler belki bu salonlarda hissetmiyorsunuz veya hissetmiyoruz ama bizler bölgede sürekli karşılaşıyoruz. Bu madde İŞKUR kanalıyla toplum yararına işe alımların ilçe başkanlıklarında nasıl oluşturulduğunun kalkınma planındaki ifadesidir. Modern kölelik ve siyasi ikbal yatırımlarının önümüzdeki beş yılda da devam edileceği bu planda açıklanmaktadır dolayısıyla.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bundan sonraki değerlendirmem de sizlere bir milletvekili kimliğimle değil, eski bir maden işçisi olarak seslenmek istiyorum. Konuşmama başlamadan önce, maden işçisi olduğum günlerde sendikam Maden İş’le birlikte Yatağan ve Milas maden ocakları ve termik santrallerine yönelik AKP iktidarının özelleştirme saldırısına karşı birlikte mücadele ettiğimiz onurlu işçileri, işçi ailelerini, işçi dostlarımı, Yatağan, Milas ve Muğla halkını saygıyla selamlıyorum.

Türkiye bize göre büyük demokrasi krizi yaşıyor. Tek adam rejimi, kendi ahbap çavuş ilişkileri etrafında kurduğu yönetimle Türkiye demokrasisinin bütün tarihsel kazanımlarının altını oydu. Anayasa Mahkemesini, değerli Meclisimizi işlevsizleştirdi, kurumlara olan inancı, adalete olan güveni zedeledi.

Değerli milletvekilleri, bu ülke gerçek sahiplerine yani emekçilere yani bütün değerleri yaratan, kendileri de başlı başına bir değer olan emekçi kardeşlerimize sahip çıkmadığı müddetçe içine düştüğü bu çöküş hâline kurtulamaz. Elimizde On Birinci Kalkınma Planı var. Evet, doğruya doğru, bu plan bilmem kaç odalı sarayın müdavimlerinden, Sancakların, millete sinkaflı küfür eden Cengizlerin ve

ailenin, Albayrakların kalkınma planı şeklindedir maalesef. Peki, bu planda simit satarak iki çocuğunu okutmaya çalışan, sigortasını da kendisi ödeyen İsmail kardeşimiz için bir şey var mı? Yok. Emekli olduğu hâlde geçinemediği için taksicilik yapan Ali kardeşimiz için bir şey var mı? Yok. Kendi ev işlerini yaparken harap olan, bir de aile bütçesine katkı koymak için temizliğe giden Aynur kardeşimiz için bir şey var mı? O da yok. O zaman bu planda geçinemeyenler için bir şey yok. Peki, iktidar nasıl oldu da bu kadar pervasızlaştı? İşte bu sorunun cevabı benim asıl gündemim, bütün halkımızı, başta emekçileri örgütsüzleştirerek bu hâle gelmiştir maalesef.

Biliyorsunuz AKP 12 Eylül darbecilerinin halkı ve emeği örgütsüzleştirmek programını en başarılı şekilde hayata geçiren iktidardır. Neydi bu programın temel direkleri? Özelleştirmeydi, taşeronlaştırmaydı, sendikal hak ve özgürlüklerin tasfiyesiydi. Bakmayın siz iktidarın işsizlikten şikâyet ettiğine, işsiz kalan yurttaşlarımızı rezervdeki ucuz iş gücü olarak gören bir zihniyet var maalesef karşımızda. Sonuç ne oldu? Sonuçlardan en yakıcısını en güzel şekilde geçen gün ODTÜ mezuniyet töreninde öğrenci arkadaşlar açtıkları pankartla ifade ettiler: “2.020 TL ile bir ay geçinmenin sırrını biz de çözemedik.” Sanırım sihirbaz David Copperfield de olsa asgari ücretle geçinmenin sırrını o da çözemez.

Yoksulluk, iş cinayetleri, meslek hastalıkları, çocuk işçilik, kayıtsız mülteci işçilik, sigortasız çalışma, iş yerinde taciz, mobbing, bütün bunlar AKP’nin hayata geçirdiği emekçileri örgütsüzleştirme programının bir sonucuydu. Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu araştırma dairesi tarafından yapılan Sendikalaşma Araştırması sendikalaşma, toplu iş sözleşmesi ve grevler konusundaki vahim tabloyu ortaya koyuyor. Araştırmaya göre işçilerin yüzde 90’ı sendikasız, işçilerin yüzde 93’ü toplu iş sözleşmesi kapsamında değil. Sendika üyesi işçiler toplu sözleşmesiz. Türkiye toplu iş sözleşmesi kapsamı ve sendikalaşma açısından OECD sonuncusu. Kadınlar erkeklere göre daha az sendikalı. Kamu işveren sendikalarının kamu taşeron işçilerinin toplu pazarlıklarını yürütmekten kaçınması nedeniyle Yüksek Hakem Kurulu tarafından bağitlanan toplu sözleşmelerde patlama yaşandı. Grevler dibe vurdu, işçinin hak arama mücadelesinde önemli rol oynayan kolektif hak arama mekanizmaları grev ve eylem marjinalize edilerek işçi eylemsizleştirilmek istenmektedir. Bakınız, Sayın Erdoğan 17 Temmuz 2017’de TOBB kabul salonunda 15 Temmuz etkinlikleri kapsamında yabancı sermayeli yatırımcılarla bir araya geldiği toplantıda yaptığı konuşmada işçilerin hak arama eylemlerini tehdit olarak tanımlarken OHAL gerekçesiyle grev ertelemelerinden iş dünyasının memnun olması gerektiğini savunmuştu. Yeni dönemde ne yazık ki hem sendikasızlaşma hem de iktidara yakın sendikaya üye olmak yaygın hâle gelmiştir. AKP’nin yaratmış olduğu bu yeni sendikal düzenin adı bana göre sendika düzenidir. Özellikle geçtiğimiz günlerde gerçekleşen bir sendikanın olağan kongresi her anlamda ibretliktir. İşsizlik rakamları, çalışma koşulları, işçi maaşları ortadayken özelleştirmenin, taşeronluğun, kıdem tazminatının, mezarda emekliliğin konuşulması gereken kongre ne yazık ki siyasal partinin bir il kongresi hâline getirilmiştir.

Değerli milletvekilleri, kuraldır, ayağa kalkmaya düşülen yerden başlanır. Türkiye Cumhuriyeti emekçilerin hak ve özgürlükleri için örgütlü mücadele verebildiği, emekçilerin haklarının anayasal güvenceye kavuştuğu, kimsenin de Anayasa’yı talimatla delemmediği bir ülke hâline gelecektir elbet. Bakın, madencilik sektöründe çok da anlatılan bir olay vardır. Örgütlülüğün önemini ve gücünü daha iyi anlatan bir olay bulmak zordur. Bildiğiniz gibi Avustralya madenleri dünyada kömür madenciliğinin kalbidir. Türkiye’nin yer altındaki bütün kömür rezervleri kadar kömürü sadece bir yılda üretiliyorlar. 2 bin kişilik bir ocakta bir gün elektrikler gece vardiyasında şalter atması nedeniyle kesiliyor ve ocağın elektrik mühendisi o an ocakta değil. Yasalara göre elektrik mühendisi gelmeden şalterin kaldırılmaması gerekiyor ama patron -her yerde patron- “İşçilere kaldırın şalteri ve çalışmaya devam edin.” talimatını veriyor ocağın bir saat ya da iki saat durmaması için. Bakın, konu sadece şalteri kaldırmak. Biz de olsa

işçi kardeşlerimize yeniden elektrik tesisatı döşetseler şaşırmayız. Ertesi gün sendika geliyor, işçilerle toplantı yapıyor, oluşabilecek risklerden bahsediyor ve patrona bir günlük uyarı grevi yapılıyor. “Sen iki saat kazanmak için 2 bin işçi arkadaşımızı riske attın, biz de sana bir günlük ceza verdik.” diyorlar, olay budur. Çünkü bir iş yerinin risklerini de getirisini de, götürüsünü de en iyi orada çalışan emekçi kardeşlerimiz bilir. Soma’daki kardeşlerimiz Türkiye Kömür İşletmeleri ve Maden İşleri Genel Müdürlüğünün izniyle Soma madenlerinin sahasının kanunsuz olarak genişletildiğini de, projelerde yapılması taahhüt edilen havalandırmanın yapılmadığını da ocağın madencilik tekniğine aykırı biçimde mekanize edilmeye çalışıldığını da çok iyi biliyordu. Biliyordu ama ses edemiyordu, işsiz kalmamak için evine ekmek götürmek, çocuğunun rızkını çıkarmak için ses edemiyordu. Bu ülkenin emekçilerine vad edilen budur; ya işsiz kalırsın ya da ölecek olsan bile susarsın, eğer susmazsan sonun hapisshanedir. Bunun bir örneği de üçüncü havalimanı işçileri değil midir? Çok övülen fakat havacılık teknolojisine aykırı inşa edilen ve prestij projemiz denilen üçüncü havalimanındaki işçilerimiz ne yaptılar? Susmadılar, dediler ki: “Burada ölümler oluyor, üstü örtülüyor. Yeterli yemek çıkmıyor. Kimi zaman su akıyor. Odalarda tahta kurusu var, uyuyamıyoruz; bu insan onuruna aykırıdır, haysiyetimize hakarettir, buna isyan ediyoruz.” Peki, sonra ne oldu? 24 işçi arkadaşımız sabaha doğru bir operasyonla gözaltına alınarak yok yere tutuklandılar. Yine madencilğe dönersek örgütsüzlük ne getiriyor? Kaçak ocakları getiriyor. Bakmayın siz kaçak ocak dendiğine, herkes ocakların farkında. İşsizliği görünmez kılıyor bu ocaklar, ondan göz yumuluyor. Size Zonguldak havzasında yaşanmış bir örnek anlatmak istiyorum. Kaçak ocakta çalışan bir işçi ölüyor, ocağın sahibi ocağın patlatılmaması için, işçinin kaçak ocakta öldüğünün saklanması için karısına para veriyor, 3 çocuk sahibi kadın mecburen kabul ediyor. İşçinin kıyafetleri değiştiriliyor, evinin çatısına çıkarılıyor ve üzerine çimento sürülüp sanki duvar örerken düşmüş gibi tekrar aşağıya atılıyor. Aile için bu travmayı düşünebiliyor musunuz? Geçim derdi insanları neye zorluyor, görüyor musunuz?

Değerli milletvekilleri, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı her altı ayda bir sendika istatistiklerini yayımlıyor. 2019 Ocak istatistiklerine göre kayıtlı 13 milyon 411 bin işçiden sadece 1 milyon 859 bin üye sendikalı yani yüzde 13’ü ama durun, bu yüzde 13 sizi yanıltmasın. Bunların içerisinde toplu sözleşme yapabilen, sendikal barajları aşmış işçilerin oranı yüzde 3’ü geçmez. Kayıtsız işçileri de hesaba kattığımızda bu oran yüzde 1’e geriliyor. Bu yüzde 1 bize neyi söylüyor biliyor musunuz? Başlarken çizdiğim bir tablo vardı, “Türkiye bize göre büyük bir demokrasi krizi yaşıyor. Tek adam rejimi kendi ahbap çavuş ilişkileri etrafında kurduğu yönetim ile Türkiye demokrasisinin bütün tarihsel kazanımlarının altını oydu. Anayasa Mahkemesini, Meclisi işlevsizleştirdi, kurumlara olan inancı, adalete olan güveni zedeledi.” Demiştım. İşte bu hâle düşmemizin nedenini gösteriyor bu yüzde 1.

Dedik ki emekçiler düştükleri yerden kalkacaklardır. Ne yapılmalıdır? Önce emekçi kardeşlerimizin örgütlenerek mücadele etmelerinin önü açılmalıdır. Bilimsel gelişmelere dayanan, evrensel hak ve özgürlükleri baz alan bir program hayata geçirilmelidir. 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu baştan aşağıya yenilenmelidir. Sendikal yasalar Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uygun hâle getirilmeli, sendikal örgütlenmenin önündeki engeller kaldırılmalıdır. Sendikal barajlar tümenden kaldırılmalıdır. Her sendikaya gücü oranında ister iş yeri bazlı ister işletme bazlı toplu sözleşme yetkisi tanınmalıdır.

Taşeronlaştırma sonucu hukuki sorumluluk devrine yol açan hukuki altyapı lağvedilmelidir.

Ana işveren, taşeron, ücret, çalışma saatleri, izinler, sendikal haklar, işçi sağlığı gibi konularda aldığı bütün kararlardan ve tahrıbbattan sorumludur.

Ülkemizin kanayan yarası işçi sağlığıdır. Sendikalar işçi sağlığı konusunda donanımlı hâle gelmeli, denetleme vasıfları güçlendirilmelidir. İş cinayetlerine ve meslek hastalıklarına karşı mücadelede sendikal zemin kalkış noktası olmalıdır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında son zamanlarda giderek artan sendikal kayırmacılığa ve ayrımcılığa son verilmelidir. Kamu idaresi sendikal yönlendirme ve baskı yapmamalıdır.

Merkezi idare ve belediye şirketlerine geçirilen taşeron işçilerin 2020 yılı ortalarına kadar engellenen toplu pazarlık hakkı tanınmalı ve bu işçilerin toplu sözleşmesinin yapılması sağlanmalıdır.

İş cinayetlerinin yargılanması hususunda yeni bir hukuksal temel oluşturulmalıdır. İş cinayetlerinin cezalandırılması hususunda olası kast, bilinçli taksir ve taksir konusundaki muğlaklıkları giderecek adımlar ivedilikle atılmalıdır.

Hatırlayalım, geçen sene en az 1.923 arkadaşımızı iş cinayetlerinde yitirdik. Peki, geçen sene kayıtlı meslek hastalığına yakalanan işçi sayısı kaç? Sadece 6. Uluslararası Çalışma Örgütünün işçi cinayetleri ve meslek hastalıkları için kurduğu denklem şu: “Bir ülkede iş cinayeti sayısının ortalama 6 katı kadar işçi meslek hastalığına yakalanır.” Yani İLO’ya göre geçen sene ülkemizde meslek hastalığına yakalanan işçi sayısının başka ülke ortalamaları baz alındığında 11.538 olması gerekirken biz sadece 6 işçimizin meslek hastalığını tespit edebilişiz. 6 nerede, 11.538 nerede?

İş güvenliği uzmanlarını taşeronlaştıran düzen lağvedilmelidir. Hem ücreti siz vereceksiniz hem de sizi denetleyecek; bu, akla, mantığa sığar mı?

İş yeri doktorlarının özerkliği güçlendirilmelidir. Eğer bir doktor iş yerini koruyucu, “Kol kırılır, yen içinde kalır.” anlayışıyla hareket ediyorsa cezalandırılmalıdır. Başta ağır iş kollarında adım adım sendikalaştırma stratejisi izlenmeli, sendikalı olmak özendirilmelidir.

Sendikal demokrasi güçlendirilmeli, sendikaların katılımcı bir anlayışla yönetilmesinin önü açılmalı, devlet desteğiyle mafyalaşan sendikacılar uzaklaştırılmalıdır.

Elimizdeki kalkınma planında “Kıdem tazminatı reformu gerçekleştirilecektir.” denmektedir. Bu, esasında, kıdem tazminatının fona devredilmesi ve birçok işçiyi mağdur eden zorunlu bireysel emeklilik sistemiyle entegre edilmesi hedefidir, bundan vazgeçilmelidir. Ülkemizde kıdem tazminatı sorunu yoktur, kıdem tazminatının ödenmemesi sorunu vardır. Burada devlet AKP’nin bize unuttuğu sosyal hukuk devleti olma vasfını hatırlamalı, sermayenin sırtını sıvazlamaktan vazgeçmeli ve fona devretmek yerine kıdem tazminatlarının ödenmesini sağlayacak yollar bulmalıdır.

İş davalarında zorunlu ara buluculuk iş hukukunun doğasına aykırıdır. Emek ve sermaye arasındaki çelişki en net burada açığa çıkmaktadır. Burada da devlet AKP’nin bize unuttuğu sosyal hukuk devleti olma vasfını hatırlamalıdır. Zorunlu ara buluculuk işçinin haklarına ulaşmasını engeller. Hakları ödenmediği için zor durumda olan işçinin bu zor durumundan yararlanan işveren zorunlu ara buluculuk üzerinden işçinin haklarını gasp edebilir. Zorunlu ara buluculuktan derhâl vazgeçilmelidir.

Değerli milletvekilleri, Sayın Başkan, sevgili bürokratlar, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız...

BAŞKAN – Sayın Girgin, son iki dakikanız.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum. Toparlıyorum.

Bu noktada acizane bir öneride bulunmak istiyorum bir enstitü kurulmasıyla ilgili, o da şudur, dikkate almanızı rica ediyorum: Bugün Türkiye demokrasisi kendisini emekçilere açarak onların refahını, örgütlülüklerini güçlendirerek ayağa kaldıracaktır. Bu hedefin gerçekleşmesi için emeği ve emekçilerin dünyasını analiz eden, bilimsel açıdan güçlü, evrensel değerlere dayalı çalışmalar yapmaya ihtiyaç vardır. Türkiye son otuz-kırk yılda çok önemli toplumsal değişimler geçirdi, tarımsal üretim

çözüldü, kentleşme hızlandı, dinamik bir sanayileşme süreci yaşandı. Bu değişimler bizzat emeğin, yani üretmenin teknolojisini ve biçimlerini değiştirirken emekçilerin dünyasında da önemli dönüşümlere sebep oldu. Türkiye’de bu değişim ve dönüşümü takip edecek, verisini toplayacak, bunun analizini yapacak devlet kurumları da, üniversiteler de maalesef sınıfta kaldı, toplumsal değişim ve dönüşümün hızını yakalamakta zorlandı. Bunun böyle olmasında devlet kurumlarının gerçeğin değil, iktidarın işine yarayacak bilginin peşinde olması kadar, üniversite sisteminin demokrasi dışı uygulamalarla son yıllarda aldığı büyük yaralar da büyük rol oynadı. Türkiye’nin bilimsel ve kadrosal anlamda bağımsız, mali olarak özerk bir emek araştırmaları enstitüsüne ihtiyacı vardır. Bu kurum, üniversitelerde emek alanında çalışma yapan değerli hocalarımız, bu konularda bir toplumsal farkındalık yaratan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi gibi bağımsız kurumlar, sendikalarımızın ve demokratik kitle örgütlerimizin temsilcileri eliyle inşa edilmelidir. Bu kuruma Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı da temsilci vermelidir. Enstitünün küresel bağlantıları kurulmalı, Uluslararası Çalışma Örgütünden, Uluslararası Sendikalar Konfederasyonundan temsilciler davet edilmelidir. Hedef Türkiye işçilerinin sorunlarını çözecek bilimsel alt yapıyı kurmaktır. Bunun için sistemli çalışmaya, bilimsel değerleri gözetmeye, iktidardan korkmamaya, evrensel hak ve özgürlükleri kıstas almaya ihtiyaç vardır. Bu enstitü bu konuda büyük bir eksikliği giderecektir diyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Girgin, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Kaboğlu, buyurun lütfen.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Saygıyla selamlıyorum hepinizi.

Dün kaldığım yerden devam edecek olursam, öncelikle görev, yetki ve sorumluluk açısından Cumhurbaşkanından başlıyorum. Cumhurbaşkanı çok geniş yetkilere sahip fakat siyasal sorumluluğu bulunmayan kişi ama esasen değerlendirmemiz gereken husus Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve bakanlar; idari mi, yoksa siyasal makamlar mı? Eğer siyasal nitelikte bir makam ise Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı ve bakanlar, bunlar siyasal sorumluluğu olmayan makamlardır. Buna karşılık, eğer bu makamlar idari nitelikte ise, makam sahipleri siyasal söylem ve eylemlere giremezler. İşte, bu açıdan çok ciddi bir ikilem ve anayasal sorunla karşı karşıya bulunmaktayız. Şimdi, bu açıdan, esasen rejimin veya hükümet sisteminin değerlendirilmesine hesap verebilir olup olmadığı açısından bakmak gerekir. Hükümet sistemi veya siyasal rejimin hangisi olduğu değil, bunun demokratik olup olmadığı hesap verebilir olup olmadığıyla ilgili bir sorundur. Bu açıdan baktığımız zaman 3 tür sorumluluk söz konusu. Biri siyasal, diğeri cezai, üçüncüsü ise hukuksal. Bu bakımdan siyasal sorumluluk kavramı 6771 sayılı Kanun’la kaldırılmıştır. Bu itibarla, değerlendirme yaparken esasen bu makamlara tanınmış olan görev ve yetkiler ağını iyi incelemek lazım. Bu çerçevede Cumhurbaşkanına çok geniş yetkiler tanınmıştır Cumhurbaşkanlığı kararnamesinden geniş atama yetkilerine kadar. Bu çerçevede sorumluluk ilkesi geçerli değildir. Burada bir kavram bazen dillendiriliyor; halka hesap vermek. Halka hesap vermek kavramı siyasal bir kavramdır, hukuki bir kavram değil çünkü Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı için böyle bir durum söz konusu olmadığı gibi, Sayın Erdoğan da ikinci dönemi sona erdiğinden böyle bir durum söz konusu olmayacaktır, o bakımdan hukuki değildir. Biz bunları değerlendirirken hangi nitelemeyi yaparsak yapalım, ister 15 Temmuz Anayasası diyelim, ister Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi diyelim, Anayasa hukukunun ve karşılaştırmalı siyaset biliminin verilerinden yararlanmak durumundayız. Bu itibarla, Fatih’ten başlayarak Tanzimat’tan geçip Meşrutiyet’le devam eden ve cumhuriyetle kurumsallaşan ve demokratikleşen bizim anayasal ve siyasal kazanımlarımız büyük ölçüde 6771 sayılı Kanun’la kaldırılmış ve saraya verilmiştir, yeniden saraya dönmüştür 21’inci

yüzyılda. Şimdi, bunu biz savunabiliriz, o ayrı bir sorun fakat bunu, bu sistemi, ulusal ve yerli olup olmamasının ötesinde, bir demokratik siyasal rejim veya hükümet sistemi olarak nitelendirmemiz bu değindiğim hususlar nedeniyle mümkün değildir. Bu bakımdan, özüyle ilgili tartışma bu çerçevede yapılması gereken tartışmadır yani görev, yetki ve sorumluluk üçlüsünde yapılması gereken tartışma.

Şimdi, konuya, doğrudan doğruya rapora gelince. Raporda ben hemen “Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim” başlığıyla başlıyorum. Bu, eklenmiş bir başlıktır. Eğer rapor, kalkınma planı insan hakları, demokrasi ve hukuk devleti ışığında yazılmış olsaydı o zaman bu deyim kullanmazdım ama bu kavramlar ışığında yazılmadığı için son kısımda yapılan bir eklemeyi yansıtmaktadır. Böyle olduğu için de teknik açıdan birçok yanlış barındırmaktadır. Şöyle ki: Mesela, İnsan Hakları Eylem Planı üzerinde durmuyorum, iddialı bir kavram ama ne zaman, kime yönelik olacak, hangi makamlar bunun muhatabı olacak, yasama mı, yürütme mi, yargı mı; tartışılabilir. Fakat burada esasen “Yürütmenin hukuka bağlılığı, nesnelligi, şeffaflığı ve hesap verebilirliği güçlendirilecektir.” deniliyor. İyi de Cumhurbaşkanı “Yürütme benim.” dediğine göre, onun herhangi bir biçimde hesap verebilirliği söz konusu olmadığına göre sanki varmış da bu güçlendirilecekmiş gibi bir izlenim yaratmak yanıltıcıdır. Bu bakımdan, bunlar ya açıklanmaya muhtaçtır ya da düzeltilmeye muhtaçtır. Hakeza Cumhurbaşkanlığı kararnameleri de bilindiği gibi gerekçeden yoksundur.

Şimdi, örnek olarak değiniyorum, sonraki, 189’uncu sayfada diyor ki: “Yargıda hedef süre uygulaması...” Şimdi, yargıda hedef süre uygulaması varsa, mesela 2016’da yayımlanan kanun hükmünde kararname ek listesinde adı yazılı olan kişi -üç yıl önce- şu anda yargıya ulaşma hakkına sahip değildir. O zaman “yargıda hedef süre” dediğiniz zaman siz üç yıl mı diyorsunuz, on üç yıl mı diyorsunuz? Bu açıdan bunlar da düzeltilmeye ve açıklanmaya muhtaçtır.

“Güvenlik Hizmetleri” başlığı altında “güvenlik” ve “terör” kavramları kullanılıyor. Bakın, bu devlet yönetiminde, bu topraklarda “ifade özgürlüğü” ile “terör” bitişik olarak kullanıldığı sürece güvenlik ve özgürlük denklemi, ikiliği, dengesi sağlanamaz. Bu bakımdan, terörden ne anladığımızı teknik anlamda ortaya koymak durumundayız. Bu açıdan, ilerleyen sayfalarda gördüğümüz üzere, uluslararası kuruluşlarla, Türkiye’nin kurucusu olduğu uluslararası kuruluşlar açısından mesela “Avrupa Konseyi ile yapıcı iş birliği sürdürülecek.” deniliyor. Ne demek ya? Avrupa Konseyi Türkiye’nin kurucusu olduğu bir Avrupa örgütüdür veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye’nin taraf olduğu aynı zamanda bir tür ulusal mahkemedir Anayasa Mahkemesi gibi. Ne demek yapıcı iş birliği? Bozucu iş birliği mi olacaktı? Zaten bizim içinde yer aldığımız örgüttür. Ben bunları örnek olarak belirtiyorum zamanım olmadığı için ama bunlar hep düzeltilmeye ve açılmaya muhtaç kavramlardır.

“Nitelikli din hizmetleri ile toplumun birlik, beraberlik, barış ve huzuruna katkı sağlanacak ve yaygın din eğitimi toplumun tüm kesimlerine ulaştırılacaktır.” deniliyor. E, toplumun barışı, birliği, beraberliği Anayasa’ya sadakatle sağlanır, Anayasa’ya üstünlükle sağlanır yoksa bunu şöyle “Önce Anayasa, sonra insan hakları eğitimi yaygınlaştırılacaktır.” deseydiniz zaten insan hakları eğitimi din özgürlüğünü de din özgürlüğü eğitimi de kapsamına alır, o bakımdan daha mantıklı ve tutarlı olurdu.

Son olarak dil konusuna, kavramların kullanılması konusuna ve sorununa değineceğim. Burada da bir dil birliği sağlamak gerekir. “Kalite” deniliyor, “nitelik” deniliyor, “kalkınma” deniliyor, “gelişme” deniliyor oysa bu kavramlar oldukça belirgin kavramlardır. Mesela “güçlü aile” deniliyor “özgür birey” denilmiyor, “çocuk koruması” deniliyor “çocuk hakları” denilmiyor. Bunlar geliştirilebilir fakat genel bir yaklaşım sorunu var. Bu da şu: Raporda, kalkınma planında ülkeyi göremiyoruz. Niçin göremiyoruz? Acaba metinde yer aldı da ben mi göremiyorum dedim, hayır, ÇED kısaltmalar kısmında bile yok. Eğer çevresel etki değerlendirmesi yoksa ecek, acakların 2023’e kadar ne anlamı kalır çünkü 2023’e kadar

Türkiye kalmaz ki. Türkiye'nin doğal, kültürel, tarihsel dokusu yok edildikten sonra ne yapacaksınız siz? Yani ülkeye yabancı bir kalkınma planı. Çevresel etki değerlendirmesi yok bu planda. Dolayısıyla bunun çevre koruması açısından ne kadar sorunlu olduğunu söylemek için kâhin olmaya gerek yok.

Toparlayacağım Sayın Başkan, dün de on saat dinledim, onuncu dakikada herkes ayaklanmadı tabii ki ama bu kez siz ayaklanmayın yeter lütfen.

Dolayısıyla devlet az çünkü mesela piyasa ekonomisi için hâlâ devletin düzenleme, denetim, yaptırım zinciri öngörülüyor. Kayıt dışı ekonomiye karşı mücadele...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Bir dakika lütfen.

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Toparlıyorum.

Peki, devlet az oysa devlet olması gerekir. Peki, devlet az, hukuk devleti daha az. Ya, Anayasa'mızın 2'nci maddesi “İnsan haklarına dayanan demokratik hukuk devleti” diyor. Neden hukuk devletine karşı bu kadar mesafeli duruyoruz? Hukuk devleti az olduğu gibi, sosyal devlet yok gibi. Oysa Anayasa madde 2'ye göre, sosyal hukuk devleti değişmez bir maddedir. Peki, siz planlama yapıyorsunuz, 166'ncı madde esasen sosyal hukuk devletinin bir gereğidir ama sosyalden söz ediyorsunuz, sosyal haklardan söz ediyorsunuz, sosyal devlet yok. Katılımdan söz ediyorsunuz binlerce kişinin, on binlerce kişinin ama Ekonomik ve Sosyal Konsey yok.

Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı; bizim önerilerimizi kabul etmeyeceksiniz kuşkusuz ama bu planı lütfen hiç değilse giriş kısmında neye göre hazırladığınızı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – “Anayasa madde 166 çerçevesinde bunu hazırladık.” deyiverin de bir anayasal tanışıklık olsun, bir anayasal hareket noktası olsun. Böyle olursa bu planın sadece kalkınma planı değil, iktisadi, sosyal, kültürel bir gelişme planı olduğu yaklaşımını ortaya koyabiliriz diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaboğlu.

Sayın Karabıyık, buyurun.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ben önce belirtiyim ki iyi niyetle bir eleştiri yapmak istiyorum ve eleştiriden öteye, özellikle bu on yedi yıllık süreçte yapılanları şöyle bir göz önüne sermek, aslında bir şey yapılmamış değil ama sonuç alınmamış olduğunu ifade etmek ve de On Birinci Kalkınma Planı'nda da aynı hataları yapmamamız gerektiğini bir kez daha vurgulamak için bunları ifade etmek istiyorum.

Bakın, on yedi yıllık bir sürecin gerçeğinde kalkınma planlarınızın yanı sıra 15 istihdam teşvik paketi, isimleri “can suyu kredisi” “nefes kredisi” “yapısal dönüşüm adımları” “ivme kredisi” gibi 5 tane de “ekonomi” veya “reform paketi” adı verdiğiniz paket getirdiniz. Mesela 2004'ün Şubatında, 2005'in Mayısında, 2008'in Mayısında, 2008'in Haziranında istihdam teşvik paketleriniz var. 2009'un Haziranında bir ekonomi paketiniz var. 2010'un Martında ve 2011'in Şubatında yine istihdam teşvik paketiniz var. 2012 Nisanında yine ekonomi reform paketiniz var. Nisan 2012, Nisan 2015, Haziran 2016, Temmuz 2016, Eylül 2016, Şubat 2017 yine istihdam teşvik paketleriniz var. Aralık

2017’de ekonomi paketiniz var. Ocak 2018, Nisan 2018 ve en son Şubat 2019’da yine istihdam teşvik paketleriniz var ve de en son bu baharda, mayısta bir ekonomi reform paketiniz var, ivme kredisi yani toplam 20 tane istihdam ve ekonomi paketiniz var.

Şimdi, tüm bu reform ve teşviklere rağmen ekonomide ciddi bir daralma yaşanıyor, işsizlik her gün artıyor, üretim durma noktasında, yatırımlar erteleniyor, yabancı yatırımcılar yatırımlarını başka ülkelere kaydırıyor, piyasalarda para dönmüyor, karşılıksız çek ve protestolu senetlerde patlama yaşanıyor, dış ticaret açığı ve cari açığın önüne geçilemiyor, bahsettiğiniz küçülme ise zaten yatırımların azalışını ve iç talebin kısıtlanmasını ifade ediyor, çalışanların ve emeklilerin sürekli alım güçleri düşüyor ve yaşam kalitesi de azalıyor. Bu paketler bazen yılda 2 kez gerçekleşmiş. Mesela 2016’da 3 kere olmuş, 2017’de 2 kere olmuş; bazı yıllar 2, 3 kere olmuş. Mesela 2017’de yaptığınız 2 paketten sonra 2018’e bakıyorsunuz enflasyon daha da yükseliyor, işsizlik daha da olumsuzlaşıyor falan gibi. 2002’de 10,3’ten devralıyorsunuz işsizlik oranını ve bugün açıklandı işsizlik oranı, nerelere geldiğini görüyoruz. Büyümeye bakıyorsunuz, 6,2’yle başlıyorsunuz –bu arada hatırlatmak isterim 2 kez de değişiklik var, TÜİK’in hesaplamalarında yöntem değişiklikleri var hem büyümede hem de kişi başı millî gelirin hesaplanma yöntemlerinde- ve sürekli bir kısır döngüde boğuşulup duruluyor. Çünkü aslında bazı şeyler eksik yani ekonomi reform paketleri eksik ya da öncelikler farklı, dün de ifade etmeye çalışmıştım bazılarını.

Bakın, 1988 ile 2002 yılları arasında, sizin iktidarınızdan önce, işsizliğin ortalaması yüzde 8; 1988, 2002’ye kadar, ortalama yüzde 8 ama 2002’de 10,3’le başlıyorsunuz ve sizin iktidarınızla işsizlik oranının yükseldiğini çok rahat söyleyebiliyoruz. Yine büyümede de böyle. 2002’de 6,2, böyle yükselerek gidiyor, sonra tekrar geriye iniyor. Yetersiz reformlar. Bir de tabii, unutmayalım ki bu büyüdüğünüz yıllarda da ne çalışana ne emekliye büyümeden hiçbir şey yansıtmadınız, onların da yaşam kaliteleri düştü, alım güçleri her gün biraz daha geriledi. Bu süreç içerisinde ve en son verilerde SGK’nin açığı bile 3 katı arttı. Geçen yılın ilk beş ayında 23 milyar kurum zararı bu yılın aynı döneminde 35,4 milyar liraya yükseldi yani yüzde 52 oranında artmış oldu. Yıl bazında 47,6 milyar lira açık bekleniyor ki siz günlerce eleştiri yapmıştınız Sayın Genel Başkanın dönemine, biz de onların öyle olmadığını size rakamlarla geçen dönemlerde ispatlamıştık.

Hazineden yapılan yardımlar SGK için aslan payını almış. İlk beş ayda Hazineden yapılan 71,1 milyar liralık yardımın 48,2 milyarı sadece SGK’ye değerli vekiller. İŞKUR’a da 173,4 milyon lira hazine yardımı yapılmış bu arada. 27 milyon çalışandan 9 milyonu kayıt dışı ve sigortasız. Hasta garantisi üzerine şehir hastaneleri kuruldu bu dönemde yine.

Lütfen, bu ülke hepimizin, iyi bir şeyler olursa buna hepimiz seviniriz. Bu planın başarılı olmasını istiyorsanız bu başarısızlık ve hatalardan ders almak gerekiyor gerçekten.

Yine, bütçe açığı açıklandı bu sabah. Yılın ilk altı ayında yüzde 70’lik bir artış var, 78,6 milyar lirayı aşmış bir gerçeğimiz var, bugün öğrendik.

Diğer taraftan, kalkınma planına baktığımızda, maalesef, hedeflerde önceki yıllara geri dönüş var. Mesela, kişi başı gelir hedefiniz 2023 yılı için 2013’teki 12.480 dolarlara geldi, 4 lira fark ediyor. Yani vizyonu on yıl geride bir hedefle gönderdiğiniz bu rakamlara baktığımızda bu gönderme bence çok üzücü, on yıl önceki hedefler şu andaki hedefiniz olamaz. İşsizlikteki hedefe bakıyorum, on yedi yıl öncesi yani 2006 yılında da yüzde 9,9’dü şimdi 2006 hedefiniz. Yine bakıyorum, 2023 için 2011 seçimlerinde Sayın Cumhurbaşkanı -o zaman Başbakanı- 500 milyar dolarlık bir ihracattan bahsetmişti, şimdi 2023 hedefiniz 227 milyar dolar; 500 milyar dolardan 227 milyar dolara yani yüzde 55 düştü. Millî gelir hedefleriniz de yüzde 70 saptı. Şimdi, yatırımcıların ülkeye gelmesi için hukuk devletinin lazım olduğunu hep söylüyoruz. Son on yılda makroekonomik hedefleriniz tutmadığı gibi, göstergeler

bozulduğu gibi, bu hesaplamalarda yöntem değişiklikleri de var ama bir de 5 milyon Suriyeli var. Nüfusu 82 milyon olarak sayıyorsunuz. Yapılan hesaba Suriyelileri de katınca geçekte millî gelirin kişi başına 300-400 dolar daha az olmasını hesap ettiğinizi umuyorum.

İhracatta 226 milyar dolara çıkma hedefiniz var, 227 milyar dolara -yani hedefin düştüğünü az önce söylemiştim- ama bunun da mümkün olması biraz zor çünkü ithal ikamesiyle ilgili bir program bu kalkınma planında kesinlikle yer almıyor değerli vekiller.

Enflasyonda OECD ülkeleri ortalamasının 8 katını, Avrupa Birliği ortalamasının 12 katını yakalamış olmak gerçekten bir facia diye düşünüyorum, yine o da yılın rekorunu kırıyor, kırma düzeyinde.

Kadınlarla ilgili olarak, kadını işle buluşturmanın Türkiye ekonomisi için ne kadar faydalı olacağını bir kez daha vurgulamak istiyorum. Bakın, şu anda kadınların iş gücüne katılımı ülkemizde yüzde 33,8, iş gücüne katılımı. En yüksek işsizlik oranı kadınlarda, genç kadınlarda. Türkiye’de yüzde 33,8 olan iş gücüne katılım oranı OECD ülkelerinde yüzde 63,6 kadınlarda. Şunu çok net bilmemiz lazım: Eğer biz iş gücüne katılım oranını kadınlarda OECD seviyesinde yakalarsak şu anda kişi başı gelirimiz gerçekten daha yüksek olur, 14-15 bin civarlarında olur, toplamda millî gelirimiz daha yüksek olur. Biz aslında bunun maliyetini de ödüyoruz yani kadınlara iş gücüne katmamanın maliyetini ödüyoruz. Çok şey yapmamız lazım kadınlarla ilgili ama şu anda kadın üniversitesinden başlamaya çalışıyorsunuz. Yani bunun üzerinde konuşmak dahi istemiyorum. Önce eğitimin kalitesini iyileştirmek lazım. “Bir dekan, bir mekân” anlayışıyla kurulan üniversiteler şu anda kadrosuz bekleyen yerler.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın Sayın Karabıyık.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkür ediyorum, bitiriyorum şimdi.

Önceliğin bunlara verilmesi lazım diye düşünüyorum.

Bir de son olarak şunu ifade etmek isterim ki: Siz kalkınma planında ne kadar başarı sağlamak isterseniz isteyin, hukukun üstünlüğü olmadan olmayacak. Hukukun üstünlüğünü de gerçekleştirmek için önce KHK’lerle ilgili mağduriyetleri gidermeden hukukun üstünlüğünden ne kadar bahsederseniz bahsedin, olmayacak.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, bürokrasinin değerli temsilcileri; hepinizi selamlıyorum.

Dün kısaca şöyle bir şey söylemiştim, onu kısaca ifade edeyim: 2011 yılında cumhuriyetin 100’üncü yılı hedefleri olarak yani 2023 yılı hedefleri olarak 2 trilyon dolarlık gayrisafi yurt içi hasıla, 25 bin dolarlık da kişi başına gelir hedeflendiğini ifade etmiştim ve daha sonra Onuncu Kalkınma Planı’nda da bu hedeflerin yer aldığını söylemiştim. Şimdi bu plana bakıyoruz, 2023 yılı için bu hedeflerin olmadığını görüyoruz, bu hedeflerin yerine çok farklı bir hedefin olduğunu gördüm, 81 ilde 81 tane millet bahçesi.

Elbette Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız bu planın samimiyetine inanıyordur, hiç tereddüt etmiyorum ancak önceki planlar ile bu planı kıyasladığımızda, bu planın samimiyetine inanmanın mümkün olmadığını düşünüyorum. Biraz önce onun bir örneğini verdim.

Bir başka örnek vermek istiyorum: Bugün konuşmamı ekonomi ağırlıklı değil de çevre ve şehirleşme ağırlıklı yapmak istiyorum. Planın 2.4. numaralı Yaşanabilir Şehirler ve Sürdürülebilir Çevre bölümüyle ilgili konuşmak istiyorum. Başlık çok güzel, bir önceki plana bakıyorum, benzer bir başlığın orada yer aldığını görüyorum, sadece numarası 1 numara fark ediyor. Şimdi, 2.4. başlığıyla yer alan bu başlık, önceki planda 2.3. başlığıyla Yaşanabilir Mekânlar ve Sürdürülebilir Çevre olarak yer almış. Başlık olağanüstü, altında yapılan açıklamalar, kurulan cümleler, politika ve tedbir önerileri de aşağı yukarı bir önceki planın aynısı, belki eski planlara baksak onlarla da benzer cümleleri göreceğiz. Plan sonuçta buradan yasa olarak çıkacak.

Bir memur herhangi bir yasaya uymazsa cezai takibat görür ama plana uyulmamasının siyasal iktidarlar, ülkeyi yönetenler için böyle cezai bir tarafı yok, onun müeyyidesini sandıkta halk belirliyor; uygulamaları iyi buluyorsa “Devam.” diyor, uygulamaları iyi bulmuyorsa “Devam etme.” diyor. Sonuçta, planın samimi olup olmadığı, uygulanıp uygulanmadığını halk denetleyecek, bizim burada yaptığımız da halkı bu konuda aydınlatmaktır.

“Sürdürülebilir şehirler”, “sürdürülebilir çevre” çok güzel kavramlar. Bunlar geçen yüzyılın sonlarından itibaren hayatımıza girdi. “Sürdürülebilirlik” kavramı, Birleşmiş Milletler Dünya Çevre ve Kalkınma Konferansının, bu konuyla görevli Birleşmiş Milletler birimlerinin üzerinde durduğu ve dünya kamuoyuna armağan ettiği kavramlar. 1987 yılında Birleşmiş Milletlerin Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonunun kabul ettiği bir Brundtland Raporu var. Brundtland, Norveç’in ilk kadın Başbakanı. Bu raporun hazırlığında kendisinin büyük emeği var ve orada “sürdürülebilirlik” kavramı, “sürdürülebilir kalkınma” kavramı şöyle tanımlanıyor: Kalkınmayı sadece ekonomik büyümeye odaklı bir kavram olmaktan çıkarıp ekonominin yanında sosyal ve çevresel faktörleri de sürece katıyor. Yani bir kalkınma programı hazırlanırken sadece ekonomik büyümeyi hedefleyen bir program hazırlayamazsınız, hazırladığınız programın mutlaka sosyal ve çevresel faktörleri de olmak durumunda. Bu çerçevede sürdürülebilir kalkınma, gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılama kapasitesine, yeteneğine zarar vermeden bugünün ihtiyaçlarını karşılamak olarak tanımlanıyor. Çevre, bu süreçte önem verilen bir kavramdır. Bu çerçevede, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) 2006 yılında yayınladığı bir raporda 2030 yılı için bütün üye ülkelerin, bütün insanlığın önüne yaşanabilir şehirler ve sürdürülebilir çevre hedefini koymuştur.

İşte, kalkınma planlarında yer alan bu başlık, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı’ndan alınan bir başlıktır ama gel gelelim, bu başlığa uygun politika tedbirlerinin bugüne kadar uygulandığı görmedik, Onuncu Plan döneminde hiç görmedik, bu dönemde de bunları göreceğimizi düşünmüyorum. Bence kalkınma planında bu kadar politika tedbirlerine yer vermek yerine, Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın bu konuya ilişkin yani yaşanabilir şehirler ve sürdürülebilir çevre konularına ilişkin cümlelerine yer verseydiniz daha iyi olurdu, belki herkes için çok daha bağlayıcı olabilirdi. Örneğin, 30 Mart 2013’te Sayın Erdoğan “Yüksek binaları sevmiyorum.” diyor, AK PARTİ tarafından düzenlenen Yaşanabilir ve Estetik Şehirler Konulu 4’üncü Yerel Yönetimler Sempozyumu’nda bunu söylüyor. 18 Nisan 2013’te, İstanbul’un meşhur efsanevi silüetini katleden o 16/9 blokları için “O binaları inşa eden kişiye tıraş etmesini söyledim ama etmediği için ben de kendisine küstüm.” dedi. Yine, bir başka konuşma 11 Mayıs 2013 tarihinde “Bizim tarihsel mimarimizde yatay mimarı esastır, dikey mimari değil.” 16 Ağustos 2013 Bodrum’da zamanın Çevre ve Şehircilik Bakanıyla orada beraberken yine şöyle bir şey söylüyor: “Bu kadar vicdansızlık olmaz, yapılaşmalar denize kadar girmiş, kıyı kenar çizgisi filan hak getire, neredeyse denize düşecekler, durum felaket, ‘çevre, çevre’ diyenlerin çevre duyarlılıklarını gördük. Bütün sahil bandını denetleyeceğiz, yıkımlara başlayacağız.” 1 Kasım 2015 tarihli AK PARTİ seçim beyannamesinde “Hedefimiz, şehirlerimizi insan dostu, çevre dostu, estetik, katılımcı ve müreffeh marka şehirler hâline getirmektir.” deniyor. Evet, bunu okursam konuşma sürem

bitecek, bir yandan saate baktım. Devam ediyor, tam 5 sayfalık bir özet çıkardım bu konuda. Son cümle şu: “Denizlerimizin kenarlarını, orman alanlarını betona çevirme gayretinde olanlar var. Şu para var ya, nerelere muktedir, şu kapitalizm. Doğa şöyle olmuş, böyle olmuş, umurlarında değil.”

Sayın Erdoğan’ın bu cümlelerini kalkınma planına yazsaydık daha doğru bir iş yapmış olurduk, hiç değilse belki bu cümleleri bütün herkes, yürütme organı hatırlar “Bir saniye, yanlış mı yapıyoruz?” der. Gel gelelim, uygulama hiç öyle olmadı. Sadece İstanbul’da, Sayın Erdoğan’ın özellikle 2017 tarihindeki cümlelerinden sonra, o cümlelerine aykırı olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılmış olan imar planı tadilatlarını burada çıkardım, aşağı yukarı toplam 12 milyon metrekaresel bir inşaat alanına bu plan değişiklikleriyle izin verildi.

Değerli arkadaşlar, İstanbul, bizim en önemli değerimiz, en kalabalık şehrimiz, Türkiye nüfusunun yaklaşık beşte 1’i orada yaşıyor, OECD ülkelerinin en kalabalık şehridir -belki Sao Paulo da olabilir- 1950 yılından bu yana nüfusu yüzde 1.400 oranında artan bir şehirdir ve bu şehrin bu yoğunluğu karşısında alınan önlemler, İstanbul’u yaşanabilir bir şehir olmaktan çıkarmıştır.

Felsefede bir kavram var, “tabula rasa” diye, insan beyninin insan doğduğunda bomboş olduğunu söyler, istediğiniz gibi o beyni doldurabilirsiniz, “İstanbul’u doğasından, kültüründen, medeniyetinden, insanından, çevresinden, bütün bunlardan soyutlayarak boş bir levha gibi, tabula rasa gibi görerek istediğimiz her şeyi burada yapabiliriz.” anlayışını bir kenara bırakmazsak planda yazılan bu cümleler bir hayal olmaktan öteye gitmez asla. Bu planının uygulanacağı kanaatinde değilim. Cümleler güzel ama bugüne kadar nasıl uygulanmadıysa bundan sonra da uygulanabileceğini düşünmüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, konuşmamı burada bitiriyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Taşçier, buyurun lütfen.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında On Birinci Kalkınma Planı’nın sadece kadın maddesinden, 3 çelişkili maddeden söz edeceğim. Bunlardan bir tanesi: “Kadın” başlığında “Her türlü ayrımcılığı önlemek.” cümlesiyle başlıyor ama bu şekilde başlayan bir planda nasıl oluyor da kadın üniversitesi gibi, ayrımcılığın âlâsı olan bir maddenin yer almasını açıkçası aklım almıyor.

Bir diğeri: Her türlü ayrımcılığı önlemek istiyorsak bu taslakta toplumsal cinsiyet eşitliği kavramı neden kaldırılmıştır?

Üçüncüsü: 560.2. maddede “Kadın üniversitesi kuracağız.” diyorlar ama hemen arkasında 561’inci maddede rekabet gücü vurgusu yapılıyor yani kadın ve erkeği birbirinden ayırıp giderek yok olmaya yüz tutan, seksen yıl öncesi koşullarda kurulan ve Japonya’nın bile vazgeçmeye çalıştığı bir uygulamadan nasıl bir amaç planlanıyor, açıkçası çok da anlamlı değilim.

Dünyanın ekonomik olarak en gelişmiş 3’üncü ülkesine gidiyorsunuz, teknolojisini, ekonomisini, gelişmişliğini örnek almanız gerekirken geyşalık konusu uzmanlık olan üniversitelere yönelmenizi de izah etmenizi özellikle rica edeceğim.

Ben de aynı tarihlerde G20 Kadın Zirvesi’yle ilgili bulunduğum Komisyonla birlikte Japonya’daydım. Orada bulunan hiçbir yetkilinin kadın üniversitesiyle övündüğüyle ilgili herhangi bir cümle duymadım. Herhâlde bizim oraya gidip onların vazgeçmeye çalıştığı bu üniversiteyi övmemiz ve örnek almamızı da kendileri de şaşkınlıkla karşılamışlardır diye düşünüyorum. Çünkü özellikle kadın

üniversitesinin olmadığı yani Japonya’da nasıl kurulduğuna bir bakarsak eğer, kadınların üniversiteye alınmadığı, geleneksel yapının baskın olduğu dönemlerde o dönemin güçlü aileleri eğitilmiş kadın yetiştirmek için önce kadınların gideceği kolej olarak kuruluyor, sonra bunlar yüksekokula dönüşüyor ve daha ilerleyen zamanlarda da yani 1947 yılında kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmesiyle buralar birer üniversiteye dönüştürülüyor ve o dönem açılan 80 üniversite o hâliyle kalıyor. Yani üzerine bir tane dahi koymuyorlar, aksine her geçen gün buralarda okuyan sayısı da günbegün azalıyor.

Yine Japonya’nın kendi yaptığı araştırmalarda kadın üniversitelerinin özellikle toplumsal ve ekonomik gelişmişlik noktasında, kadın hakları noktasında bir ters orantı olduğu, bir geriye gidişin olduğu da kadın üniversitesinin olduğu da gözlemleniyor. Peki, biz de bunun aynısını yapmış mıydık? Evet cumhuriyet döneminde, cumhuriyet döneminin erken yıllarında, özellikle kız çocuklarının okuma yazmasını artırmak amacıyla kız liseleri kurulmuştu. Evet, o günün koşullarında doğru bir uygulama idi ancak bugünün koşulları için yanlış bir uygulama çünkü 21’inci yüzyılda bence bunu tartışmak dahi son derece yanlış.

Kadın için özel bir üniversitenin kurulma amacı nedir? Ben bir de bunu sormak istiyorum. Yani şu anda kadınların üniversitede eğitim alması, eşit koşullarda eğitim alması noktasında herhangi bir engel mi var, hani bundan mı kaynaklanmaktadır? Yoksa, asıl amaç, her geçen gün kadını toplumsal hayattan soyutlamak mıdır? “Pembe otobüs” kavramında olduğu gibi, “Bu saatte sokağa çıkmasın.” gibi, “Kadın ve erkek aynı üniversiteye gitmesin.” gibi bir anlayışın aslında yansıması. Özetle şunu söylemek istiyorum: Haremlik ve selamlık bir üniversite olmaz, olursa onun adı üniversite olmaz, bir bina yığılmasından ibaret bir yapı kalır. Bu nedenle de ben özellikle kadın üniversitesi kurulmasının On Birinci Kalkınma Planı’ndan hemen ivedilikle çıkarılması gerektiğini önemsiyorum. Çünkü zaten ülkemiz toplumsal cinsiyet eşitsizliği noktasında 140 ülkeden 131’inci sırada. Kadına yönelik şiddetin her geçen gün arttığı, her geçen gün bir kadın cinayeti, kadın şiddetinin yaşandığı böyle bir ortamda bu taslağa bu maddeyi koymak bu yangına körükle gitmektir. Bir an önce bu yanlıştan vazgeçilmesi gerektiğini de ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın İpekyüz, buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında iki gündür üzerinde konuşuluyor: Adalet, eşitlik, işte halkın yanında olmak. Birçok konuya değiniliyor ama zaman açısından da sürece giriş açısından da çok dar bir zamanda çok önemli bir konuyu konuşmak yetersiz kalıyor ve tekrar acele ediyoruz, bir an önce Genel Kurula gelmesi için. Aslında önümüzdeki beş yıl için veya önümüzdeki dönem için her bir saat bile önemliyken bu konuların daha detaylı tartışılması, incelenmesi gerekirdi. Gerek “adalet” dediğimizde, ülkede son dönemde adaletsizlik had safhada; “eşitlik” dediğimizde, eşitsizlik had safhada; halkın yanında olmak yerine, aslında belli bir azınlığın yanında olmak ve çoğunluğu görmemek; refah yerine artık giderek israfın had safhaya ulaştığı, sefaletin görünür olduğu bir dönem. Çatışma ağırlıklı olmuş, şiddet her yerde yaygınlaşmış, insanlar birbirini tolere edemiyor ve kutuplaşma için resmen yangına körükle gidilmekte. Ve daha çok aslında uzlaşma, konuşma, tartışma, yan yana gelme, birlikte olma süreci olması gerekirken biz birbirimizden uzaklaşıyoruz, birbirimizi dinlemiyoruz ve giderek fanatik topluluklar hâline gelme çabası gibi sanki bir çabaya dönüşmüş oluyor. Ne olmuş oluyor sonuçta? Ekonomik kriz, toplumsal kriz, siyasi krizle karşı karşıyayız. Bir tarafta büyümeden söz ediyoruz, gelişmeden söz ediyoruz fakat ülkenin kendi içindeki duruma baktığımızda, sokağa çıktığımızda, mahalleleri

gezdiğimizde, köyleri gezdiğimizde de böyle bir durum yok. Ekonomiyle ilgili de baktığımızda, büyük bir çoğunluk kredi kartını ödeyemiyor, tüketici kartını ödeyemiyor, konut kredisini ödeyemiyor, taşıt kredisini ödeyemiyor, evine götürdüğü, pazardaki aldığı şeylerden artık tasarruf etmeye başlıyor. Belli kesimlere yapılması gereken tasarruf, vergi; daha çok, en çok mağdur ve dezavantajlı kesimlere uygulanıyor. Üretim yerine özellikle orta sınıf diyebileceğimiz, esnaf dediğimiz kesimin desteklenmesi yerine, daha da sıkıntılı bir süreçle karşı karşıyayız. Ne idi? Çünkü uzun bir süredir bütün yapılan çalışmalar inşaat üzerine, konut üzerine daha çok rant yaratan bir sektöre yönelmişti; hiçbir zaman üretim düşünülüyordu, çiftçi düşünülüyordu, emekten yana düşünceler yoktu. Türkiye gibi geniş bir tarım alanına sahip bir ülkede tarımdaki istihdam gibi, tarım artık dışa bağımlı bir hâle geldi, kendi tohumunu üretemeyen, dışarıdan hayvan getiren, dışarıdan ürün satın alan bir sürece dönüştü. Ne oldu? Daha çok enerji, köprü, havalimanı, otoyol ve şehir hastaneleri. Ve ne yapıldı? Bu, büyük reklamlarla, büyük bir tanıtımla, büyük bir zaferle, büyük bir başarıyla dile getirildi ama aslında önümüzdeki dönemdeki yıllarda bunun birçok borcu bütün hepimize yansıyacak. Birçok bakanlık, kamu bütçesinde de bunun nasıl karşılanacağı için şimdiden tartışmalara başlanıyor. Nitekim, bu programa baktığımızda da giderek bu sektörden uzaklaşıp, uzun yıllardır bizim partimizin de dile getirdiği, birçok kesimin de dile getirdiği üretime dönük, imalata dönük bir şeylerden söz ediliyor ama hâlâ biz endişeliyiz: Tekrar kayırmacılık mı yapılacak, nasıl yapılacak? Çünkü enflasyon yükselmiş, işsizlik artmış, dövizin seyrinin nasıl olacağı bilinmiyor ve gerçek bir realite yok. Bütün bunları ele aldığımızda en büyük sorunlardan birisi de değindiğim gibi, ekonomik kriz ve toplumsal krizle beraber, demokrasinin de giderek yok olması. Bir yerde, siz, demokratik koşullar otoriterleşmeye doğru evrilirse, demokrasiden uzaklaşırsanız, hukuktan uzaklaşırsanız, aslında birçok krize de anahtar vermiş olursunuz, birçok krizin yolunu açmış olursunuz. Türkiye şu anda aslında birçok krize yol açmış durumda.

Bakın, daha önceki beş yıl için hedeflere baktığınızda, Onuncu Kalkınma Planı'nda gayri safi yurtiçi hasıla için 13 trilyon dolar denmiş, 2018 yılında -Ticaret Bakanlığı- 784 milyar dolar gerçekleşmiş. Kişi başına gelir 16 bin dolar hedeflenmiş, 9.632 dolar olmuş. İhracat 277 milyardan 167 milyara düşmüş. İşsizlik 7,2 denilmiş, yüzde 11'e çıkmış. Biz şimdi önümüzdeki On Birinci Kalkınma Planı'ndaysa 2018 için hedeflerin çok çok gerisinde rakamları dile getirmiş oluyoruz. Gerek Mecliste gerek muhalefeti her yaptığımız ortamda "Kriz var." dediğimizde, "İşsizlik var." dediğimizde, "Sıkıntı var." dediğimizde, inkâr edilen ve buna işte her türlü kriminal laflarla karşı çıkan, medyasıyla birçok yerde saldıran kesim aslında bu rakamları kendi kendisine deklare etmiş oluyor, savunmuş oluyor ve resmî belgeye dönüştürmüş oluyor. 2023 gibi tablolarla, büyük hedeflerle her yerde dile getirilen süreç, aslında 2013'te konulan hedeflerin de çok çok gerisinde olmuş oluyor, bu da durumun vahametini gösteriyor.

Bakın, bugün sabahleyin gazetelere düştü. İşsizlik rakamlarıyla ilgili Nisan 2018 ile 2019 arasında 1 milyon 116 bin kişi işsizlik sayısına eklenmiş ve şu anda 4 milyona yakın bir kişiden söz ediliyor ve bunlar resmî veriler, Türkiye İstatistik Kurumunun açıkladığı veriler. Genç işsizlikte Avrupa'daki en üst sıradayız ve son dönemde biz gazetelere baktığımızda, televizyonlara baktığımızda, kısmi de olsa yayınlansa, birçoğu görünmese bile, işsizlik nedeniyle intihar edenler var; işsizlik nedeniyle, borcu nedeniyle buna kalkışanlar var. En son dört beş ay önce, Mecliste bile insanlar bu konuda çeşitli girişimlerde bulundu.

Bu plan ve programa baktığımızda daha çok yuvarlak ve anlaşılması zor süreçlerden söz edip işsizliğe çare olunması düşünülüyor. Geçmişte söylenenlerin hiçbirisi gerçekleşmediği gibi bu kriz döneminde bunun gerçekleşmesi çok zor. Tekrar bugün düşen bir rakam: Yılın ilk yarısında yani altı ayda 53 bin esnaf iş yerini kapatmış ve son beş yılda yarım milyon esnaf iş yerini kapatmış, giderek insanlar iş yerlerini kapatmak zorunda... Bir taraftan da insanlar borçlarını nasıl ödeyeceği telaşı

içerisinde, çaresizliği içerisinde. Ama biz ne yapıyoruz? Daha çok torba yasa veya birçok kesime, büyük şirketlere, büyük, tanınmış ve bugüne kadar hep desteklenen şirketlere tekrar vergi affı, tekrar düzenlemeler getirmeye çalışıyoruz. Bu programda da görüldüğü gibi, daha önceki süreçlerde de bizim değiştiğimiz gibi bu “esnek” lafı çok kullanılıyor. Yani gerçekten “esnek” lafı da esnek bir kavram içeriyor, istediğiniz yere çekebiliyorsunuz. Bunu insan haklarında da demokraside de ekonomide de “esnek” dediğinizde bilin ki altında bir şey saklanıyor, art niyet var çünkü gerçek durum ortaya çıkartılmıyor.

Bu, 2016 yılında, AKP hükümetlerinde, gelir vergisiyle ilgili düzenlenen bir torba yasada, o dönem işte bir esnek çalışmayla ilgili tekrar bir düzenleme yapılmıştı. Biz o dönemde de muhalefet etmiştik çünkü güvencesiz bir çalışma ortamına neden olacağını ve bunu başlatacağını demiştik ve o dönem kadınlara yönelik bir özendirme veya iyileştirme gibi tanıtılmıştı. Bütün karşı çıkmamıza rağmen yürürlüğe girdi ve şu anda birçok yerde esnek çalışmaya dönüştürüldü ve istatistikler şöyle diyor: 1 kişinin işini 4 kişi yapacak ama 4 kişiye 1 kişiden az emeğin karşılığı verilmiş olacak. Bu bir taraftan insanları muhtaç etme, perişan etme sürecidir.

Birçok arkadaşımız değişti fakat bunlar hiç dikkate alınmıyor. Kadın meselesi burada yok. Kadın meselesi tekrar korunmaya dönük bir şekilde ele alınmış, hak bilinciyle ele alınmamış. Nitekim Türkiye’ye baktığımızda, son yıllardaki istatistiklere baktığımızda, 2016 yılında küresel toplumsal cinsiyet uçurumu verilerine göre 115 ülke arasında 105’inci, 2014’te 142 ülke arasında 125’inci, 2017’de 144 ülke arasında 131’inci konuma gelmiş. Daha çok kadınlara düşündüğümüz, evde iş ortamı, annelikle ilgili tanımlamalar. Fakat bir düzenleme, gelecekle ilgili, hakla ilgili herhangi bir şey tanımlanmıyor.

Gelir eşitliğinde Türkiye aslında OECD ülkeleri arasında sondan 6’ncı ve birçok Avrupa ülkesinin yayınladığı istatistiklere baktığımızda, gerek insan haklarıyla ilgili, gerek demokrasiyle ilgili, gerek ekonomik verilerle ilgili, gerek işsizlikle ilgili birçok konuda Türkiye son sıralarda ve bu son sıradaki konumu giderek daha da kötüye gitmekte. Yani basın özgürlüğüne baktığınızda, insan hakları ihlallerine baktığınızda, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuruya baktığınızda, işkenceyle ilgili söylemlere baktığınızda, eğitimle ilgili çalışmalara baktığınızda birçoğunda olumsuz bir pozisyonla karşı karşıyayız.

Ve nedir? Daha çok hep palyatif, geçici çözümler bulunuyor ve ona işte esnek veya sihirli cümleler bulunuyor. Kamu-özel ortaklığı deniyor, kamu-özel iş birliği deniyor ve bu kamu-özel iş birliği dediğimizde özeli karşılığı da şu: Gerçekten özel bir statüyü tanımlıyor. Ya tapulu yerden muafiyet tanınmıyor, ya KDV’den muafiyet tanınmıyor, ya teminattan muafiyet tanınmıyor ya da özel tüketim vergisiyle dışarıdan getireceği ürünlerden bir ayrıcalık tanınmıyor. Tümüyle vatandaş yok, şirketlere her türlü muafiyet var ama oradan yararlanacak insanlara hiçbir şey düşünülüyor. Özel tüketim vergisi dünyanın birçok yerinde uygulanıyor, işte Türkiye’de de düşünülmüştü. İsmine baktığımızda özel tüketim vergisi ama yattan, pırlantadan alınmıyor, tırnak makası gündeme geldiğinde alınmaya çalışılıyor. Nedir? Vergi aslında tekrar fakirden, yoksuldan alınmakta ve biz “Asgari ücretliler vergiden muaf tutulsun.” dediğimizde kıyamet kopuyor, “Emeklilikte yaşa takılanlar.” dediğimizde kıyamet koparılıyor fakat birçok şeyde düzenleme yapılıyor. 1986’dan 2016’ya, otuz yılda bir yığın özelleştirme yapıldı ve bu özelleştirmelerin aslında yüzde 87’si hatta yüzde 88’i AKP döneminde yapıldı. Hâlâ özelleştirmeden söz ediliyor, hâlâ bunun karşılığı bulunmaya çalışılıyor.

Bir taraftan da bu raporu ele aldığımızda demografik verilerden söz edilip demografik fırsat penceresinden en iyi biçimde yararlanmaktan söz ediliyor. Ama aslında Türkiye’de siyasal anlamda demografik yapı bir zenginlik olarak kabul edilmesi gerekirken, farklılıklar bir zenginlik olarak

kabul edilmesi gerekirken bu önümüzdeki dönemle ilgili On Birinci Plan'da yer almıyor. Aleviler, Kürtler, gayrimüslimlerle ilgili yapılan düzenlemeler, Ermeniler, Rumlar, Yahudiler, Süryanilerle ilgili hiçbir düzenleme ve gelecekle ilgili bir şey düşünülüyor. Türkiye gibi kültürel açıdan ve farklılıklar açısından, medeniyet açısından hem tarihî hem de zengin olan bir yapıda önümüzdeki dönemle ilgili bu küresel çağda daha çok bunun bir avantaja dönüştürülmesi gerekirken hâlâ daha dezavantaj ve bir baskıcı tarza dönüştürülmektedir. Neden? Çünkü bunu söyleyenler, bunu dile getirenler hemen “Teröristsiniz.”, “Bölücüsünüz.”, “Kötüsünüz.” gibi kavramlarla karşı karşıya kalmakta.

Bir taraftan da “Tasarruf artacak.” deniyor ama tasarrufun nasıl artacağı değil, daha çok vatandaşın nasıl tasarruf yapacağı dile getiriliyor. Örneğin bireysel emeklilik sistemiyle ilgili bir yığın düzenleme tanımlandı ama şimdi bireysel emeklilikten insanların çıkışını zorlaştıran düzenlemeler yapılıyor. Bütün bunların hepsine baktığımızda çiftçi, emekçi, işçi ve herkes perişan vaziyette, giderek yoksulluk artmakta.

Peki “Türkiye’de en yoksul kentler nerelerdir?” dediğimizde, bu raporu yazarlar hiç buna dikkat ettiler mi, verilere baktılar mı? Mardin, Urfa, Batman, Siirt, Şırnak yıllardır en yoksul kentler, bu kader midir? Bakın, eğitimle ilgili düzenlemeler yapılıyor; son sınavlarda, gerek üniversiteye gerek liseye giriş sınavlarında, bütün sınavlarda son on yılın verileri çıkartılsın, incelensin, bu kentler yine en dezavantajlı, en dipte yer alan kentler. Niçin bunlarla ilgili bir düzenleme, gelecekle ilgili bir düzenleme düşünülüyor? Yok çünkü dikkate alınmıyor. Bu kalkınma planlamasında ruh yok, ruh olmuş olsa daha çok insani ve gelecekle ilgili düzenlemeler dikkati çekerd. Bütün bunlarla beraber bu kriz giderek artmakta, derinleşmekte.

Eğitimle ilgili baktığımızda burada, işte üniversitelerin belli bir yere girmesi, ilk 500’e girmesi gereken üniversitelerden söz ediliyor, ilk 100’e girmesi gereken üniversitelerden söz ediliyor ve biz biliyoruz ki Cumhurbaşkanı birkaç yerde işte “İlk 500’e giren üniversitemiz niye yok?” diyor. Türkiye şu anda akademik açıdan, öğretim üyeleri açısından herhangi düşüncelerini ifade edemediği gibi düşüncelerini ifade edenler yargılanıyor, ceza alıyor, “barış imzacıları” diye bildiğimiz ve Türkiye’de son yıllarda en çok dikkati çeken ki Almanya bunu yayınladı: “Geçmiş dönemde işte bize Türkiye’den az göç vardı, şimdi en çok göç beyin göçünün olduğu, Avrupa’ya giden gençlerin olduğu kesim Türkiye’den giden gençlerdir.” Bunu niçin söylüyorum? Türkiye’de artık insanlar geleceğiyle ilgili endişe duyarken bir taraftan da Türkiye’deki düşünce ve ifade özgürlüğündeki eksiklik...

Eğitimle ilgili Sayın Cumhurbaşkanı seçim çalışmalarında birçok kez şunu dile getirdi: “Güneydoğu’da bizden önce Kürtçe tabela yoktu, şimdi Kürtçe tabela var. İnsanlar cezaevinde artık -babalarıyla çocuklarıyla- Kürtçe konuşabiliyor, anneler çocuklarıyla Kürtçe konuşabiliyor. Arkadaşlar, Kürtçe konuştukları için insanlar cezaevinde yani buna önlem bulmak lazım. Arkadaşlar, Mardin Artuklu Üniversitesinde bölüm açıldı, mezun olanlar atanmıyor, mezun olanlar dışarıda. Bir şeyi miş gibi yapmak doğru değildir, buna inanıp geliştirmek lazım. Siz bunu yapmadığınız zaman sıkıntılar ortaya çıkmakta, beyin göçü olmakta.

Bir diğer konu sağlık. Sağlıkla ilgili birçok madde yazılmış ve Mecliste hepimizin odalarında da birçok kesimde de sağlıktaki şiddet gündeme gelmekte. Sağlıktaki şiddete çözümle ilgili bir yığın başvuru var, bir tek cümle edilmiyor bu konuda. Hekimler öldürülüyor, hemşirelere, sağlık çalışanlarına her gün saldırı yapılıyor, acillerin camları kırılıyor ve Bakan ne diyor? “Koruma artıralım.”, işte “Önlemi artıralım.”, “Özel güvenliği artıralım.” Niçin bu insanlar bunu yapıyor? Çünkü sağlık öyle bir hâlde tanımlanmış ki gittiğinizde her şey güllük gülistanlık ama insanlar gün aldığında, insanlardan ek ücret istendiğinde, insanlar derdine çare bulamayınca hemen karşısındaki kişiye, hekime veya sağlık çalışanına saldırmakta, buna yönelik çözümlerden hiçbirisi yok.

Yoksullukla ilgili, Türkiye’de modern anlamda aslında sosyal yardım programı yok. Bakın, bakan diyor ki: “Sosyal yardımlar 21 kat arttı.” Bir ülkede sosyal yardımlar 21 kat artıyorsa demek siz yoksullukla mücadele etmiyorsunuz, yoksulluğu önlemek için bir çaba harcamıyorsunuz, insanları yardıma muhtaç gibi düşünüyorsunuz. Asıl çözüm, yoksulluk neden kaynaklanıyor, yoksullukla nasıl başa edebiliriz diye bir çalışma yürütmektir. Ama bunlar düşünülüyor çünkü belli bir azınlığın zenginliği düşünülüyor, yoksullar, emekçiler dikkate alınmıyor.

Bir çok soruna değinebiliriz, hukuk anlamında zaten hukuksal sorunlar had boyu, insanlar düşüncelerinden, ifadelerinden dolayı cezaevinde, haber yazdıklarından dolayı cezaevlerinde, sosyal medyada paylaşımlarından dolayı cezaevlerinde ve birçok cezaevinde artık yer kalmadı, düzenlemeler de yapılmamakta, giderek de artmaktadır. Ve programda şeffaflıktan söz ediliyor. Biz biliyoruz ki hiçbir yerde şeffaflık kalmadı, en büyük göstergesi Mecliste milletvekilleri herhangi bir bakanlığa sorduğu sorulara bile yanıt gelmiyor ve son dönemde yapılan bir çok düzenlemede zaten Sayıştay da devre dışı bırakılmakta.

(Oturma Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti.)

BAŞKAN – Son iki dakika Sayın Vekilim.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) - Teşekkürler.

Avrupa Birliğiyle ilgili, müktesebatıyla ilgili getirilen şeyler de hiç Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin dediği şeyler dikkate alınmıyor, ilerlemelerde de bunlar sadece bir tavsiye ve öneri mahiyetinde düşünülüyor, aslında bunlar olmazsa olmazlardır. Çocuk, kadın, yaşlı konusunda koruma değil haklara önem vermek lazım. Sivil toplum kuruluşlarından söz edilmiş, işte demokrasi için, gelişme için sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği denilmiş. Biz biliyoruz ki meslek örgütleri “barış” dediği için ceza alıyor. Bunları siz düzenlemediğiniz sürece, sivil toplum örgütlerinin kendi düşüncelerinin muhalefetine siz ön açıcı davranmadığınız sürece Türkiye daha da gerilemiş olur.

Bir diğer konu, 197’nci sayfada yerel yönetimlerle ilgili bir düzenleme var. Türkiye gerek Avrupa Birliği yerel yönetimler özerklikle ilgili düzenlemeleri daha önce hedefine almışken ve hep konuştuğunda burada yerel yönetimlerle öyle hiç anlaşılmayan cümleler kullanılıyor ki, mesela bir tanesinde diyor ki: “Büyükşehir belediyeleriyle -801’e 3- büyükşehir ilçe belediyelerinin çakışan yetki ve sorumlulukları nedeniyle ortaya çıkan hizmet aksamalarının giderilmesi için görev tanımları etkinlik temelli olarak yeniden değerlendirilecektir.” Demek ki bu seçim sonuçlarına göre böyle bir cümle, az önce dediğim gibi esnek bir cümle bırakalım da ileride bir düzenleme yapalım. Ama 800’üncü maddenin girişinde “Belediyelerin karar alma süreçlerinde vatandaşların katılım ve denetim rolü güçlendirilecektir.” denilmiştir. Yani sonuçta insanların seçtiği belediye başkanlarını kabul edemiyorsunuz, insanların yüzde 70’ini seçtiği belediye başkanlarının yerine kayyum atıyorsunuz, böyle bir dönemde bundan nasıl söz edilir? Giderek şeffaf demokratik bir tarza dönüşmesi gerekirken ama daha baskıcı, daha da zorlayıcı bir sisteme dönüşmektedir. Aslında şeffaf...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Vekilim.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) - ...toplumun tüm kesimlerinin katılabileceği bir kalkınma planının düzenlenmesi lazım. Bunun uzun süreli istişare edilip alt komisyonlarda ilgili kurumlar ve sivil toplum kuruluşlarının katkısıyla daha zenginleştirilmesi lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Öztrak...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; konuşmama başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Anayasa'mızın 166'ncı maddesinin ilk fıkrasını okuyorum: “Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayi ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızla gelişmesini, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirilmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını planlamak, bu amaçla gerekli teşkilatı kurmak Devletin görevidir.”

Sayın Başkan, Türkiye, 1960'tan sonra planlama deneyimine Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığıyla başlamıştı. Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı doğrudan Başbakan'a bağlı bir müsteşarlıktı. Daha sonra Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında bir bakanlığa dönüştü, Kalkınma Bakanlığı oldu, sonra da Strateji ve Bütçe Başkanlığına dönüştü. Şimdi, Devlet Planlama Teşkilatı gibi bir teşkilatın görevi şudur: Ülkeyi yönetenlere, ülkeyi yönetmenin en başında bulunana çeşitli kalkınma alternatiflerini, çeşitli çözüm alternatiflerini kurar yani bir anlamda kendi siyasetine uygun seçimleri yapabileceği çeşitli ekonomiyle ilgili, sosyal hayatla ilgili çeşitli alternatifleri getirir, karar alıcıların önüne koyar. Dolayısıyla Devlet Planlama Teşkilatı ya da planlama teşkilatlarını ekonominin, sosyal hayatın, siyasetin günlük işleyişine sokmak yanlışır. Dolayısıyla Kalkınma Bakanlığı zaten gömleğin yanlış iliklenen ilk düğmesidir. Daha sonra bu yanlış sürmüş ve Cumhurbaşkanlığı bünyesinde “Strateji ve Bütçe Başkanlığı” adı altında bir başkanlığa plan yapma görevi verilmiştir. Ama orada da bu plan, program, işte orta vadeli program bütün bunların yapılmasıyla ilgili görevlerinde de getirilip üzerine bir vesayet konmuştur. Denmiştir ki: “Hazine ve Maliye Bakanlığıyla bunu müştereken hazırlar.” Yani şu anda bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi denen ucube kurulurken yaşanan adama göre elbise biçme süreci burada da işlemiş, plan yapmakla görevli kurum, teşkilat ekonomiyi yönetmekten sorumlu olan Hazine ve Maliye Bakanı olan damadın vesayeti altına sokulmuştur. Dolayısıyla bu aslında son derece yanlış bir uygulama olmuştur. Bugün bu planı yapmakla görevli olan Strateji ve Bütçe Başkanlığı aynı zamanda yine Hazine ve Maliye Bakanlığıyla beraber günlük uygulamanın içine girmiştir.

Aslında bakın, başkanlık sistemlerinde bu tür teşkilatlar son derece önemlidir. Mesela Amerika Birleşik Devletleri'nde bir ekonomik danışmanlar konseyi vardır. Ekonomik danışmanlar konseyinin amacı başkana siyasi olmayan, tarafsız birtakım önerilerde bulunmak, fikir vermek, ona gerekli programı hazırlamak, programda yapılan değişikliklerin ekonomiye olan etkilerini değerlendirmek gibi birçok alanı kapsar. Ama bugün Cumhurbaşkanlığı bünyesinde kurulan bu başkanlık sonuç itibarıyla Anayasa'da yer alan bir düzenleme yerine gelsin diye yapılmış ve planlama fonksiyonunu, bütçeleme fonksiyonunu, orta vadeli yaklaşımı topluma, kamuoyuna bir fikir verme, yön verme ekonomi politikalarıyla, sosyal politikalarla ilgili fikir verme yaklaşımını bitiren bir gelişme olmuştur. Nitekim aslında bu başkanlık için benim görebildiğim kadarıyla en önemli fonksiyon olan planı getirmenin de bir önemi yoktur. Sürekli buradayım, toplantılara katılıyorum ama Strateji ve Bütçe Başkanını göremiyorum. Nerededir Strateji ve Bütçe Başkanı? Yani burada plan görüşülüyor. Eğer bu başkanlık Cumhurbaşkanlığı yardımcısına bağlı olarak kurulduysa bilelim. Ama öyle değil. Değerli milletvekilleri, yani eğer Anayasa gereği kurulmuşsa bu teşkilat ve bu teşkilatın görevi plan yapmaksa, bu plan Meclise sunulurken bu teşkilatın başındaki başkanın burada olması gerekirdi. Herhangi bir sıhhi sıkıntı mı vardır? Bununla ilgili gerçekten burada bir açıklama yapılmasını gerekli buluyorum.

Şimdi, Sayın Başkan, yine aynı maddede bir Ekonomik ve Sosyal Konseyden bahsediliyor. Dün çeşitli milletvekili arkadaşlarımız da değindiler, burada sivil toplumun görüşü alındı mı, alınmadı mı diye. Ben şunu soruyorum: Bu plan, Cumhurbaşkanlığı bünyesinde bulunan Ekonomik ve Sosyal

Konsey toplantıya çağırılıp orada Ekonomik ve Sosyal Konseyde yer alan ekonomideki tüm paydaşların bu planla ilgili görüşleri alındı mı? Ekonomik ve Sosyal Konsey toplantıya çağırılmadığına göre herhâlde bu paydaşların da görüşleri alınmamış gibi gözüküyor. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle Türkiye'nin kurumsal yapısını, bürokrasideki tecrübeyi çökertiyoruz.

Bakın, dünyada iki tane örnek vardır -bunlar tam doğru örnekler değil ama- bir sistem değişikliği yapıp bir başka sisteme geçen yani piyasa ekonomisine geçmeye çalışan. Bunlardan bir tanesi Sovyetler Birliği'dir, diğeri de Çin. Sovyetler Birliği bütün müesseseleri yıkmıştır, tamamen her şeyi yeniden kurmuştur ve çok büyük sıkıntılar çekmiştir. Çin ise mevcut müesseseleri ıslah ederek piyasa düzenine geçmiş ve son derece de başarılı olmuştur. Şimdi, biz bu Cumhurbaşkanlığı sistemine geçerken açıkçası ne var ne yoksa bütün kurumsal birikimleri, her şeyi yıkarak gidiyoruz ve bunun bedelini de ödüyoruz. Bakın, geçen sene 24 Haziranda bu sisteme geçtik, o gün bugündür bu milletin yüzü gülmedi, hatta bu sisteme geçiş hazırlıklarının başladığı 2014'ten bu yana da bu milletin yüzü gülmüyor. 2020-2023 hedefleri falan, bunların hepsi bitti. Neden bitti? Bakın, ben söyleyeyim: Devlet Planlama Teşkilatı bir kariyer müessesesidir, bu müessesede uzmanlar yetiştirilir. Tez verirler, sınava girerler, sınavla alınırlar, gerçekten de Türkiye'nin en seçkin kadroları bu müessesede yer alır. Şimdi, Kalkınma Bakanlığına geçerken zaten birçok israf olmuştu, Başkanlığa dönerken de bir baktık, 130 uzman arkadaşı bu teşkilatta havuza atmışlar, almamışlar. Havuza atınca ne oluyor? O bakanlık, bu bakanlık, insanlar yer arıyorlar, oralara geçiyorlar. Peki, bunlar kim? Bunlar devletin yurt dışına gönderdiği, yurt dışında okuttuğu, master, doktora yaptırdığı, Türkiye'nin bundan önceki krizlerinde teknisyen olarak çok önemli görevler almış birtakım insanlar. Bir gecede bu insanları harcıyorsunuz. E, o zaman ne oluyor? Sonuçta buraya planı da zamanında getiremiyorsunuz, bütçeleri de zamanında çıkaramıyorsunuz, orta vadeli planlar sürekli gecikiyor.

Sayın Başkan, çok tehlikeli bir gidiş içindeyiz. Gördüğüm manzara şu: Şu anda Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle Türkiye'nin tüm kurumsal hafızası, bürokratik birikimleri, kurumsal yapısı tahrip ediliyor. Bu gidişin bir an önce durması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum, tamamlayalım lütfen.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Tamamlıyorum hemen Başkanım, çok uzatmayacağım.

Tekrar söylüyorum: İş o noktaya gelmiş ki bugün burada On Birinci Beş Yıllık Planı görüşüyoruz ama bu planı hazırlamakla görevli, kamu teşkilatı içinde görevlendirilen kuruluşun, Strateji ve Bütçe Başkanlığının Başkanı burada yok. Takdiri buradaki milletvekili arkadaşlarıma bırakıyorum.

Planın hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Kerestecioğlu, buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Fuat Oktay, Sayın Başkan ve değerli üyeler; Onuncu ve On Birinci Kalkınma Planlarındaki en önemli, en çarpıcı değişikliklerden biri, Onuncu Plan'da hem “kadın erkek fırsat eşitliği” hem de “toplumsal cinsiyet eşitliği” ifadeleri kullanılırken On Birinci Plan'da bunun tamamen terk edilmiş olması.

Dün katıldığım oturumda “Müzakere ettik sivil toplum kuruluşlarıyla.” denildi ve gerçekten, ben bunu ciddi bir soru olarak yöneltmek istiyorum: Hangi kadın örgütleriyle görüşülüp değerlendirme ve görüşleri alınmış, hangi kadın örgütleri “toplumsal cinsiyet” kavramının örneğin, bu kalkınma planından çıkarılmasını istemiş? Bunu gerçekten herhâlde Türkiye’deki bütün kadın örgütleri merak ediyorlar çünkü Onuncu Kalkınma Planı’nda 249, 257, 262 ve 313’üncü maddelerde “toplumsal cinsiyet eşitliği” kavramından söz ediliyor ve toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleden bahsediliyor.

“Toplumsal cinsiyet” kavramı, bize kadın ile erkek arasındaki eşitsiz güç ilişkilerinin kadınlar aleyhine yarattığı ayrımcılığı, şiddeti anlamamızda ve bunun önüne geçebilecek politikalar üretebilmemizde yardımcı olan bir kavramdır, bunun dışında bir kavram değildir. Eşitsizlik yaşamın her alanına sirayet etmiştir. Nasıl ki bu Meclis çatısı altında çoğunluğu erkekler oluşturuyorsa, nasıl ki 2012’den 2017’ye kadın yönetici sayısı yalnızca yüzde 2 artış göstererek hâlen yüzde 15 civarındaysa, nasıl ki kadınlar hem evde hem iş yerinde çalışmak zorunda kalıyor ve çifte mesai yapıyorsa ama yine de dünyadaki mülkiyetin sadece yüzde 2’si kadınlara aitse bu toplumsal ilişkilerde açıkça bir eşitsizlik vardır ve biz buna “toplumsal cinsiyet eşitsizliği” diyoruz. Bu yüzden de fiilen toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve erkek egemen sistemin değişmesi için mücadele ediyoruz.

Bakın, bu eşitsizlik, Türkiye’de bu kalkınma planının içerdiği tüm konularda kendini gösteriyor. Kalkınma planında kadının güçlendirilmesi, kadın istihdamının artırılması, kadına yönelik şiddetle mücadele gibi konularda bilindik sözler ifade ediliyor fakat yine kadınların yıllardır taleplerinin bir karşılığı yok.

Yıllarca bütçe dönemlerinde Mecliste Maliye Bakanı Sayın Naci Ağbal toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi hayata geçirmek için çaba gösterdiklerini defalarca ifade etti. Mecliste, KEFEK Komisyonunda uzmanlar bu konuda sunumlar yaptı. Yine, toplumsal cinsiyet eşitliğini hedefleyen CEDAW’ın tarafı ve şiddetin temelinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği olduğunu ifade eden İstanbul Sözleşmesi’nin ilk imzacısıyız, bununla da övünüyoruz. 6284 gibi önemli bir Kanun da kadınların mücadelesi ve Hükûmetin iş birliğiyle hayata geçti fakat buna karşın, aynı Hükûmetiniz döneminde İstanbul Sözleşmesi’ne ve 6284 sayılı Yasa’ya karşı yoğun bir saldırı oldu. Mesnetsiz, akıl dışı, muhafazakârlık kılıfı altında aslında kadın düşmanı ifadeler kullanıldı ve bunlara karşı Hükûmet nezdinde sert ve net açıklamalar duymadık. Üstelik, YÖK’ün tutum belgesinden kalkınma planlarına, Diyanet Başkanının açıklamalarına kadar toplumsal cinsiyet kavramı temelsiz biçimde terk edilmeye çalışılıyor. Bu tutarsızlık ve sapma neden? Kadın hakları yalnızca dışarıya güzel görünmek için olan, savunulan bir şey değil. Gerçekten, Türkiye’de kadınlar öldürülmesin diye imzaladık biz bu sözleşmeleri. Bunun farkında mı Hükûmet, büyük bir kuşku duyuyoruz.

Bu konuda kararlı davranıp kadın-erkek eşitliğini sağlamak için etkin bir planlamayı acilen ve kararlı bir biçimde hayata geçirmemiz gerekiyor çünkü bu kalkınma planı aslında yine neredeyse geçen dönemkilerin aynısı. Yalnızca yine siyasi tercihle kadının güçlendirilmesi vurgusu yerine aile vurgusu artırılmış fakat yine önümüzde somut bir plan yok.

OECD’nin projeksiyonunda Türkiye, cinsiyet eşitliği hedefini yakalamaya en uzak ülkeler arasında. Dünya Ekonomik Forumu’nun 2018 Cinsiyet Eşitliği Raporu’na göre Türkiye, kadın-erkek eşitliği konusunda 149 ülke arasında 130’uncu sırada. Öncelikle kararlılık gerekiyor arkadaşlar, öncelikle kararlılık gerekiyor. Yoksa güzel güzel sözleri alt alta yıllardır yazıyor yasa koyucular ve parlamenterler.

Türkiye’de 10 kadından yalnızca 3’ü bir işte çalışıyor. Çalışmak istediklerinde ya iş bulunamıyor ya düşük ücretli, güvencesiz işler gösteriliyor. Tüm toplumsal engellere ön yargılara, rağmen okuyup üniversite mezunu olan genç kadınlar da işsizler. Asgari ücret bir ülkede yasal en düşük ücrettir. Buna

rağmen Türkiye’de çalışan kadınların da beşte 1’i asgari ücretten de az maaş alıyor. Kadınlar eğitimde eşit olmak, iş yerinde eşit olmak, aynı işte bir ay çalıştığımız erkeklerle maaş günü de eşit olmak istiyorlar. Kadınların yüzde 44’ü kayıt dışı çalışıyor.

On Birinci Kalkınma Planı hayata geçiyor. Biz hâlen televizyonlarda mevsimlik işçi kadınların trafik kazalarında topluca öldüğünü, insana yakışmayan koşullarda barınmak ve çalışmak zorunda olduklarını görüyoruz. Başta mevsimlik tarım işçisi kadınlar olmak üzere tarımda kadın emeğinde yapılması gereken çok fazla şey var. İhtiyacımız olan, çalışma saatlerinin kısaltılması, bakım ve ev emeğinin kreşler, sosyal hizmetlerle kamulaştırılması ve herkes için insanca, güvenceli iş koşullarının sağlanmasıdır. Kadın istihdamı ancak bu şekilde artırılabilir.

Şiddet konusunda baktığımızda, aileye, eve çok büyük önem atfeden, kutsiyet atfeden politikalar yürütürken, bir yandan da evin bir suç mahalli olduğunu unutmamak gerekiyor arkadaşlar. Yeni yayınlanan Birleşmiş Milletler raporuna göre kadınlar için en tehlikeli yerlerden birisi kendi evleri. Kadın cinayetlerinin yüzde 72,8’i evlerde işleniyor, sadece yüzde 15’i sokaklarda.

Kadınların toplumda eşit ve özgürce var olabilmelerinin önündeki en büyük engellerden biri kadına yönelik erkek şiddetidir. Erkek şiddetiyle mücadele etmek için kadınları güçlendiren politikalara ihtiyaç var. Cezasızlıkla mücadele edilmeli, sığınakların sayısı artırılmalı ve koşulları iyileştirilmelidir. Cinsel şiddet merkezleri açılmalı, kadına yönelik erkek şiddetine karşı bütünlüklü bir siyaset oluşturulmalıdır ve siyasetçiler çok açık ve net mesajlar vermelidir kadın-erkek eşitliği konusunda ve şiddete karşı.

Eğitime baktığımız zaman ne görüyoruz? Ne yazık ki ayrımcı ve cinsiyetçi içerik ve uygulamalarla dolu olan bir eğitim müfredatımız var. Bu müfredatla ayrımcı toplumsal cinsiyet rolleri pekiştirilmektedir. Kadınlar, ev işleri, çocuk, hasta, yaşlı bakımı gibi ev içi emek süreçlerinden sorumlu tutularak cinsiyetçi iş bölümü bu kitaplarda da güçlendirilmekte ve “erkekler güç ve kuvvet yönünden daha ileri olduğundan” gibi tanımlamalarla eşitsizliğin insanın fitratında olduğu şeklindeki yanlış yargı pekiştirilmektedir.

2012 yılında zorunlu eğitimi üç kademeli, 4+4+4 şeklinde on iki yıla çıkaran ve kesintili hâle getiren uygulama da kız öğrencilerin lise eğitimlerine evde devam etmelerine ya da edememelerine sebep olmuştur. Karma eğitimin ve çocukların sosyalleşmesinin teşvik edilmesi, okulların cinsel taciz ve şiddetten arındırılması gerekirken okula devam edemeyen kız öğrencilerin erken yaşta evlendirildiği görülmektedir.

Evet, bizim tablomuz bu. O yüzden kavramlarla uğraşmayın, bunları çaktırmadan ortadan kaldırmaya çalışmayın. Çünkü bunlar gerçekliktir, gerçeklik tablosu budur, elimizdeki tablodur.

BAŞKAN – Konuşmanızı lütfen...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamamlıyorum.

Bu konuda vereceğimiz önergeler de var. Önergeler faslında bunları da sunduktan sonra savunmasını yapacağız. Lütfen bu konularda duyarlı olalım. Hepinizi kadın-erkek eşitliği konusunda, bu sıralarda birlikte oturuyorsak duyarlı olmaya ve daha hassas olmaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Böke, buyurun lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bugün ikinci bölüme dair konuşacağımız için esasında geleceğe dair önümüze konmuş olan tabloyu değerlendireceğiz. Ama geleceği konuşabilmek için geçmişte yaşanmış olanları bir kez daha masaya yatırmak gerekiyor. 2013 yılında -burada sıkça söylendi- kişi başına milli gelirimiz 12.480 dolardı. Aradan altı yıl geçti. Çok da yorulduk, emek verdik, çalıştık, mücadele ettik ama bu yorgunluğun sonunda hepimiz fakirleştik. Öyle bir fakirleşme ki bugün 9.420 dolara düşmüş milli gelirimiz kişi başına. Şimdi bu fakirleşmenin tesadüf olmadığının altını çizmemiz gerekiyor. Tesadüf değil, başkanlık rejiminin Türkiye’ye dayatmış olduğu hukuksuzluğun, başkanlık rejiminin Türkiye’ye dayatmış olduğu keyfiliğin, başkanlık rejiminin Türkiye’ye dayatmış olduğu antidemokratik anlayışın bir sonucunda fakirleştik. O zaman eğer kurumlara değil, şahıslara dayanan keyfi bir başkanlık rejiminin böylesine ağır ekonomik koşullar doğurduğu gerçeğinden tespitle başlıyorsak bir kalkınma planının ilk ve öncelikli yapması gereken şey, toplumu fakirleştiriyor olan bu olguyu değiştirmektir.

Onun için, dün de söylemiştim, bugün de böyle başlamayı önemsiyorum: Türkiye’de herhangi bir kalkınma planından bahsedeceksek her şeyden önce Türkiye’nin gelenekleriyle uygun, Türkiye’nin tarihine sahip çıkan ama en önemlisi, Türkiye’nin geleceğini aydınlatacak parlamenter demokrasiyi güçlü bir şekilde kurmak üzere adımlar atmak zorundayız. Bunun yapılmadığı hiçbir yerde kalkınmanın gerçekleşmesi mümkün olmayacaktır.

Şimdi, dolayısıyla, bu kalkınma planı bir temenni belgesi olmanın ötesine geçmiyor. Dün de söylemiştim: Bu bir kalkınma planı değil, bir dizi uluslararası metinden yapılmış tercümenin boca edilmiş olduğu, kilit kelimelerden oluşan bir temenni belgesi. “Temenni belgesi” derken bunu esasında veriye dayanarak söylüyorum. 164’üncü madde, hedefleri şöyle tarif ediyor, diyor ki: “Sermaye birikimi hızlandırılacak, sanayileşme süreci hızlandırılacak. Verimlilik artacak. Üretim süreçleri ihracata dönük olacak. Yenilikçi ve ithalat bağımlılığı azalmış bir yapıya dönüştürülecek.” Peki, bunları yaparken ne değişecek de birdenbire Türkiye’de sermaye birikmeye başlayacak? Ne değişecek de birdenbire Türkiye ihracatı, üstelik de yenilik temelli yapıyor hâle gelecek?

Doğrusu, hiçbir şeyin değişmeyeceği, bu rejimin yani tek adam rejiminin alametifarikası olan bütün unsurların devam edeceği, esasında planın içerisinde yazıyor. Diyor ki: “Güçlü koordinasyon olacak.” Esasında şunu söylüyor: “Güçlü koordinasyon altında bugün krizi çıkaran güç merkezileştirilmesine devam edeceğiz.” Hatta madde 237.3’te açıkça şu ifade ediliyor: “Yatırımların tüm işlemleri tek bir muhataf üzerinden yürütülecek.” Dolayısıyla tek adam rejimi derken bunu hafife alarak söylemiyoruz.

İkincisi “Öncelikli sektörler belirlenecek.” deniyor yani bugün ahbap çavuş ekonomisi daha önce süper teşviklerle yaptığı gibi, öncelikleri neye göre belirlendiği belli olmayan teşvik sistemlerine devam edileceği söyleniyor. Bu yetmiyor “Vergi adaleti güçlendirilecek.” denilerek sanki vergi tabana yayılmamış gibi daha da yaymayı vadeden bir düzen kuruluyor.

Bir de deniyor ki: “Kurallı işleyen serbest ekonomi güçlendirilerek sürdürülecek.” Oysaki kurallı denen serbest ekonomide soğan depoları basıldı, kredi faizlerine baskı yapıldı, bankalara kredileri kime vereceği merkezî yönetim tarafından dikte edildi. Yani bir serbest piyasa değil, serbest düşüş ekonomisi kuruldu. Bunun da devam edeceği söyleniyor.

Sonra şu iddia ediliyor: Ücretli ve işveren kesimlerinin yararına olacak şekilde, istihdam piyasasında çalışanların haklarını daha da tırpanlayacak esnekleştirilmenin devam edeceği söyleniyor. Yani bugün ne varsa yarın bunların misliyle devam edeceğini söyleyen bir anlayıştan değişim bekleniyor.

Bu yetmiyor “Enflasyon üzerinde yüksek faiz olumsuz bir etkiye sahiptir.” denilerek başkanın ağzından çıkan her şeyin artık kural görüldüğünü yani tek adam rejiminde “Tek adam ne diyorsa doğru budur.” diyen bir anlayışla bilimden, gerçeklikten kopan bir anlayışın kurumsallaşmaya başladığını da bu planla Türkiye’ye dayatmış oluyor.

Şimdi, bir de içinde olmayanlar var metnin. O da esasında kurulan düzenin ne olduğuna işaret ediyor. “İçinden çıkan ne?” dersiniz, toplumsal cinsiyet eşitliği çıkmış, kadınların erkeklerle eşit olduğu gerçeği çıkmış. Bunlara dayanan bütçeleme ilkeleri tamamen ortadan kaldırılmış. Yani içinde özgürlük yok, eşitlik yok; varsa yoksa rant var, varsa yoksa tek adamın dediği ve tek adam rejimini derinleştirecek yeni kurumsal yapılar var.

Şimdi, bir de bu “muhteşem” diye sunulan, hiçbir değişiklik barındırmadığı gibi, krizi derinleştirecek olan düzenin üç temel finansman ayağıyla finanse edileceğine dair de bir iddia var. Bu üç temel finansman ayağından ilki yurt içi tasarruflar, bugünkü düzeyinden artırılacağı iddia ediliyor. İkincisi, finansal piyasalarda bir şeyler yapıp faizlerin düşürüleceği söyleniyor. Üçüncüsü, mucizevi bir şekilde doğrudan yabancı yatırımların oluk oluk Türkiye’ye akacağını, bunların madde 177’ye göre özellikle teknoloji transferi getirmek için kapıda beklediğini, 191’e göre sanayiye yönelen komple yeni yatırımlar olacağı ama madde 239.4’e göreyse yabancılara gayrimenkul satış süreçleri etkinleştirilerek esasında elimizdeki varı yoğun satma hesabında olduğumuz da ortaya çıkıyor.

Şimdi, bu üç finansman ayağını ayrı ayrı değerlendirmek gerekiyor. Yurt içi tasarrufların artırılması hedefleniyor. Peki, kim tasarruf edecek? Açlık sınırının 2.067 lira olduğu yerde 2.020 lira asgari ücret kazanan milyonlarca emekçi mi tasarruf edecek? Yoksa kapatılan şirketler, iflas eden, borçlu olan atölyeler, üstelik de borcu yeniden yapılandırılсын diye buradan alelacele torba yasalar geçirilen, zor durumdaki şirketler mi tasarruf edecek? Yoksa cirosuna “turizm payı” adı altında haraç kesiliyor olan turizm işletmeleri mi tasarruf edecek? Yoksa altı ay içerisinde bir yıllık bütçe açığını har vurup harman savurmuş olan kamu mu tasarruf edecek? Kim tasarruf edecek? Bu kadar gerçekten kopmuş, bu kadar Türkiye’den uzaklaşmış bir planın adının “kalkınma planı” olması içeriği kadar üzücü doğrusu. Gerçi, yanıtı kalkınma planının içerisinde de veriyor ister istemez, diyor ki: “Vergiye tabana yaymaya devam edeceğiz.” Zaten bugün esasında taban vergiyi ödüyor, dolaylı vergilerle ve emekçinin emek emek alın tiyle elde ettiği gelirden toplanıyor vergi. Daha ne kadar tabana yayılabilir?

BAŞKAN – Sayın Böke, son iki dakikanız.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Bu yetmiyor, BES’in zorunlu kılınacağı söyleniyor. Zaten zorunlu kılınmıştı, yine ve yeniden bir zorlama olacağı söyleniyor. İlla ve illa kıdem tazminatı fonuyla emekçinin haklarının gasbedileceği söyleniyor. Bu da yetmiyor, gelirleri artırmak için ihtiyaç duyulan model değişikliğine gitmek yerine insanlara “Borçlanarak harcama yapmak yerine harcama öncesinde tasarruf etme davranışları desteklenecek.” deniyor. Nasıl desteklenecek? İnsanlar sofrasına açlık sınırını aşacak ihtiyaçlarını giderecek yemeği koyamıyorlar. Esasında, bilimsel çalışmalar bize şunu söylüyor: Tasarruf edilebilmesi için önce gelire ihtiyaç var, tasarrufa ikna edilebilmek için de tasarruftan bir getiriye ihtiyaç var.

Şimdi, dönelim faizleri Cumhurbaşkanı eliyle zorla düşüreğimiz bu yeni kalkınma döneminde bu faiz politikasının tasarruflara etkisine. Çok uzağa bakmaya gerek yok, 1’inci sınıf iktisat derslerinde öğretiyoruz bu ilişkiyi bizler. Faizlerin düştüğü yerde tasarruf etme eğilimi azalır. Enflasyonu düşürmek adına faizleri düşürme hevesiniz bundan sonra tasarrufun artmayacağını da garantisi olacaktır. Yani “Bu sadece bir kalkınma planı değildir.” demek yeterli değil, bu planın dayandığı makroekonomik çerçeve tutarsızdır, kendi içinde bir bütüncüllüğü yoktur. Dolayısıyla sadece kalkınması eksik değildir, planı da eksiktir, boşu boşuna tartışıyoruz. Bunun toptan değişmesi gerektiği çok açıktır.

Üçüncü önemli mesele doğrudan yabancı yatırımlar. Şimdi, doğrudan yabancı yatırımlar benim uzmanlık alanıma da girdiği için hevesle bakıyorum ama doğrusu ürküyorum açıkçası. Gayrimenkul doğrudan yabancı yatırım değildir. Yabancılar ev satarak ülke finanse edilmez. Açık ki dünya ekonomisindeki makroekonomik gelişmelerde anlatıdan şöyle bir beklenti gelişmiş sizlerde: “Ya, nasıl olsa rahat bir dönem geliyor.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Böke, lütfen tamamlayınız.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Evet, son cümle.

Şunu söyleyeyim: Dünya ekonomisindeki gelişmelerde, madde 108, 113 ve 120’de zımnen şu varsayım ile hareket ettiğiniz gözüküyor: “Ya, gelişmiş ülkelerde işler çok da iyi gitmeyecek zaten. Merkez bankaları para pompalamaya devam edecek. Biz model değiştirecekmiş gibi yapalım ama esasında modeli değiştirmeye falan ihtiyaç olmayacak.” gibi bir algı oluşmuş sizlerde. Bunun da doğrudan yabancı yatırımlarla gerçekleşeceğine dair bir ibare konmuş. Doğrudan yabancı yatırım hukukun olmadığı, özgürlüklerin olmadığı, beşerî sermayenin, teknolojinin, birikimin olmadığı yere gelmez. Gelmediğini Türkiye son dört yıldır azalan yabancı sermaye yatırımlarından biliyor ve görüyor. Bilimden kopan kalkınamaz.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Demirtaş, normalde size söz verme yetkim yok çünkü zamanında başvurmadınız ama buradasınız, onun için bir beş dakika süre vereceğim efendim size.

Buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sözlerime başlamadan önce bütün milletvekili arkadaşlarımıza ve hazıruna selam ve saygılarımı sunuyorum.

Tabii, On Birinci Kalkınma Planını konuşuyoruz, değerlendiriyoruz. On Birinci Kalkınma Planı cumhuriyet tarihinin, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin yürürlüğe girdikten sonraki ilk kalkınma planı. Genel olarak baktığımızda, bu hedeflerin Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi içerisinde tutmasının da mümkün olmadığını görüyoruz. Neden görüyoruz? Çünkü bir yıllık süre içerisinde Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin Türkiye’ye yarar getirmediği, tam tersine, Türkiye’ye zarar getirdiği ortaya çıkmıştır. Özellikle ekonomideki bozulmalar ve hukukta geline nokta, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin Türkiye’ye yarar getirmeyeceğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla bu sistem böyle devam ettiği sürece bu hedeflerin tutmasının mümkün olmadığı çok net bir şekilde ortadadır. Bu sistemden her geçen gün Türkiye zarar görmektedir ve bir an evvel dönülmesi gerekmektedir çünkü güçler ayrılığının bu kadar çok zedelendiği, hukuk devletinin bu kadar çok zedelendiği başka bir dönem daha Türkiye’de yaşanmamıştır.

Genel anlamda, On Birinci Kalkınma Planı hakkında söylemek istediklerim bunlar ama ben kendi alanım gereğince iş ve çalışma yaşamına yönelik düşüncelerimi ifade edeceğim. Burada kalkınma planını incelediğimizde bazı hedefler öngörülmüş ama birçok nokta da aslında gündeme getirilmemiş. Türkiye’de özellikle son on yedi yılda, AK PARTİ hükûmetleri döneminde iş ve çalışma yaşamının çok büyük sorunları ortaya çıkmıştır ve maalesef bu sorunlar bugüne kadar çözüleceğine derinleşerek devam etmiştir. Tabii, bunları örnekendirirsek asgari ücretin düşüklüğü, iş kazaları ve meslek hastalıkları, taşeron işçilik, kayıt dışı çalışma, güvencesiz ve esnek çalışma, çocuk işçiliği, sendikalaşmanın

önündeki engeller ve en önemlisi de işsizlik. Bu sorunların hiçbirisi maalesef AK PARTİ hükümetleri döneminde çözülmemiştir ve şu noktada yani bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin son bir yıllık uygulamasına baktığımızda ve ekonomik krizin de derinleşerek devam ettiğini gördüğümüzde, bu ekonomik krizin burada durmayacağı, Türkiye'yi de çok daha kötü bir noktaya taşıyacağı ortadadır. Bunun da bugüne kadar faturasını, üzülerek ifade ediyorum, çalışanlar ödemiştir ve bu kalkınma planının ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin en büyük faturasını da yine çalışanlar ödeyecektir.

Plana şöyle bir baktığımızda, kıdem tazminatıyla ilgili bir değerlendirme var. Kıdem tazminatının fona devredilmesi noktasında bir hedef ortaya konulmuş. Tabii, bu fon uygulamaları AK PARTİ Hükümetinin sürekli gündeminde olan bir konu ancak iş ve çalışma yaşamının paydaşlarına baktığımızda, bugüne kadar herkes kıdem tazminatının fona devredilmesine karşı çıkmıştır. Yani bunu sadece işçi kesimi karşı çıkıyor diye yorumlamak yanlış olur çünkü işveren kesimi de çoğu zaman kıdem tazminatının fona devredilmesini istemediğini özellikle ifade etmiştir. Yani işçi ve işverenlerin istemediği bir fon uygulaması maalesef On Birinci Kalkınma Planı'na hedef olarak konulmuştur. Bu, son derece yanlış olmuştur. Kıdem tazminatı, 1936 yılında Türk çalışma yaşamına girmiştir ve Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk işçilerine bir hediyesidir kıymetli arkadaşlarım.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, lütfen tamamlayabilir misiniz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Kıdem tazminatı uygulamasıyla aslen işçinin korunması hedeflenmiştir. Yani kıdem tazminatının fona devredilmemesi gerekiyor diye düşünüyoruz. Yani bu, çalışanları tedirgin ediyor. Bunun son bir aydan beri Türkiye'de konuşulması bile, sürekli telefonlar aldık... Bunun gündemden kalkması gerektiğini düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Bir iki dakika da ek süre rica edebilir miyim Sayın Başkan? Çünkü söyleyeceğimiz çok şey var.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Öte yandan asgari ücretin düşüklüğü de son derece önemlidir. Bakın, burada yaklaşık 10 milyon işçimiz asgari ücret veya asgari ücretin biraz üzerinde ücret almaktadır ve asgari ücret miktarı bu sebeple Türkiye'deki en büyük toplu sözleşmedir. Ama bakıyoruz bugünkü geline seviyeye, Avrupa Birliği ülkelerinde ortalama 1.500 euro, 1.600 euro olan asgari ücret Türkiye'de 320 euro seviyelerine düşmüştür ve Bulgaristan'dan sonra sondan 2'nci seviyelere gerilemişizdir. Bu sebeple bu kalkınma planında çalışanların ücretleriyle ilgili tek bir cümle dahi yoktur. Asgari ücret açlık sınırının altına gerilemiştir. Burada bir hedef ortaya konulması gerekiyordu, üzülerek ifade edeyim, asgari ücrette bu planda herhangi bir hedef ortaya konulmamaktadır.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Sarıbal, buyurun lütfen.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Çok teşekkür ederim.

Değerli Başkan, değerli katılımcılar, değerli arkadaşlar; evet, On Birinci Kalkınma Planı'nın tarımla ilgili bölümüyle ilgili konuşacağım. Açıkçası şunu söylemek gerekiyor: Bu konan maddeler ve öngörülen aslında on yedi yıllık AKP iktidarının beceremediklerini ortaya koyduğu, bundan sonra da bunları beceremeyeceğini çok net bir şekilde ortaya koyduğu bir program. Çok açık çünkü gıdayı ve tarımı öncelermeyen, gıda egemenliği ve gıda güvenliğini öncelermeyen bir programın ya da bir öngörünün ülkeye, insana katkı koyması mümkün görünmüyor. Tarım topraklarını korumaya dair tek bir somut ifade yok. Eğer tarım ülkesiysek, 4 mevsimimiz varsa, 780 bin kilometrekare isek, bugün 82 milyon insanı, turistiyle, mültecisiyle daha fazla insanı beslemek durumundaysak buna dair, planlamaya

dair en ufak bir belirti yok. Aynen şöyle söylüyor: Bir, arz ve talep dengesine göre; iki, girdilere göre bitkisel üretimi planlayacağız. Ne demek bu? Mazot 10 lira olursa biz buğday yetiştirmeyeceğiz mi? İlaç 40 lira olursa ya da yüzde 100 zam alırsa biz tarımsal üretim yapmayacak mıyız? Ya da önleyemediğiniz elektrik fiyatları, enerji fiyatları sürekli artarsa bu topraklarda bitkisel üretim yapılmayacak mı? Çok net, çok açık; kendi on yedi yıllık tarım politikalarının iflasını burada açık bir şekilde ve bir öz eleştiri biçiminde söylüyor ama gelecekte de bunları yapamayacağı çok açık, çok net.

Diğer bir konu, öylesine ironi bir durum ki, diyor ki: Tarımsal sayımı yapacağım. Ee, günaydın! 2002-2019; on yedi yıl geçmiş, tarımsal sayıma dair en ufak bir şey yapılmamış. Bununla ilgili önergeler verdiğimizde söylenen şu: “Ya, TÜİK’ten alıyorsunuz.” E, TÜİK’ten alıyorsak şimdi niye programa koydunuz, derdiniz ne? TÜİK bu işi beceremedi o zaman, yeniden tarım sayımına geçiyoruz. Bunun devamında elbette neler oldu, onu bir görelim. En büyük sorun, tarım alanlarının korunması gerekirken, 43 milyon hektardan bugün 39 milyon hektara tarım alanı düşmüş ve daralmaya devam ediyor. En basit örnekle, 100 milyon dönüme yakın buğday ekimi yapılan bu topraklarda ne yazık ki bugün 70 milyon dönümlere kadar düşmüş bir durum var. 34 milyon dönüm tarım alanı ekimden uzaklaşmış. İstihdamdaki payı AKP geldiğinde yüzde 35’miş, şu anda yüzde 17-18 seviyesinde. Yine, gayrisafi milli hasıla içerisindeki payı yüzde 10-11’lerdeyken şu anda yüzde 4,5-5’lere düşmüş. Bütçe karşılığı olarak, yaklaşık olarak 52 milyar dolar düzeyinde bir katma değeri varken bugün ne yazık ki 40 milyar dolarlara düşmüş. Aynı şekilde, hani on yedi yıl önce şu konuşulsa, denilseydi ki: “Bu ülkede saman ithal edeceksiniz, canlı hayvan ithal edeceksiniz, canlı hayvan ithal edeceksiniz, kırmızı et ithal edeceksiniz.” Herhâlde bu salondaki hiç kimse buna inanmazdı. Aşağı yukarı 8 milyar dolar sadece ve sadece canlı hayvana ve ete para verdik. Yine, toplam 210 milyar dolarlık tarımsal ham madde ve gıda ithalatı yaptık. Ama en önemlisi şu: “Ne yazık ki bu ülkede yetişen birçok ürünü alıyoruz artık biz. Bu, şudur: Bu ülkede ben artık üretemiyorum, beceremiyorum, ülkemin insanının karnını yani gıda güvenliğini yabancı şirketlerden, yabancı ülkelerin çiftçisinden elde ediyorum.” Örnek mi: 52 milyon ton buğday ithal ettik ve 2019’un ilk beş ayında rekora imza atıyoruz, cumhuriyet tarihinin rekoruna; şu ana kadar 3 milyon tonu geçtik. Ne yazık ki 20 milyar doların üzerinde sadece ve sadece pamuğa para vermiş durumdayız. Petrolden sonra acaba en çok hangi ürüne döviz ödüyoruz biliyor musunuz? Ayçiçeği, soya, yağlı tohum türevleri. Evet, rekordur. Diyorsunuz ya “AKP yapar.” diye, yaptınız evet, bu ülkenin geldiği noktada bizi yabancı ülkelerin çiftçisine muhtaç ettiniz. Yağlı tohum ve...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Vekilim, bu kadar bağırmanıza gerek yok, sesiniz geliyor zaten.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Siz kulağınızın birini kapatıp dinlemeyebilirsiniz, benim tarzım böyle, böyle konuşacağım. Çünkü ben çiftçiyim, üreticiyim; sizin duymak istemediklerinizi en yüksek sesle söyleyeceğim. Sadece siz değil, bütün Türkiye duysun diye söyleyeceğim. Çünkü buramıza geldi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Oranıza gelmesin, anlatın yani ama bağırmanıza gerek yok.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Lütfen bırak da biraz daha bahsedeyim şu gerçeklerden ve ne yapmak istediğinizden.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Biz duyarız, bağırmanıza gerek yok.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Evet, ben bağıríyorum, itirazınız mı var?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Estağfurullah, itirazımız yok.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – “Estağfurullah”sa kes sesini, bekle!

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, böyle bir usul yok.

Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Değerli arkadaşlar, özür diliyorum.

Bakın, en büyük problem borç yönetimidir değerli arkadaşlar, borç yönetimi. 2002; 2,8 milyon çiftçi kayıtlı ÇKS'ye, toplam borcu 530 milyon. 2018'in sonu; 2,1 milyon çiftçi kayıtlı ÇKS'ye, borcu 118 milyar TL. Hani diyorsunuz ya "Asgari ücreti 3 kat artırdık." "Gayrisafi millî hasıla 3 kat arttı." diye ama bu çiftçinin, toplumun borçlarının nereye geldiğini diliniz varıp hiç de söylemiyorsunuz. Nerede bu programın içerisinde bu borçların durumu? 118 milyar sadece bankalara olan borcu; tarım kredi kooperatiflerine, Ziraat Bankası ve özel kredilere 2,1 milyon çiftçinin borcu arkadaşlar. Nerede bununla ilgili en ufak bir açıklama? Sadece 2018'in sonunda, 2019'un başında 51 ilde afet olmuş, bunun 37'sinde dolu yağmış, milyarlarca lira zarar var; nerede Hükûmet, nerede?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Doluyu biz mi yağdırdık?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Doluyu siz yağdırmadınız; evet, doğru ama bütün dünya çiftçi risklerini yönetirken siz seyrettiniz, "Allah'tan geliyor, ne yapalım?" deyip geçiyorsunuz. Ama ondan sonra gün gelecek paranızla buğday alamayacaksınız, paranızla ekmek bulamayacaksınız. Çiftçiye tarlasında köle ettiniz. Sıkılmadan bunu söyleyebiliyorsunuz. Bütün dünya tarımı yönetirken, küresel ısınma, iklim değişiklikleri ve riskleri göz önüne alırken siz "Biz mi yağdırdık?" demekten başka... Bu toplumla ne kadar daha alay ettiğinizi ortaya koyan başka bir ifade olamaz. Bu kadar, âciz; bu kadar, toplumu hiçe sayan; bu kadar, ülkedeki gelişmeleri görmeyen bir anlayış ancak bunu yapar, ancak bunu görür.

Değerli arkadaşlar, yine, ne yazık ki hayvancılıkta geldiğimiz nokta sadece ve sadece ithalata dayalı. Hayvancılığın bu ülkede olabilmesi için ne olması lazım? Mera. 2002 yılından bugüne kadar veriler, istatistik rakamlarınız ne diyor biliyor musunuz? 14,6 milyon hektar mera var. Aynı ülkenin TÜİK'i böyle diyor. Tarım Bakanlığı da şunu diyor: "Benim elimde 10 milyon 800 bin hektar mera var." Arkadaşlar, ikisinden birinde bir sorun var ve on yedi yıldır 14,6 milyon hektar mera alanından hiç daralma olmamış. Öbür tarafta Bakan "4 milyon hektar daralma var." diyor. Peki ne yapıyoruz biz? İşin kolayını bulduk. Büyükşehir Yasası'nı getirdik, çiftçinin ve köylünün elindeki kamuya ait mallara el koyduk. Daha sonra bunu arkadaşlara gönderdik; mera alanlarını özel sektöre, imara açtık, şuraya açtık, buraya açtık. Şimdi ortada ot yok, hayvancılık yok. Çözüm ne? Çözüm elbette ithalat. Yaptığımız ithalatın miktarı ne? Arkadaşlar, 5 milyon büyükbaş ya! 5 milyon büyükbaş! 3 milyon küçükbaş, 300 bin ton et. Şu anda ne yapıyorsunuz, biliyor musunuz? Burada oturuyorsunuz, Mecliste et ucuz, Et Balık Kurumunun şu anda depolarda 50 bin tonun üzerinde eti var, kasaplarda et satılmıyor. sadece geçen yıl 3 tane şirketi etten zengin ettiniz, çiftçi desteğinden de 150 milyon oraya aktardınız.

Değerli arkadaşlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sarıbal, lütfen tamamlar mısınız konuşmanızı.

Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Arkadaşlar, samimiyseniz, 2023 hedefleri denen bir paradigmanız varsa, bir iddiamız, bir ütopyanız varsa bu yazdıklarınız ile yaptıklarınız büyük çelişki içeriyor. Bu ifadelerle, bu yazılarla bugüne kadar tarımı tarumar ettiniz, darmadağın ettiniz. Bundan sonra da belli ki 2023 yılında gıda egemenliği, gıda güvenliğiyle tamamen dışa bağımlı, tamamen dışarıdan gelecek ürünlerle halkımızın karnını doyurmayı düşünüyorsunuz. Bunun tek adı var: "Biz bu ülkede üretim istemiyoruz, biz bu ülkede üretmek istemiyoruz. Biz tamamen dışarıya bağımlı bir tarım politikası yönetmek veya götürmek istiyoruz." Ne su politikanız doğru ne toplulaştırma politikanız doğru ne ithalat, ihracatla ilgili bir tek bir şey yazmamışsınız, o doğru.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bütünyle bugüne kadar getirdiğiniz politikalara devam edeceksiniz çünkü sorunun gerçek çözümüne dair bir tek madde bile yok.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sarıbal.

Değerli arkadaşlar, konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, soru-cevap bölümüne geçiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, bir usul sözü alabilir miyim?

BAŞKAN – Vereyim, buyurunuz efendim.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, bugün Genel Kurulda da Plan ve Bütçe Komisyonunun gönderdiği bir teklif görüşüldüğü için ya Komisyona ya da Genel Kurula ara verilmesini talep ettiğine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, yaklaşık yedi küsur saat konuştuk Sayın Başkanım.

Az sonra, arkadaşlar, birkaç dakika içinde aşağıda Genel Kurulda bizim burada iki gün boyunca konuştuğumuz torba yasa geliyor. Belki takip ediyorsunuz mutlaka.

Şimdi, arkadaşlar, biz az sonra tek tek buradan aşağı inip konuşmalarımızı yapmak durumundayız ve inanın, şurada bir yandan burayı dinlerken bir yandan konuşmalarımızı hazırlıyorduk, aşağıdaki torba yasa üzerine odaklanmaya çalışıyorduk.

Şimdi, Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar, burada kalkınma planı gibi gerçekten beş yılımızı ilgilendiren bir program var, plan var ve bunun üzerine biz saatlerdir konuştuk. Sayın Cumhurbaşkan Yardımcısının görüşlerini çok merak ediyoruz konuşmalarımız üzerine. Hemen ardından soru soracağız, cevap alacağız, sonra önergeler var ve bunların savunmasını yapacağız, önergelerimizin gerekçelerini açıklayacağız ama bu sırada da bir yandan aşağı gidip bir yandan buraya geleceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bunu kabul etmiyoruz.

Benim önerim şu arkadaşlar: Her ikisi de çok önemli, bakın, torba yasa da çok önemli, belki kalkınma planı ondan da daha önemli. Biz burada olmak istiyoruz. Bu çerçevede Sayın Başkanımızdan talebidir, lütfen Meclis Başkanlık Divanıyla görüşün Sayın Başkanım, ya orası ara versin, ya burası ara versin, ona göre şu görüşmelerimizi tamamlayalım ve öyle devam edelim çünkü bütün arkadaşların sanıyorum benzer talepleri vardır. Benim bu konuda net bir talebim var. Bu şekilde devam edersek inanın bu Kalkınma Planının görüşmeleri akamete uğrar, eksik kalır.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, biz, tabii, devam etmek durumundayız çünkü neticede tüm partilerce alınmış bir karar var. O karar gereğince bugün bu çalışmayı biz tamamlamak zorundayız. Dolayısıyla ben soru-cevap bölümüne geçiyorum. Soru sormak isteyen arkadaşlara söz vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, bu şekilde geçerse ben şimdi ineceğim. Siz konuşacak mısınız bilmiyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaboğlu...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, ama böyle olur mu? Nasıl olacak?

BAŞKAN – Ama grupla konuşun, kendi grup başkanlarınızla lütfen konuşun. Bana değil, kendi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Grup Başkanımızla bunu böyle konuştum ben. İki tarafın karşılıklı konuşması gerekir. Siz bu konuda görev alın, sorumluluk alın.

BAŞKAN – Ben arkadaşlara ilettim bunu, böyle bir sorun olduğunu, bu sorunun çözümü noktasında gruplarla görüşeceklerini ifade ettiler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama geri bildirim almadınız herhâlde henüz.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, ben...

Müsaade edin, soru-cevabı tamamlayalım.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)DİĞER İŞLER (Devam)

1.- On Birinci Kalkınma Planının (2019-2023) Sunulduğuna Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/777) (Devam)

BAŞKAN - Sayın Kaboğlu, buyurun efendim.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Son konuşmayla ilgili olduğu için, kamu yararıyla başlıyorum sorularıma. Bu programda, kalkınma planında ÇED -çevresel etki değerlendirmesi- kavramı neden yer almıyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Çünkü kentleşme var, hızlı kentleşme var, gerçi Anayasa’da madde 23 ve 57 açıkça planlı kentleşmeden bahsettiği hâlde, orada bile planlama yok. Oysa öte yandan madde 63/56 dikkate alındığı zaman kırsal, kentsel ve kültürel çevre bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Şimdi, bu açıdan Anayasa’mızda açık dayanağı bulunduğu göre çevresel etki değerlendirmesi yer almıyorsa o zaman bu çevre korumasını, tarihsel, kültürel değerlerin korunmasını, Türkiye ülkesinin arazileri dâhil olmak üzere korunmasını nasıl sağlayacağız? Birinci sorum bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – İkinci sorum ise paragraf 738’de “Yürütmenin hukuka bağlılığı, nesnelliği, şeffaflığı ve hesap verebilirliği güçlendirecektir.” deniyor. Yürütme Cumhurbaşkanı tarafından temsil edildiğine göre ve Cumhurbaşkanı da sorumsuz olduğuna göre, hesap verebilirlik mekanizması bulunmadığına göre, bu paragrafta acaba bir Anayasa değişikliği mi öngörülmektedir? Çünkü Anayasa değişikliği yapılmadan Cumhurbaşkanı hesap vermek durumunda değildir, tamamen sorumluluktan bağıstır.

Bir diğer sorum, üçüncü sorum: Paragraf 748’de yer alan, “Yargıda hedef süre uygulaması vasıtasıyla sistemin şeffaflığı artırılacak ve makul sürede yargılanma hakkı...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ama lütfen sorunuzu sorarsanız...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Ama sorunun dayanağını koymadan soru sorulmaz ki.

BAŞKAN – Lütfen buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – “Sistemin şeffaflığı artırılacak ve makul sürede yargılanma hakkı daha etkin korunacaktır.” denmektedir. Şimdi bu hedef acaba yaklaşık 150 bin kişinin yargıya ulaşma hakkı bulunmayan ve Olağanüstü Hâl İşlemleri İnceleme Komisyonu önünde dosyaları bulunan kişileri de kapsıyor mu, kapsaması gerekmiyor mu? Çünkü eğer onların önü açılmaz ise yargı mercilerine ulaşamadıklarına göre acaba böyle bir paragrafın bir anlamı var mı, kalıyor mu?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bitireceğim.

BAŞKAN – Bakın, on dakika süremiz var, üç dakika verdim size.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sevgili Başkan, kötüye kullanmıyorum ben. Ama 3 kez kesildi.

BAŞKAN – Ama bakın, üç dakika süre verdim. Lütfen sorun, sorunuzu sorun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Böyle süre pazarlığı yapılmadı.

BAŞKAN – Hayır, hayır, on dakikadır soru-cevap bölümü.

Lütfen buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Soru 4: Geriye götürülmezlik ilkesi metinde, Kalkınma Planında yer aldığına göre, olumlu bir ilke, Türkiye bütününde millet bahçeleri öngörülüyor ve bu geriye götürülmezlik ilkesi gereği betonlaşmış ve esasen yeşillendirilmesi gereken alanların millet bahçelerine tahsis edilmesi gerekmiyor mu? Örneğin Validebağ gibi doğal sit alanı geriye götürülmezlik ilkesi gereği millet bahçesi yapmaya engel değil mi?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaboğlu.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – 5’inci soruyu sordurmuyorsunuz. Peki, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ya, lütfen, dört dakika verdim. On dakika tüm Komisyon üyelerimiz için.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Öyle bir kural var mı Başkan?

BAŞKAN – Evet, on dakika uyguluyoruz soru-cevapta.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz kuralları iyi bilen kişisiniz Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Sayın Karabıyık, buyurun.

Vaktimiz olursa yine vereceğim size son sorunuz için.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler.

Dün sorduğum sorulara aslında yanıt alamamıştım. Ne istihdam oranı hesaplamasıyla ilgili ne de diğer sorularına ama şu anda bir sorum var çünkü bu sorunun cevabını hiçbir yerden alamıyorum. İŞKUR’u aradım -bu soruyu buraya getirmek istemezdim ama- dediler ki: “İstatistiklerde var.” Aradım, yok, olmadığını söyledim. Bana şöyle bir cevap verdiler “İstatistiklerde olan şeylerin dışında hiçbir şeyi vermemiz istenmiyor, talimat böyle.” dediler.

Şimdi, ben sorumu size yöneliyorum çünkü ben bilgi edinme hakkımı da kullandım, 2 defa da yazdım, cevap da gelmedi. Sorum şu: Bu toplum yararına programlar vardı, çeşitli illerde uygulanmıştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LALE KARABIYIK (Bursa) – Bitirebilir miyim?

Bu programa kaç kişi başvurdu, kaç kişi talep etti, kaç kişi alındı, alımlar nasıl yapıldı, hangi ilde ne kadar bu program kapsamında yıllar içinde kaç lira ödeme yapıldı? Lütfen bu sorunun cevabını artık bana bir verin, memnun olacağım veya yazılı gönderin.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız, dün sorduğumuz sorulara soru işareti koymadığımız zaman cevap vermediniz. Ben soru işareti koyacağım aslında tekrar konuşmamdaki şeylere.

Bu nükleer santrale gerçekten ihtiyacımız var mı? Sonra bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farkları konusunda bir alt başlık olarak koymanızı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Tarımın neden gayrisafı yurt içi hasıladan payını düşürmeyi hedefliyorsunuz, yükseltmeyi değil?

Demokrasi kalkınma ilişkisi üzerine vurgu yapmıştım. Bununla ilgili ben -yeterli- tatmin olmadım cevaplarınızdan. Bu konuda, özellikle bugün Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş'ın mahkemede yargılandı ve üç yıldır cezaevinde durduğu, ortada hiçbir iddia yokken bu Türkiye'de demokrasi kalkınma ilişkisini tekrar değerlendirmenizi rica ediyorum.

Ve Sayın Bülent Arınç'ın maaşını sorgulayan insanlara “Edepsiz!” demesini nasıl karşılıyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Dört sorum var. Aslında konuşmanın içeriğinde sormuştum.

GAP, KOP ve DOKAP'la ilgili kalkınma planında herhangi bir ilave, bir ekleme, bir içerik söz konusu olacak mı?

Sokak hayvanları ve hayvan hakları hakkında sadece bir madde, o da yerel yönetimlere verilen bir görev icabı geçiyor. Sokak hayvanları ve hayvan hakları kapsam içerisinde düşünülüyor mu?

“Mazotun yarısı benden” uygulamasından vaz mı geçiliyor? Burada “Başta mazot ve gübre olmak üzere maliyetlerdeki değişimler dikkate alınarak girdi destekleri belirlenecektir.” diye kalkınma planına bir madde koymuşsunuz. Demek ki bundan da vazgeçilecek gibi görünüyor.

Ve bir son sorum da, çevrenin korunması bölümü altında ÇED kapsamında bir madde var. 2009/7 sayılı Genelge yani mahkeme kararlarını aşıp arkadan dolanan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bitiriyorum, son cümlem...

Mahkemenin esastan aldığı kararları ve yürütmeyi durdurma kararlarını da arkadan dolanarak ısrarla ÇED verilmesi çabasını öngören 2009/7 sayılı Genelge'nin iptali ve buna yönelik ÇED süreci kalkınma planı içerisinde yer alacak mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şimşek...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Irak Hükûmeti Türkiye’den üzüm alımını durdurmuştur. Şu anda üzüm sezonu Mersin’de başlamış, neredeyse sezon yarı olmak üzeredir. Diğer yaş sebze meyvelere de, çekirdekliilere de ton başı 300 dolar gümrük vergisi koymuştur. Yine yumurta üreticileri zor durumdadır, yumurta alımını da durdurmuştur. Acilen Irak Hükûmetiyle görüşülerek üzüm ihracatının serbest bırakılması... Yine kuru üzüme destek veriliyor ama sofralık üzüme destek verilmiyor. Ton başı bunlara da destek verilmesi. Çitçilerin Ziraat Bankası ve tarım krediye olan borçlarının acilen ertelenmesi. Yoksa önümüzdeki birkaç ay içerisinde çok vahim durumlarla karşı karşıya kalabiliriz. Bu konuda gerekli tedbirlerin alınmasını ve ticaretinin büyük bir kısmını Irak’la yapan, özellikle seçim bölgem, Türkiye’nin en çok ihracat yapan ili Mersin’in yaş sebze meyve ihracatının Irak’la devam etmesini bildiriyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Böke...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum.

Doğrudan yabancı yatırım konuşmuşken bir süredir Volkswagen’in Türkiye ile Bulgaristan arasında bir yeni yatırım yeri aradığına dair haber çıkıyordu. Hatta şirket de bu süreci doğruladı. Ama son çıkan haberlere göre Türkiye seçilmemiş gibi gözüküyor. Seçildi mi, seçilmedi mi? Seçilmediyse neden seçilmediğine dair sizlerin görüşünü merak ediyorum. Özellikle de İzmir’in vekili olarak bölgemizin tercih edileceği söylenmişti.

Dün Sayın Elvan “Mersin Limanı yerine Doğu Akdeniz’de bir liman.” denmesine dair kaygıları dile getirmişti ama Mersin vekillerinden kaygı devam ediyor. Onun düzeltilerek On Birinci Kalkınma Planı’yla uyumlu bir biçimde “Mersin” olarak yazılması talebimizi burada ortaya koymuş olayım.

Bir soru da, madde 477.1’de diyor ki: “Dezenformasyon kampanyalarına karşı doğrulama platformları desteklenecektir.” Acaba onun yerine dezenformasyon yayan, saraydan beslenen siyaseti değiştirmeyi düşünür müsünüz?

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Şahin...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Benim iki sorum olacak.

Birincisi: Kalkınma planında “Sağlık” başlığı altında şöyle bir madde var: “Geleneksel ve tamamlayıcı tıpta merkez sayısı ve kamu hastanelerindeki ünite sayısı artırılacak,” diyor. Son zamanlarda görüyoruz ki devamlı pozitif tiptan uzaklaşıyor ve ayrılan maddi kaynaklar pozitif tiptan ziyade geleneksel tıba doğru kaydırılmak üzere. Sormak istiyorum, aynı şekilde yatırım miktarını pozitif tıp için de kullanacak mısınız?

Diğer bir sorum da şu olacak: İnşallah tabii, Volkswagen’in yatırımı Türkiye’de olur. Bizler de Balıkesir milletvekili olarak Volkswagen’in yatırımının Balıkesir’de olmasını temenni ediyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Keşir...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkan, kadın hakları ve aile bütünlüğü politikaları birbirinin hasmı ve rakibi midir? Aslında bunu sormak istiyorum. Az önceki konuşmacının “Ev bir suç mahallidir.” ifadesini kesinlikle kabul etmediğimi ve bunun maksadı aşan bir cümle olduğunu düşünüyorum. Hem kadın haklarını savunurken hem de aile bütünlüğünü korumak mümkün müdür?

BAŞKAN – Sayın Katırcıoğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayfa 62’de “Piyasa Gözetimi ve Denetimi (PGD) alanında ilgili kuruluşların görev ve sorumluluk alanları netleştirilecek, özel sektör ve STK’ların yetkili kuruluşlarla işbirliği geliştirilerek PGD faaliyetlerinin etkinlik ve verimliliği artırılacaktır.” Bu PGD’yi ben ilk defa duyuyorum. Nedir bu? Bunu açıklarsanız sevinirim.

BAŞKAN – Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Çok teşekkür ederim.

Öncelikle “Destekleme yapacağız.” diyorlar. Ne demek istiyorsunuz “destekleme” derken? Ne kadar doğrudan destek, ne kadar üretime destek, ne kadar prim öngörülüyor, hiçbir açıklaması yok.

Yine destekleme modeli içerisinde daha önce gayrisafı yurt içi hasılanın yüzde 1’i olan ama bugüne kadar hiç verilmeyen ya da eksik verilen bu yüzde 1’lik kısım üzerinde herhangi bir öngörü var mı, herhangi bir değişiklik var mı?

İkincisi: Biraz önceki konuşmamda söyledim, bu çiftçi borçlarıyla ilgili bu kalkınma planında en ufak bir açıklama yok.

Üçüncüsü: Tarım alanlarının koşulsuz bir şekilde korunmasına dair ne düşünüyorsunuz? Burada herhangi bir madde yok. Tarımsal üretimi artıracığınızı söylüyorsunuz, nasıl?

İthalat ve ihracatla ilgili öngörünüz nedir? Yani burada bir açıklama yok. İthalat ve ihracat konusunda tarımda ne düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tatlıoğlu...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim.

Bursa Türkiye’nin yurt içi ulaşımında en engelli büyük şehri ve yıllık 5 milyar dolarlık bir dış ticaret fazlası veren bir şehir. Burada önemli bu, kalkınma planında özellikle ulaşım, lojistik ve demir yolları. Bu yüksek hızlı trenin tasarruf genelgesine uğradığını biliyoruz. Kalkınma planı çerçevesinde bu türlü önemli yatırımların tekrar uygulamaya konulması mümkün mü?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Planda asgari ücretle ilgili herhangi bir hedef görmedik ama şunu ifade etmek istiyorum: Asgari ücreti kaç dolar hedefliyorsunuz? Böyle bir hedefiniz var mı? Asgari ücretin belirlenmesinde asgari ücretlinin kendisinin dışında ailesinin de ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde hesaplamaya dâhil etmeyi planlıyor musunuz?

ILO’nun 131 sayılı Sözleşme’sini bu bağlamda onaylamayı düşünüyor musunuz?

Kamuda ve özel sektörde taşeron işçiliğini tamamen kaldırmayı düşünüyor musunuz? Böyle bir hedefiniz var mı?

Sendikalaşmanın ve örgütlenmenin önündeki engelleri kaldıracak mısınız, böyle bir hedefiniz var mı, bunun için neler yapmayı planlıyorsunuz? İş kazalarını ve meslek hastalıklarını önlemek için ciddi bir hedef ortaya konulmamış bu planda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, tamamlayın lütfen.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bu hedefi ortaya koymak için biliyorsunuz iş kazalarında her yıl ortalama 2 bin işçimiz yaşamını yitiriyor, her gün 4 işçimiz yaşamını kaybediyor. Bu oranları, bu ölüm oranlarını düşürmek için hangi hedefleri düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akin, buyurun.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Sayın Başkan, teşekkürler.

Sayın Başkan, sonuçta bu bir projeksiyon ve buradan bir sorum var: Eğer F35’ler bize verilmezse F35 parçası üreten sanayimize, sanayicimize toplam maliyeti nedir? Karşılıklı ambargo hâlinde savunma sanayisi ihracatımız nasıl etkilenecektir?

Sayın Başkan, bir de enerjiyle alakalı: Yükselen enerji fiyatları hakkında ne düşünüyorsunuz? YEKA’yla alakalı... Yerli üreticiye YEKA’da şans verecek misiniz? Enerji verimliliğinde planladığınız program nedir? Çünkü enerji verimliliğinde bir türlü planladıklarınızı yapamadınız.

Ayrıca yerli kaynaklar içinde bütün yerli kaynaklarımızı kullanmak için planlarınız nelerdir?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir soru atlamışım, özür dilerim.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, kamu-özel iş birliği projelerinin beş yıllık ve on yıllık olarak, projeksiyon olarak hazineye olacak yükleriyle ilgili dün de sorulmuştu, sanıyorum süre yetmedi. Bununla ilgili lütfen projeksiyonu bize verir misiniz?

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, bir de şimdi Sayın Başkanımız size üç saat de verse bu sorulara yetmez. Bu sorulara cevapları alamadıklarımızı yarın yazılı olarak almamızı -dünkü ve bugünkü olarak, eksikleri inceleyip tutanaklardan- Genel Kurul öncesi yani yarım akşama kadar almamızı öneriyorum eğer uygunsa Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Eğer Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız uygun görüyorsa o takdir benim değil...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim önerim Genel Kurul öncesi.

BAŞKAN – Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, Sayın Paylan’ın söylediği şey şu...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani üç saatte verse yeterli.

BAŞKAN – Sorular cevaplandırılmıyorsa onların yazılı cevaplandırılması. Şimdi onun değerlendirmesi size ait tabii ki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Genel Kurul öncesi yazılı olarak Bütçe Başkanlığımıza ulaştırma şansınız olursa ona göre Genel Kurulda değerlendirmemizi yaparız. Cevap veremediğiniz sorularımıza, tutanakları inceleyip...

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Vermeye, yetiştirmeye çalışırız ama hepsini yetiştirebilir miyiz bilemiyorum. Elimizden geldiği kadarıyla çalışırız.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii İkinci Bölümle ilgili konuşmalar tamamlandı, soru kısmı tamamlandı.

Şimdi sorulara cevap vermek, yine görüş, eleştiri ve yapılan katkıları değerlendirmek üzere Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız Fuat Oktay Bey’e söz vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Oktay.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

On Birinci Kalkınma Planı'nın görüşüldüğü bu ikinci günde Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyelerinin hepsine, iki gün boyunca verdikleri değerli eleştirisi ve katkılardan dolayı tekraren yürekten teşekkür ediyorum.

İki gün boyunca yöneltilen soruların ve eleştirilerin başında, On Birinci Kalkınma Planı'nın hedefleri eleştirilmekte ve bu hedeflere nasıl ulaşacağımız sorulmakta. Planın içeriğinin önceki planlara göre zayıf ve planın da aslında -bu dün de ifade edildi- kötü olduğu ifade edildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Bu sorularla ilgili dün gerekli cevapları vermeye çalıştım. Bugün yine değinmeye çalışacağım.

On Birinci Kalkınma Planı'nda yer alan “Makroekonomik Politika Çerçevesi” başlığı altında, gelecek döneme ilişkin olarak tam işleyen serbest piyasa ekonomisi hedefinin sağlanması için makroekonomik yönetimin temel prensiplerine ve hedeflerine ayrıntılı şekilde yer verilmiştir.

On Birinci Plan, ayrıca sektörel önceliklendirmeyi ön plana çıkararak kaynak tahsisini yönlendirmekte; bu sayede uygulamanın güçlendirilmesini amaçlamaktadır. Öyle ki planda 2023 hedefleri küresel ekonomideki mevcut beklentiler ve bunun ülkemize yansımaları göz önüne alınarak ciddi oranda revize edilmiştir. Uzun vadede 2023 hedeflerimizden vazgeçmediğimizi dün yine ifade etmiştik detaylı şekilde. On Birinci Kalkınma Planı bu yönde önemli bir çerçeveyi yine bize makul bir şekilde sunmaktadır.

Bu planda sadece makroekonomik hedefleri değil, bu hedeflere ulaşmada yatırımı, üretimi ve ihracatı artırmaya yönelik somut bir yaklaşım geliştirdik. Biz, plan döneminde ortalama yüzde 4,3 büyümeyi yakalamayı hedefledik ve bunun mikro bağlantılarını da kuruyoruz.

İşsizlik rakamları yüksekken, plan dönemi sonunda gayrisafi yurt içi hasılanın 1 trilyon dolara ve kişi başına düşen gayrisafi hasılanın da 12.484 dolara çıkmasının mümkün olup olmadığı yine soruldu. 2019 yılında yaşanan işsizlik oranlarındaki artışın 2020 yılından itibaren artan istihdam imkânlarıyla ilave 4,3 milyon yeni istihdam artışı sağlanarak 2023 yılında yüzde 9,9'a gerilemesini beklediğimizi planda ifade etmiş bulunuyoruz.

Bu hedeflere göre, planda yer alan büyüme patikasında 2023 yılında sermaye stoku artışının büyümeye yüzde 48,9 oranında, istihdam artışının büyümeye yüzde 37,2 oranında ve verimlilik artışının da büyümeye yüzde 13,9 oranında katkı vermesi beklenmektedir. Bu katkılar ekonomimizin potansiyeliyle de uyumludur. Bu sayede yıllık ortalama yüzde 4,3'lük büyümeyle enflasyonda öngörülen düşüşle birlikte 2023 yılında cari gayrisafi yurt içi hasılanın 7,5 trilyon TL'ye, dolar cinsinden de yine 1,1 trilyon dolara ulaşmasını beklemekteyiz. Bunu da yine planda net bir şekilde ifade etmiş bulunuyoruz.

Şimdi bu politika ve tedbirlere biraz daha ayrıntılı şekilde değinmek istiyorum. Böylelikle yine yöneltilen birçok sorunun cevabına da değinmiş olacağım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; On Birinci Kalkınma Planı'nı rekabetçi üretim ve verimliliği odağımıza alarak hazırladık. Ülkemizin teknolojiye dışa bağımlılığının azaltılması ve buna bağlı olarak imalat sanayisinde yapısal dönüşü sağlayabilmek için sektörel önceliklendirme yaklaşımını ortaya koyduk. Bu çerçevede imalat sanayisindeki tüm sektörlerin ticaret, üretim, katma değer, istihdam ve teknoloji düzeylerini karşılaştıran ve sektörler arası ileri ve geri bağlantılarının analizini

yapan çalışmalarla ülkemize orta ve uzun vadede rekabet gücü kazandırarak daha hızlı bir büyümeye yöneltecek sektörleri belirledik. Bu kapsamda plan dönemi sonunda imalat sanayi ihracatını 158,8 milyar dolardan 210 milyar dolara çıkarmayı, yüksek teknolojlili sektörlerin ihracatımız içerisindeki payını yüzde 3,5'ten yüzde 5,5'e çıkarmayı, orta yüksek teknolojlili sektörlerin ihracatımız içerisindeki payını yüzde 36,4'ten yüzde 44,2'ye çıkarmayı hedefliyoruz.

Bu çerçevede, sanayileşme sürecimizin güçlü bir finansal yapıyla desteklenmesini teminen KOSGEB desteklerinin imalat sanayi içerisindeki payını yüzde 48'den yüzde 75'e; Türk Eximbank desteklerinin ihracata oranını da yüzde 26'dan yüzde 29'a çıkarıyor olacağız. Benzer şekilde Kalkınma Yatırım Bankacılığı kredi hacmini yüzde 8,1'den yüzde 12'ye çıkaracak şekilde kaynak sağlıyor olacağız.

Sanayileşmenin hızlandırılması amacıyla belirlemiş olduğumuz öncelikle sektörlerin imalat sanayisi içerisindeki payını da yüzde 35'ten yüzde 43,4'e çıkaracağız.

Kalkınma planı döneminde teknoloji odaklı sanayi hamlesi programını ülkemizin ihtiyaçları ve kaynakları çerçevesinde öncelikli sektörlerde belirlenecek ürünlerde entegre bir biçimde hayata geçirecek sektörel önceliklendirmeye dayalı daha hızlı bir ekonomik büyüme patikasına ulaşmayı sağlayacağız.

KOBİ ve girişimcilere yönelik patika ve tedbirlerin yetersizliğinden yine bahsedilmiş ve planda, rekabetin sadece rekabet gücü bağlamında ele alındığı ifade edilmiştir.

Yine üretimde dışa bağımlılığımızı azaltmak için alınan tedbirler sorulmuş, savunma sanayisinin rekabet gücüne ilişkin değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Yerli üretimin ve teknolojik kabiliyetlerin geliştirilmesi amacıyla bağlayıcı ve yönlendirici karar almak üzere Sayın Cumhurbaşkanımızın başkanlığında Sanayileşme İcra Kurulu oluşturulacaktır. Kurul, sanayileşmeye ilişkin ortak stratejileri geliştirecek, eş güdümü sağlayacak, uygulamaları izleyecek, kamu alımları ve yerli üretime ilişkin esas ve usulleri belirleyecek, kamu idarelerinin ortak alım yapmalarını sağlayacak sanayileşmeye ilişkin bütçe kaynağının kullanılmasına karar verecektir. Aslında diğer bir ifadeyle bu, savunma sanayisinde oluşturduğumuz ekosistemin savunma sanayisi dışındaki sektörlerde de oluşturulmasına ilişkin bir çalışmadır.

Savunma sanayisinde ülkemizin rekabet gücünün en temel göstergesi ihracattır. 2013 yılında 1,6 milyar dolar olan savunma sanayisi ihracatımız 2018 yılında 2,2 milyar dolara yükselmiştir. Plan dönemi sonunda ihracatın 10 milyar dolara çıkarılması hedeflenmektedir. Savunma sanayisinin, teknolojik kabiliyetlerin geliştirilmesinde ve sivil kullanım imkânı olacak yeni ürünlerin geliştirilerek yine imalat sanayisinin rekabet gücünün artırılmasında büyük önem taşıdığını hepimiz biliyoruz.

İnternet, GPS, ses tanıma gibi günlük hayatımızda yaygın olarak kullandığımız pek çok öncü teknoloji savunma sanayisi kökenlidir. Bugün çok konuşulan yapay zekâ ve robot teknolojilerinin gelişiminde de savunma sanayisi öncülük yapmaktadır.

Savunma sanayisinin kamu alımları ve kamu destekleri konusunda uluslararası anlaşmalarda ayrıcalıklı bir konumunun olduğu da bilmekteyiz. Aslında burada yine ifade etmeye çalıştığımız şeylerden biri, savunma sanayisinde geliştirdiğimiz teknolojilerin yine sivil alanda da kullanılmasını teşvik edecek şekilde bir mekanizmanın oluşturulması ve teknoloji transferinin ülke içinde sağlanıyor olması dolayısıyla hem sivil alandaki gelişmelerin hızlandırılması, aynı zamanda da kaynak kullanımında da verimliliğin artırıldığı daha etkin bir yapının gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; kalkınma planı dönemi boyunca yapacağımız yatırımlarla AR-GE harcamalarının millî gelire oranını yüzde 0,96'dan yüzde 1,87'e çıkaracağımızı ifade etmiştik. Bu harcamaların içerisinde özel sektörün payının da yüzde 56,9'dan yüzde 67'ye yükseltmeyi hedefliyoruz. Araştırma geliştirme işlevini güçlü bir biçimde sürdüreceğiz şekilde tam zamanlı, eş değer AR-GE personel sayımızı beş yılda 2'ye katlayarak 154 binden 300 bine çıkaracak beşerî sermaye yatırımlarını ve destekleri plan kapsamında öngörmüş durumdayız. Bununla ilgili de yine tüm ilgili bakanlıklarımız, kurum ve kuruluşlarımız da mikro düzeyde çok daha detay çalışmaları yürütmektedirler.

Sanayileşmenin gerektirdiği insan gücünün yetiştirilmesi amacıyla plan döneminde eğitim yatırımlarına özel önem veriyoruz. Bu kapsamda, mesleki ve teknik eğitim liselerine giden öğrencilerin toplam ortaöğretim öğrencileri içerisindeki payını yüzde 34,9'dan yüzde 40'a çıkarmayı hedefliyoruz. Okullaşma oranını da plan dönemi sonunda yüzde 100'e çıkaracağız. Eğitimde beşerî ve fiziki altyapının iyileştirilmesi kapsamında okul öncesi eğitim oranını yüzde 100'e çıkarmayı hedefliyoruz. Tekli eğitime geçişle bu hedefimizi destekleyecek ve eğitim kademelerinde okullaşma ve tamamlama oranlarını artıracaktır. Bu konuya dün daha detaylı girdiğim için hem kamuoyuna yayınladığımız 2023 vizyon belgesi ve onunla alakalı da detay çalışmaları dün ifade ettiğim için bugün yine aynı detaya girmek istemedim.

Rekabetçi üretim ve verimliliğe odakladığımız bu plan döneminde mesleki ve teknik eğitime yönelik laboratuvarlar ve atölyelerin modernizasyonunu sağlayacak mesleki ve teknik eğitim ve iş gücü piyasası arasındaki bağı güçlendireceğiz. Aslında bu da yine fiilen başlamış bir uygulamadır, politikanın ötesine geçmiş durumda. Özellikle özel yeteneklerin ihtiyaç duyulduğu sektörler itibarıyla ilgili sektörlerle sivil toplum örgütleri de buna dâhildir, organize sanayi bölgeleri de buna dâhildir, özel ihtisas liselerinin kurulması, meslek liselerinin kurulması nitelikli personel yetiştiriciliği ve dolayısıyla bunun hemen akabinde de hem eğitim aşamasında, öğretim aşamasında stajlarla doğrudan ilgili sektörle entegre edilmesi, sonrasında da iş garantisine gidecek bir yol haritasının çıkarılması. Bu çalışmalar fiilen başlamış durumdadır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; rekabetçi üretim ve iyi kamu yönetişiminin en önemli unsurlarından biri olan önceki adıyla “e-devlet”, şimdiki ismiyle “Dijital Türkiye”yle ilgili olarak da birkaç hususu belirtmek istiyorum.

Bugün burada ifade etmek isterim ki normal şartlarda yıl sonuna kadar tamamlanması planlanan Dijital Türkiye veya önceki ismiyle e-devlet, Türkiye Versiyon 1.0'ı planlanandan altı ay erken tamamlanarak kapsamdaki hizmetler Dijital Türkiye'ye entegre edilmiştir. Dolayısıyla bunun getirdiği kolaylıklar da hem bugün görülmeye başlanmıştır, bundan sonraki dönemde de yoğun şekilde bütün kamuoyunun ve buradaki üyelerimiz de dâhil olmak üzere her bir vatandaşımızın hissedeceği kolaylıklar olarak kamuyla işleyiş boyutunda bizlere, her bir bireye yansımaktadır.

Hizmet başına düşen ortalama evrak sayısı Dijital Türkiye Versiyon 1.0'ın tamamlanmasıyla birlikte ortalama 3,81 oranından 0,35'e düşürülmüştür. Buradaki hedefimiz sıfırdır. “Sıfır Belge Politikası” olarak adlandırdığımız bir kamu kurumu tarafından üretilen verinin, belgenin diğer bir kamu kurumu tarafından evrak olarak istenmemesi çalışmasına kalkınma planı döneminde de ısrarla devam edeceğiz. Yani bunu önceden de -yine hatırlıyorum- Plan ve Bütçe Komisyonunda geçen yıl detaylı bir şekilde yine ifade etmiştim “Bu konudaki çalışmalarımızı ısrarla sürdüreceğiz, Versiyon 1.0'ı da tamamlayacağız.” diye. Zamanından önce tamamlamış bulunuyoruz. Bunun daha böyle kısa ifadesiyle de vatandaşa hizmet boyutunda sıfır belgeyi de, belge esaslı değil, beyan esaslı hizmet üretimine geçen bir devlet yapısı demiştik. Bu çerçevede zaten 0,35'e düşürmüş durumdayız ortalama belge sayısını.

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılına giden süreçte, yıllar itibarıyla 2019'da Versiyon 1.1'i. Yani buradaki yaptığımız şey de kapsamın genişletilmesidir. 2023'ün Dijital Türkiye'sinde büyük verinin kullanılmasıyla "2.0" diye adlandırdığımız insan odaklı yapay zekâyı esas alan Dijital Türkiye 2.0 sistemine geçiyor olacağız. Dijital Türkiye Versiyon 2.0'la iş süreçleri, meslekler ve teknoloji alanlarında bütüncül bir dönüşümü sağlayıp ülkemizin ekonomik ve sosyal refahını daha üst seviyelere taşımış olacağız. Burada son derece kararlıyız ve bu çalışmalar da son derece disiplinli bir şekilde yürütülmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; On Birinci Kalkınma Planı'nın rekabetçi üretimi destekleyecek önemli politik alanlarından biri de ulaşımda yük taşımacılığını geliştirmektir. Yani "hızlı tren" diye ifade ettiğimiz veya özellikle hava yolu taşımacılığı, kara yolları boyutunda yolcu taşımacılığı diye belki öne çıkan şey, aslında bu dönemde yine plana da baktığınızda lojistik ve yük taşımacılığı olarak öne çıktığını orada da göreceksiniz. Özellikle üretime destek verecek şekilde yük taşımacılığı ağırlıklı olarak demir yolu yatırımlarımızı artıracacağız. Bu kapsamda, ana hattımızı 9.131 kilometreden 9.647 kilometreye çıkaracağız. Aslında burada nitelik olarak da artırıyoruz bu miktarı. Üretim merkezlerini ana hatlara ve limanlara bağlayacak demir yolu iltisak hatlarını 433 kilometreden 727 kilometreye çıkaracağız yani mümkünse nitelikli organize sanayi bölgelerinin veya nitelikli üretimlerin, buraları bir lojistik bütünlük olarak sağlamayı arzu ediyoruz. Modernizasyon yatırımlarımızla elektrikli ve sinyalli hatlarımızın oranını yaklaşık yüzde 45 seviyesinden yüzde 77'ye çıkaracağız. Böylelikle karasal yük taşımacılığında demir yolunun payını yüzde 5'ten yüzde 10'a artırmış olacağız. Aslında gideceğimiz daha çok yol var.

Üretime de destek verecek şekilde enerjide temel amaçlarımızdan birisi de kaynak çeşitliliğini artırmak yoluyla arz güvenliğini sağlamaktır. Zaten bizim nükleer enerjiyle ilgili gerek politikalarımız gerek de stratejilerimiz, uygulamaya dönük kararlarımız da bununla alakalıdır. Avrupa'nın veya diğer ülkelerin bundan vazgeçtiği konusunun o ülkelerde bulunan nükleer santrallerin sadece sayısına bakmakla söylemiden ne kadar uzak olduğunu görmek için yeterlidir diye düşünüyoruz.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması ise temel enerji politikalarımızdandır. Bu alanda yürütülen çalışmalar neticesinde 2002 yılında 12.305 megavat olan yenilenebilir enerji kurulu gücü 2019 yılı Temmuz ayı itibarıyla yaklaşık 2,5 kat artarak 43.418 megavata yükselmiştir. On Birinci Kalkınma Planı döneminde de yenilenebilir kaynakların kullanımının artırılması hedeflenmekte olup buna yönelik tedbir planda yer almaktadır, 491.1' den bahsediyorum. Ayrıca yenilenebilir enerjinin şebeke üzerinde oluşturduğu kısıtları gidermeye yönelik pompaj depolamalı HES'ler dâhil olmak üzere enerji depolama sistemlerinin önümüzdeki dönemde kurulması da amaçladığımız tedbirler arasındadır yine.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sanayileşmenin hızlandırılması için öncelik verilecek imalat sanayi sektörleri dışında plan kapsamında öncelikli alanlar olarak belirlenen tarım, turizm ve savunma sanayisinde önemli politika ve hedefler öngörmekteyiz. Tarım sektörüne yapacağımız yatırımlarla işletmeye alınan sulama alanını 2 milyon hektar artırarak 3,34 hektardan 5,34 hektara çıkaracağız. Bunun 750 bin hektarını bütçe imkânlarıyla, yine, kalan 1 milyon 250 bin hektarını ise alternatif finansman yollarıyla gerçekleştirmeyi hedeflemekteyiz ve bu çerçevede çalışmalar da başlatılmıştır. Toplulaştırılan tarımsal arazi miktarını ise 2,6 milyon hektar artırarak 3,6 milyon hektardan 6,2 milyon hektara çıkaracağız. Buradaki kararlılığımız özellikle bu iki alanda kesindir, toplulaştırma ve sulamayla ilgili. Tarım sektörü 2002 yılından bu yana öncelikli sektörler arasında yer almış, sektörün gelişiminin sağlanması amacıyla altyapının iyileştirilmesinin yanı sıra tarım kesiminde reformun gerçekleştirilmesi için yasal düzenlemeler yapılmış, sektöre verilen destekler de yine bu dönemde önemli ölçüde

artırılmıştır. Tarımsal destekler 1,9 milyar TL'den 14,5 milyar TL'ye çıkartılmıştır. Reel fiyatlarla 2002 yılında 70,9 milyar TL olan tarımsal millî gelir yüzde 52 oranında artırılarak 107,8 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Aynı dönemde toplam tarım ve gıda ürünleri ihracatı 3,7 milyar dolardan 17,2 milyar dolara yükselmiştir. Toplam tarım ve gıda ürünleri ithalatı ise 3,1 milyar dolardan 14 milyar dolara yükselmiştir. 2002-2018 döneminde tarım ve gıda ürünleri ihracat artışı ithalat artışından daha yüksek oranda gerçekleşmiş olup Türkiye tarım ve gıda ürünleri ticaretinde yine net ithalatçı değil, net ihracatçı bir ülkedir ama tarım ve gıdayla ilgili zaten ihtiyacımız olan gelişmenin biz de farkındayız ve bununla ilgili de birçok çalışmayı da yoğun bir şekilde sürdürüyoruz. Buradaki çalışmalarda aslında teşvik boyutuna baktığımızda da üreticiden tüketiciye ulaşabilecek gıda fiyatlarını da etkilemesi anlamında doğrudan kanalların oluşturulması da bunun içerisinde.

Tarımda On Birinci Kalkınma Planı döneminde tarımsal bilgi sistemlerinin geliştirilmesi temel önceliklerimiz arasında yer almakta olup bu bilgi sistemlerinin geliştirilmesi amacıyla yatırım programı kapsamında yürütülen projelerle önemli adımlar atılmıştır. Bu kapsamda tarım sayımının yapılmasına yönelik altyapı da tamamlanma aşamasındadır. Bu tarım sayımının yapılmadığının biz de farkındayız. Bununla ilgili biraz önce bir sayın vekilimiz de bunu ifade etti, yapılacaksa sağlıklı bir tarım sayımının yapılmasının önemine vurgu yaptı, biz de aynı görüşü paylaşıyoruz. Bugüne kadar tarım sayımı yapılmamasının nedeni yine 2001 yılında yapıldığı şekilde örnekleme dayalı sayım yapmak yerine Türkiye'nin tarım envanterini net olarak ortaya koyacak tam tarım sayımının gerçekleştirilmesi hedeftir. Gerekli bilgi altyapılarının oluşturulması ve tarım sayımının yapılması sonrası sürekli güncellenen bir tarım envanteri bilgi altyapısına sahip olunacaktır. Aslında dijitalleşme boyutundaki geldiğimiz nokta buradaki çalışmaları da kolaylaştıracak niteliktedir hız anlamında ve kalite anlamında.

On Birinci Kalkınma Planı döneminde küçükbaş hayvan sayısının artırılması amacıyla Sürü Büyütme Ve Yenileme Desteklemesi Projesi uygulamaya konularak yılı içerisinde doğup damızlık olarak kullanılmak üzere sürüye katılan her dişi kuzu ve oğlağa yine ilave destek verilecektir. Büyükbaş hayvancılıkta da hayvan sayısı ile birlikte niteliğinin artırılması için buzağı- aşı ve hastalıktan ari- işletme desteklerinin kriterleri yeniden belirlenecek ve destek tutarları artırılabilecektir. Bu dönemde küçükbaş hayvan sayısının artırılması için damızlık ithalatı yapılması söz konusu olabilecektir ise de büyükbaş hayvancılıkta damızlık ihtiyacımızın tamamının bu amaçla kurulan damızlık düve yetiştiriciliği merkezleri başta olmak üzere yurt içinden karşılanması hedeflenmektedir. Ayrıca hayvancılıkta en önemli maliyet unsuru olan yem maliyetlerinin azaltılması amacıyla kaliteli kaba yem üretimini artırmak için yine mera, mera ıslah çalışmalarına hız verilecek, yem bitkileri üretimi desteklenecektir. Aslında bu anlamda yine diğer bazı ülkelerle de bu anlamda yoğun bir iş birliği çalışması da sürdürülmekte, farklı bir model üzerinde çalışılmaktadır.

Ekonomik olarak sulanabilir tüm arazilerimizin On Birinci Kalkınma Planı döneminde sulamaya açılması –biraz önce zaten miktarları da ifade ettim- öngörüldüğünden ve arazi toplulaştırma çalışmalarımız kalkınma projesi bölgelerinde önemli ölçüde tamamlanmış olduğundan planda GAP, DAP, KOP ve DOKAP'ın içinde olduğu bölgesel bir önceliklendirme anlayışı benimsememiştir. Ayrıca havza bazlı destekleme modeli kapsamında bölgeler arası farklılıklar gözetilerek destekleme kapsamı ve tutarı belirlendiğinden bu konuda da bölgesel bir önceliklendirmeye ayrıca yer verilmemiştir. Plan döneminde 2 milyon hektar alanın sulamaya açılarak uygun olan tüm alanlarımız sulama altyapısına kavuşturulacaktır. Burada ifade ettim biraz önce; 1,25 milyon hektar alanın sulamaya açılması için geliştirilecek finansman modelleri üzerinde çalışmalar devam etmekte.

On Birinci Kalkınma Planı'nın tarım sektörüne ilişkin temel yaklaşımlarından birisi çiftçilerin üretim maliyetlerinin düşürülerek tarımsal üretimin sürdürülebilirliğinin sağlanmasıdır. Plan döneminde tarımsal destekler bu amaç doğrultusunda etkin olarak kullanılacaktır.

Yine, bir başka not var, onu da paylaşmak isterim sizlerle. Yine, tedbirler arasında planda bulunan “Tarım arazilerinin korunması, etkin kullanımı ve yönetimi sağlanacaktır.” politikasının altında da yine 7 adet detaylı tedbir yer almakta. Tarım arazilerinin tarım dışı amaçlı kullanım baskısının azaltılması, arazi bankacılığının kurulması, mirasçılara arazi ediniminde finansal destek sağlanması yine bu tedbirlere örnektir.

Sadece sanayi ve tarımda değil, hizmetler sektöründe de millî gelirimizi büyütecek önemli oranda katma değer artışları öngördüğümüz kalkınma planında turizm konusunda da önemli bir atılım yapacağımızı yine dün de ifade etmiştik, bugün de tekrarlamak isterim. Yapacağımız yatırımlar ve uygulamaya koyacağımız tanıtım programlarıyla ülkemize gelen turist sayısını 46,1 milyondan 75 milyona çıkarmayı, turizm gelirlerini ise 29,5 milyar dolardan dönem sonunda 65 milyar dolara taşımayı hedefliyoruz. Bununla ilgili 2019 yılında çok yoğun çalışmalarımız uygulama boyutunda da devam etmekte.

On yedi yıl boyunca verdiğimiz öncelik ve gerçekleştirdiğimiz teknoloji ve insan kaynağı yatırımlarıyla savunma sanayisi alanında 2002 yılında yüzde 25 olan yerlilik oranını yüzde 65'e taşıdık, bu dönem sonunda da yüzde 75'e ulaştırmayı hedeflediğimizi ifade etmiştik, bir kez daha tekrarlamak isterim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmelerde sıklıkla planın hukuk devleti, insan hakları ve demokratikleşmeye ilişkin bölümlerine yönelik eleştiriler gelmiştir. Bu eleştirilere cevaben yine planın genel yaklaşımına da değinmek isterim. Aslında bununla ilgili dün de bir değerlendirmede bulunmuştum. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ilk kalkınma planında hukuk devleti ve demokratikleşmeyi ana eksenlerden biri olarak belirledik ve buna özel olarak yer verdik. Bu bile tek başına bu alanlara verdiğimiz önemi göstermekte ama bu sadece planda görsel olarak ayrı bir eksenenden oluşan ve ayrı bir bölümden oluşan birim olarak asla kalmayacaktır. Bunu yine hep birlikte göreceğiz inşallah.

Hükûmetlerimiz, AK PARTİ hükûmetleri olarak hukuk devleti ve demokratikleşme konusuna özel önem veriyoruz. Hukuk devleti olmanın, demokratik hak ve özgürlüklerin vatandaşlarımız tarafından serbestçe kullanılmasının temel hak ve hürriyetlerin bir gereği olduğunu savunagelmekteyiz. Hükûmet olarak Anayasa'mızda da yer alan vatandaşlarımızın huzurunun, temel hak ve özgürlüklerinin korunmasının devletin teminatı altında olduğu hükmünün güçlü bir biçimde hayat bulmaya devam edeceğini kalkınma planımızda da özel bir vurguyla tekrarlıyoruz. 30 Mayıs 2019'da Sayın Cumhurbaşkanımızca kamuoyuna açıklanan, dün de ifade ettiğim yargıda vizyon belgesiyle plan hedeflerini de gerçekleştirmeye yönelik önemli bir adımı da atmış bulunuyoruz. Yine, dün bu konuda detaylı değerlendirmelerde bulunduğum için aynı çerçevede yine detaya girmek istemiyorum. Burada bununla ilgili plandaki uygulamaya ilişkin de yakında bunun daha uygulamaya dönük çıktılarını hep birlikte görüyor olacağız. Plana baktığımızda da yine orada 9 amacı altında ilgili tedbirlerimizi görüyoruz. Oraya baktığımızda yine amaçlar boyutunda hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi, yargı bağımsızlığı, tarafsızlığı ve şeffaflığının geliştirilmesi, insan kaynaklarının nitelik ve niceliğinin artırılması, performans ve verimliliğin artırılması, savunma hakkının etkin kullanımının sağlanması, adalete erişimin kolaylaştırılması ve hizmetlerden memnuniyetin artırılması, ceza adaleti sisteminin etkinliğinin artırılması, hukuk yargılaması ile idari yargılamasının sadeleştirilmesi

ve etkinliğinin artırılması ve alternatif uyumsuzluk çözüm yöntemlerinin yaygınlaştırılmasına ilişkin geliştirdiğimiz reform stratejisine ilişkin uygulamaları da yine dediğim gibi çok yakın bir gelecekte görüyor olacağız inşallah.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hükûmet olarak sivil toplumun gelişmesine özel önem verdik ve kurumsallaşmasını sağlamak üzere önemli adımlar attık. Hükûmetlerimiz döneminde ekonomik ve sosyal kalkınmanın önemli bir paydaşı hâline gelen, dinamik ve esnek yapılarıyla yerel ve ulusal düzeydeki ihtiyaç ve sorunlara cevap verebilen sivil toplum kuruluşlarımıza On Birinci Kalkınma Planı döneminde de yine daha önem veriyor olacağız. Bunu da benim dün ifade ettiğimi hatırlıyorum, soru geldiği için yine hızlı bir şekilde tekrarlamak isterim. Yine, planda sivil toplum alanında kapsayıcı bir çerçeve mevzuatı düzenliyor olacağız demokratik, katılımcı, çoğulcu, şeffaf ve hesap verebilir bir sivil toplumun oluşması için. Yine STK'lerin kamu yararı statüsünün vergi muafiyetlerinin yeniden düzenlenmesi, çocukların sivil toplum faaliyetleriyle tanışması ve gönüllülük bilincinin oluşmasına yönelik okullarda uygulamalar başlatılması, üniversitelerde sivil toplum merkezlerinin yaygınlaştırılması ve sivil toplum sertifika ve yüksek lisans programlarının açılması sadece öngördüğümüz tedbirlerden, politikalarından birkaçı.

Plan döneminde adaletin daha etkin ve hızlı bir biçimde sağlanabilmesini teminen yargıda hedef süre uygulamasıyla sistemin şeffaflığını artırıyor olacağız. Vatandaşların adalet hizmetlerinden memnuniyetinin artırılması da yine temel politikalarımız arasında yer almakta, bu çerçevede adalet hizmetlerinin kalitesinin artırılması önceliklerimiz arasında olmaya devam edecektir.

Yine, müsaade ederseniz sorulardan birkaçına cevap vermeye çalışayım sürem müsaade ettiği ölçüde. Bütçenin teklifi ilkesinin güçlendirilmesi hususu... Yine buna ilişkin bir soru vardı. 2000 öncesi dönemde onlarca bütçe dışı fon bulunurken iktidarlarımız döneminde bütçe dışı fonların sayısı 4'e indirilmiş, bütçe dışı fon ve döner sermayelerin kamu maliyesi içindeki ağırlığı önemli ölçüde azaltılmış, bütçenin teklifi ilkesi güçlendirilmiştir.

Plan döneminde bütçe dışı fon ve döner sermayelerin harcama ilkeleri düzenlenecek, uygulamalar standartlaştırılacak, ayrı hâlde bulunan mevzuat derlenerek sadeleştirilecektir. Tasfiyesi uygun görülen döner sermayeler ve özel hesaplar merkezî yönetim bütçesine aktarılacak, bütçenin teklifi güçlendirilecektir.

Yine, kamu-özel iş birliği projelerinin bütçeye yükünden bahsedilmişti. Kamu-özel iş birliği modeli kamu yatırımlarının kamu yararı getirdiği ve kamu yatırımıyla tedarikinden daha ekonomik ve harcama etkin olduğu durumda kullanılması gereken bir model olduğunu yine dün de ifade etmiştik. Planda makroekonomik dengelerle uyum, risk paylaşımı, çerçeve düzenleme, kapasite geliştirme gibi politikalarla uygulamaların iyileştirilmesi hedeflenmektedir. Bu nedenle plan sistematigi içinde belirlenen politikaların hayata geçirilmesiyle kamu-özel iş birliği modelinin kullanılmaya devam etmesinin bütçe üzerine kamu yatırımlarıyla yapılması durumundan daha fazla yük getirmeyecek şekilde hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Şeffaflık her tür tedarik yönteminde gerekli olup planda yer alan kamu-özel iş birliği uygulamalarının raporlanması politikası bu doğrultuda ele alınmaktadır.

Yine, bir başka soru... “Planda rekabet sadece rekabet gücü bağlamında ele alınmaktadır.” şeklinde bir yorum, tespit vardı. Rekabet hukuku ve politikasının nihai amacı piyasalarda rekabet ortamının sağlanarak yenilikçilik ve tüketici refahının artırılmasını sağlamaktır. Ülkemiz rekabet hukuku alanında oldukça gelişmiş bir kurumsal yapıya ve uygulama yetkinliğine sahiptir. Bu alandaki ülkemiz uygulamalarının başarısı Avrupa Birliği raporlarında da ifade edilmektedir. Planda iş ve yatırım ortamının iyileştirilmesi, AR-GE ve yenilikçilik ile girişimcilik ve KOBİ'ler bölümlerindeki

başta olmak üzere yer verilen politika ve tedbirler piyasalarda daha rekabetçi ortamın oluşmasını sağlayacaktır. Buna ek olarak planda öncelikli sektörler belirlenmiş ve bu kapsamda belirlenecek ürünler bazında sağlanacak desteklerle piyasaların daha rekabetçi hâle getirilmesi sağlanacaktır.

İmar affıyla ilgili gene bir soru vardı. “Bize sıkıntı yaratan etmenlerden birisi olacaktır.” şeklinde bir yorum vardı. “6306 sayılı Kanun çıkarılmasının üzerinden yedi sene geçmesine rağmen neden sadece iki strateji belgesi hazırlandı? Yeni dönemde de 81 il ilde çıkaracağınızı ifade ediyorsunuz. Nasıl yapacaksınız?” 6306 sayılı Kanun’un yürürlüğe girmesiyle birlikte kentsel dönüşüm uygulamaları –hepinizin malumu- ivedilikle başlatıldı. Kentsel dönüşüm uygulamaları temelde belediyelerce yürütüldüğünden kentsel dönüşüm strateji belgelerinin de belediyelerce hazırlanması amaçlanmıştır. İki belediyeden gelen talep üzerine bu iller için kentsel dönüşüm strateji belgesi hazırlanmış olup -bu iller Elâzığ ve Kilis- bunun yanında birçok belediyeye kentsel dönüşüm strateji belgesi hazırlanması için kaynak tahsisi yapılmış, teknik destek verilmiştir. Uygulamaların yaygınlaştırılması amacıyla tüm belediyelerden kentsel dönüşüm strateji belgelerini hazırlayarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığına göndermeleri de istenmiştir ve bunun çok sıkı bir takibi yapılacaktır, dolayısıyla 81 ilde strateji belgeleri tamamlanacaktır. Bunun yakın takipçisi de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olacaktır.

Bir başka soru... “2014 yılı bütçesinde güvenlikle ilgili kurumların bütçesi 40 milyar TL iken 2019’da 160 milyar TL’ye çıkmıştır. İçişleri Bakanlığı da dâhil olmak üzere güvenlikçi politikalara harcanan para beş yılda 4 kat artmıştır.”

Bu güvenlikle ilgili kurumların Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği ve mülga Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı olduğu değerlendirmesiyle 2014 ve 2019 yılları karşılaştırması yapılmıştır. Söz konusu kurum bütçelerinden 2014 yılında 51,9 milyar TL harcama yapılmıştır. 2019 yılında ise bu kurum bütçeleri için tahsis edilen ödenek tutarı 111,4 milyar TL’dir. Dolayısıyla ifade edildiği gibi bu kurumların bütçesi nominal olarak 4 kat değil, 2 katın biraz üzerinde artmıştır.

Diğer taraftan, yani burada bunu da yaşadığımız, daha dün yıl dönümü olan FETÖ’cü hainlerin 15 Temmuz darbe girişimini düşündüğümüzde ve çevremizde olan gelişmeleri de düşündüğümüzde de bu artışın niye olduğu da anlaşılabilir.

Diğer taraftan, gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak bakıldığında ise durum biraz daha farklı. 2014 yılında güvenlikle ilgili kurumlar için yapılan harcama tutarı gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 2,54’ü seviyesinde iken 2019 yılı bütçesinde ayrılan ödenek tutarı gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 2,50’si seviyesindedir. Merkezî yönetim bütçesi içerisindeki pay itibarıyla baktığımızda ise söz konusu kurumlar 2014 yılında merkezî yönetim bütçesinin yüzde 11,56’sını kullanmışken 2019 yılı bütçesinde bu kurumlara yüzde 11,59 oranında bütçeden pay verilmiştir. Dolayısıyla savunma ve güvenlik görevlerini yürüten kurumların bütçelerinde 2014-2019 döneminde nominal artışlar olmakla birlikte gayrisafi yurt içi hasılasına oran ve merkezî yönetim bütçesi içerisindeki payı itibarıyla önemli bir değişim olmadığı görülmektedir.

Bir başka soru verginin tabana yayılmasıyla ilgiliydi. Verginin tabana yayılması, vergi tabanının genişletilmesi, hepimizin malumu. Burada ifade edilen vergi tabanı vergilendirilecek kişi, konu veya değerdir tabii ki. Vergilendirilemeyen unsurların vergilendirilmesidir. Yani hâlihazırda vergilendirilen vatandaşın daha fazla vergilendirilmesi şeklinde ifade edilen eleştirilerin biraz haksız olduğunu düşünüyorum. Planda verginin tabana yayılması için kayıt dışılıkla mücadele, vergi uygulamalarının ve hizmetlerinin etkinleştirilmesi, vergi idaresinin kapasitesinin artırılması, vergi mevzuatının revizyonu, vergi harcamalarının gözden geçirilmesi gibi politika ve tedbirler öngörülmüştür.

Yine, GAP, KOP ve DOKAP projeleriyle alakalı bir soru vardı “Niye geçmiyor?” diye. Bununla ilgili biraz önce cevap verdim zannediyorum.

Yine, “Üretimde dışa bağımlılığımızı azaltmak için ne gibi tedbirler alınmıştır.” şeklinde bir soru var. Plan döneminde büyük ölçekli sermaye yoğun yatırımların artırılması için aslında birçok tedbir var, birçok önlem, politika var, onlardan sadece bir ikisini ben burada paylaşmak istiyorum. Büyük ölçekli sermaye yoğun yatırımların artırılması için finansmana erişim, kalkınma ve yatırım bankası, Varlık Fonu gibi araçlarla kolaylaştırılacak, yatırım ortamının öngörülebilirliği artırılacak, sanayi arazisine erişim kolaylaştırılacak, lojistik altyapı iyileştirilecek, teşvik sisteminde komple yeni yatırımlar için geri dönüş süresini hızlandırıp belirsizliği giderecek şekilde hibe desteği kullanılacaktır. Yatırım malları sektöründe ölçek sorununa yönelik kümelenme desteklenecek, piyasa gözetim ve denetim faaliyetleri etkinleştirilecek, fikrî hakların korunması güçlendirilecek, kayıt dışıyla mücadele sürdürülecektir. Ayrıca bu sektörde ölçek büyütme ve teknoloji transferine yönelik destekler uygulanacaktır.

Yerli üretime ilişkin esas ve usulleri belirleyecek sanayileşme icra kurulunda oluşturulacağını biraz önce de gene ifade etmiştim bu ekosistemin oluşturulması çerçevesinde.

İsmi geçtiği için hemen burada cevap vermek istiyorum gene Piyasa Gözetimi ve Denetimi Kurumunun, PGD’nin ne anlama geldiğiyle alakalı bir soru vardı. Piyasa gözetimi, denetimi PGD. Piyasaya arz edilecek her ürünün insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan ve bitki yaşam ve sağlığı, çevre ve tüketicinin korunması açısından asgari güvenlik koşullarını sağlaması gerekmekte.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Büyük harflerle yazıldığı için ben özel terim gibi algıladım.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Yo, yani bu çerçevede. Bunu da aslında şu anda yine Yatırım Ortamını İyileştirme Kurulunda da çalışıyoruz.

Piyasaya arz edilen ilgili teknik düzenlemelere uygun olduğunun denetlenmesi faaliyeti, piyasa gözetimi ve denetimdir; etiket, işaret, ambalaj, belge kontrolü ve gerektiğinde teste başvurularak PGD’nin gerçekleşmesi gibi.

Merkez Bankası bağımsızlığına ve gerekliliğine ilişkin eleştiri, yorum ve öneriler vardı. Planda Merkez Bankasının fiyat istikrarının sağlanması temel amacı doğrultusunda parasal aktarım mekanizmasının etkin işleyişi için tüm araçları kararlı ve bağımsız bir şekilde kullanmaya devam edeceği vurgulanmıştır. Bu doğrultuda Merkez Bankası belirlenen enflasyon hedefleri ve genel ekonomik gidişatı göz önünde bulundurarak uygulayacağı güçlü para politikası duruşunu oluşturacak araçları kendi bilgi ve deneyimlerine göre belirleyecektir.

Amaç ve araç bağımsızlığını birbirinden ayırmak gerektiğini düşünüyorum. Merkez Bankası bağımsızlığıyla kastedilen araç bağımsızlığıdır. Bu da Merkez Bankasının verilen görevleri yerine getirirken kullanacağı araçlar ve yöntemi kendi inisiyatifıyla belirlemesi anlamına gelir. Araç bağımsızlığı konusu Merkez Bankası Kanunu çerçevesine net olarak tanımlanmıştır. Buna göre Merkez Bankasının kendine verilen görevleri yerine getirmek için para politikası araçlarını belirleme ve uygulama yetkisi bulunmaktadır. Bu çerçevede herhangi bir değişiklik söz konusu değildir.

Yine, “Merkez Bankası bağımsızlığına ve gerekliliğine inanılıyorsa bunun gereği yapılacak mıdır?” şeklinde benzer bir şey vardı. Planda Merkez Bankasının fiyat istikrarının sağlanması temel amacı doğrultusunda parasal aktarım mekanizmasının etkin işleyişi için tüm araçları kararlı ve bağımsız bir şekilde kullanmaya devam edeceği vurgulanmıştır. Bu doğrultuda Merkez Bankası belirlenen enflasyon hedefleri ve genel ekonomik gidişatı göz önünde bulundurarak uygulayacağı güçlü para politikası duruşunu oluşturacak araçları yine kendi bilgi ve deneyimlerine göre belirlemeye devam edecektir.

Ekonomik ve Sosyal Konseyle ilgili yoğun soru geldi toplanıp toplanmayacağıyla alakalı. Evet, toplanacaktır. Bununla alakalı geciktiğinin, toplanmadığının biz de farkındayız. Bununla ilgili yorumlar için de ben teşekkür ediyorum. Cumhurbaşkanlığı olarak, yürütme olarak, Hükümet olarak da biz de bu konuda kararlıyız, toplayacağız.

Yine, “İktidarlarınız döneminde emekliler ve çalışanlar refahtan pay alamamışlardır.” şeklinde bir yorum vardı, aslında aynı zamanda da soru idi bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İlave süre verdim Oktay Bey.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

2002 Aralık-2019 Temmuz döneminde net asgari ücret nominal olarak yüzde 997, enflasyondan arındırıldığında reel olarak yüzde 125 artırılmıştır. En düşük SSK emekli aylığı nominal olarak yüzde 642, reel olarak yüzde 52 artırılmıştır. En düşük BAĞ-KUR çiftçi emekli aylığı nominal olarak yüzde 1.941, reel olarak yüzde 319 artırılmıştır. En düşük BAĞ-KUR esnaf emekli aylığı nominal olarak yüzde 1.050, reel olarak yüzde 136 artırılmıştır. En düşük Emekli Sandığı emekli aylığı nominal olarak yüzde 487, reel olarak yüzde 21 artırılmıştır. Dolayısıyla bu iddianın gerçekleri yansıtmadığını düşünmekteyiz.

İşsizlik rakamlarının nasıl aşağıya çekileceğiyle alakalı, bu dün de sorulmuştu, yine değerlendirmede bulunmuştuk. Kısaca tekrarlamak gerekirse yine, kalkınma planında da buna yönelik tedbir ve politikalar ifade edilmiştir. Tek başına sadece istihdama özel iki ayrı bölüm hazırlanmıştır, bu kısımlarda 17 politika ve 64 tedbir maddesi mevcuttur. Sadece bazıları dijital dönüşüm ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda ortaya çıkacak yeni beceri ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim programlarının yeniden yapılandırılması... Yani burada da aslında dijital dönüşümün veya buradaki gelişimin yüksek teknolojikli üretimin istihdamı azaltacağıyla ilgili de bir yorum vardı, bugün veya dün olmuş olabilir bu, aslında biz bu alanı desteklerken aynı zamanda da konvansiyonel alanda da, iyi olduğumuz alanlarla ilgili orayı da, yine istihdam yoğun alanı da desteklemeye ısrarla devam ediyoruz.

Kadınların iş gücü piyasasına katılımlarını kolaylaştırıcı ve istihdamlarını artırıcı uygulamaların geliştirilmesi... Aslında gene ben bu vesileyle kadınlarla alakalı sadece istihdam boyutu değil, istihdama katılım olayı değil, dün de yine ifade etmiştim, yönetime katılımla ilgili de desteklemeyi, özellikle desteklemeyi hem plan hedefine hem de kendi uygulama hedeflerimize almış durumdayız. Sizlerden gelen eleştirileri de bizim heyetimiz anlamında almış bulunuyoruz. Gençlerin iş gücü piyasasına aktif katılımlarının desteklenmesi ve istihdam edilmelerinin kolaylaştırılması yine bunun içerisinde. Aktif iş gücü programlarının yaygınlaştırılması ve etkinliklerinin artırılması yine tabii ki kayıt dışı istihdamla etkin mücadele.

Yargıyla alakalı bir soru vardı, buna değindik diye düşünüyorum. “Burada yüzde 20'lere düşmüş olan yargıya güveni artırmak için hangi adımlar atılacaktır?” şeklinde bir ilave soru var. Burada da TÜİK verilerine göre 2018 yılında adalet hizmetlerine memnuniyet oranı yüzde 56,3. Yine, yasaların herkese tarafsız ve adil uygulandığını düşünenlerin oranı 2014 yılında yüzde 31,86, 2018 yılında yüzde 38,1 olmuştur. Tabii ki bu oranlar yüzde 20'nin çok üzerinde olmakla birlikte yeterli oranlar değildir. Bunların daha da artırılması için çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Bunlarla alakalı da aslında biraz önce yine Yargı Reformu Strateji Belgesi çerçevesinde görüşlerimizi ve plan hedeflerini de ifade etmiştik.

Esnek çalışma verimliliğiyle ilgili “Verimliliği artırmaz, düşürür.” Taymaz, Saygılı ve Lenger’in 2016 çalışmasına dönük bir yorum vardı, Sayın Katircioğlu referans vererek bu çalışmayı... 2.500 orta ölçekli firmaya yönelik olarak yapılan bir anket, bu anketin sonuçlarının değerlendirilmesinde yer almakta bu görüşler. Bu ankete firma yöneticilerine “Çalışanların verimliliğini artırmak için firmanızda hangi uygulamalar vardır?” sorusuna cevap olarak seçeneklerden biri “esnek çalışma” olduğu için böyle bir sonuç var ama burada yönetici, esnek çalışma için işten çıkarma ya da sendikalaşma olarak değil, çalışanların daha çok çalışma saatlerinin esnek olması olarak yer almış ve yöneticiler bu tarz uygulamaların verimliliğe etkisinin olumlu olmadığını belirtmiştir. Ankette bu soruya ilişkin diğer seçenekler, “firma içi eğitimler”, “firma dışı eğitimler” “ödül” “prim sistemi” “kariyer planlamasının varlığı” “benzeri firmalara göre yüksek ücret politikası” ve benzeridir. Örneğin “ödül” “prim sistemi” de verimliliği olumsuz etkileyen bir unsur olarak çalışmada yer almıştır. Planda esnek çalışma olarak öngördüğümüz çerçeve bundan tamamen farklı olup insanımızın iş gücüne katılıp farklı şekillerde üretim ve çalışma sürecine dâhil edilmesi olarak yer almaktadır.

Yine çocuk işçiliğiyle mücadelede başarılı olunamadığıyla alakalı, “Çocuk işçiliği yüzde 20 artmıştır.”la ilgili yorum, öneri ve soru vardı. Çocuk işçiliğiyle mücadele kapsamında yürütülen pek çok program ve proje bulunmaktadır ancak soruda bahsedilen artışı söyleyebilmek mümkün değil. Çünkü genel, güncel bir istatistik bununla ilgili elimizde yok, en son istatistik 2012 yılında yapılmış. TÜİK 2019 yılı içerisinde çocuk işçiliğine dair bir anket, bir istatistik çalışması gerçekleştirecektir. Ayrıca, çocuk işçiliği için yaş aralıklarının ve tanımlamaların kalkmasının çocuk işçiliğiyle mücadele kapsamında bir faydasının olmayacağı düşünülmekte. “15 +” yaş bilindiği gibi iş gücü tanımında da yer almakta. Altındaki yaş aralıkları ise çocukların bedensel ve zihinsel gelişimleri dikkate alınarak bir gün içinde çalışabilecekleri saatler ve iş açısından tanımlar yapılabilmesi için zorunludur. Çocukların işbaşı eğitimleri ve stajları da bu kapsamda dikkate alınmalıdır.

Sayın Başkanım, ben devam ederim siz bana müsaade ettiğiniz sürece.

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Üç dakikamız var, onu tamamlayalım. İsterseniz kalan kısmını yazılı olarak arkadaşlara daha sonra aktaralım.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – O zaman siz ne zaman “Dur.” dersiniz ben o zamana kadar devam edeyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Peki, efendim, bir iki üç dakika kadar devam edelim.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Yine alt gelir gruplarına yönelik planda yer alan hususlarla alakalı bir soru vardı. Burada yine tüm bireylerin kaliteli eğitime ulaşmasını kolaylaştırmak ve iş gücü piyasalarında gerekli becerilerin elde edilmesini sağlamak... Uzun dönemde gelir dağılımına olumsuz yansıtacağı planda yer alan tedbirler olarak... Sosyal yardımların daha etkin hâle getirileceği ve sosyal yardım alanlarında kamu hizmetlerine erişimin kolaylaştırılacağı... Sosyal yardım alanlardan çalışılabilir olanların istihdama yönlendirileceği, düşük gelirli hanelerde yaşayan çocukların hizmetlere erişim imkânları artırılacak, geliri düşük kesimin ihtiyaç duyduğu sağlık hizmetlerine ulaşmaları kolaylaştırılacak ve yine sosyal hayata aktif ve sağlıklı bir şekilde katılımlarının temin edilebilmesi sağlanacaktır.

Kırılkan kesimlerin ekonomik ve sosyal hayata katılımlarının artırılmasına yönelik sosyal destek faaliyetleri yaygınlaştırılacaktır. Gelir düzeyi düşük olan kırsal nüfusun üretim faaliyetlerini geliştirici ve istihdam edilebilirliklerini artırıcı faaliyetler yürütülecek, kent yoksulluğunun azaltılmasına ve kırdan kente göçün yoksulluk üzerindeki olumsuz etkilerinin giderilmesine dönük politikalar uygulanacak.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, çok çok teşekkür ediyoruz.

Kalan kısımları arkadaşlarımız yazılı olarak hazırlarlarsa onları bilahare biz Komisyon üzerinden gösteririz.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum Sayın Başkanım tekrar.

BAŞKAN – Çok çok teşekkür ediyorum.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız Fuat Oktay Bey’e çok teşekkür ediyorum.

Böylece İkinci Bölüm üzerindeki görüşmeler de tamamlanmıştır.

Değerli arkadaşlar, Komisyon üyelerimiz tarafından Başkanlık Divanına verilen 11 adet önerge vardır. Bu önergeler yürütme tarafından incelendi ve önergelere yürütmenin katılmadığı Başkanlık Divanına bildirilmiştir.

Şimdi geri verme önergesi olarak söz konusu 11 önergeyi işleme alıyorum.

Birinci önergeyi okutuyorum...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, ne zaman incelediler, ara vermediniz ki.

BAŞKAN – Aşağı yukarı bir saat, bir buçuk saat önce verdik. Siz verdiğiniz anda...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cumhurbaşkanı Yardımcımız gördü mü bunları?

BAŞKAN – Evet, onların hepsini gördüler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir ara verin...

BAŞKAN – Tüm önergeleri verdik ve gördüler.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 11’inci Kalkınma Planı’nın 2.1.1. Makroekonomik Politika Çerçevesi başlığı altındaki 203’üncü paragrafındaki “yayılması” ifadesinin “genişletilmesi” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ediyoruz.

“Tasarrufun yanı sıra kamu harcamalarında etkinlik esas alınacak, yatırım ve cari harcamaların rasyonelleştirilmesine odaklanılacak, sürdürülebilir ve sağlıklı gelirlerin artırılması için vergi tabanının genişletilmesi temel amaçlardan biri olacaktır.”

Necdet İpekyüz

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Batman

Diyarbakır

İstanbul

BAŞKAN – Gerekçe mi, söz talebiniz var mı Sayın Paylan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Söz talebimiz var Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, zaten bir koşturma içindeyiz yani bu konuda bir ara verseydiniz iyi olurdu, biz de daha iyi hazırlanırdık çünkü biz Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımızın katılmadığı fikrini, görüşünü şimdi duyduk.

BAŞKAN – Çünkü siz bize verir vermez biz Cumhurbaşkanı Yardımcımıza ve Strateji Bütçe Başkanlığına bunları verdik, incelediler ve katılmadıklarını beyan ettiler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi biz, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız, sabah da bahsetmiştim, dün de bahsettik, yani bu plana katkı sunmak istiyoruz. 11 tane önerge verdik, hiçbirine katılmamışsınız. Yani en azından “Görüşülebilir, konuşulabilir.” diye de görüşte bulunmamışsınız.

Bilmiyorum ne kadar inceleme şansınız oldu, sorulara cevap veriyordunuz ama belki bürokratlarınz yalnızca inceleyebildi, “Uygun değildir.” görüşü o anlamda geldi ve ara vermeden devam ediyoruz bu anlamda. Bu hız iyi değil arkadaşlar yani “Sürat yapalım, bir an önce geçsin, virgülüne bile dokunmayalım.” diyoruz. Böyle diyorsak evvallah. Yani aşağıda da, torba yasada da görüştük, bu şekilde ekonomi dikış tutmuyor ve bu süratle, “Ben bilirim.” aklıyla ekonomimiz tekrar dikış tutmayacaktır diye düşünüyorum.

Ben önergeyle ilgili savunmamı, gerekçemi sunmaya çalışayım arkadaşlar. Şimdi, Sayın Maliye Bakanı Berat Albayrak defalarca ifadelerinde kullandı, “Vergiye tabana yayacağız.” dedi arkadaşlar. Bakın bu ifade... Başlı başına zaten “taban” olarak kim kendini anlıyor toplumda? Yoksullar anlıyor; emekçiler, emekliler, çiftçiler, esnaflar anlıyor ve bu ifade açıkça söyleyeyim, yoksulların daha çok vergiyle karşı karşıya kaldığı bilgisini getiriyor. Zaten dolaylı vergiler yüzde 67-68’e ulaşmış durumda yani verginin üçte 2’si dolaylı vergi, geride kalan üçte 1’in de yüzde 90’ını emekçiler ödüyor arkadaşlar yani gelir vergisinin dahi yüzde 90’ı stopaj kesintisi yoluyla işçilerden ve serbest meslek erbablarından alınıyor. Yalnızca verginin yüzde 8’i, 10’u sermaye kesimlerinden alınıyor gibi gözüküyor. KDV’yi, ÖTV’yi şirketler ödüyor gibi gözüküyor ama onları vatandaşlarımız ödüyor dolaylı vergi yoluyla. Bu anlamda biz “verginin yayılması” ifadesinden yani “tabana yayılması” ifadesinden ziyade “vergi tabanının genişletilmesi” ifadesinin daha doğru olduğunu düşünüyoruz ve “verginin tabana yayılması” ifadesinin de bir daha kullanılmamasını ve “az kazananın az, çok kazananın çok vergi” ifadesinin bu kalkınma planına girmesi gerektiğini düşünüyoruz arkadaşlar.

Bu yönde önergemizin kabulünü öneriyoruz arkadaşlar.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 11’inci Kalkınma Planı’nın 2.1.1 Makro Ekonomik Politika Çerçevesi başlığı altındaki 218’inci paragrafın aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“İmalat sanayii odaklı rekabet gücünün ve verimliliğin artırılması ile teknoloji kapasitesinin geliştirilmesine yönelik atılacak adımlar sayesinde sanayinin yıllık ortalama yüzde 5,7 oranında büyümesi ve üretimin sektörel kompozisyonunda önemli bir değişim yaşanarak sanayinin GSYH içerisindeki payının yüzde 24,2’ye çıkması hedeflenmektedir.

Tarım sektöründe girdi maliyetlerinde ve teknolojik üretim konusunda gerekli desteklerin verilerek büyümesinin sağlanması ve GSYH içerisindeki payının artırılarak yüzde 8’lere çıkarılması, hizmet sektörünün GSYH içindeki payının yüzde 60,1 olması beklenmektedir.”

Necdet İpekyüz

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Batman

Diyarbakır

İstanbul

BAŞKAN – Söz talebiniz var mı, gerekçe mi?

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, bu önergelerin hepsiyle ilgili Sayın Cumhurbaşkan Yardımcısının görüşünü almış oldunuz öyle mi?

BAŞKAN – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani ben konuştuğumda bir daha onun görüşünü sormayacaksınız, direkt oylayacaksınız?

BAŞKAN – Evet, evet...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hepsini uygun bulmadığını söylediler.

BAŞKAN – Uygun bulmadıklarını bize, Divana ifade ettiler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki.

Değerli arkadaşlar, bakın, tarımın gayrisafi yurt içi hasılanın içindeki payı hep düşüyor ve çiftçiler azalıyor. Bakın, çiftçiler azalıyor. Çiftçi sayısı 2 milyona doğru geriledi ve gayrisafi yurt içi hasıla içinden aldığı pay sürekli geriliyor çünkü arkadaşlar, bizim etkin bir tarım politikamız yok. Bu beş yıllık hedefte, lütfen, hepiniz bir bakın, gayrisafi yurt içi hasıla içinden alınan pay yüzde 5,7’den artmasını önermiyor Sayın Cumhurbaşkanımız Yardımcımız kalkınma planıyla, düşmesini öneriyor arkadaşlar; 5,4’e düşmesini öneriyor. Daha da düşsün. Bakın, tarımda çalışan nüfus oranı yaklaşık yüzde 18 ve bu azalıyor arkadaşlar ve çiftçilerin yaş ortalaması kaç biliyor musunuz? 55 arkadaşlar, bakın. Sayın Cumhurbaşkanımız Yardımcısı, çiftçilerimizin yaş ortalaması 55. Yani beş yıl sonra çiftçimiz kalmayacak, belki on yıl sonra. Bu anlamda ivedi tedbirlere ihtiyaç var ve tarımın çok daha ciddi bir şekilde desteklenip gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payının artırılmasına ihtiyaç var. Bakın, eğer ki bu plan da bu şekilde geçerse emin olun zaten çiftçiler borç altında, harç altında, bankalar karşısında haciz altında. Pek çok çiftçi “Bırakalım arkadaş, zaten bana destek verilmeyecek. Benim de payım düşüyormuş, ben köyümü, tarlamı bırakayım, şehre gelirim.” diyecek ve o yüzden şehirlerimiz de yaşanmaz yerler hâline gelecek. Hem gıda güvenliğimiz yok olacak hem kırsal boşalacak hem de şehirlere daha büyük bir basınç olacak. Bakın arkadaşlar, tarımın gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payının azalmasını öneren bir kalkınma planına “evet” demiş olacaksınız eğer bu önergeyi reddederseniz. Bakın, biz 8 olarak öneriyoruz, evet, iddialı bir önerme, biliyorum ama bunu başarabiliriz. En azından artırılmasını önerelim, tarımın yanında olduğumuzu göstereyim derim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan On Birinci Kalkınma Planı’nın “2.1.2. Yurtiçi Tasarrufların” başlığı altındaki 223.3’üncü paragrafının çıkarılmasını arz ve teklif ediyoruz.

“Bireysel emeklilikteki otomatik katılım sistemi sistemde kalış süresi ve fon tutarını artıracak şekilde yeniden düzenlenecek ve bireysel hesaplara dayalı kurulacak kıdem tazminatı fonu ile entegre edilecektir.

Necdet İpekyüz

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Batman

Diyarbakır

İstanbul

BAŞKAN – Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, bakın, emekçilerimiz zaten zor durumdalar ve iş güvenceleriyle ilgili ciddi sıkıntılar yaşıyorlar. Bu kalkınma planı hem esnek çalışmayı öneriyor hem de kıdem tazminatının bir fona devredilmesini öneriyor. Bakın, açıkça söylüyorum, kıdem tazminatı işçilerimizin güvencesidir, iş güvencesidir arkadaşlar. Yani, bir patron şunu bilir: “İşçinin içeride on yıllık, on beş yıllık kıdem tazminatı var. Şimdi ben bunu çıkarırsam işten -özellikle ekonomik kriz şartlarında olur bu- şimdi ciddi bir kıdem tazminatı ödeyeceğim.” der ve çalıştırmaya devam eder ama bilse ki kıdem tazminatı ödemek zorunda değil, o işçi ilk kriz anında kapının önüne koyar maalesef. Bu

anlamda arkadaşlar, bakın, sendikalar burada olsaydı yani DİSK burada olsaydı, diğer sendikalarımız burada olsaydı emin olun bu kıdem tazminatının fona devredilme maddesine çok sert muhalefet ederdi, eminim ki -ben de metinleri var- size de bu şekilde görüş gelmiştir.

Siz dediniz ki Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı “Sosyal kesimlerin görüşlerini biz bu programa, bu plana koyduk.” Ancak bütün sendikalar, bütün işçi kesimleri kıdem tazminatının fona aktarılmasına karşılar. Bu çerçevede, arkadaşlar, kıdem tazminatının fona aktarılma önerisinin bu kalkınma planından çıkarılmasını öneriyoruz, desteklerinizi bekliyoruz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan On Birinci Kalkınma Planı’na aşağıdaki maddenin 2.1.9. madde olarak eklenmesini, diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

2.1.9. Gelir Dağılımı

a. Amaç

278. Toplumca üretilen gelirin, zenginliğin ve refahın tüm toplumsal kesimlerle adil ve eşit bir biçimde dağılmasını sağlamak temel bir kamusal amaçtır.

b. Politika ve Tedbirler

279. Ülkedeki gelir dağılımının eşitsiz ve adil olmayan bir biçimde gerçekleşmesine neden olan haksız vergi politikalarından vazgeçilecek, emeğiyle geçinen yurttaşlar üzerindeki vergi yükü azaltılacaktır. Dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içerisindeki payı azaltılacak, tüm vergi sistemi “çok kazananan çok, az kazananan az vergi” ilkesiyle yeniden yapılandırılacak ve vergi adaletinin sağlanması için gerekli tedbirler alınacak, politikalar geliştirilecektir.

279.1. Asgari ücretten gelir ve damga vergisi alınmayacaktır.

279. 2. Kurumlar vergisi oranı arttırılacaktır.

280 Servet dağılımındaki eşitsizliklerin giderilmesi için gerekli tedbirler alınacak, politikalar geliştirilecektir.

Necdet İpekyüz

Garı Paylan

Erol Katırcıoğlu

Batman

Diyarbakır

İstanbul

BAŞKAN – Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, arkadaşlar, bu önerenin arkasında yatan şeyi tahmin ediyorsunuz yani bugün itibarıyla baktığımızda Türkiye’de gerçekten gelir dağılımı -2013’ten itibaren en azından- ciddi biçimde bozulmaya başlamıştır. 2013’e kadar gelir dağılımında daha makul bir Gini katsayısı sonuçları vardır ama 2013’ten sonra da giderek kötüleşmiştir, bu bir.

İkincisi: Özellikle vergi sistemimizin adaletsiz olduğunu biliyorsunuz, dolaylı ve dolaysız vergilerin çarpıklığını biliyorsunuz. Batı’da bu vergiler esas itibarıyla aşağı yukarı yarı yarıya alınır fakat bizde yüzde 20 civarındadır dolaysız vergiler, yüzde 70 civarında dolaylı vergilerdir. Dolayısıyla da esas itibarıyla gerçekten burada vergi politikalarıyla gelir dağılımı düzeltmek gibi bir amacı benimsememiz lazım. Benim bu yasada da itiraz ettiğim şey, istihdamı artırmak gelir dağılımını çözmez, bunu birkaç

defa konuşma imkânımız oldu, buna bir cevap gelmedi doğrusu hatırladığım kadarıyla ama vergi kanunlarında bazı önerdiğimiz türden değişiklikler yapmayı düşünürseniz eğer gerçekten gelir dağılımı problemini aşmamız mümkün olabilir.

Bir ufak not daha söyleyeyim, bu gelir dağılımı meselesinin özellikle 2008’den sonraki literatürde krizlerin en önemli sebebi olduğu iddiası var, ampirik olarak da bunları ispatlayan çalışmalar var. Dolayısıyla da önümüzdeki günlerde yine bir krize girmeyelim, vergi politikalarında bu yönde bir iyileştirme yapalım derim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan On Birinci Kalkınma Planı’na aşağıdaki maddenin 2.1.9. madde olarak eklenmesini, diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

2.1.9. Bağımsız Düzenleyici Üst Kurullar

a. Amaç

278. Mevcut piyasa koşullarında istikrarlı ve güçlü bir ekonominin kurumsallaşması için piyasaları kamusal fayda temelinde düzenleyen üst kurulların gerçek anlamda bağımsızlıklarının sağlanması ve geliştirilmesi temel bir amaçtır.

b. Politika ve Tedbirler

279. Piyasa aksaklıkları, başarısızlıkları ve suiistimallerinin önüne geçilmesi amacıyla kurulan düzenleyici üst kurulların gerçek anlamda bağımsızlıklarının sağlanabilmesi için gerekli tedbirler alınacak, politikalar geliştirilecek, yasal altyapı yeniden düzenlenecektir.

279.1. Rekabet Kurumu’nun başta medya sektörü olmak üzere pek çok sektörde yaşanan tekelleşme eğilimlerinin önüne geçilebilmesi için daha etkili ve güçlü bir kurumsal-yasal altyapıya kavuşturulması sağlanacaktır.

279.2. Yetki ve görev alanı giderek daraltılmış olan Kamu İhale Kurumu, şeffaflık ve kamusal fayda temelinde ihale süreçlerini gerçekleştirebilmesi için güçlü ve hesap verebilir şekilde yeniden yapılandırılacaktır.

279.3. Radyo Televizyon Üst Kurulu ayrım gözetmeksizin tüm siyasi görüşlerin kendisini kamuoyuna ifade edebilmesinin koşullarının yaratılması için iktidarın etkilerinden mutlak şekilde arındırılmış bir şekilde yeniden yapılandırılacaktır.

Necdet İpekyüz

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Batman

Diyarbakır

İstanbul

BAŞKAN – Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, hepiniz biliyorsunuz, bu kurumlar esas olarak 1980’lerden sonra genel olarak, ideolojik olarak kabul edilmiş olan neoliberal politikaların önemli araçlarından biridir. Yani, serbest piyasa ekonomisi bazı bağımsız kurumların varlığıyla ancak devam edebilir. Bunlardan bir tanesi Rekabet Kurumudur ama birçoğu öyledir. Mesela, BDDK’dan tutun SPK’ye, Tütün Kuruluna vesaire gibi. Biz de çok sayıda kurum kurduk ve bütün bu kurumların yasalarında bu kurumların bağımsız olduğu yazar fakat ilginçtir ki 2011’e kadar bu bağımsızlıkları

bir şekilde devam etmiştir ve esasında bütün kurumların, kişilerin seçimi vesaire gibi konularda gerçekten bağımsızlığı sağlayacak mekanizmaları vardır fakat 2011 yılında Sayın Cumhurbaşkanı bir kararnameyle bunları bakanlığa bağladı, ben yine bir vesileyle bunları söylemişim. Şimdi, dolayısıyla da bir yandan neoliberal politikaları benimseyen bir tavır burada sergiliyoruz yani diyoruz ki “Bütün kurallarıyla serbest piyasa ekonomisini gerçekleştireceğiz.” ama öte yandan bu kurumlar bağımsız kurumlar olmadığı için, Hükümetin kontrolünde kurumlar olduğu için faaliyetlerini veya etkinliklerini göremiyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, konuşmanızda bana cevaben söylediniz Rekabet Kurumuyla ilgili olarak ama ben size şunu söyleyeyim -hangi arkadaş bu kanaattedir bilmiyorum ama- bizim Rekabet Kurumumuz artık neredeyse çalışmıyor gibidir çünkü Türkiye’de herhangi bir insan piyasaya baktığında piyasalarda eksik rekabet koşullarını görür. Dolayısıyla da bunların önlenmesine yönelik olmak üzere bir kanunumuz var, bir kurumumuz var ama bu kurum yeterli etkinlikte çalışmamaktadır. Benim itirazım budur. O sebeple de bu kurumların tekrardan bağımsızlığa kavuşturulması, bu planda iddia ettiğiniz hedefleri gerçekleştirebilmeniz için bence gerekir, gerekli bir koşuldur. O sebeple de bir önerge olarak bunu önerdik. Tabii, kabul etmeyeceğinizi biliyoruz ama yine de önerdik.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan On Birinci Kalkınma Planı’nın “2.2.3.6. Enerji” başlığından Nükleer Güç Santralleriyle ilgili 488.1., 488.2., 488.3. ve 488.4. paragraflarının çıkarılmasını ve 488. paragrafın aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“488. Devam etmekte olan Nükleer Güç Santrali çalışmaları durdurulacak ve planlanan yeni Nükleer Güç Santrali projeleri iptal edilecektir.”

Necdet İpekyüz

Garı Paylan

Erol Katırcıoğlu

Batman

Diyarbakır

İstanbul

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aşağıda torba yasayla ilgili konuşmam olduğu için Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız nükleer santral konusuna girdi mi, tam bilmiyorum, kusura bakmayın.

Şöyle söyleyeyim Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım: Şimdi, 2011 yılında Sayın Cumhurbaşkanı 2 trilyon dolarlık bir ekonomi vadetti, siz daha henüz o zaman AK PARTİ’de değildiniz belki, o zaman bürokrattınız sanıyorum ve o zaman dedi ki: “Eğer biz nükleer santrali yapmazsak 2018’de, 2019’da karanlıktayız.” Çünkü ekonominin büyüyeceğini vadetti ve “Kömür santrali, hidroelektrik yetmez.” dedi ve o zaman da rüzgâr enerjisi 20-22 sentti, güneş 17-18 sentti ve dedi ki “Bak, bu enerji daha ucuz, 12,5 sente biz nükleer santral enerjisi üreteceğiz. Hem ucuz hem de sürdürülebilir yani sürekli bir enerji kaynağı.” diye vadetti ama iki önermesi de düştü.

Birincisi: 2 trilyon dolarlık bir ekonomi yerine şu anda 700 küsur milyar dolarlık bir ekonomiye sahibiz ve kapasite fazlamız var, biliyorsunuz. Şu anda şirketler zarar ediyor. Niye? Fiyatlar düşüyor çünkü mal bol yani mal dediğim, elektrik bol, tüketim o kadar değil, tüketim o oranda artmıyor. O anlamda şirketler zaten batıyor, mevcut enerji şirketleri batıyor ve onların borçlarının yapılandırılması

falan hikâyeleri var. Şimdi, bu şartlarda biz diyoruz ki “Biz nükleer santral de yapacağız.” Bakın, arkadaşlar, iki gerçek de çökmüş durumda: Bir, gereklilik kalmamıştır yani bu enerjiye ihtiyacımız yok. İkincisi, ucuz da değil arkadaşlar. Şu anda rüzgâr 6 sent, güneş 5 sent, 4 sent ve düşüyor, sürekli düşüyor, kömür de düşüyor. Bakın, diğer enerji fiyatları da düşüyor ama biz diyoruz ki “Biz Ruslardan 12,5 sentten, yirmi yıl garanti vererek enerji alacağız.” Ruslar gelip buraya 20 milyar dolarlık yatırım yapacaklar, öngördükleri o ama pek çok teşvik veriyoruz, o teşviklerle de kaç para düşeceğini bilmiyoruz, bakın, öyle değil mi arkadaşlar? Teşvik verdik, anlaşmada teşvik yoktu, teşvik verdik, belki 3-5 milyar dolar teşvik verdik, belki 15 milyar dolarlık yatırım yapacak çünkü diyet bol ve diyoruz ki “Biz yirmi yıl boyunca 40-50 milyar dolar Ruslara para ödeyeceğiz bu anlaşmayla.”

Şimdi açıkça öneriyorum arkadaşlar, bakın, diyoruz ki “Yerli ve millî enerji olacak.” Ya, nükleer enerji yerli ve millî mi arkadaşlar? Ruslar yatırım yapıyor, nükleer çekirdeklerini Rusya’dan getirecekler, parayı alıp götürecekler, bunun neresi yerli, neresi millî?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Amorti ettiği zaman yerli oluyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değil, hayır, yerli olmuyor arkadaşlar. Amorti etmesi diye yirmi yıl sonrasında bahsediyoruz ve yirmi yıl sonra dünyada nükleer enerji kalmayacak. Almanya gelecek yıl nükleer enerjiden tamamen çıkıyor, Kore çıkıyor, pek çok ülke nükleer santralini kapatıyor, yenilenebilir enerjiye geçiyor. Almanya 2028’de yüzde 85 yenilenebilir enerjiden kaynaklarını üretecek. Neye güveniyor biliyor musunuz? Şunu söyleyecek Cumhurbaşkanı Yardımcımız: “Rüzgâr esmezse ne olur? Güneş doğmazsa ne olur?” Almanya bunun çaresini buluyor, biliyor musunuz? Milyarlarca dolar AR-GE’ye para harcıyor, rüzgâr ve güneş enerji santrallerinin yanına enerji depolama pilleri koyuyor, buna AR-GE geliştiriyor. Yani, rüzgâr estiği zaman o piller doluyor, esmediği zaman şebekeye enerji veriyor. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, biz 50 milyar doları Putin’e, Ruslara vereceğimize bunun onda birini, bu pillerin, yenilenebilir enerjinin araştırma geliştirmesine harcasak emin olun biz de beş altı yıla kadar bu AR-GE’de öne geçeriz, bu enerji pillerini dünyada en çok biz yapmış oluruz ve öne geçeriz, rüzgârla, güneşle enerjimizi sağlarız. Hem buna ihtiyacımız yok hem pahalı ama ortada bir diyet var yani bir siyasi eksen kayması var. Batı Blokundan çıkıp Doğu Blokuna doğru kayma ve Putin’e verilen bir diyet var. S400’ü ucuza alıyoruz diyoruz ama 50 milyar dolarlık bir diyet ödüyoruz burada. Bu anlamda, nasıl ki Sinop’taki Sinoplular kurtuldu, Japonların yapacağı nükleer santralden vazgeçildi; aynı şekilde Mersin’i de kurtaralım arkadaşlar. Mersin vekili varsa aramızda -Mersinliler isyan hâlinde zaten.- Mersinlileri bundan kurtaralım. Hem 50 milyar dolardan kurtulalım hem ekolojik bir yıkımdan kurtulalım hem de bu kaynaklarla ülkemizin yerli ve millî yenilenebilir enerji politikasını belirleyelim derim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan On Birinci Kalkınma Planı’nın 2.3.1 “Eğitim” başlığı altındaki 560.2 paragrafının plandan çıkarılmasını arz ve talep ediyoruz.

Neddet İpekyüz

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Batman

Diyarbakır

İstanbul

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Filiz Hanım...

BAŞKAN – Maalesef veremiyorum, Komisyon üyesi olmayana veremem. İmza sahibi kimse ona verebilirim; ya İpekyüz’e verebilirim ya size verebilirim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar, zorlamayın yani İç Tüzük bunu gerektiriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, mesele kadın meselesi yani burada bir engel olamaz.

BAŞKAN – 3067’de de aynı husus var, İç Tüzük’ümüzde de böyle. Maalesef, önerge sahibi olmayan kişiye konuşma hakkı veremiyorum. Yoksa veririm, niye vermeyeyim?

Buyurun Sayın Paylan.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, zaten reddedeceksiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz sufle verin, ben konuşayım o zaman.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, yazıyor yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya Sayın Başkanım, anlıyorum da burada İç Tüzük’ün her şeyini uyguluyor muyuz?

BAŞKAN – Arkadaşlar yani ben de burada kafama göre hareket edemem ki ya, lütfen ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, şunu söylüyorum: İç Tüzük’ün her şeyini uyguluyor muyuz Sayın Başkanım? Uygulamıyoruz yani bu kadın meselesi ve ben açıkça söyleyeyim: Kadın meselesini kadınlar savunur. Yani neden...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – “Kadın meselesini kadınlar savunur.” en yanlışı işte. Kadın meselesini erkekler savunduğu gün bu işte haklı olacaksınız, yanlışı söyledin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, yanlışı söyledim, haklısınız. Hayır, daha iyi savunur diye söyleyeyim o zaman. Yanlışı söyledim, düzeltiyorum, daha iyi savunur yani.

BAŞKAN – Sayın Paylan, hep hukuk demiyor muyuz; hukuka bağlılık, hukuka saygı? Bakın, 3067’i okuyorum,...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Pozitif ayrımcılık diye bir şey de var Sayın Başkanım ya.

BAŞKAN – Kanunu okuyorum, kanun diyor ki: “Geri verme önergelerinin her biri hakkında, sadece, Cumhurbaşkanı veya görevlendireceği Cumhurbaşkanı yardımcısı ya da bakan ve geri verme önergesindeki birinci imza sahibi veya göstereceği bir diğer imza sahibi konuşabilir.” Yani siz veyahut diğer imza sahibi konuşabilir diyor, maalesef veremiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, peki, ben başlangıç yapsam sonra sözü alabilir mi üzerine?

BAŞKAN – Lütfen, alamaz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Alamaz, peki, tamam.

BAŞKAN – Zorlamayın lütfen. Olacak bir şey olsa veririm ya, niye vermeyeyim ya?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, hayır, önergelerden sonra normal söz alamıyor muyuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önergelerden sonra o zaman bir son söz olarak...

BAŞKAN – Böyle bir usul yok, olamaz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, peki.

Sayın Başkanım, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım; Sayın Cumhurbaşkanımız bundan iki hafta önce sanıyorum, Japonya'ya gitti, iki veya üç hafta önce Japonya'ya gitti, değil mi; öyleydi sanıyorum, G20 öncesi veya sonrasında. Ve orada bir kadın üniversitesini ziyaret etti. Siz ne hikmetse diyorsunuz ki: “Biz bu planı üç yıldır, dört yıldır çalışıyoruz, ta Sayın Lütfi Elvan'ın bakanlığı döneminden beri çalışıyoruz.” Ya, iki hafta önce Japonya'ya gidiyor Sayın Cumhurbaşkanı, kadın üniversitesi görüyor. “Aa, aman da ne güzel.” diyor. Siz bir anda bunu kalkınma planına sokuyorsunuz. Ya, gerçekten, bu, kalkınma planının aslında nasıl konjonktürel hazırlandığını ortaya koyan bir şey, gerçekten olmaz. Yani düşünün, bunun fizibilitesi yapılmış mı? Türkiye’de sosyolojik anlamda ve kadın özgürlüğü anlamında uygunluğu var mı? Bakın “Sivil toplum örgütlerinin görüşlerini aldık:” dediniz. Acaba feminist örgütlerin, kadın örgütlerinin görüşlerini aldınız mı bu konuda? Ya, bu şekilde girmesi olabilir mi? Ben Ayşe Hanım'a da soruyorum gerçekten; yani bir kadın üniversitesi Türkiye'nin sosyolojisine uygun mu? Japonya'da belki böyle bir gelenek devam eder ama o geleneğin ne için kullanıldığını çok iyi biliyoruz. Tırnak içinde söylüyorum, ifadem yanlışsa lütfen Filiz Vekilim düzeltsin: İyi ev hanımları yetiştirmek üzerine hazırlanan bir üniversite. Ya, böyle bir şey olabilir mi ya? Gerçekten bu çağda... Avrupa Birliğine üye olacağız diyoruz. Avrupa'da bir tane kadın üniversitesi var mı acaba ya? Avrupa Birliğine üye olacağız diyoruz. Ya, kültürel olarak, sosyolojik olarak bize uygun mu arkadaşlar bunlar?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Avrupa bizi örnek alsın ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Cumhurbaşkanı gidecek, kadın üniversitesi görecektir “Aman da ne güzel, hadi biz de yapalım.” Hemen kalkınma planına girecek. Ya, böyle bir şey olabilir mi ya? Bunun fizibilitesi ne, bunun sivil toplum örgütleriyle görüşmeleri nerede, feminist örgütlerin görüşleri nerede? Kadınlar bunu istiyorlar mı, Ayşe Hanım bunu istiyor mu? Herkes bir baksın arkadaşlar. Ya, böyle kalkınma planına madde girer mi?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, sana göre girmez.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu anlamda, bu ifadenin kalkınma planından çıkmasını öneriyoruz.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar lütfen, lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vallahi Sayın Cumhurbaşkanını başka ülkelere göndermeyin.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir anda girebilir kalkınma planına başka şeyler de yani.

BAŞKAN – Sayın Paylan, teşekkür ediyorum.

Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan On Birinci Kalkınma Planı'nın “2.3.3 Sağlık” başlığı altındaki 589, 589.1, 589.2 ve 589.3'üncü paragraflarının “2.2.2.3 Turizm” başlığı altına taşınmasını arz ve talep ediyoruz.

“Ülkemizin sağlık turizmi alanında tanınırlığı ve tercih edilebilirliği artırılacak, sağlık turizmi hizmet kapasitesi nitelik ve nicelik olarak gelişecektir. Sağlık turizmine yönelik hukuki düzenlemeler tamamlanacak, akreditasyon ve denetim altyapısı güçlendirilecektir. Medikal turizmin, termal turizmin yanı sıra yaşlı ve rehabilitasyon turizmiyle olan entegrasyonu sağlanacaktır. Sağlık turizmi alanında ülkemizin tanıtım ve pazarlama faaliyetleri yürütülecektir.”

Necdet İpekyüz

Garo Paylan

Erol Katırcıoğlu

Batman

Diyarbakır

İstanbul

BAŞKAN – Sayın İpekyüz, size mi vereyim, yoksa Sayın Paylan’a mı?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bana.

BAŞKAN – Sayın İpekyüz, buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, sağlık, biliyorsunuz ki sosyal devlet anlayışının olmazsa olmazlardan birisidir ve bütün bir topluma eşit şekilde, ulaşılabilir şekilde ulaşması lazım. Ulaşılabilir derken de bir, ekonomi açısından; iki, gerçekten de insanların gidiş, geliş ve ulaşımı açısından. Hatta son dönemde biz şehir hastaneleri dediğimizde çok popüler dile getirdiğimiz şey, aslında şehirden de çok uzaklar. Bir taraftan da sağlık sektörü, sağlıkta dönüşüm adı altında son yıllarda giderek tümüyle bir işletme mantalitesine dönüştü. Performans sistemiyle beraber, aslında hem çalışanlar arasında hem de sağlık hizmetleri arasında bir taraftan düzenleme düşünülürken çalışma barışı bozuldu. Şöyle ki: Genellikle artık hasta, müşteri gibi görülmekte, hastaneler veya sağlık kurumları işletme olarak görülmekte. Gerek denetçiler gerek SGK gerekse birçok kişi artık “Hasta iyileşti mi, hasta korundu mu, hastayla ilgili ne yapılacak?” diye düşünmek yerine “Ne kadar gelirimiz var, ne kadar giderimiz var?” Denetlemeler bile buna dönüştü ve öyle bir hâle geldi ki bir taraftan suistimaller arttı, bir taraftan hastaneler gerekli malzemeleri alamaz duruma geldi ve SGK’ya bağlı üniversite hastaneleri şu anda eğitim verememekte, asistan yetiştirememekte.

Bütün bu çerçevede, işletme-tüketici mantalitesinde görülen düzenle beraber şimdi sağlık turizmi diyoruz. Niçin? Bu da daha çok işte yurt dışından insanlar gelecek; kaplıca dediğimiz, saç ekimi dediğimiz, güzellikle ilgili birçok düzenleme, hatta kimi tıbbi kısımlar düşünülmekte. Bu salonda da konuşmuştuk, Plan ve Bütçede de ve tekrar Sağlık Komisyonunda da konuşulmuştu. “APlus hastaneler” diyor, “A tipi hekimler” diyor. Kim bunlar? Hakkâri’li Berivan, Trabzonlu Dursun, Antalyalı Ahmet, Yozgatlı Ali buraya ulaşabilecek mi, Sinoplu ulaşabilecek mi? Yani parası olan, ta yurt dışından gelecek hizmetten yararlanacak, parasını verecek; parası olmayan kendi vatandaşımız gariban şekilde kalacak. Kanser olan gelip burada dört ay sıra bekleyecek, parasını veren sağlık turisti gelip hemen yararlanabilecek. Şimdi, bunu biz daha önce de tartıştık. Bu, birinci boyutu.

İkincisi, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, şöyle bir şey de söyleyeyim: Acenteler kurulacak. Türkiye’de sağlık kurumunun reklam vermesi yasaktır. Ben Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi üyeliği yapmıştım. Az önce arkadaşlarımız da söyledi, rekabet... Reklam vermek yasak. Şimdi, bu acenteler reklam verecek. Bir taraftan, biz biliyoruz ki halk arasındaki, tırnak içindeki deyimle, simsarlık sağlıkta en tehlikeli iştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Çünkü simsarlık bulaştığı zaman her şey kirleniyor. Biz burada, reklamla beraber resmen acentelere simsarlık vereceğiz ve bir taraftan da ülke içinde; Antalya’dan Trabzon’a, Edirne’den Hakkâri’ye kadar insanlar reklamda gördüğünde “Ben niye gidemiyorum, niye başkaları gidiyor, para verdiğinde yararlanıyor?” Biz normalde en çok kendi ülkemizde eşit, ulaşılabilir sağlık hizmeti verirken bunun düzenlenmesi lazım. Ha, diyebilir ki: “Paraya ihtiyaç var.” O zaman bunu “sağlık” kavramı altından çıkaralım, “turizm” başlığı altına koyalım. Ama sağlığın altına koyarsak, bu kurumun altına koyarsak zaten sağlık denince akla giderek para geliyor, tümüyle bunu onaylamış oluyoruz. “Turizm” başlığı altında başka bir şekilde düzenlenebilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan On Birinci Kalkınma Planı'nın "2.3.5 Kadın" başlıklı bölümünün 599'uncu paragrafının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"599. Kadınlara yönelik şiddeti ve her türlü ayrımcılığı sonlandırmak; kadınların toplumsal hayatın tüm alanlarında hak, fırsat, imkânlardan fiilen eşit biçimde yararlanmaları ve güçlenmeleri için toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak temel amaçtır."

Necdet İpekyüz

Garı Paylan

Erol Katırcıoğlu

Batman

Diyarbakır

İstanbul

BAŞKAN – Evet, Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Vallahi hazırlıksız yakalandım ama yine de...

BAŞKAN – Yok, iyisin, iyi gidiyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz HDP olarak kadın arkadaşlarımızla beraber gerçekten bu konuya son derece duyarlıyız. O konuda da elimden geldiğince savunacağım.

Değerli arkadaşlar, bakın, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, değerli arkadaşlar; Ayşe Hanım da burada, Onuncu Kalkınma Planında tam dört yerde toplumsal cinsiyet eşitliğinden bahsediliyor; bakın, dört yerde toplumsal cinsiyet eşitliğinden bahsediliyor. Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, bu planda çıkmış, toplumsal cinsiyet eşitliği ilkesi bu plandan çıkmış. Bakın, dört yerde, nerelerde bahsediyordu? Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme hedefinden bahsediyordu; "gender budgeting" Bu çok önemli bir madde ama hiçbir zaman bunu yapamadık, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme yapamadık. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve iş sağlığı güvenliği konularında düzenlemeler yapamadık ve dört yerde aynı referanslar veriliyor. Bu kalkınma planında bu ifadeler çıkmış. Bizim önerimiz, bu kalkınma planında toplumsal cinsiyet eşitliğinin... Bakın yani evdeki bulgurdan da oluyoruz ya, biz pirince gidiyoruz ama evdeki bulgurdan da olmuşuz. Mevcudun korunmasıyla ilgili bir önerge bu, toplumsal cinsiyet eşitliğinin korunmasıyla ilgili bir önerge. Eminim ki Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız da buna itiraz etmeyecektir ama nasıl bunu da atlamış; arada belki diğerlerine "Eyvallah." dediniz ama yani buna nasıl "Hayır." diyorsunuz Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım?

Ya, bakın, etrafınız yalnızca erkeklerle doluydu ya, ilk iki sıra.

BAŞKAN – Ya, arkada var canım, olur mu öyle şey?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya yapmayın ama.

BAŞKAN – Bak, benim çalıştığım arkadaşlar var orada; arkada, bak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O arkadaşları biz sizin yanınızda, hatta sizin koltuğunuzda görmek istiyoruz onları. Keşke bir kadın Cumhurbaşkanımız olsa, Cumhurbaşkanı yardımcımız olsa; etrafınızdaki bürokratlardan ön sıralarda daha çok kadın olsa. Ama bu ifadeyi koymazsanız, emin olun, bakın, emin olun, bu olmaz; bu ilkeyi korumamız gerekir.

Ben Sayın Filiz Vekilimizin hazırladığı gerekçeyi okuyup biteceğim, kusura bakmayın onu da eklemek istiyorum. "Kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık, tarihsel ve yapısal olarak toplumsal cinsiyet normlarına ve erkek egemen sisteme dayanır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir nedeni sayılabilecek

şiddet ve ayrımcılık, aynı zamanda toplumsal cinsiyet normlarını yeniden üreten ve bu sistemi sürdüren en temel toplumsal araçlardır ve bu yolla kadınlar hayatın her alanında erkeklerden daha eşitsiz bir konumda yaşamaya zorlanmaktadır. Fakat bu olgu, politika yapıcılar ve uygulayıcılar tarafından yeterince kavranamamış olduğundan kadın haklarını geliştirmek ve korumak için Türkiye'nin imza attığı çok sayıda sözleşmeye ve ulusal mevzuatta yapılan iyileştirmelere rağmen Türkiye'de kadınlara yönelik eşitsizlik ve ayrımcılık son yıllarda daha da derinleşmiştir.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Sorunun kaynağının doğru şekilde tespit edilememesi, mevcut ulusal ve uluslararası tedbirlerin etkin şekilde uygulanamamasını, bütüncül ve etkin politikalar oluşturulması için gerekli siyasi iradenin oluşmamasını beraberinde getirmektedir. Bu nedenle, On Birinci Kalkınma Planı'nda toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasının temel amaçlarından biri olarak benimsenmesi, belirtilen tüm tedbir ve politikaların toplumsal cinsiyet bakış açısıyla değerlendirilmesi ve uygulanması gerekmektedir.”

Hepinizin ve Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımızın desteğini bekliyorum bu anlamda, göreceğiz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum...

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan On Birinci Kalkınma Planı'nın “2.3.5 Kadın” başlıklı bölümüne 602.3 paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki paragrafın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“602.4.2. Kadına yönelik şiddet ve ayrımcılıkla etkin mücadelenin bir ayağı olarak kadınlar arasında hak arama bilincini artırmak ve kadınların yasal haklarından yararlanmasını kolaylaştırmak için yasal okuryazarlığı geliştirecek çalışmalar yapılacaktır.”

Necdet İpekyüz

Erol Katırcıoğlu

Garo Paylan

Batman

İstanbul

Diyarbakır

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Paylan, Ovacık'ta iki tane çocuk katledildi. Onunla alakalı da bir cümle kursanız.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ne alakası var?

BAŞKAN – Lütfen, lütfen...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – İnsan bir kere dahi olsa lanetler o terörü ya!

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Ne alakası var diyorum?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Aynı şey...

BAŞKAN – İsterseniz gerekçeyi okutayım...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gerekçe...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Garo'nun verdiği önergeyle ne alakası var şimdi?

BAŞKAN – Evet, lütfen...

Evet, buyurun Sayın Paylan.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Gerçekten anlamakta zorlanıyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Anlamakta zorlanırsınız çünkü işinize gelmiyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Sizi ben saygıya davet ediyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Ben de sizi saygıya...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sizi saygıya davet ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, bir...

BAŞKAN - Lütfen arkadaşlar...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - ...bu devletin canilerine karşı bir cümle söylemenizi istiyorum. Bunu siz söyleyin, ayıp değil bu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Burada kadınlardan konuşuyoruz, alakasız bir şey konuşuyorsunuz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - “Ayıp!” dediniz Filiz Hanım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Ya, neye ayıp diyoruz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, arkadan laf atıyor Ayşe Hanım, siz duydunuz mu ya? Arkadan laf atıyor ya.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Laf attığı için ayıp diyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadan laf atıyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Siz başka türlü anlamak istiyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Kerestecioğlu, lütfen...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Ben sizi saygıya davet ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ayşe Hanım, arkadan laf atıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Uyarıyorum sizi...

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Uğur Bey ya...

BAŞKAN - Evet, Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bitiyor ya, az kaldı.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Başkanım, o tarafa bakın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Uyarıyorum ya, sabahtan beri konuşuyorsunuz. 2 çocuğumuz katledildi.

BAŞKAN – Evet, lütfen Sayın Aydemir...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Terörü lanetleyin, “2 genç çocuğumuz orada katledildi.” deyin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Bakın, On Birinci Kalkınma Planın son anlarını görüşüyoruz, sonuna geldik.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir cümle duymak istiyoruz.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Başkanım, ama yapmayın!

BAŞKAN – Lütfen, Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir susturun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir cümle duymak istiyoruz yani ne var bunda?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir susturun da konuşalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Bir cümle duymak istiyoruz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Niye susuyoruz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, konuşun o zaman, siz konuşun, tamam, siz konuşun.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Biz konuşuruz ama siz de bir tepki verin oraya, deyin ki: “Terörü lanetliyorum.”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, arkadaşım, Allah’ınızı severseniz, kalkınma planını konuşuyoruz şurada ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Tamam, ne var? Çocuk hakkı değil mi? Çocuklarımızı iyi yetiştirelim, çocuklarımız ölmesin. Çocukların...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ya, siz ne yapmaya çalışıyorsunuz ya?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Çocuklarımız ölmesin.” diye barış siyaseti yapmanız lazım, savaş siyaseti değil.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Barış siyaseti yapmanız lazım, barış siyaseti yapmanız lazım!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne var? Çocuklarımız ölmesin.

BAŞKAN - Sayın Aydemir...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Yalnız provokatör bir şey yani kusura bakmayın da.

BAŞKAN – Lütfen... Lütfen... Sayın Aydemir, lütfen oturunuz.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, ilgili önergemiz...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Ankara’da 6 insan kayıp, onunla ilgili açıklama yapın o zaman.

BAŞKAN – Lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Kadınların sağlık okuryazarlığının geliştirilmesi amacıyla farkındalık çalışmaları gerçekleştirilecektir.” diyor, bunu geliştiren bir önerge, buna neden Cumhurbaşkanı Yardımcımız “Hayır.” dedi, anlamıyorum çünkü kadınların burada haklarını bilmesini öneriyoruz. Şöyle düzenlenmesini istiyoruz: Kadına yönelik şiddet ve ayrımcılıkla etkin mücadelenin bir ayağı olarak, kadınlar arasında hak arama bilincini artırmak ve kadınların yasal haklarından yararlanmasını kolaylaştırmak için yasal okuryazarlığı geliştirecek çalışmalar yapılacaktır. Yani hakları yanında yasal haklarını da bilmelerini... Bu anlamda, yasal okuryazarlığı kadınlarda geliştirmek için olan bir düzenleme.

Bununla ilgili de gerekçeyi okuyayım Sayın Başkanım, bitireyim: “On Birinci Kalkınma Planı’nda, kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığı önlemek, kadınların toplumsal hayatın tüm alanlarında hak, fırsat ve imkânlardan eşit biçimde yararlanmalarını ve güçlenmelerini sağlamak amacıyla geliştirilecek politika ve tedbirler sıralanmakta ve bu paragraftan itibaren kadınlarda medya, sağlık ve dijital okuryazarlığın artırılmasından bahsedilmektedir. Fakat yasal okuryazarlığın artırılmasına ve böylelikle kadınlar arasında yasal hakların bilinirliğinin artırılmasına ilişkin bir politika yahut tedbir bulunmamaktadır.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Yapılan araştırmalar, koruyucu ya da şiddet ile ayrımcılığı önleyici yasal ve diğer tedbirlerin kadınlar arasında hâlâ yeterince bilinmediğini, kadınların şiddete ya da ayrımcılığa uğradıkları durumlarda bunlardan etkin şekilde faydalanmadıklarını göstermektedir. Oysa yasal haklarını ve bunlardan nasıl faydalanabileceklerini bilmeleri, özellikle kadına yönelik erkek şiddeti söz konusu olduğunda, doğrudan kadınların yaşam hakkıyla ilişkilidir ve hayatı önem taşımaktadır. Kadınların, güçlenmek ve şiddeti hayatlarından çıkarabilmek için, haklarını, koruyucu yasaları, destek mekanizmalarını ve bunları etkin bir şekilde kullanma yollarını bilmelerini sağlayacak gerekli tedbirlerin alınmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Herhâlde buna da “Hayır.” demeyeceksiniz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Niye “Hayır.” diyorsunuz mesela? Ben de bağırıyım. Yani yasaları niye öğrenmesin kadınlar?

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan On Birinci Kalkınma Planı’nda 2.4.1 Bölgesel Gelişme başlığı altında incelenen konunun 2.4 Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre üst çerçevesinden çıkartılıp ayrı bir başlık olarak incelenmesini arz ve teklif ederiz.

Necdet İpekyüz

Erol Katırcıoğlu

Garo Paylan

Batman

İstanbul

Diyarbakır

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, “Bu son önerge.” mi dediniz?

BAŞKAN – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Paris Anlaşması’yla ilgili de bir önerge vermiştik.

BAŞKAN – Yok, hayır, bize gelen on bir önerge.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, son bir önergeye ek verdim de.

BAŞKAN – On bir önerge aldık biz, hayır, bize on bir önerge geldi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O zaman, Başkanım, onunla ilgili bir önerge vermiştik, onu da burada geçirebilir miyim şimdi?

BAŞKAN – Alamayız onu şimdi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arada mı kayboldu?

BAŞKAN – Efendim?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani verdik diye biliyoruz ama aradan mı düştü?

BAŞKAN – Bilmiyorum.

Evet, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Aşağıda verin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aşağıda verelim, tamam.

Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, inanın, sorulara verdiğiniz cevapları dinleyemedim; bu bölgesel gelişmişlik eşitsizlikleriyle ilgili soruma, görüşüme cevap verdiniz mi, bilmiyorum, onun üzerine tekrar konuşacağım.

Değerli arkadaşlar, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Karadeniz Bölgelerimiz kalkınmada geri kalmış bölgeler. Batı’da da bazı şehirlerimiz kendi bölgeleri içinde geri kalmış durumdadır ve bununla ilgili, şehirler arasında ciddi sıkıntılar var, bunu biliyoruz. Yani bir Bayburt, bir Bartın, bir Ağrı, bir Şırnak, bunlar geri kalmış şehirler ama Batı’da da bazı şehirlerimiz kendi içinde de geri kalmış şehirler. Bu anlamda, hem bölge içinde hem de bölgelerarası kalkınmışlık farklarını gidermek bu kalkınma planının temel amacı olmalı. Ancak Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım, buna neden “Hayır.” dediniz, bunu anlamıyorum? Çünkü “Yaşanabilir Şehirler” başlığı altında bir alt madde olarak bölgesel kalkınma farklarını ortaya koyuyorsunuz. Böyle koyduğunuz zaman, bu kadar önemsizleştirdiğiniz zaman acaba bu hedefe ulaşılabilir mi? Ulaşılamaz arkadaşlar ki yüz yıldır bunu başaramamış Türkiye Cumhuriyeti devleti, başaramamışız arkadaşlar. Bölgesel kalkınmışlık farklarını ve bölgeler içi geri kalmış şehirlerin derinlerini yani o kalkınmada geri kalma durumlarını ortadan kaldırmak bu planın temel hedeflerinden biri olmalı. O yüzden diyorum vurgular önemli, öncelikler önemli, tercihler önemli, neyi başa çıkardığımız, neyi geriye düşürdüğümüz önemli. Pek çok kalkınma planında bu ifade geçmiştir. Kaç? On Birinci Kalkınma Planı. Sayın Lütfi Elvan, 11 kalkınma planının 11’inde de bu ifade geçmemiş midir?

BAŞKAN – Bilemiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hepsinde var; ben son 5 tanesine baktım; emin olun, hepsinde vardır “Bölgesel kalkınma farklarını gidereceğiz.” diye. Gidermiş miyiz?

BAŞKAN – Ama bu plandan memnuniyet oranınızın yüksek olduğunu biliyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır efendim, öncelikler önemli, bakın, tercihler önemli. Ben elbette, bakın, dedim ya -burada belki kötüye kullanılabilir bu- yüzde 80’ini tutarak, bu planın yüzde 20’sini değiştirerek gerçekten bu planın yüzde 80’ini koruyabilirim ama önceliklerimi değiştiririm, vurgular yaparım. Bölgelerarası kalkınma farklarını gidermek bu planın temel hedefi olmalı. Yaşanabilir şehirleri anlatıyor, anlatıyor: “Şöyle şehirler yapacağız, böyle şehirler yapacağız.” Altında bir alt başlık açmış, “Bölgelerarası kalkınmışlık farklarını gidereceğiz.” diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bu şekilde, bölgelerarası kalkınmışlık planı giderilmez. On ikinci plan da bir daha böyle yazılır ve şöyle derler arkadaşlar: “On Birinci Plan’da da böyleydi.”

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Değerli arkadaşlar, On Birinci Kalkınma Planı'nın tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, az önce arkadan ben bir laf söyleyince bir konuşma gelişti. Şöyle, arkadaşlar dediler ki: “Çocuklar...”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sataşmadan söz veriyor musunuz Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Onu sonra...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir saniye...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sataşmadan söz veriyorsanız ben de istiyorum.

BAŞKAN – Bakın, böyle bir usulümüz yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Kalkınmayla ne alakası var?” dendi de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, sataşmadan söz veriyor musunuz?

BAŞKAN – Hayır, hayır, hayır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neden veriyorsunuz?

BAŞKAN – Hayır, ben söz vermiyorum, kimseye söz vermedim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neden verdiniz?

BAŞKAN – Kimseye söz vermedim, hayır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama konuşmaya başladı.

BAŞKAN – Hayır efendim, kimseye söz vermiyorum.

Lütfen Sayın Aydemir...

Evet...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Son sözü istiyor musunuz?

BAŞKAN – Efendim?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Son söz vekilin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bak, ben istemiştim zaten.

BAŞKAN – Son sözü Sayın Çelebi istedi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, bence gruptan birer kişiye verin Sayın Başkan yani “Hayırlı olsun.” diyeceğiz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, belki de çocuklar...

BAŞKAN – Evet, her gruptan bir kişiye üçer dakika süreyle söz veriyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benimle başlamayın efendim, ben yoruldum.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Çelebi, buyurun, süreniz üç dakika.

Evet, en son Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımıza söz vereceğim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii, özellikle 2 genç evladımızın terör nedeniyle, mayına basması nedeniyle... Deminki polemikte de onu dile getirdik. Çocuklarımıza Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum ama şunu da özellikle arz edeyim: Tabii, karşı sıralamızın gerçekten bunu tasdik etmesi lazımdı, hele hele bir hanımefendinin buna kesinlikle katılması lazımdı ve bu terörü özellikle lanetlemesi lazımdı.

Yine, bu anlamda, benim Ağrı ilimle ilgili bir satışma söz konusu olunca, tabii, 2002'den 2018'in birinci çeyreğine kadar Ağrı'ya yapılan yatırım miktarı 16 katrilyon lira. Gerçekten, Türkiye Cumhuriyeti devletinin, genç cumhuriyetin kurulduğu bu günden... AK PARTİ hükûmetlerine baktığınız zaman, cumhuriyet tarihinde bugüne kadar çok daha fazla yatırım gelmiş. Tabii, bölgeler itibarıyla bu yeterli mi? Yeterli değil. Bu, Batı ülkelerinde de aynı.

İkinci bir hususu daha arz etmek istiyorum: Şimdi, bir konuşmacı arkadaşımız özellikle bizim bu torba yasamızla ilgili... Bakın, bir yıldır hep aynı cümleleri kullanıyorlar. Biz ne herhangi bir şirketi ne de herhangi bir şirketin burada yasa çıkarması anlamında Kolin veya bunun benzeri anlamda herhangi bir şirketi tasvip etmiyoruz. Burada, Türkiye Cumhuriyeti devletinin menfaatleri neyse biz onu getiriyoruz. Özellikle, bu anlamdaki bazı konuşmaları... Vicdan açığı, adalet açığı, demokrasi açığı, "Ferman gönderiliyor.", dokunulmazlıkların kaldırılması, Türkiye'nin itibarı, hukuk devleti endeksi, basın özgürlüğü, hukukun üstünlüğü, demokrasi endeksi, denge denetimi, şeffaflık, kalkınmak için, bayanlarla ilgili... Bunların bütünü getiren AK PARTİ'dir değerli kardeşlerim. Yani, ben şunu arz edeyim: Vicdan açığı; daha önce kimse cezaevlerinde Kürtçe konuşamıyordu. Adalet açığı; insanlar gerçekten kaset dinleyemiyordu. Siz Doğulu musunuz bilmiyorum ama Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne gittiğiniz zaman AK PARTİ hükûmetlerinden dolayı... Önce polisler sadece şunu derdi: "Kaset var mı? Bir tak bakayım." Bakın, şu anda 7/24 her türlü yayın organında, basılı, sözlü, görsel, her şeyde herkes kendisini ifade ediyor. Demokrasi; ya, daha ne istiyorsunuz Allah aşkına? Koca koca profesörler gelip de bir hükûmetin devrilmesi konusunda imza veriyordu. Bakın, bunlarda bütün özgürlükleri AK PARTİ getirdi. Ferman; elinizi vicdanınıza koyun, kim ferman gönderiyor? Bana göre Kandil ferman gönderiyor ve herkes... Burada Kandil'in o fermanını burada okuyorsunuz. Kalkınma planı; bunun içerisinde ne yok ya? Her şey var bunun içerisinde. Enerji açığı; Türkiye Cumhuriyeti devleti kendi geleceğini, kendi egemenliğini korumak zorundadır. Akdeniz'deki enerji açığının giderilebilmesi için elbette ki bizim orada... Biz garantör ülkeyiz. Orası Osman-ı Aliyye'den beri bizim topraklarımızdır ve biz bu toprakları korumak zorundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bizim oradaki menfaatlerimiz neyse biz oraya gideriz ve biz bunu kimseye de sormayız. S400'ler; değerli kardeşlerim, bu ülke kendi güvenliğini korumak zorunda. Bizim yanı başımızda İran var, Irak var, Suriye var. Libya, bakın, koskoca bir ülke yok oldu. Suriye'nin yarısından fazlası -göçler kavmi neredeyse- geldi bu ülkeye, bu ülke bunların hepsinin üstesinden geldi. Ama bu ülke her şeyden önce kendi geleceği için dimdik ayakta durmak zorunda. Basın özgürlüğü; bizde şu anda -demin de arz ettim bunu- herkes her şeyi konuşuyor. Hukukun üstünlüğü, demokrasi endeksi... Ya, Avrupa'ya gittiğiniz zaman siz konuşamıyorsunuz. Bir Genel Başkan Yardımcımız daha önce buradaydı, Sayın Bökse, dün burada söyledi "Demokrasi yok." diye. Ya, bakın, 31 Mattan sonra İstanbul Büyükşehir ikinci bir seçime gitti, demokrasi geldi. İkinci seçimden sonra kim aldıysa "Hayırlı olsun." dedik. Sayın Cumhurbaşkanımız da çıktı, dedi ki: "Tebrik ediyorum." İşte, demokrasi budur, demokrasinin özümsemesi de budur.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – İkinci seçime niye gitti? Demokrasi olsun diye mi?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Unutmayın ki bunları AK PARTİ hükûmetleri getirdi.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Niye ikinci seçime gitti? Bu mu demokrasi ya?

BAŞKAN – Evet, Sayın Çelebi, çok teşekkür ediyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ben, bu vesileyle On Birinci Kalkınma Planı’nızın Cenab-ı Allah’tan hayırlı olmasını diliyorum. Emeği geçen, emek veren herkese de çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Hepimiz bu milletin temsilcileriyiz ve hepimiz bu ülkenin huzurunu ve refahını istiyoruz. Bunun dışında herhangi bir yaftayı hiçbir milletvekiline yakıştırmam arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Size yakışmıyor, kınamamak size yakışmıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hepimiz bu ülkenin barışını, refahını ve huzurunu istiyoruz; bunun için burada kafa patlatıyoruz, çene patlatıyoruz. Bunun dışında da, herhangi bir milletvekilimize herhangi bir yaftayı asla kabul etmem.

Dersim’de dün hayatını kaybeden 2 çocuğumuza Allah’tan rahmet diliyorum. Sonuç olarak, bakın, bu, yıllarca olan bir çatışma ve güvenlikçi bakışa hapsolmanın bir sonucudur maalesef. Bunu çözecek olan da barış siyasetidir arkadaşlar, güvenlikçi bakışa hapsolmamaktır, güvenlik-özgürlük dengesini sağlamaktan geçer bu.

Bakın, bugün Selahattin Demirtaş, milyonların iradesi cezaevinde ve bugün mahkemeye çıkarıldı. Siyaset yapılamazsa, söz söylenemezse...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yazık ya! Yani bir kınayacaksınız bin dereden su getiriyorsunuz ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, sus bir ya! Ben sana laf attım mı ya?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir kınayacaksın, bin dereden su getiriyorsun ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sen bir otursana!

Başkan, böyle mi şey yapacağız ya?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ayıp ama ya! 2 çocuk, yavrumuz ya...

(Oturum Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Sayın Aydemir, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Herkes kınıyor, bütün dünya kınıyor, siz kınamıyorsunuz ya. Ayıp ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – “Yapanları, vesile olanları kınıyorum.” deyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, bakın, önceliklerimizi belirleyeceğimiz bir kalkınma planı olmasını isterdik ancak öyle olmadı, ortak aklın değil, tek bir aklın planı olarak ortaya çıktı. Maalesef işçiden, yoksuldan, emekçiden yana da bir plan olarak ortaya çıkmadığını görüyoruz. İçinde pek çok iyi ifade var emin olun, bakın, diyorum ya yüzde 80’ine katılıyorum ama önceliklerimizi belirlemediğimiz zaman mevcut gidişat devam eder yani mevcut nesnel durum devam eder. Kadından yana değil, erkek hâkim bir politika devam eder. Yoksullardan yana değil, zenginlerden yana bir politika, yandaşlardan yana bir politika devam eder. Bu anlamda, önceliklerimizi belirlemeliyiz.

Bakın, iki gün boyunca burada konuştuk arkadaşlar, yasamanın yürütme karşısındaki güçsüzlüğünü görelim. Değerli arkadaşlar, bir virgölünü değiştiremedik şu planın ya, bir virgölünü değiştiremedik. Bu kadar güçsüz işte. O yüzden denge ve denetleme yok. Ya, eminim ki her birinizin bu planla ilgili eleştirisi vardır. Hiç mi yok ya, bir virgöl de mi eleştiriniz yok? Vardır, mutlaka vardır. Ama bu kadar

güçsüz. Yani bu kadar kuvvetler arası denge denetim mekanizmaları işlemediği için de Türkiye hem huzur bulamıyor hem de refah bulamıyor. Bu anlamda ben gerçekten üzüldüm. Yani bir virgölünü değiştiremeyen bir kalkınma planının ne kadar etkili olabileceğini de dikkatinize sunuyorum. Bu kalkınma planının da başarılı olmasını istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Son cümlemi söylemek istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Başarılı olmasını istiyorum ama bizim istediğimiz o yüzde 80'inin başarılı olmasını istiyorum Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcım. Mesela, nükleer santralin başarıya ulaşmasını istemiyorum, durmasını istiyorum. Mesela, kıdem tazminatını fona devretmemenizi istiyorum, orada başarılı olmayın istiyorum ve bunun için de elimizden gelen muhalefeti yapacağız ve işçilerle beraber yapacağız, sendikalarla beraber yapacağız. Esnek çalışma modellerinin Türkiye'ye hâkim olmasını istemiyoruz ve bunun da Türkiye'ye bir hayır getireceğini düşünmüyoruz. Kadın üniversitesi kurmanızı istemiyoruz, bu konuda başarılı olmanızı istemiyoruz. Bunlara karşı muhalefet edeceğiz, geri kalanının hayırlı olmasını diliyorum. Emekleriniz için teşekkür ederim, bütün bürokrat arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum, hayırlı uğurlu olsun diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, biz de son söz olarak şunları ifade etmek istiyoruz: On Birinci Kalkınma Planı'nın başarıya ulaşması ve ülkemizin özellikle ekonomik anlamda istenilen seviyeye ulaşması gerektiğini düşünüyoruz. İnşallah, bu kalkınma planı buna katkı sağlayacaktır. Ancak ülkemizde ekonomik seviyenin gelişmişliğinin yanında en çok ihtiyacımız olan hususlardan bir tanesi de toplumsal barış ve huzurdur. Bugün ülkeyi yönetenlerin öncelikle toplumda ayrışmanın önüne geçmeli ve hatta ayrışmaya sebebiyet vermemeli, toplumsal barış ve huzurun tam anlamıyla gerçekleşmesine katkı koymalı.

Basın özgürlüğünden bahsedildi. “Basın özgürlüğü” diye bir özgürlüğün olduğunu söylemenin mümkün olmadığını düşünüyorum. Bugün, basın yüzde 95 oranında belli grupların etkisi altına girmiş durumda. Diğer taraftan, yazılan çizilen her husus kontrol mekanizması altındadır. Dolayısıyla ülkemizde basın özgürlüğünden bahsetmenin çok doğru olduğunu düşünmüyorum. Kaldı ki basın zaten tek tarafı bir hâle gelmiş durumda.

Yine biraz önce ifade edildi. “AK PARTİ döneminde yargı bağımsızlığı bulunduğunu ve hatta öyle bir demokrasi var ki İstanbul'da 2'nci kere seçim bile yapıldı.” gibi bir cümle ifade edildi. İşte, aslında esas burada eleştirilmesi gereken de buydu. İstanbul'da neden 2'nci kere seçim yapıldı? Hiç bunu sorguluyor muyuz? İstanbul'da 2'nci kere seçimin yapılması dünden ve bugünden beri ifade ettiğimiz Türkiye'de yargının siyasetin altına, egemenliği altına girmiş bulunmasındandır. Eğer yargı tarafsız ve bağımsız olabilseydi, o Yüksek Seçim Kurulunda bulunan hâkimler bu seçimin iptaliyle ilgili hiçbir gerekçenin bulunmadığını açıkça söyleyebilme cesareti belki göstereceklerdi ama öyle bir cesaret gösterilmedi ve seçim hiçbir neden olmaksızın iptal edildi ve İstanbul halkı bunun cevabını verdi, 14 bin olan oy farkını 814 bine çıkardı. İşte, demek ki demokrasinin maalesef ki sizin dediğiniz anlamda olmadığını ortada.

Yine ülkemizde her geçen gün işsizlik artarak devam etmekte. Bizim de en büyük temennimiz ülkemizde eğitim kalitesinin yükselmesi ve yine ülkemizde üniversitelerin eğitim kalitesinin yükselmesi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Önümüzdeki süreçte ilk 100 içerisinde 2 tane değil 10 tane girsin, ilk 500 içerisinde 20 tane üniversitemiz girsin ama bu, bunun koşullarının sağlanmasıyla mümkün olur. Özgür hareket edemeyen ve düşünemeyen üniversitelerle bunun başarılmasının da mümkün olmayacağını da ifade etmek istiyorum.

On Birinci Kalkınma Planı’nın hazırlanmasında emeği geçen tüm bürokrat arkadaşlarımıza ve sunum yapan Sayın Cumhurbaşkan Yardımcımıza ve yine burada iki gün boyunca fikir ve düşüncelerini ortaya koyan tüm milletvekili arkadaşlarıma teşekkür ediyorum ve hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, sözcülerle ilgili oylamayı yapıp ondan sonra İYİ PARTİ ve en son MHP’ye, Başkan Yardımcımıza söz vereceğim.

On Birinci Kalkınma Planı metninde yazım hataları ve gerekli düzeltmeler için Başkanlık Divanına yetki verilmesini; ayrıca muhalefet şerhlerinin 17 Temmuz (yarın) 2019 saat 13.00’e kadar –bunu özellikle vurguluyorum, 13.00’e kadar bekleyeceğiz çünkü basımı yetiştiremiyoruz- Başkanlığımıza verilmesini...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, 13.00’e on dört saat var, sekiz saat uyusak geriye dört saat kalıyor, nasıl yapacağız bu işi? Hız felakettir.

BAŞKAN - ...özel sözcüler olarak da İsmail Faruk Aksu, Abdullah Nejat Koçer, Şirin Ünal, Uğur Aydemir, İbrahim Aydemir, Cemal Öztürk, Ayşe Keşir, İsmail Güneş, Ekrem Çelebi, Yaşar Kırkpınar, Nilgün Ök, Salih Çora, İbrahim Aydın, Bekir Kuvvet Erım ve Sami Çakır’ın belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Şimdi, sözü, İYİ PARTİ Grubu adına, her ne kadar Komisyon üyemiz değilse de ben takdir hakkımı da kullanarak size veriyorum, Sayın Erel, buyurun.

AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkanım teşekkür ediyorum.

Türk siyasetinin unutulmaz isimlerinden birisi rahmetli Alparslan Türkeş “İdealler göklerdeki yıldızlar gibidir. Onları yakalayamayabilirsiniz ama onlara bakarak yönünüzü tayin edebilirsiniz.” diye buyurmuştur. Bu On Birinci Kalkınma Planı da bana göre bir idealler manzumesi gibi. Türkiye Cumhuriyeti devleti bu süreçte, bu plana bakarak yönünü tayin edecek diye düşünüyorum. Siyasi irade kendi öncelikleri ve kendi doğrularıyla bir kalkınma planı hazırlamış, eksikleri var mıdır? Vardır. Yanlışıları var mıdır? Vardır ama ben iyi niyetle hazırlandığı kanaatindeyim. Bu planda emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Planın Türkiye’mize hayırlı uğurlu olmasını Cenab-ı Hak’tan niyaz ediyorum. Söz verdiğiniz için de tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun, ben teşekkür ediyorum.

Şimdi son olarak Başkan Yardımcımız İsmail Faruk Aksu Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Ben de Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ilk kalkınma planı olan On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nın ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Hepimizin bildiği gibi, 16 Nisan 2017 tarihinde Türkiye, köklü bir yönetim reformuyla Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçti, ayağındaki küflü prangalardan bu vesileyle kurtuldu. İnşallah, bu planın Cumhurbaşkanı hükümet sisteminin kökleşmesine, sağlıklı bir zeminde inşa ve ihyasına vesile olmasına katkı sağlamasını temenni ediyorum. Yine, devletimizin bekasına, milletimizin huzur ve refahına, ülkemizin egemenlik haklarının korunmasına ve güvenliğine katkı sağlayacağına inanıyorum.

Burada öngörülen hedeflerin Türk milletinin azim ve kararıyla gerçekleşeceğinden de şüphemiz yok. Eminim ki bu hedeflerden birçoğu da plan dönemi içerisinde aşılabacaktır. Türkiye 2023 hedeflerine, 2023 tarihinde Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100'üncü yılında ulaşmasa bile yaklaşacaktır diye düşünüyorum.

Bu vesileyle Milliyetçi Hareket Partisi olarak tekrar emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Aksu.

Şimdi Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Fuat Oktay Bey'e söz vermek istiyorum.

Buyurun efendim.

CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

İki gün boyunca oldukça yoğun bir görüşme trafiğinde eleştirilerinizi, görüşlerinizi, önerilerinizi aldık. Ben hepinize yürekten teşekkür ediyorum, gerek Plan ve Bütçe Komisyonun hem Değerli Sayın Başkanı ve üyelerine hem de üye olmayan sayın milletvekillerimize yürekten teşekkür ediyorum. Yine planda emeği geçen tüm bakanlıklarımız, kurum, kuruluşlarımız ve bürokrat arkadaşlarımıza yine aynı şekilde teşekkür ediyorum. Ama biraz önceki görüşme çerçevesinde de ben bu vesileyle yine tüm şehitlerimize ve çocuklarımıza da Allah'tan rahmet diliyorum.

İnşallah, biz bu planla... Mutlaka hiçbir plan yüzde yüz, mutlak doğrudur diye bir iddiamız, hiç kimsenin böyle bir iddiası olamaz. Ne hazırlarsanız hazırlayın, nasıl bir plan hazırlarsanız hazırlayın mutlaka daha iyisi olacaktır. Ben ümit ediyorum ki bütün bu görüşmeler çerçevesinde biz ortak bir iyide buluşmuş olduk, en azından Plan ve Bütçe Komisyonun sonuçları itibarıyla ifade ediyorum, inşallah Genel Kurulda da son hâlini alıyor olacak. Bu tamamlandığında da 2023 Türkiye'sinde, biz zaten şu vizyonla bu planı hazırlamıştık: Daha fazla değer üreten, daha adil paylaştan, daha güçlü ve müreffeh Türkiye vizyonu biz yola çıkmıştık. Burada da yine hukukun üstünlüğü, güçlü demokrasi, temel hak ve hürriyetler temelinde aslında modeli oluşturduk. Tabii ki çalışmalar, her türlü analizler yapıldı. Eleştirileri saygıyla karşılıyorum ama burada öncelikli alanlar belirlendi. Öncelikli alanlar içerisinde yine daha detaylı sektörler belirlendi. Ben ümit ediyorum ki 2023 Türkiye'sinde kadınlar, çocuklar, gençler ve tüm vatandaşlar olarak; doğusuyla, batısıyla, kuzeyiyle, güneyiyle ve Orta Anadolu'suyla birlik ve beraberlik içerisinde çok daha müreffeh bir Türkiye'de, çok daha mutlu bir Türkiye'de, çok daha gelişmiş bir Türkiye'de inşallah, on ikinci kalkınma planını hazırlıyor olur, bunun da başarısı için hep birlikte yine çalışıyor olacağız.

Ben yine hepinize yürekten teşekkür ediyorum, tüm görüş, önerileriniz, katkılarınız ve eleştirileriniz için.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, ben de katkı, görüş, öneri sunan tüm Komisyon üyelerimize huzurlarınızda çok teşekkür etmek istiyorum. Yine, iki gün boyunca bizimle sürekli beraber olan ve tüm görüş ve önerileri son derece ciddiyetle dinleyen ve onları cevaplandıran Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Fuat Oktay Bey'e çok teşekkür etmek istiyorum. Diğer taraftan, hasbelkader az veya çok On Birinci Kalkınma Planı'nda emeği olan bir kardeşiniz olarak ben özellikle Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe

Başkanlığındaki tüm uzman arkadaşlarımıza, tüm yönetici arkadaşlarımıza huzurlarınızda çok teşekkür etmek istiyorum. Birbirinden değerli arkadaşlarımız çok büyük emek verdiler, katkı sağladılar. Aslında, bu gördüğünüz 200 sayfalık planın arkasında binlerce sayfalık dokümanlar var, her bir alt sektör için çalışmalar var. Bu çalışmalarda bu kardeşlerimizin, bu uzmanlarımızın, yöneticilerimizin çok ciddi katkıları var, ben her birisine çok çok teşekkür etmek istiyorum ve toplantıyı kapatıyorum.

Sağ olun.

Kapanma Saati: 20.44

